

Vzhledem k tomu, že označování materiálu v GHČP I a GHČP II se všude kryje, odkazujeme zde v GHČP I na paralelní skupiny exemplifikačních vět v GHČP II již jen zkratkou IIČ. s uvedením čísel příslušných vět (označení paragrafu zde připojujeme jen v těch případech, kdy exemplifikační věty k některému gramatickému tématu jsou výjimečně umístěny v různých paragrafech).

Asi v šedesáti osmi případech, kdy některé pravidlo nebo poučka je exemplifikována větami jen v GHČP I, odkaz na GHČP II přirozeně chybí.

Některé věty souboru GHČP I byly nedopatřením na magnetofonovém pásku vynechány. Jsou doplněny a nahrány v části označené /zēngbǔ bùfen/ (viz GHČP II str. 42-44). Na tyto „doplňky“ na příslušných místech odkazujeme značkou ②.

§1,2 (IIČ.1-21) Objektová slovesa

1. wǒ xué-yī, tā xué-gōng. 2. háiz shàng-xué, bàba shàng-bān. 3. háiz fàng-xué, bàba xià-bān. 4. tā zài jiēke xué-gōng. 5. wǒmen shì xuésheng, wǒmen xué-yī. 6. tāmen shì gōngren, tāmen zuò-gōng. 7. wǒmen xué-yīxué, tāmen xué wénxué.

YD 1
YD 2
§2,4 Ekvivalenty českého "být": a/ /yǒu/ (někde) být, existovat
b/ /zài/ být, nacházet se (někde)
c/ /shì/ být (někdo, něco: IIČ.1-5)

1. a/ zhèr you shū. b/ shū zài zhèr. c/ zhè shì shū.
2. a/ zhèr you zìxíngchē, nàr you mótuoche. aa/ zhèr you mótuoche, nàr you zìxíngchē. b/ zìxíngchē zài zhèr, mótuoche zài nàr. c/ zhè shì zìxíngchē, nà shì mótuoche.
3. a/ zhèr you yǔyī, nàr yě you yǔyī. b/ yǔyī zài zhèr, yīguì zài nàr. c/ zhè shì yǔyī, nà yě shì yǔyī.
4. a/ zhèr you cháwǎn, nàr you fànwan. aa/ zhèr you fànwan, nàr you cháwǎn. b/ cháwǎn zài zhèr, fànwan zài nàr. c/ zhè shì cháwǎn, nà shì fànwan.
5. a/ zhèr you chá, nàr yě you chá. b/ chá zài zhèr. c/ zhè shì chá, nà yě shì chá.

§2,4 1.pokrač. Sloveso /yǒu/ ve významu mít

YD 3

- 1.lǎoshī^①you kèběnr, xuésheng yěyou kèběnr. 2.xuésheng yǒubēnz, lǎoshī yěyou bēnz. 3.wǒmen shi xuésheng, wǒmen yǒu kèběnr. 4.wǒyou yǔyī, ta yěyou yǔyī. 5. lǎoshī you zìxíngchē, xuésheng yěyou zìxíngchē. 6.gōngren you qìchē. nóngmin yěyou qìchē. 7. 「wǒmen you máobǐ, (nebo: wǒmen you máobǐ,) nǐmen you gāngbǐ, tāmen you qiānbǐ. 8. 「xuésheng you máobǐ, (nebo: xuésheng you máobǐ,) yěyou qiānbǐ.

(ex.č.7, přízvukování slov /máobǐ/, /gāngbǐ/ mimo kontrastní srovnání: /zhè⁴shi máobǐ./ a stejně tak: /zhè⁴shi gāngbǐ./)

Pozn. Nepřízvukné sloveso /yǒu/ v začátečních větách v ex.č.7-8 v rychlejším tempu spíše podléhá enklitizaci, v pomalejším tempu vytváří takt spíše s následujícím slovem. V dalším na podobná kolísání v enklitizaci v přepisu upozorňujeme už jen sporadicky.

YD 4

§2,4 2.pokrač. Další příklady vět se slovesem /shì/ být (identifikace)

- 1.tā shi xuésheng 「wǒ yě shi xuésheng. (nebo: wǒ yě shi xuésheng.)
- 2.ta bú shi xuésheng, tā shi gōngren. 3.wǒmen bú shi gōngren, wǒmen shi nóngmin. 4.zhè shi yǐz, 「bú shi zhuōz. (nebo: bú shi zhuōz.)
- 5.zhè⁴shi fēijī. na yě shi fēijī. 6.zhe bú shi gāngbǐ, zhè⁴shi máobǐ.
- 7.nà shi shuǐ, zhè⁴shi píjiǔ. 8.zhè shi yīshuār, nà⁴shi yǎshuār^①.
- 9.na bú shi shūjiàr, nà shi shūguǐ. 10.zhè shi huǒchē, bú shi qìchē.
- 11.na bú shi huǒchē, ye bú shi qìchē, nà shi diànchē. 12.ta bú shi háiz, wo yě bú shi háiz. 13.zhe bú shi zhuōz, ye bú shi yǐz, zhè shi chuāng. (pozn. k ex. č.7-9,11: deikt. zájm./nà/ hovorově všude vyslovujeme /nè/)

§3,2 (IIč. 6-8) Použití slovesa /shì/ místo slovesa /yǒu/ ve význ.(někde) být, existovat, je-li osoba nebo věc, jež se někde vyskytuje, určitá, známá

YD 5

- 1.lǐtǒu shi lǎoshī, wàitǒu shi xuésheng. (nebo: lǐtǒu shi lǎoshī, wàitǒu shi xuésheng.) 2.nèi bianr shi shān, zhèi bianr shi shuǐ.
- 3.zuǒbianr shi shù, yòubianr shi cǎodì. (nebo: zuǒbianr shi shù, yòubianr shi cǎodì.)

§3,3 pokrač. Príslovce /dōu/ (IIč. § 3,3 č. 4-13)

YD 6

1. tāmen shi xuésheng, wǒmen yě dōu shi xuésheng. 2. tāmen dōu bú shi nóngmín, tāmen dōu shi xuésheng. 3. nǐ shi gōngren, tāmen yě shi gōngren, nǐmen dōu shi gōngren. 4. tāmen bù dōu shi nóngmín. 5. tā shi xuésheng, nǐ shi xuésheng, wǒ yě shi xuésheng, wǒmen dōu shi xuésheng.

§3,4 Věty tázací

YD 7

a/s tázacím slovem

b/tvořené větou tázací částicí /ma/

c/tvořené pomocí opakování slovesa, podruhé se zápornkou /bu/ (nepřízv.)

a/1. A: tāmen shi shéi? B: tāmen shi gōngren, tāmen zuò-gōng. A: shéi zuò-gōng? B: gōngren zuò-gōng. 2. A: nǐmen shi shéi? B: wǒmen shi xuésheng, wǒmen xué zhōngwen. A: shéi xué zhōngwen? B: wǒmen xué zhōngwen. 3. A: tāmen shi shéi? B: tāmen shi nóngmín, tāmen zhòng-dì. A: shéi zhòng-dì? B: nóngmín zhòng-dì. 4. A: shéi xǐhuan nǐ? B: wǒ bù xǐhuan. B2: shéi zhīdao. B3: tāmen dōu xǐhuan wǒ. 5. A: shéi yǒu gāngbǐ? B: wǒ yǒu gāngbǐ. 6. A: nǐ xǐhuan shéi? B: wǒ xǐhuan nǐ. 7. A: nǐ mà shéi? B: wǒ mà tā. 8. A: gōngren zuò shénme? B: gōngren zuò-gōng. 9. A: nóngmín zuò shénme? B: nóngmín zhòng-dì. 10. A: xuésheng zuò shénme? B: xuésheng niàn-shū. (xuésheng xuéxi.) 11. A: xuésheng xué shénma? B: xuésheng xué zhōngwen. 12. A: nǐ yào shénme? B: wǒ yào yú, bù yào ròu. 13. A: zhè shì shénma? B: zhè shì yǔyǐ. 14. A: tā yǒu shénme? B: tā yǒu qìchē, yě yǒu zìxíngchē. 15. A: tā zài nǎr? B: tā zài Běijīng, bù zài Shànghai. 16. A: tā zài nǎr? B: tā zài Bùlagé, bù zài Bù'ernuò. 17. A: tāmen zài nǎr? (nebo: tāmen zài nǎr?) B: tāmen zài jiālǐ. (tāmen zài jiā.)

b/1. A: nǐ xǐhuan wǒ ma? B: xǐhuan, wǒ xǐhuan. 2. A: tā xǐhuan chī ròu ma? B: bù, tā bù xǐhuan chī ròu, xǐhuan chī yú. 3. A: nǐ yǒu yǔyǐ ma? B: yǒu, wǒ yǒu. 4. A: zhè shì bàozhǐ ma? B: shì, zhè shì. 5. A: tāmen xǐhuan háiz ma? B: wǒ bù zhīdao. 6. A: nǐ shì shūgù ma? B: bù, nǐ bù

shì shūguì, nà shì shūjiār. 7.A:zhè shì píjiǔ ma? B:bù, zhè bú shì píjiǔ, zhè shì huángjiǔ.(shì huángjiǔ.) 8.A:nà shì yínháng ma? B:shì, nà shì yínháng. 9.A:zhè shì qìchē ma? B:bù, zhè bú shì qìchē, shì mòtuōchē. 10.A:zhè shì yīguì ma? B:bù, zhè bú shì yīguì, yě bú shì shūguì, shì wǎnguì. 11.A:tāmen dōu shì gōngrén ma? B:bù dōu shì gōngrén. (tāmen bù dōu shì gōngrén.) 12.A:nǐmen yě xué zhōngwén ma? B:shì, yě xué zhōngwén. (wǒmen yě xué zhōngwén.)

c/1.A:tāmen zài bu zài jiā? B:zài. 2.A:nǐ xǐhuan bu xǐhuan tā? B: xǐhuan. B2:bù xǐhuan. 3.A:nǐ lái bu lái? B: bù lái. (wǒ bù lái.) 4.A:ta qù bu qu? B:ta yíding qù. (nebo:ta yíding qù.) 5.A:nǐmen xué bu xué zhōngwén? B:xué, wǒmen dōu xué zhōngwén. 6.A:ta shì bu shì xuésheng? B:shì, ta shì xuésheng. 7.A:zhè shì bu shì yīshuār? B:bú shì, zhè bú shì yīshuār. 8.A:ta shì bu shì Běijīngrén? B:bú shì, tā shì Shànghairen. 9.A:nǐ shì bu shì Bùlagèrén? B:bú shì, wǒ shì Bù'ernuòrén.

Poznámka k oddílu c/, ex.1-6:

Ve velmi hovorové řeči se vyskytují i varianty uvedené v závorkách:
c/1atāmen zài bu zài jiā? (tāmen zài jiā bu zài? zhè tāmen zài jiā bu?)
2a. nǐ xǐhuan bu xǐhuan tā? (nǐ xǐhuan tā bù xǐhuan? zhè nǐ xǐhuan tā bu?)
3a. nǐ lái bu lái? (nǐ lái bu?) 4a. ta qù bu qu? (ta qù bu?) 5a. nǐmen xué bu xué zhōngwén? (nǐmen xué zhōngwén bu xué?) 6a. tā shì bu shì xuésheng? (tā shì xuésheng bu shì? zhè tā shì xuésheng bu?)

Aktualizace fonetickými prostředky

YD 8

1.A:shèi bu xǐhuan chī ròu? B:tā. (tā bu xǐhuan chī. zhè tā bu xǐhuan chī ròu.) 2.A:ta xǐhuan bu xǐhuan chī ròu? B:bù xǐhuan. (ta bù xǐhuan. zhè ta bù xǐhuan chī ròu.) 3.A:ta xǐhuan chī yú ma? B: xǐhuan, (ta xǐhuan, zhè ta xǐhuan chī yú,) ta bù xǐhuan chī ròu. 4.ta bù xǐhuan chī ròu. (nebo: ta bù xǐhuan chī ròu.) 5.A:zhè shì shénme? zhè shì chāwǎn ma? B:zhè bú shì chāwǎn, zhè shì fànwan. 6.A:èryue you

- yuèshí. B:èryue you rìshí, shíyue you yuèshí. 7.A:ta xǐhuan wǒ.
B:bù, ta bù xǐhuan nǐ, ta xǐhuan wǒ. (xǐhuan wǒ)
8.A: wo zhīdao, tā bu xǐhuan wǒ. B: bù, tā xǐhuan nǐ. 9.A:
wǒ zhīdao, nǐmen dōu bu xǐhuan wǒ. B: bù, wǒ xǐhuan nǐ.
10.A:zhè shì yínháng. B:zhe bú shì yínháng, shì túshuguǎn. 11.A:zhe
bú shì mótuochē, shì zìxíngchē. B:bù, zhe shì mótuochē. 12.A:zhè
shì mótuochē, nà shì zìxíngchē. B:bù, zhe dōu shì mótuochē. 13.A:
zhe shì zhíwuyuán ma? B:bù, zhe bú shì zhíwuyuán, shì dòngwuyuán.
14.A:zhè shì zhíwuyuán ma? B:bù, nà shì zhíwuyuán. 15.A:nǐ qu
túshuguǎn ma? B:bù, wo bú qu túshuguǎn, qu diànyǐngyuán. 16.A:
fēijīchǎng zài zhèr ma? B:bù, bú zài zhèr, zài nàr. 17.A:hòutiān¹
shì xīngqī sī. B:bù, bú shì xīngqī sī, shì xīngqī sān.

§5 (II.8.1-3) Číslovky jednoduché (1-10) a složené do 99
Jako podst. jména se číslovky používají omezeně, např. v matematických
formulích YD 9

Příklady na sčítání

- 1.A:èr jiā èr shì jǐ? B:shì sì. (èr jiā èr shì sì.) 2.A:yī jiā yī
shì jǐ? B:shì èr. (yī jiā yī shì èr.) 3.A:èrshí jiā èrshí shì
duōshao? (shì jǐshí?) B:èrshí jiā èrshí shì sìshí. 4.A:èrshíwǔ jiā
èrshíwǔ shì bu shì wǔshí? B:shì. (shì wǔshí.) 5.A:wǔshíwǔ jiā sān¹
shì wǔshíqī haishì wǔshíjiǔ? B:bú shì wǔshíqī, yě bú shì wǔshíjiǔ,
shì wǔshíbā. 6.A:wǔshí jiā sān shì duōshao? B:shì wǔshísān. (wǔshí
jiā sān shì wǔshísān.)

Příklady na odčítání

- 7.A:wǔshí jiǎn sān shì duōshao? B:shì sìshíqī. (wǔshí jiǎn sān shì
sìshíqī.) 8.A:èrshíwǔ jiǎn wǔ shì bu shì èrshí? B:shì. (shì èrshí.)
9.A:wǔ jiǎn èr shì jǐ? B:shì sān. (wǔ jiǎn èr shì sān.) 10.A:
shíjiǔ jiǎn wǔ shì shíjǐ? B:shì shísì. (shíjiǔ jiǎn wǔ shì shísì.)

§6 Měrová slova v čínštině jsou slova, jež se pojí bezprostředně
s číslovkami, jež jim předcházejí. Dělí se na měrová jména (slova
typu /tiān/ den, /yè/ noc, /nián/ rok atd.), měrové jednotky, numera-

tivy a slovesné numerativy. Kromě s číslovkami se měrová slova bezprostředně spojují ještě s deiktickými slovy (měrova jména a slovesné numerativy ve spojení s deiktickými slovy mohou vytvářet samostatné větné členy; určení místa a určení času.)

Měrová slova se mimo spojení s číslovkami a deiktickými slovy nevyskytují. Platí to i opačně, ale jen pro číslovky; deiktická slova se mohou pojít přímo i s podstatnými jmény, i když i zde je obvyklejší připojení měrové jednotky nebo numerativu a pak teprve podstatného jména.

§ 6,2 Numerativy (IIč.1-8)

YD 10

1.nàr_yǒu sān_zhāng_zhuōz, hái_you shí'èr_bǎ_yīz. 2.wǒ_you liù_tiao_yú, wǒ sān_tiao^②, nǐ sān_tiao. 3.zhèr_yǒu liǎng_zuō_lóu, yí_zuō shí_yínháng, yí_zuō shí_diànyǐngryuàn. 4.wǔ_wèi péngyou xué_zhōngwén. 5.tā_you yí_liang_mótuochē, nǐ_yě_you yí_liang_mótuochē, wǒ_you sān_liang_zìxíngchē. 6.wǒ_you yí_liang_zìxíngchē, tā_you yí_liang_mótuochē, yě_you yí_liang_qìchē. 7.wǒ_you yī_bǎ_yáshuā, tā_you yī_bǎ_jiǎnz, hái_you yī_bǎ_dāoz.

§ 6,3 Obecný numerativ /ge/ u podst. jmen, označujících

YD 11

a/IIč.1-2: předmět

b/IIč.3-4: abstraktní pojem

c/IIč.5-6: osobu

a/1.wǒmen_you sān_ge_guǒz, yí_ge_shí shūguì, liǎng_ge_shí yīguì^④
c/1.tā_you yí_ge_érz, yí_ge_nǚ'er. 2.liǎng_ge_lǎotóur_zai_zhèr, sān_ge_lǎotóur_zai_nàr.

§ 6,3 pokrač. Řadové číslovky (V čínštině podle svých gramatických vlastností to jsou deiktická slova) (IIč;2,3č.1-4)

YD 12

1.wǒ_you wǔ_bēnr_shū, 「dìyī_bēnr shí zhōngwén_kèběnr, dì'èr_bēnr^③ yě_shí zhōngwén_kèběnr, (tòu_liǎng_bēnr shí zhōngwén_kèběnr,) dìsān_bēnr shí zhōngwén_zìdiǎn, dìsì_bēnr, dìwǔ_bēnr, yě_dōu_shí zìdiǎn^③
2^②.wǒmen_you liǎng_ge_érz, dìyī_ge_érz_zai_bù'ernuò, dì'èr_ge_zai_zhèr.

§ 6,4 Číslovka /yī/ s numerativem

YD 13

a/IIč.1-2: podstatné jméno bez číslovky

b/IIč.3-4: nepřízvučná číslovka /yī/ s (málo přízvučným) numerativem ve funkci neurčitého členu, číslovka /yī/ se může i vynechat

(v tomto případě se nepřízvučný numerativ příklání, tj. velmi těsně spojuje s předcházejícím slovem (zpr. slovesem)
c/IIč.5-6: zdůrazněná čísl. /yí/ s numerativem

a/1. A: zhè shì dèngz ma? B: bù, zhè bú shì dèngz, zhè shì zhuōz. 2. tā yóu zìxíngchē, yě yóu mótuōchē, nǐ yóu shénme chē? B: wǒ yóu qìchē.

②3. A: nǐ shì xuéshēng ma? B: bù, wǒ shì lǎoshī.

b/1. wǒ yóu yí liang zìxíngchē, yě yóu yí liang mótuōchē. (wǒ yóu liang zìxíngchē, yě yóu liang mótuōchē.) 2. zhèr yóu yí zhāng zhuōz, yě yóu yí bǎ yǐz. (zhèr yóu zhāng zhuōz, yě yóu bǎ yǐz.) 3. 「zhè shì yí ge zhuōz, (zhè shì ge zhuōz,) bú shì zhuōz, zhuōz zài nàr. var: 「zhè shì yí zhī zhuōz, (zhè shì zhī zhuōz,) bú shì zhuōz, zhuōz zài nàr.

c/1. zhèr zhǐ yóu yí bǎ yǐz, nàr yě zhǐ yóu yí bǎ. 2. wǒ zhǐ yào yí zhi gāngbǐ, bú yào liǎng zhǐ.

§ 7,1 Deiktická (ukazovací) slova /zhèi/ tento, /nèi/ onen, tamten (též se vyslovují /zhè/, /nè/) ve spojení YD 14

a/IIč.1-2: s numerativy

b/IIč.3-4: s neurčitou měrovou jednotkou /xiē/

c/IIč.5-6: s následující čísl., ku které je připojeno měrové slovo

a/1. zhèi ge rén shì zhōngguoren, 「nèi ge rén bú shì. (nèi ge rén bú shì zhōngguoren.) 2. A: nèi ge rén shì shéi? B: nèi ge rén yě shì zhōngguoren. 3. nèi ge rén shì jiékerén, bú shì sīlofákerén.

b/1. A: zhè xiē rén shì shéi? B: zhè xiē rén dōu shì nóngmín, tāmen dōu zhòng-dì. 2. A: nèi xiē rén yě shì nóngmín ma? B: nèi xiē rén bú shì nóngmín, nèi xiē rén shì xuéshēng, tāmen dōu xué zhōngwén.

c/1. zhè sān ge rén shì xuéshēng, nèi wǔ ge rén yě shì xuéshēng, tāmen yě dōu xué zhōngwén.

§ 7,2 Deiktická (ukazovací) zájmena /zhè/, /nà/ a deiktická (ukazovací) slova /zhèi/, /nèi/ (místo obojího /nà/, /nèi/ hovorově často /nè/)

a/IIč.1-2: deiktická zájmena /zhè/ toto, to ; /nà/ tamto, to YD 15

b/IIč.3-6: deiktická slova /zhèi/ tento, tato, toto ; /nèi/ tamten, tamta, tamto

Pozn. Rozlišení ve výslovnosti /zhè/, /nà/ a /zhèi/, /nèi/ podle gramat. funkce se přísně nedodrhuje. (Výslovnost /zhèi/, /nèi/, /nè/ je hovorová)

a/1. A: zhè bú shì qiānbǐ, 「zhè shì gāngbǐ. (shì gāngbǐ.) qiānbǐ zài nǎr? B: zài nǎr. 2. A: zhè shì shénme, shì yīgūlǐ ma? B: zhè shì ge shūgūlǐ, nà shì yīgūlǐ.

b/1. A: nǐ yào bu yào zhèi liang zìxìngchē? B: wǒ bú yào zhèi liang, wǒ yào nèi liang. 2. A: nǐ xǐhuan bú xǐhuan zhèi zuo lóu? B: wǒ bú xǐhuan zhèi zuo, wǒ xǐhuan nèi zuo. 3. A: zhèi xiē xuésheng dōu xǐhuan nèi wei xiānsheng ma? B: zhèi xiē xuésheng bù xǐhuan tā, nèi xiē xǐhuan. 4. wǒ bú yào zhèi ge, wǒ yào nèi ge.

YD 16

Rozdíly v používání slov /zhōngguohuà/ - /zhōngwén/

1. tā shì zhōngguorén, tā shuō zhōngguohuà. 2. wǒmen bú shì zhōngguorén, wǒmen shì jiékerén, wǒmen xué zhōngwén, wǒmen hái bú huì shuō zhōngguohuà. 3. zhèi wei tóngzhì shì jiékerén, tā shuō jiékehua; nèi wei tóngzhì bú shì jiékerén, tā shì zhōngguorén, tā shuō zhōngguohuà. disān wei tóngzhì yě shì zhōngguorén, tā yě shuō zhōngguohuà.

Postavení přístavku

YD 17

a/IIČ.1-11: těsný přístavek v postavení za vlastním jménem
b/IIČ.12-13, 12a-13a: rozvinutý přístavek v postavení za i před vlastním jménem.

a/1. Zhāng lǎoshī shì zhōngguorén, Wáng lǎoshī yě shì zhōngguorén.
2. Novák tóngzhì bú shì zhōngguorén, shì jiékerén, tā xué zhōngwén.
3. Zhōu tóngzhì shì Běijīngren, bú shì Shànghairen. 4. Wáng xiānsheng xiānzài bú zài Jiékesīluofákè, zài Zhōngguó. 5. Novák xiānsheng shì jiékerén, tā zài bù'ernuò.

b/1. 「xiǎo Wáng | wǒmen dǎ hǎo péngyou (wǒmen dǎ hǎo péngyou xiǎo Wáng) | yě zài zhèr. 2. 「xiǎo Jīn | wǒmen péngyou dǎ xiǎo érz (wǒmen péngyou dǎ xiǎo érz xiǎo Jīn) | shì ge hǎo hǎiz. 3. 「Zhōu Rén | wǒmen xuéxiào dǎ zhōngwén lǎoshī (wǒmen xuéxiào dǎ zhōngwén lǎoshī Zhōu Rén) | bú shì jiékerén, shì zhōngguorén.

§9,2 Osobní zájmena v postavení přívlastku

YD 18

a/II. 1-5: s příponou /d/

b/II. 6-12: přípona /d/ je fakultativní, jestli ještě následuje i deiktické určení

c/ zpravidla bez přípony /d/, jestliže blíže určené podst. jméno označuje příbuzenský stav nebo jde o některá jiná podst. jména (např. /péngyou/ přítel)

a/1.A: zhe⁴ shi tā³ d yǎnjìng¹r, bú shi wǒ³ d, wǒ³ d yǎnjìng¹r zai nǎr? B:

wǒ bú zhīdào. 2. wǒmēn³ d niú zhī you èrshiwǔ² tóu, tāmen³ d

you sān¹ bai tóu. wǒmēn³ d mā you sān¹ bai pī, tāmen³ yě you sān¹ bai pī.

3.A: wǒ³ d qiānbǐ zai zhèr, wǒ³ d máobi gāngbǐ zai nǎr? B: zai nǎr. (nǐ³ d

máobi gāngbǐ zai nǎr.) 4.A: nǐmēn³ zhèr d dòngwuyuán zai nǎr, zhīwuyuán

zai nǎr? B: dòngwuyuán zai zhèr, zhīwuyuán bú zai zhèr, zai nǎr.

b/1.A: 「nǐ³ d nei⁴ zhī gāngbǐ (nǐ³ nei⁴ zhī gāngbǐ) zai nǎr? B: zhèr. (zai zhèr.)

2. 「tāmen³ d nei⁴ suǒ xuéxiào (tāmen³ nei⁴ suǒ xuéxiào) zai Bù'ernuò, wǒmēn³ d

zai Bùlage. 3. wǒ xǐhuan¹ 「tāmen³ d nei³ sān ge háiz. (tāmen³ nei³ sān ge

háiz.) 4. 「tā³ d dì'èr ge érz (tā³ dì'èr ge érz) zai Běijīng, bú zai Shàng-

hai. 5.A: zhè liang qìchē¹ shi wǒmēn³ d dìyī liang qìchē. nǐmēn³ d nèi

liàng yě shi nǐmēn³ d dìyī liang qìchē ma? B: bú shi, zhe yǐjīng shi

wǒmēn³ d disān liàng le. (var. Všechny gram. přípony /d/ lze též vynechat:

zhè liang qìchē¹ shi wǒmēn³ dìyī liang qìchē. nǐmēn³ nei liàng yě shi

nǐmēn³ dìyī liang qìchē ma? B: bú shi, zhe yǐjīng shi wǒmēn³ disān liàng

le.)

c/1. wǒ bà wǒ mā¹ dōu xǐhuan háiz. 2. wǒ péngyou¹ jīntian bú zai zhèr, tā

míngtian lai.

§9,3 Podstatná jména, jména místa a jména času jako přívlastek

YD 19

a/II. 1-2: podst. jméno v přívlastku

b/podstatné jméno v přívlastku samo blíže určeno osobním zájmenem

c/jména místa a času v přívlastku

d/II. 3-6: blíže určený člen vynechán

a/1. tāmen³ dōu shi Zhāng laoshī¹ d xuésheng, 「dōu xué zhōngwén. (tāmen³

dōu xué zhōngwén.) 2. zhè wei xiānsheng¹ d xuésheng¹ xué zhōngwén, nèi wei

xiānsheng¹ d xuésheng¹ xué jiékewen. 3. xuésheng¹ d shū dōu zai zhèr,

lǎoshī d bú zai zhèr. (lǎoshī d shū bú zai zhèr⁴) 4. zhè shi Zhōu taitai d qìchē, Zhōu xiānsheng d qìchē¹ yě zai zhèr. 5. zhè⁴ xié dōu shi¹ Zhōu xiānsheng d hái z.

b/1. zhè xié dōu shi wǒmen lǎoshī d zìdiān. 2. tā d hái z zai zhèr, tā pèngyou d hái z (tā d pèngyou d hái z)¹ yě zai zhèr. 3. tāmen xuéxiào d xuésheng¹ dōu xué zhōngwén.

c/1. zhèr d xuésheng¹ dōu xué zhōngwén². 2. lǐtōu d wàitōu d yǐz¹ dōu shi wǒmen jiā d. 3. A: tā¹ shi nǎr d rén? B: tā¹ shi Běijīngren. 4. míngtiān d huì bù kāi, hòutiān d¹ yě bù kāi.

d/1. A: zhè⁴ zhi gāngbǐ shi nǐ d mā? B: bú shi, bú shi wǒ d, shi wǒ pèngyou d. 2. zhè⁴ zhang zhuōz, zhè sì bǎ yǐz¹ bú shi wǒmen d, wǒmen d dōu zai wàitōu. 3. zhè jià fēijī¹ shi zhōngguó d, nèi liang³ jià shi sūlián d, hái you liǎng jià¹ shi jiéke d. 4. zhèi jià⁴ yínháng¹ shi zhōngguó d, nèi jià shi jiéke d. 5. zhèi⁴ xié máobǐ¹ bú shi bàba d, shi wǒ d. 6. nèi⁴ xié niú¹ bú shi wǒmen shè d, (bú shi wǒmen hézuoshè d), wǒmen shè zhǐ you mǎ. 7. qìchē¹ shi xuéxiào d, bú shi gèren d. 8. nèi sān wan chá shi tāmen d, nǐmen d zai zhèr. 9. wǒ yao nèi⁴ zhi wǒ d zhuōz, bú yao nǐ d. 10. zhè xié zìdiǎn¹ liǎng běnr shi wǒ d, sì běnr shi tāmen d. 11. zhè⁴ shi wǒ māma d dōngxi, bú shi nǐ māma d. (nebo: bú shi nǐ māma d.) 12. míngtiān d huì bù kāi, hòutiān d yě bù kāi.

§ 9.3 pozn. Podstatná jména v přívlastku, označující kvalitu, nikoliv přívlastnění YD 20

a/II 8. 1-4: bez přípony /d/

b/II 8. 5-9: s příponou /d/ (nebo fakultativně s příponou /d/), je-li přívlastek zdůrazněn; zdůraznění může být vyjádřeno i pouhým zesílením přízvuku zdůrazňovaného přívlastku

a/1. A: wǒ d zhōngwén kèběnr zai nǎr? B: nǐ d kèběnr zai zhèr. A: zhè bú shi wǒ d zhōngwén kèběnr, wǒ d zai nǎr? 2. zhè xié dōu shi jiéke xuésheng.

b/1. A: zhè yě you Zhōngguó píjiǔ. B: Zhōngguó píjiǔ? (Zhōngguó d píjiǔ?)

2.A: w³o yao xué Zhōngguo xiànfǎ. B: zhè shì Jiékesīluofákè xiànfǎ, bú shì Zhōngguo xiànfǎ.

§9,4 Přísudky vyjádřené vazbou /shì...d/

YD 21

a/II č. 1-7: vazba /shì...d/ u atributivních (přívlastkových) slov v přísudku

b/II č. 8,9: vazba /shì...d/ u adjektiv v přísudku

c/II č. 8a,9a: normální vazba adjektiv v přísudku je bez slovesa /shì/, zpr. však s vhodnými příslovci, např. /hěn/ velmi, /tài/příliš, /bù/ (záporka) aj. (srov. dále § 18)

a/1. zhè you sì zhang zhuō. liǎng zhāng shì fāng d, liǎng zhāng shì yuán d. 2. w³o you sān zhi zhuō, 'yì zhī shì jīn d, liǎng zhī shì yín d. (yì zhī shì huáng jīn d, liǎng zhī shì bái yín d.) 3.A: 'tā nei wei péngyou (tā d nei wei péngyou) ' shì nán d hái shì nǚ d? B: nǚ d. (shì nǚ d.)

4.A: tāmen d qìchē ' shì huáng d hái shì bái d? B: bú shì huáng d, yě bú shì bái d, shì hóng d. (I. var. A: tāmen d qìchē shì huáng shǎir d hái shì bái shǎir d? B: bú shì huáng shǎir d, yě bú shì bái shǎir d, shì hóng shǎir d.) (II. var. A: tāmen d qìchē ' shì huáng yānse d hái shì bái yānse d? B: bú shì huáng yānse d, yě bú shì bái yānse d, shì hóng yānse d.)

b/1.A: tā d nei ge guì z ' shì dà d hái shì xiǎo d? B: bú shì dà d, yě bú shì xiǎo d, shì bú dà bú xiǎo d.

c/1. tā àiren hèn měi, nǚ' er yě hèn měi. 2. nei ge guì z tài dà, w³o bú yào dà d, w³o yào xiǎo d. 3. tāmen jiā you w³u kǒu rén, tāmen d w³u tài xiǎo.

§9,5 Adjektiva (bez bližšího určení) v přívlastku

YD 22

a/II č. 1-3: jednoslab. adj. bez přípony /d/

b/II č. 4-6: jednoslab. adj. s příponou /d/ při (kontrastním) zdůraznění adjektiva

c/II č. 7-8a: některá dvojslabičná adj. bez přípony /d/ (II č. 7,8), při zdůraznění s příponou /d/ (II č. 7a, 8a)

d/II č. 9-11: jiná dvojslab. adj. zpr. s příponou /d/

a/1. w³omen you yì zhāng dà zhuō, yì zhāng xiǎo zhuō, hái you yì zhāng bú dà bú xiǎo d zhuō. 2. w³o you yì bǎ dà yīshuār, yì bǎ xiǎo yīshuār. 3. zhè you hǎo dōngxì, yě you huài dōngxì. 4. zhè shì yì zhī hǎo gāngbǐ, nà shì yì zhī huài gāngbǐ.

b/1. tāmen d' dōu shì hǎo d' dōngxī, tāmen měi yǒu huài d' dōngxī. 2. dà d' yīshuār shì bàba d', xiǎo d' shì hái zimen d'. 3. dà d' yīguì shì bàba māma d', xiǎo d' shì hái zimen d'. 4. wǒ bú yào huài d' gāngbǐ, wǒ yào hǎo d'.
c/1. hūtu rén bàn hūtu shì. 1a. gēn hūtu d' rén shuō huà bù róngyì. 2. gěi ta yī tiáo gānjīng máojīn. (gānjīng shǒujīn.) 2a. nǐ gěi ta yī tiáo gānjīng d' shǒujīn ba, zhèi tiáo bú tai gānjīng le.

d/1. zhè shì yī jiàn mǎfan d' shìqing. (zhè shì jiàn mǎfan shìr.) 2. zhè shì yī ge tāoyàn d' rén. 3. tā shì Zhōngguó yī wèi yǒumíng d' zuòjiā.

§9,6 Adjektivum v přívlastku se povinně spojuje s příponou /d/ YD 23

a/IIč.1-3: je-li určeno příslovcem (přípona /d/ jakoby "ruší" přísudkový charakter spojení příslovce - adjektivum)
b/IIč.4-6: je-li podst. jméno, k němuž se adjektivní přívlastek vztahuje, zamlčeno

a/1. A: zhe dōu shì hěn hǎo d' dōngxī. B: zher měi yǒu bù hǎo d' dōngxī. 2. tā yǒu yī liàng hěn hǎo d' zìxíngchē, wǒ d' zìxíngchē bù hǎo. 3. wǒ bú yào bù hǎo d' chá, wǒ yào hǎo d' chá.

b/1. A: wǒ bú yào, zhè wǎn tài dà, wǒ yào xiǎo d'. B: wǒmen měi yǒu xiǎo d', zhǐ yǒu zhe dà d'. 2. zhè shì hái zī d' yī z, suǒyǐ shì xiǎo d'. 3. A: guā yǒu dà d' yǒu xiǎo d', nǐ yào nèi zhōng? B: wǒ yào xiǎo d'. 4. A: xīguā yǒu dà d', yé yǒu xiǎo d', (yǒu dà xīguā, yé yǒu xiǎo xīguā,) nǐ yào dà d', hái shì yào xiǎo d'? B: yào dà d'.

§9,6 pokr. Postavení různých typů bližšího určení podstatných jmen

YD 24

a/ bližší určení vyjadřující přívlastnění zpr. předchází deiktickému a číslovkovému určení (někdy je obojí pořadí možné, srov. ex.a/1)
b/ bližší určení vyjadřující kvalitu, vlastnost apod. stojí zpr. bezprostředně před podst. jménem, tj. až za deiktickým nebo číslovkovým určením; obrácené pořadí je možné při zvláštním zdůraznění bližšího určení kvality (vlastnosti) (srov. ex.b/4-5)

a/1. lǎo mǎ d' nèi sān běnr shū (nèi sān běnr lǎo mǎ d' shū) zai wǒ zher. 2. tā d' nèi liang qìchē bù hǎo.

b/1. A: zhè běn hàn-jíe cídiǎn shì shéi d'? B: shì wǒ d'. 2. nèi sān ge piàoliang d' gūniang d' dōu shì mōter. 3. nèi liang ba shūfu d' yī z shì lǎo lao hé lǎo yé d'.

4. ② gāo gāo d nei sǎn ge gūniang ' dou shi mōter, qítā d ' dōu shi yùndongyuán.
 5. shūfu d nei ba tángyī ' shi wōmen yeye d, qítā d shi wōmen yong'

§10 Otázková slova ve funkci skutečně tázací

YD 25

- a/ zájmeno /shéi/ kdo?
- b/ zájmeno /shénme/ co?
- c/ deiktické slovo /shénme/ jaký?
- d/ deiktické slovo /něi, nǎ/ který?
- e/ výraz ve funkci jména místa: /nǎr, nǎli/ kde?
- f/ výraz ve funkci jména času: /shénme shíhour/ kdy?
- g/ číslovka /jǐ/ kolik? (asi do deseti); též jako komponent složených výrazů: /shíjǐ/ kolik přes deset, /xíngqǐjǐ/ který den týdne? atd.
- h/ slovo /duōshao/ kolik?
- i/ příslovce /zěnmē/ jak?
- j/ spojka /háishi/ nebo...?
- k/ výraz /wéi shénme/ kvůli čemu?, pro co? proč?
- l/ příslovce /duō/ (též se vyslovuje /duó/) / jak...? (v postavení před adjektivy)

Pozn. V následujících ex. otázka slova vystupují ve funkci skutečně tázací, ale také ve funkci "vztažné" v nepřímých otázkách a ve větách předmětných, tj. v případech, kdy i v češtině se používá tázacích zájmen bez jakékoli změny jejich tvaru (v této funkci se vyslovují v čínštině zpr. málo přízvučně, kdežto ve funkci skutečně tázací se vyslovují přízvučně, nejčastěji i s důrazem)

a/ 1. A: shéi zai zhèr? B: shi wǒ. A: nǐ shi shéi? B: lǎo Zhāng. (wǒ shi lǎo Zhāng.) 2. A: nei sǎn ge rén ' shi shéi? (dōu shi shéi?) B: tāmen dōu xue zhōngwén. yí ge shi wǒ gēge, yí ge shi wǒ jiějie; disān ge rén ' wǒ ' bu zhīdào shi shéi. 3. A: ' zhèi ge bēnz (zhèi ge bēnr) shi shéi d? shì bu shi nǐ d? B: bú shi wǒ d, yíding shi Zhāng laoshī d. 4. A: zhe zhāng bàozhǐ shi shéi d? B: zhè shi zhōngwén bào, yíding shi Nòvák d. 5. A: zhe xié dōngxi dou shi shéi d? B: zhè liang zìxíngchē ' shi wǒ d, nèi liang ' shi wǒ péngyou d; nèi liang mótuoche ' shi xuéxiào d, yǎnjìng shi māma d, zázhi ' shi bàba d, kèběnr ' shi nǚ ' er d, shū ' yě shi tā d. qìchē ' shi wōmen jiā d. 6. A: zhè liang qìchē shi shéi d? B: wǒ bu zhīdào. C: wǒ zhīdào. Shi Nòvák d. 7. A: zhèr you yì xiē qián, nàr yě you yì xiē qián. zhè xiē qián dōu shi shéi d? B: wǒ bu zhīdào shi shéi d. 8. A: zhè liang mótuoche ' shi nǐ d ma? B: bú shi, wǒ d mótuoche bú zai zhèr; wǒ bu zhīdào ' zhè liang mótuoche shi shéi d.

b/1.A: zhe⁴ shi shénme? shì bu shi jiǎnz? B: bú shi, zhe bú shi jiǎnz, shì
bǎo. 2.A: nǐ you shénme? tā you shénme? B: wǒ you māobǐ, tā you qiānbǐ.
A: 「nǐmen liǎng ge rén (nǐmen liǎ) 」 hái you shénme? B: 「wǒmen liǎng ge rén
(wǒmen liǎ) 」 hái you liǎng běnr zhōngwen kèběnr, yě hái you zhōngwen
cídiǎn. 3.A: zhè shi shénme? B: wǒ bu zhīdào.

c/1.A: zhe⁴ shi shénme shū? B: shi zhōngwen kèběnr. (zhe⁴ shi zhōngwen kèběnr.)
2.A: zhè xiē dōu shi shénme shū? B: zhè liǎng běnr shi zhōngwen kèběnr,
nèi liǎng běnr shi zhōngwen cídiǎn. 3.A: zhe⁴ xiē xuésheng you shénme bǐ?
B: tāmen you gāngbǐ, yě you māobǐ, hái you qiānbǐ. 4. A: wǒ bu zhīdào nà xiē
shi shénme cídiǎn, (nà shi xiē shénme cídiǎn,) yě bu zhīdào shi shéi d.
B: wǒ zhī zhīdào, zhèi běnr shi wǒ d.

d/1.A: nǐ yào nēi liang zìxíngchē, yào zhèi liang, hái shi nēi liang? B: wǒ
xǐhuan zhèi liang, 「yào zhèi liang. (wǒ yào zhèi liang.)」 2.A: nēi xiē
xuésheng xué zhōngwén? B: zhāng laoshi d xuésheng xué zhōngwén. 3.A: jīntian
wǎnshang nǐmen d nēi xiē péngyou lái? B: Novák lái, tā d àiren yě lái, lao
Zhāng xiao Liú yě dou lái. 4.A: nǐ zhīdào nēi ge rén shi měiguorén?
B: nà li nēi wei. 5.A: nēi běnr shū shi nǐ jiějie d? B: nēi běnr, (nēi běnr
shi tā d,) wǒ bu zhīdào.

e/1.A: Zhāng laoshi zai nǎr? B: zai jiā. (tā zai jiā.) 2.A: nǐ qù nǎr? B:
Bù'ernuò. (qu Bù'ernuò.) 3.A: wǒ nēi běnr shū zai nǎr? B: zai zhèr. 4.A:
Zhāng laoshi d nēi fèn bào zai nǎr? B: bú zai zhèr, zhèi fèn shi Novák d.
5.A: nǎr you shuǐ? B: zhèr. (zhèr yǒu.) 6.A: tā zai nǎr? B: wǒ nǎr zhīdào?!

f/1.A: tā shénme shíhour lái? B: míngtian. (míngtian lái.) 2.A: Novák xiānsheng
shénme shíhour qu Bù'ernuò? B: tā bú qu Bù'ernuò, hòutian tā qu Bùlagé.
3.A: nǐ měi tian shénme shíhour kàn bào? B: wǎnshang. (zai wǎnshang.) 4.A:
tā xīngqīsì lái bu lái? B: bú lái. (tā xīngqīsì bú lái.) wǒ bú zhīdào
tā shénme shíhour lái.

g/1.A: nǐmen jiā yǒu jǐ liang zìxíngchē? B: sān liang. (yǒu sān liang.)
wǒ bàba yī liang, māma yī liang, wǒ yī liang. 2.A: nǐ d zhè jǐ ge xuésheng

1. jǐ ge xué zhōngwén? B: zhǐ yǒu liǎng sān gè. 3. A: nǐ dǎ nǚ'ér jǐ suì?
 B: shí suì. 4. A: nǐ dǎ ér zǐ shí jǐ suì? B: shí wǔ suì. (ta shí wǔ suì.) var. A:
 nǐ ér zǐ shí jǐ? B: shí wǔ. (tā shí wǔ.) 5. A: nǐ yé ye jǐ shí suì, lǎo ye jǐ shí suì?
 B: tā men dōu liù shí jǐ suì le. 6. A: tā xīng qǐ jǐ lái? B: xīng qǐ sì. (xīng qǐ sì
 lai. 「ta xīng qǐ sì lai」)

h/1. A: nǐ yào duō shao ròu? B: bàn jīn. 2. A: lái duō shao rén? B₁: wǔ ge. B₂:
 sān shí wǔ ge. B₃: sān shí ge. 3. A: nǐ yào duō shao? B₁: zhǐ yào yí ge. B₂: yí
 ge ba.

i/1. A: "Osel" zhè ge cí ' zhōngwén zěn me shuō? B: lǚ. (zhōngwén shuō ' lǚ.)
 2. A: "Zelený" zhè ge cí ' zhōngwén zěn me shuō? B: lǚ. (zhōngwén shuō ' lǚ.)
 3. A: "Slon" zhè ge cí ' zhōngwén zěn me shuō? shì xiǎng ma? B: bú shì xiǎng,
 shì xiàng, dì sì shēng xiǎng ' shì "myslet". 4. A: "Chtít" ' zhōngwén zěn me
 shuō? shì yào ma? B: bú, bú shì yào, shì yào, hái shì dì sì shēng ① yào ' shì
 "kousat"

j/1. A: 「zhè shì kè běn (zhè běn shū shì kè běn) hái shì cí diǎn? B: shì
 kè běn, bú shì cí diǎn. 2. A: zhè ge xué shēng xué zhōng wén hái shì xué
 jié wén? B: tā shì zhōng guó rén, tā xué jié wén. 3. A: zhè jiān yǔ yǐ shì
 gē ge d, hái shì dì dì d? B: bú shì gē ge ' yě bú shì dì dì d, (bú shì gē ge d ' yě
 bú shì dì dì d,) shì wǒ d.

k/1. A: tā wèi shén me bú lái? (wèi shén me tā bú lái?) B: bìng le. (tā
 bìng le.) 2. A: tā bù lái. B: wèi shén me? A: bìng le. (tā bìng le.)

l/1. A: cháng chéng ② 「duò cháng? (you duò cháng?) B: dà gài liù qiān qī
 bai duō gōng lǐ. (liù qiān qī bai gōng lǐ zuǒ yòu.) A: cháng chéng ② 「duò
 gāo duò hòu? (you duò gāo duò hòu?) B: bā diǎn wǔ gōng chǐ gāo, liù
 diǎn wǔ gōng chǐ hòu. 2. A: tā lǎo rén jiā duò da nián jǐ le? B: bā shí sān le.

③ Príbuzenské názvy tvořené reduplikací

YD 26

1. wǒ men dǎ bà ba mā ma ' dōu zài, nǎi nai lǎo lao liǎng ge rén ' yě dōu ② zài.
2. lǎo lao shì mā ma d mā ma, nǎi nai shì bà ba d mā ma. 3. lǎo ye ' shì mā ma d
 bà ba, yé ye ' shì bà ba d bà ba. 4. zhè shì wǒ dì dì, nà shì wǒ mèi mei.

wo méi you gēge, yě méi you jiějie. 5. 「dàye (bóbo) shì wǒ bàba d
gēge, shūshu shì wǒ bàba d dìdi. 「sǎoz (sǎosao) shì wǒ gēge d àiren,
dì mèi shì wǒ dìdi d àiren. 6. shūshu, zhè shì nǐ n d zìxíngchē ma?

② Attributivní slova /nán/ mužský a /nǚ/ ženský YD 26a

1. A: nǐ nèi wei péngyou shì nǚ d hái shì nán d? B: shì nǚ d. 2. A: Zhāng
tongzhi yě zài zhèr. B: tā shì nán d hái shì nǚ d? A: nán d. (tā shì
nán d.) 3. A: nèi ge rén shì nán d hái shì nǚ d? B: nán d. 4. zhèr you
nǎntongzhi, yě you nǚtongzhi, wǒ wei shì nán d, liù wei shì nǚ d.
5. hòutian tā d bà jiǔ ge 「nán péngyou nǚ péngyou (nán-nǚ péngyou) d
dōu lái. 6. nǐ d érz yǒu méi you nǚ péngyou? 7. zhè shì wǒ nǚ 'er d
nán péngyou.

§ 11,2 Měrové jednotky

YD 27

- a/IIč.1-2: bez bližšího určení
- b/IIč.3-4: s adjektivním přívlastkem
- c/IIč.5-6: bez bližšího určení, adjektivní přívlastek u podst. jména
- d/IIč.7-8: adjektivní přívlastek jak u měrové jednotky, tak u podst. jména
- e/IIč.9-11: v případě numerativu adjektivní přívlastek může stát jen u podst. jména

a/1. zhèr you 「sān wǎn chá, (nebo: sān wǎn chá) zhèi wǎn shì wǒ d, nèi
liǎng wǎn shì nǐ men liǎ d.

b/1. wo bú yào yì dà zhang zhǐ, wo yào yì xiǎo zhāng.

c/1. wo bú yào zhè wǎn liǎng chá, wo yào wǎn rē d.

d/1. A: wǒ yào yì dà wǎn rē chá, nǐ yào bu yào? B: wo bú yào yì dà wǎn,
wo yào yì xiǎo wǎn. 2. wo bú yào dà zhang bàozhǐ, wo yào yì xiǎo
zhang^① bái zhǐ. 3. A: zhèr yǒu yì dà bēi huáng pījiǔ, yě you yì xiǎo
bēi hēi pījiǔ, nǐ yào nèi bēi? B: yào nèi xiǎo bēi. (yào nèi bēi
hēi pījiu.)

e/1. wo bú yào zhèi ba huài yǐz, wǒ yào nèi ba hào yǐz. 2. A: zhèr you yì
tiáo dà yú, yì tiáo xiǎo yú, hái you yì tiáo bu dà bu xiǎo d. nǐ yào
nèi tiáo? B: wo yào nèi tiáo bu dà bu xiǎo d. 3. wo yào mǎi yì zhang
dà zhuōz. (wo yào mǎi yì dà zhang zhuōz.)

YD 28

§11,2 pokrač. V postavení za slovem /lùn/ měřit se na, prodávat se na měrové jednotky i numerativy vystupují jako měrová jména

1.A:nǐmen d yú | 「shì lùn jīn shì lùn tiáo? (shì lùn jīn hái shì lùn tiáo?) B:lùn jīn. 2.A:nǐmen d guā | 「shì lùn gèr shì lùn jīn? (shì lùn gèr hái shì lùn jīn?) B:lùn gèr.

YD 29

§11,3 (IIč.1-2a) Totéž slovo podstatným jménem i měrovou jednotkou

1.zher⁴you shì'èr ge wǎn, liù ge dà d shì nǐ d, liù ge xiǎo d shì wǒ d. la.A:nǐmen yào jǐ wan miàn? B:wǒmen shì wǔ ge rén, wǒmen yào wǔ wǎn.

YD 30

§11,3 1.pokrač. (IIč.1-2a) Totéž slovo měrovou jednotkou i numerativem

1.zhèr you jǐ dà zhang zhǐ, yě you xiǎo zhang(r) d, nǐ yào nǐ zhong? la.wǒmen d zhe⁴zhang zhuō z shì bǎi d, nǐ xiē yǐ z yě shì bǎi d.

YD 31

§11,3 2.pokrač.(IIč.1-6) Jednoslabičné slovo jako měrová jednotka, dvojslabičné slovo tvořené příponou /z/ jako podstatné jméno

1.A:zher⁴you sì píng bǎi jiǔ, liǎng píng shì zhōngguó bǎi jiǔ, liǎng píng^② 「shì jiéke d. (shì jiéke bǎi jiǔ.) nǐ yào nǐ liang píng? B:yí yàng yí píng ba. 2.zhe⁴ge píng z shì pí jiǔ píng z. 3.zhe⁴bei kéke hēn hǎo hē, wǒ hái hē yí bēi. 4.zhè zhong bēi z shì jiéke d, nǐ zhong chá bei^① shì zhōngguó d.

§11,4 Obecné měrové jednotky

YD 32

1.tāmen you sān zhong zhǐ: you bǎi d, hóng d, hái you huáng d. 2.wǒ bù xǐ huan zhè zhong rén, nǐ xǐ huan ma? 3.zhe⁴xiē xuésheng¹ dǒu shì wǒ d péngyou. 4.wǒ hái you yí xiē qián, nǐ yào ma? 5.wǒ hái you yí diǎnr qián, nǐ yào ma?

§12,1 Otázková slova (výrazy obsahující otázková slova) ve funkci tázací zachovávají ve větě postavení, jaké jim přísluší podle větné funkce

- a/IIč.1-9: zájmeno /shéi/ kdo?
- b/IIč.10-12: zájmeno /shénme/ co?
- c/IIč.13-17: deiktické slovo /shénme/ jaký?
- d/IIč.18-20: deiktické slovo /něi/ který?

YD 33

e/IIČ.21-24: příslovce /zěmme/ jak?

Pozn. Viz též exemplifikace v §3,4a/. Uvedené pravidlo o slovosledu platí pro otázková slova obecně pro všechny jejich funkce, nejen pro funkci tázací.

a/1.A:tā shi shéi? B:tā shi wǒ mēimeī. 2.A:tāmen dōu shi shéi? B:wǒ yě bù zhīdào. (wǒ yě bù zhīdào, tāmen shi shéi.) 3.A:shéi lái le? B:lǎo lao lái le. 4.A:zhè zhī bǐ shi shéi d, shì nǐ d ma? B:bù shi wǒ d, shi tā d.

b/1.A:zhè shi shěnmē? B:zhè shi shuǐ, bù shi jiǔ.

c/A:zhè shi shěnmē bǐ, shi yuánzhū(r)bǐ ma? B:bù shi, shi gāngbi.

2.shěnmē rén lái le? B:wǒ d yī ge péngyou. 3.A:shěnmē jiǔ hǎohē?

B:huángjiǔ hǎohē.

d/1.A:nèi benr kèběnr shì nǐ d? B:zhèi benr. 2.A:nǐ yào nèi ge běnz?

B:wǒ yào nèi ge xiǎo benr.

e/A:zhè zěnmē chī? B1:zhū yī zhū chī. B2:wǒ bù zhīdào. 2.A:nǐ zěnmē

qù? B:wǒ kāi chē qu. 3.A:zhè zěnmē niàn? B:zhè niàn lǚ, bù néng

niàn lǚ.

§12,2 Tázací wěty tvořené pomocí

YD 34

a/IIČ.1-5: větné částice /ma/

b/IIČ.6-14, 17-18: opakování slovesa, podruhé se záporkou

c/IIČ.15-16: opakování adjektiva, podruhé se záporkou /bù/

d/IIČ.19-22: položením výrazu /shì bu shi/ před přísudkové sloveso nebo adjektivum

Pozn. Viz též exemplifikace v §3,4; §10 YD 7, YD 25

a/1.A:nǐ míngtiān lái, hǎo ma? B:xíng. 2.A:zhè shi nǐ d ma? B1:

shì, shì wǒ d. B2:bù, bù shi wǒ d.

b/1.A:nǐ qù bu qu? B:wǒ bù xiǎng qù. 2.A:nǐ míngtiān lái bu lái?

B:míngtiān ma? míngtiān bu xíng, hòutiān wǒ néng lái. 3.A:nǐ xǐhuan

bu xǐhuan? B:wǒ xǐhuan, dànshì tài guǐ le. 4.A:nǐ xǐhuan bu xǐhuan

ta? B:hěn xǐhuan.

c/1.A:zhè guǐ bu guǐ? B:guǐ sì le. 2. tāng rě bu rě? wǒ yào

hē rě d.

d/1.A: ta wèi shenme bu mǎi, shì bu shì méi qián? B: wo xiǎng tā shì méi qián. 2.A: zhōngwen shì bu shì tài nán? B: bù, bù tài nán. B2: nán, zhēn nán.

§12,3 Rozlučovací tázací spojka /háishi/ nebo spojuje YD 35

a/IIč.1-2: podstatná jména
b/IIč.3-4: slovesné přísudky
c/IIč.5-6: adjektivní přísudky

a/ 1.A: nǐmen liǎ shéi qu? nǐ háishi tā? B: ràng tā qu ba. 2.A: tā shì ní shénme rén? shì ní gēge háishi nán péngyou? B: bú shì wo gēge yě bú shì nán péngyou, shì wǒ dìdi.

b/1.A: nǐ shì qu jiāo-kè háishi qu tǐng-kè? B: qu tǐng kè. 2.A: nǐ shuō wo mǎi háishi bu mǎi? B: suǐ nǐ d biàn. B2: nǐ yǒu qián jiù mǎi ba.

c/1.A: nǐ rènwei zhe hǎo háishi bu hǎo? B: yě hǎo yě bù hǎo.³⁾
2.A: nǐ rènwei zhè ge gūniang piàoliang, háishi nèi ge gūniang piàoliang? B: wo kàn dōu chābuduō.

Pozn. Slovo /háishi/ ve význ. příslovce: přece jen, přece raději viz ex.IIč. oddíl za § 34

§13 Vazby adjektiv /duō/ být mnohý, být početný, /shǎo/ být nemnohý, být nepočetný, otázek. číslovky /jǐ/ kolik a otázek. slova /duōshao/ kolik YD 36

a/IIč.1-10: adjektiva /duō/, /shǎo/ v přísudku

b/IIč.11-15: vazby (syntagmata) /hěn duō/, /hěn shǎo/ v přívlastku (zpr. bez přípony /d/, která se používá jen při zdůraznění)

c/IIč.16-18: otázek. číslovka /jǐ/ ve funkci tázací

d/IIč.27-28: otázek. číslovka /jǐ/ ve funkci číslovky neurčité

e/IIč.19-20: otázek. slovo /duōshao/ ve funkci tázací

f/IIč.21-22: otázek. slovo /duōshao/ ve významu neurčitosti, vyslovené nepřízvučně: nějak mnoho (zpr. po slovese se zápornkou)

(vysloveno s plným tónem důrazně ve význ. jekkoliw mnoho [IIč.23-26]: exemplifikace této významové varianty viz v YD 79)

a/1. tā d xuésheng bú tai duō, wǒ d xuésheng hěn duō. 2. bái mǎ hěn shǎo³⁾ hēi mǎ hěn duō. 3. ròu hěn shǎo, cài hěn duō. 4. zhè ge yuè yǔ hěn duō, liùyue d yǔ hěn shǎo.

b/1. zhè ge shěng yǒu hěn duō shān, nèi ge shěng shénme shān dōu méi yǒu. 2. wǒmen yǒu hěn duō d niú, hěn shǎo d yáng.

c/1.A:ni māile jǐ ge guā? B:liǎng ge (liǎ.) 2.A:nā⁴ shi jǐ pǐ mā?
B:jiǔ pǐ.

d/1.women jiāli zhǐ you jī zhī yáng, měi you niú. 2.women hézuoshè
měi you duōshao yáng, zhǐ you jǐ shi zhī.

e/1.A:nā⁴ shi duōshao pǐ mā? B:shí sì pǐ. 2.A:tāmen you duōshao pǐ
bái mā? B:bái mā^① bu duō, zhǐ you sān pǐ.

f/1.women hézuoshè měi you duōshao yáng, zhǐ you jǐ shi zhī. 2.
women měi you duōshao qián, xiànzài bù néng mǎi qì chē. 3.A:ni yào
duōshao zhang zhǐ? B:bú yao duōshao, liǎng sān zhāng jiù gòu le.

§14 /méi/ jako záporka slovesa /yǒu/

YD 37

1.A:wo xiànzài méi you qián, nǐ yǒu ma? B:wǒ yě méi yǒu. 2.A:nǐ you
qián ma? (nǐ yǒu mei you qián? 「nǐ you qián mei you?») B:wǒ yě
méi you. C:wǒ you, nǐ yào ma? 3.gāngbǐ^③ máobǐ^③ dòu méi you, zhǐ you
qiānbǐ. 4.A:nín yao mǎi shénme? B:wo yào liù ge wǎn, (wǒ yao mǎi
liù ge wǎn,) liù ge chábēi. A:wǎn yǒu, chábēi méi you. 5.A:Bùlage¹
yǒu méi you zhōngguó xuésheng? B:méi you hen duō.

§15,5 Vyjádření děje právě probíhajícího pomocí příslovce /zài/

YD 38

a/IIČ.1-2: ve větách kladných

b/IIČ.3-4: ve větách záporných

c/IIČ.5-8: ve větách s dějem současně probíhajícím s dějem jiným

d/IIČ.9-12: jména času /jintian/ dnes, /xiànzài/ nyní aj. sama o sobě
neurčují děj věty jako právě probíhající, ale určují děj
jako děj budoucí nebo který vbrzku začne

a/1.A:nǐmen zài zuò shénme ne? B:wǒ zài xuéxi, bàba zài kàn bào, xiǎo mèimei
zài wǎnr. 2.A:dìdi zài zuò shénme ne? B:zài wǎnr xiǎo huǒchē(r).

3.xiànzài xuéshengmen zài kāi huì, kè bú shàng le. 4.xiànzài¹
tā zài chī fàn ne. (xiànzài tā chī fàn ne.)

b/1.A:nǐ zài zuò shénme ne? B:wo méi zài zuò shénme, (wo méi zuò shénme),
kàn diànshì ne. 2.dìdi 「méi zài xuéxi, zài wǎnr ne. (méi zài xuéxi,
wǎnr ne.)
wo zǒu d

c/1.wo zǎoshang lái d shihour¹ tā zài xuéxi. wǎnshang¹ shihour¹

tā hái zài xuéxī. 2.shàngwǔ¹ wǒmen zài shàng-kè, tā zài kàn diànshì.
xiàwǔ¹ wǒmen xià-kè le, tā yòu zài shuō jiào.
a/1.jīntiān¹ xuéshengmen kāi huì, bù shàng-kè le. 2.xiānzài¹
tā chī fàn, bù néng qù.

§16,1 Zamlčování předmětu u sloves přechodných

YD 39

a/IIČ.1-4: v odpovědi na otázku, ve které byl daný předmět již
vyjádřen
b/ označuje-li věc či zvíře, již zmíněné a známé (v těchto případech
v češtině předmět nelze vynechat a vyjadřuje se zájmeny třetí
osoby: to, je, jí)

a/1.A: nǐ chī fàn le ma? B1:chī le. B2:hái měi yǒu ne. (hái měi ne.)
2.A: nǐ yào zhè ge ma? B1:yào. B2:bù yào. 3.A:nǐ xǐhuan tā ma?
B1:xǐhuan. B2:bù xǐhuan. 4.A:nǐ³ qù Běijīng ma? B1:qù. B2:bù qù.
b/1.zhè bù hǎo, wǒ bù yào. (nebo: wǒ bù yào.) 2.zhè⁴ běnr shū hěn hǎo,
wǒ mǎi. 3.zhè hěn piányi, wǒ mǎi. 4.zhè hǎochī, wǒ chī. 5.zhè
hěn bù hǎokàn, wǒ bù chī. 6.zhè yang zuò bù dàode, wǒ bù zuò. (nebo:
wǒ bù zuò.)

§16,2 Slovesa s formálním i konkrétním předmětem

YD 40

a/IIČ.1-5: formální (prázdný) předmět
b/IIČ.6-11: věcný předmět

a/1.tā tài ài shuō huà, wǒ bù xǐhuan. 2.A:nǐ shēnme shíhour kān shū?
B:zhǐ zài wǎnshang. 3.wǒ³ d yǎnjìng huài le, (wǒ³ d yǎnjìng huài le,
bù néng kàn shū. 4.A:nǐ yào bu yào chī fàn? B:wǒ bù yào chī fàn,
wǒ xiān hē jiǔ. 5.háiz zài shuō jiào ma? B:shì, zài shuō jiào.
6.tā zǒu lù zǒu d hěn kuài. (tā zǒu lù hěn kuài.)
b/1.wǒ měi kān bào, zài kàn xìn. (wǒ³ zài kàn xìn.) 2.wǒ³ d bǐ ne? wǒ³
yào xiě xìn. 3.wǒ bù yào chī yáng ròu, wǒ³ yào chī yú.

§17 Slovesa modální (způsobová)

YD 41

a/ mohou být určována příslovci, tvoří otázku pomocí opakování slo-
vesa s /bù/ a v odpovědích mohou tvořit samostatně větu; v širším
slova smyslu sem řadíme všechna slovesa, která jako pomocná stojí
před hlavním přísudkovým slovesem, např.i slovesa "fázová"/lái/ přijít,
/qù/ jít, /kāishi³/ začít (vždy rozumějí; něco činit). Běžná modální
slovesa se mohou i kombinovat se slovesy fázovými (srov. ex.a/9, 13-14)

b/ některá slovesa modální (včetně fázových) vystupují i jako hlavní přísudková slovesa.

a/1. wo³yao hui¹jiā. 2. A: míngtiān wǎnshang¹ ni¹nèng¹bu¹nèng¹ lái? B: bù¹nèng¹ lái², hòutiān¹ kěyī. 3. A: wo¹kěyī¹bu¹kěyī¹shuō¹huà? B: kěyī, nǐ¹shuō¹ba. 4. A: nǐ³d péngyou¹xué¹zhōngwén, tā¹yǐjīng¹huì¹shuō¹zhōngguóhuà¹le¹ma? B: bù, hái¹bu¹huì, tā¹zhǐ¹huì¹shuō¹; nǐ¹hǎo, zài¹jiàn, xiè¹xiè, duì¹bu¹qǐ. 5. A: nǐ¹huì¹bu¹huì¹shuō¹rìbènhuà? B: bù¹huì, wǒ³huì¹shuō¹zhōngguóhuà. (wǒ³huì¹zhōngguóhuà.) 6. nǐ¹xiǎng¹qu¹zhōngguó, jiù¹yīnggāi¹xiān¹xué²zhōngwén, 7. A: wo¹xiǎng¹mǎi¹yī¹bènr³zhōngwén¹cǐdiǎn, nǐ¹yǒu¹ma? B: yǒu, wǒ¹you¹liǎng¹bènr, wo¹yuànyì¹mài¹gěi¹nǐ¹yī¹bènr³. 8. A: nǐ¹xiǎng¹qu¹nǎr? B: wǒ¹xiǎng¹qu¹zhōngguó. 9. tā¹lǎo¹lai¹wèn¹wo¹ yào¹bu¹yào¹qu¹kān¹diànyǐng¹. 10. wǒ³mēn¹qu¹kān¹diànyǐng¹, hǎo¹bu¹hǎo? 11. hái¹zìmen¹jīntiān¹bú¹shàng¹-kè, dōu¹qu¹kān¹diànyǐng¹qu¹le. (dōu¹kān¹diànyǐng¹qu¹le.) 12. nǐ¹qu¹wèn¹wèn¹tā, tā¹you¹liǎng¹liǎng¹hěn¹hǎo¹d¹zìxíng¹chē, yuànyì¹bu¹yuànyì¹mài¹yī¹liǎng⁴gěi¹wo. 13. A: nǐ¹xiǎng¹shénme¹shíhour¹kāishì¹xiě¹xìn? B: mǎshàng. 14. A: nǐ¹xiǎng¹shénme¹shíhour¹kāishì¹xué²zhōngwén? B: míngnián.

b/1. A: nǐ¹yào¹shénme¹jiǔ? B: yào¹báijiǔ. (wǒ¹yào¹báijiǔ.) A: yào¹shénme¹báijiǔ? B: yào¹sūlián¹báijiǔ. 2. A: tā¹huì¹bu¹huì¹zhōngwén? B: huì¹zhōngwén, hái¹huì¹rìwén. 3. A: tā¹shì¹bu¹shì¹cháng¹lai¹zhèr? B: cháng¹lai¹chang²lai. B2: bù¹chang¹lái. 4. A: nǐ¹xiǎng¹qu¹nǎr? B: wǒ¹xiǎng¹qu¹zhōngguó. 5. A: nǐ¹lǎo¹xiǎng¹shénme? B: wo¹lǎo¹xiǎng¹tā¹wèi¹shénme¹shēng¹-qì.

§18,2 Adjektivum v přísudku, aniž by bylo blíže určeno příslovcem, je určeno srovnáním YD 42

a/IIĚ.1-2: s věcmi či osobami, které se vyrozumívají z kontextu (srovnávání implicitní)

b/IIĚ.3-4: s věcmi či osobami výslovně uvedenými (srovnávání explicitní)

a/1. zhèi¹zhōng¹kèbènr¹hǎo, wǒ³yào¹zhèi¹zhōng. 2. zhèi¹bènr¹kèbènr¹hǎo, wǒ³yào¹zhèi¹bènr. 3. A: nǐ³yào¹shénme¹ròu? B: yángrou¹hǎo, wǒ³yào

yǎngrou. 4.tāmen dōu shuō, jiéke píjiu hǎo. 「ni shuō hǎo ma?
(ni shuō hǎo bu hǎo?)

b/1.jīnnian chūntian d yǔ duō, 「qūnnian d yǔ shǎo. (qūnnian chūntian d yǔ
shǎo.) 2.sūlian^② dà, jiéke xiǎo. 3.tā d shū duō, wǒ d shǎo. 4.
zhèi zhong cài hǎochī, nèi zhong 「bù hǎo. (bù hǎochī.) 5.A: ni yao
shénme bǐ? B: wo yao gāngbǐ, bú yao jīnbǐ^③, jīnbǐ^③ guì. 6.zhèi tiao yú
dà, nèi tiao xiǎo. 7.wo mèimei d yīshang hǎo, xié bù hǎo. (wo mèimei d
yīshang hǎokàn, xié bù hǎokàn.) 8.hǎi dà, hú xiǎo. (nebo: hǎi dà,
hú xiǎo.)

§18,3 (IIč.1-4) Adjektivum v přísudku blíže určeno příslovcem (záporky
jsou též příslovci) YD 43

1.zhè ge rén tài huài, kěshi ta àiren tǐng hao. 2.nèi zuo lóu tài gāo
tài dà, zhèi zuo lóu bu dà bu xiǎo. 3.tāmen d shè | tài dà, 「wǒmen d
(wǒmen d shè) xiǎo. 4.zhè zhang huàr hǎo, nèi zhang yě hǎo. 5.Běijīng
hén měi, Bùlagé yě hén měi. 6.ta hèn hǎo, ta àiren yě hèn hao. 7.A:
zhè⁴ zhong qìchē¹ guì bu guì? B: bú dà guì, kěshi ye bú dà hǎo.

§18,3 pokrač. (IIč.1-7) Adjektivum v přísudku blíže určeno příslovcem
/hèn/ YD 44

1.^②wo mèimei d yīshang | hèn hǎokàn, xié yě hèn hǎokàn. 2.women³
dōu hèn xǐhuan 「Shǐ laoshi, (Shǐ xiānsheng,) ta rén hèn hao. 3.zhè zhong
jiǔ hèn hao hē, 「wo hǎi qu mǎi yì ping². (wo zài qu mǎi yì ping².)
4.hǎi hèn dà, hú hèn xiǎo.

§18,4 Časové zařazení vět s adjektivním přísudkem YD 45

a/IIč.1-3: do budoucnosti

b/IIč.4-6: do minulosti

a/1.míngtian tiānqì yíding hèn^④ rè. 2.zhè píng jiǔ wǒmen 「xíngqitiān hē.
(lǐbaitiān hē. 「xíngqìrì hē. 「lǐbairì hē. 「lǐbài hē.)

b/lzuótian tiānqì hèn lěng. 2.ta qūnnian shēnti bu dà hǎo, jīnnian

hai kěyī. 3. xīnqitiān¹ wōmēn³ hēle liǎng pīng jiǔ, liǎng pīng
dōu hēn hǎo. (dōu hēn hǎohē.)

§18,4 pokrač. Adjektiva v přísudku, jak dobře víme, nepotřebují v čín-
štině žádnou "sponu"; sloveso /shì/ být se používá s adjektivem jen
v případech popsaných v §9,4b/, kdy adjektivum má u sebe gramat. pří-
ponu /d/. Sloveso /shì/ je tedy slovesem "identifikace" dvou j m e n-
n ý c h členů. Jiná taková slovesa jsou např. /xìng/ jmenovat se
(příjmením), /zuò/ mít funkci, být (něčím, někým), /dāng/ vykonávat
funkci (něčeho, někoho)aj. YD 46

1.A: nèi wèi xiānshēng shì shéi? B: shì wōmēn³ d lǎoshī. (tā shì wōmēn³
lǎoshī.) 2.A: tā¹ shì zhōngguó rén¹ hǎi shì měiguó rén? B: shì měiguó
huàrén. 3. zhèi wèi xiānshēng xìng Wáng, tā¹ shì zhōngguó rén; nèi wèi
xiānshēng xìng Novák, tā¹ shì jiēkè rén. 4. zhè ge nǚhái z jiào Ahóng,
tā¹ dì dì jiào Amáo, tā mēn d bàba māmā¹ dōu shì Shànghàiren. 5. wǒ dāng
nǐ³ d lǎoshī, (wǒ zuò nǐ³ d lǎoshī,) jiāo nǐ zhōngwén, nǐ xué bu xué?

Osobní zájmena jako přívlastek podstatných jmen,
označujících příbuzenské vztahy a některých jiných jmen, jež se pravi-
delně pojí se zájmeným přívlastkem YD 47

a/IIč.1-5: zpr. bez gramatické přípony /d/
b/IIč.6-9: s příponou /d/ při zdůraznění

a/1. wǒ gēge¹ sāo z hē dì dì¹ dōu bu zài jiā, zhǐ yǒu wǒ³ mā zài jiā.
2. wǒ mā¹ d yīfu shǎo, wǒ jiějie¹ d yīfu duō. 3. wǒ dì dì¹ mèimei¹
dōu dà² le, yījīng shàng-xué² le. 4. tā bàba bìng hǎo² le, shàng-bān² le.
5. wǒ dì dì¹ mèimei¹ dōu shàng-xué² qu² le. 6. tā bàba¹ shàng-bān² qu² le.
7. tā mēn jiā¹ yǒu³ yī miàn hēn dà² d jìngz. (nebo: hēn dà² d jìngz.)

b/1.A: nǐ péngyou míngtiān yě lái ma? B: wǒ³ d péngyou bu lái, tā¹ d
lai². (tā¹ d péngyou lai².) 2. wǒ mā¹ mèi¹ yǒu duōshao hǎo yīfu, tā¹ d māmā yǒu.

§19,1 Nominální záložky u podstatných jmen

YD 48

a/IIč.1-3: stojících v čele věty ve funkci určení místa
b/IIč.4-5: stojících za slovesem ve funkci lokativního předmětu
c/IIč.6,8-9: záložky v postavení uvedenem pod a/ jsou fakultativní
u podstatných jmen označujících úřady, instituce atd. a také u jmen
blíže určených deiktickými slovy
d/IIč.7: záložky se nikdy nekladou u vlastních názvů zeměpisných

a/1.zhuōzishang you shū, yīzishang yě you shū. 2.A:jiāli you shéi?

B:jiāli zhǐ you wǒ gēge he wǒ, biéren dōu bù zài. 3.dìshang dòu shí shuǐ. 4.huǒchēshang 1 rén hen duō.

b/1.wǒ d yīshang 1 dōu zai wǒ gēge d yīgùlǐ. 2.A:wǒ d yīshang 1 yě dōu zai wǒ gēge d yīgùlǐ. 2.A:wǒ d jiānz zai nǎr? B:zai chuāngshang.

c/1. 「yínháng (yínhánglǐ) 1 lǎoshī you 2 hen duō rén. 2.xīngqitiān 1 「gōngyuánr (gōngyuánrǐ) 1 háiz hen duō. 3. 「chēzhàn (chēzhànshang) rén tài duō le.

d/1.Běijīng 1 yǒu hen duō xuéxiào, Shànghai³⁾ 1 yǒu hen duō gōngchǎng.

2.A:ni zhù nǎr? B:wo zhù Běijīng. (wo zhù zai Běijīng.) 3.A:Chángcheng²⁾ zai nǎr? B:zai Zhōngguó²⁾

§19,1 1.pokrač. Výrazy /zhèr/ zde, /nàr/ tam, /nǎr/ kde? YD 49

a/IIĚ.1-3: jako určení místa v čele věty i v postavení lokativního předmětu

b/IIĚ.4-5: /nǎr/ jako příslovce před slovesem ve významu kdepak...!

Pozn. Vedle erizovaných tvarů lze zde všude použít i tvaru se záložkou /lǐ/: /zhèlǐ/, /nàlǐ/, /nǎlǐ/ (příslovce /nǎr/ kdepak! se někdy realizuje i jednoslabičně bez erizace: /nǎ/)

a/1.zhèr 1 shuǐ hén qiǎn, nǎr hen shēn. 2.A:nǎr you fànguǎnr? B: nǎr.

A:shì zhōngguó fànguǎnr³⁾ ma? B: 「bù, (bù shì,) zhèr měi you zhōngguó fànguǎnr. 3.A:qǐng wèn, zhōngguó fànguǎnr zai nǎr? B: zhōngguó

fànguǎnr? zhèr měi you zhōngguó fànguǎnr. 4.A:ni zhù nǎr? B:wo jiù

zhu zhèr. 5.A:lǎoshī (lǎoshīmen) zai nǎr? B:dou kāi huì qu le.

b/1.A:nǎr you zhōngguó fànguǎnr? B:wǒ nǎr zhīdao! (wǒ nǎr néng zhīdao!

「wǒ nǎr zhīdao nǎr yǒu! 「wǒ zenme néng zhīdao 1 nǎr yǒu!) 2.bù yào

nǐ d qián! wǒ nǎr néng yào nǐ d qián!

§19,1 2.pokrač. Při zamlčení podstatných jmen se záložky mohou připojo-
vat i k měrovým jednotkám a numerativům YD 50

1²⁾zhei⁴⁾benr cǐdiǎnlǐ shǎo ji yè, nèi xié bēnrǐ yě shǎo ma? 2.wo mǎile

liǎng ping jiǔ, zhè pínglǐ¹⁾ duō yī diǎnr, nèi pínglǐ¹⁾ shǎo yī diǎnr.

§19,1 Pozn. I Jména místa a času a vazby (syntagmata) označující místo a čas v postavení přívlasktu

YD 51

1. zhèi₁ d cài shǎo, ròu duō, nàlì₁ d cài duō, ròu shǎo. 2. 「zhèi₁ suo xuéxiào₁ d (zhèi₁ suo xuéxiào₁lì₁ d) xuésheng¹ dōu shì nǚsheng, méi₁ you nánsheng. 3. A: míngtiān₁ d huì kāi bu kāi? B: míngtiān₁ d huì jīntiān₁ kāi¹. (jīntiān₁ kāi míngtiān₁ d huì.) 4. nèi₁ shìhour₁ d shìr¹ wǒ bu zhīdào. (wǒ bu zhīdào, nèi₁ shìhour chūle shénme shìr.)

§19,3 Lokativní předmět v postavení bezprostředně za slovesy označujícími

YD 52

a/IIČ.1-2, č.10-13; trvání (někde)
b/IIČ.3-9; pohyb (někam či odněkud)

a/1. A: nǐmēn³ zhù jǐ₁ lóu? B: wǒ zhù bà₁ lóu, tā zhu wǔ₁ lóu. A: shéi₁ zhu yī₁ lóu? B: wǒ èrgē. (wǒ èrgē zhu yī₁ lóu.) 2. A: nǐmēn³ dōu zhù Bùlagé³ ma? B: 「wǒmēn₁ liǎng₁ gē (wǒmēn₁ liǎ) zhu Bùlagé, tā zhu Bǐ'ersēn. 3. gēge hé dìdì¹ zhù yī₁ jiān wūz, wǒ hé jiějie 「zhù yī₁ jiān. (zhù yī₁ jiān¹ wūz.) (var.: gēge hé dìdì zhù zai yī₁ jiān wūzìlì³, wǒ hé jiějie zhù zai yī₁ jiān wūzìlì³.) 4. tā zhu shíjǐ₁ hào, wǒ zhù ta pángbiān₁r. 5. A: nǐ bàba¹ zai bu zai jiā? B: bú zai, (bu zai,) tā zai bàoshè. 6. A: nǐ² d bàba zai nǎr? B: zai tā₁ d shūfáng₁lì. 7. wǒ dìdì hé² wǒ gēge d yīshang¹ dōu zai yī₁ gē yīguā₁lì. 8. A: wǒ³ d zhōngwen kèběnr hé cídiǎn¹ dōu zai nǎr? B: nǐ kàn, bú shì zai nǎr, zai nǐ₁ d zhuōzishang (ne) ma?

b/1. A: huǒchē¹ shénme shìhour jìn zhàn? B: sān₁ dian. (sān₁ dian zhong¹.) B2: sān₁ dian líng wǔ₁ fen. B3: sān₁ dian shí₁ fēn. 2. tā dào₁ le, kěshì huǒchē¹ yǐjīng chu zhàn₁ le. 3. wǒmēn³ jìn wūz₁ ba, xià yǔ₁ le. (xià yǔ₁ le, wǒmēn³ jìn wūz₁ ba.) 4. A: Zhāng lǎoshī¹ shénme shìhour huí guó? B: xià₁ gē yuè 5. wǒ nǎinaità₁ lǎo₁ le, yǐjīng bù chū jiāmén₁ le. 6. tā₁ d liǎng₁ gē nǚ'er¹ yī₁ gē chu-jià₁ le, yī₁ gē hái méi chu-jià. 7. A: xiànzai yǐjīng kěyì shàng chē₁ le ma? B: hái zǎo₁ ne, zai zhèr 「zai zuò yī huì³ ba. (zuò zuo ba.) 8. A: kěyì bu keyì xià chē? (kěyì xià chē ma?) B: hái bù neng xià chē, diànchē hái méi dao zhàn₁ ne. 9. tā tài pàng₁ le, bù neng shàng lóu, yě bù neng xià lóu, zhǐ neng zuò diàntī.

§19,4 (IIč.1-5) Prepoziční (předložkové) určení místa s prepoz. slovesem /zài/ u sloves neoznačujících trvání (někde) nebo pohyb (někam či odněkud)

YD 53

1. háizimen¹ dou¹ zai yuánzili³ wǎnr. 2. lǎo yéye¹ zai yuánzili³ zhòng huār ne. 3. A: ni³ d péngyou¹ zai zhōngguó zuo shénme? B: gōngzuò^④ (tā zai zhōngguó gōngzuò^④) A: 「tā¹ zai zhōngguó¹ (tā¹ zai zhōngguó d) shénme dìfang gōngzuò? B: Shànghai^③. (zai Shànghai^③.)

§19,5 Prepoziční určení místa (tj. určení místa uvedené prepozičním slovesem). Hlavními slovesy jsou

YD 54

a/IIč.1-2: slovesa označující trvání (někde, případně uvedení do takového stavu, srov. ex.a/2), prepozičním slovesem je /zài/; tato vazba je nutná zejména tehdy, je-li hlavní přísudkové sloveso opatřeno slovesnou příponou (viz též exempl. II č. S 21,2 č. 10-12)
b/IIč.3-5: slovesa pohybu /lái/a/qù/, prepoziční určení místa je uvedeno prepozičními slovesy /dào/, /shàng/, /wǎng/, /cóng/ a.j.
c/IIč.6-8: jiná slovesa pohybu než jsou /lái/ a /qù/; atonické elementy /lai//qu/ nebo dvojslabičné formy s /lai//qu/ na konci se k nim však často připojují jako smérové modifikátory, srov. ex.c/3 (o modifikátorech viz dále §§ 22, 25)

a/1. māma hé péngyoumen¹ dou¹ zai lóushang zuòzh he chá. 2. ni kàn, tāmen dōu zai nǎr zhànzh ne, kuài qǐng tāmen dou zuòxiā ba.
3. háizimen dou¹ zai ménkǒur zhànzh ne. 4. A: zai Běijīng¹ ni zhù nǎr? B: wǒ zai péngyou nǎr zhù. 5. A: ni zuò nǎr? B: wǒ zai tā pángbiānr zuò.
b/1. ni shénme shíhour¹ zai dào wǒ zher lái? 2. zánmen shang wàibianr qu dēng ba. 3. dàhuǒr wang hòu kào kao ba.
c/1. ni wǎng nǎr pǎo? 2. tā¹ cong hòuménr liū le. 3. fēiji¹ cong lóudǐngshang fēiguóqu le.

§19,6 Vazby sloves /zài/ být, nacházet se (někde) a /yǒu/ (někde) být, existovat (srov. též §2,4 YD 2)

YD 55

a/IIč.1-4: podmět-/zài/ - lokativní předmět

b/IIč.5-7: určení místa -/yǒu/ - postverb. jmenný člen existence

a/1. A: wǒ³ d zhōngwen kèběnr zai nǎr? B: yídìng zai wūzili³ d shūjiàrshang ne. 2. A: nimen³ d háizimen¹ dōu zai nǎr ne? B: tāmen dōu zai wàitou ne.
b/1. A: ni³ d zuǐli (ni zuǐli) you shénme? B: kǒuxiang^④táng. (pàortáng. 「pàopaortáng»). 2. A: ni³ d shǒuli you shénme? B: ni cǎi ba. cǎidù le

jiu gēi ni. 3. A: zhe guǒ zì lǐ yǒu shénme? B: yǒu jiǔ. A: yǒu shénme jiǔ? B: yǒu pú táo jiǔ. A: yǒu shénme pú táo jiǔ? B: bái pú táo jiǔ.

§20,1 Vyjádření přibližného počtu položením dvou (či více) blízkých "jednotkových" číslovek (tj. číslovek /yī/ "1" až /jiǔ/"9") bezprostředně vedle sebe. Vyjádření počtu YD 56

- a/IIč.1-2: mezi 2-10
- b/IIč.3-4: mezi 11-19, 21-29, 31-39 atd.
- c/IIč.5-6: mezi 20-90 (vždy c e l y c h desítek)
- d/IIč.7-9: vyššího (vždy c e l y c h stovek, tisíců atd.)

a/1. diànyīngryuànlǐ zhǐ yǒu qī bā ge rén. (nebo: qī bā ge rén.)

2. zhèr yǒu sān sì wǎn chá. (nebo: sān sì wǎn chá.)

b/1. zhèr yǒu shí yī èr tiào yú. 2. huā èr shí èr sān kuài qián, jiù kē yī mǎi liǎng ge. (mǎi liǎng.)

c/1. tā yǐ jīng sì wǔ shí le. (sì wǔ shí suǐ le.)

d/1. wǒ mēn tū shū guǎn lǐ yǒu sān sì wàn cè shū.

§20,2 Vyjádření přibližného počtu položením za čísla, vyjádřená celými řády (tj. končící nulou), slova YD 57

a/IIč.1-2: /lái/ (nepřívz.) asi, kolem, něco přes

b/IIč.3-4: /duō/ více než

a/1. wú zì lǐ lǐ yǒu tā d èr shí lái ge (èr shí jǐ ge) péng yǒu, tā mēn yǒu chí yǒu hē lǐ yǒu cháng gē. 2. wǒ mēn nóng yè shè lǐ yǒu jǐ bǎi lái tóu, bù dào yì qiān tóu yáng. tā mēn nóng yè shè lǐ zhǐ yǒu yì bǎi lái tóu. (bǎi shí lái tóu.)

b/1. zhè suo xiǎo xué lǐ yǒu bā bǎi duō (yǒu bā bǎi duō ge) xué shēng. var.: zhè suo xiǎo xué lǐ yǒu bā bǎi lái (yǒu bā bǎi lái ge) xué shēng. 2. wǒ mēn gōng chǎng lǐ yǒu shí wàn duō gōng rén.

———— Příslovce tvořená atonickou příponou /-me/ YD 58

1. zhè me guǒ dǐ yī fū wǒ nǎr nēng mǎi, wǒ mēi yǒu nà me duō qián.

2. wǒ zěn me zhī dao (wǒ zěn me nēng zhī dao) lǐ tā lái bù lái. 3. wǒ zěn me zhī dao (wǒ zěn me nēng zhī dao) lǐ zhè shì nǐ dǐ. 4. A: zhè ge zì r zěn me xiě? B: zhè me xiě. 5. A: zhè ge cài zěn me zuò? B: wǒ yě bù huì.

a/je-li číslovka /yī/ vyslovena oslabeně tónicky až atonicky, má celá vazba význam neurčitého členu nebo českého neurčitého zájmena: nějaký (čísllovka /yi/ se může vypustit a nositelem uvedených významů je pak jen numerativ, který se stává příklonkou k předcházejícímu výrazu)

b/je-li číslovka /yī/ vyslovena plně tónicky, podržuje svůj význam číslovky jeden, jedna, jedno; celá vazba (s vhodným podst. jmenem) v apozici má význam sám (tj. ruské:odin; srov.ex.b/1)

a/1.shàngwǔ¹ you yí ge rén lái zhào ni le. 2.zhèr you yí tiáo gǒu, shì shéi jiā d? 3.zhèr you yí zhī bǐ, shì nǐ d ma? 4.huā yí ge kèláng (huā ge kèláng)¹ tā dou xīnténg.

b/1.wǒ yí ge rén¹ hēle yí píng² jiǔ. 2.zěnmē kěyī, yí ge rén chū qián, 「dà jiā chī ne? (nebo: dà jiā chī ne?) 3.yí ge rén chū qián, dà jiā chī, zěnmē neng xíng? 4.měi yí jiān wūzili³ zhù yí ge rén. 5.yí benr bu gòu, děi mǎi liǎng benr. 6.huā yí ge kèláng¹ kěyī dà³ yí ci diàn huà. (nebo: huā yí ge kèláng¹ kěyī dà yí ci diàn huà.) 7.yí ge kèláng¹ kěyī zuò⁴ yí ci chē.

Preverbální jmenné členy (přísudek může být vyjádřen i adjektivem), jsou-li uvedeny slovesem /yǒu/ být, existovat, jsou tím označeny jako neurčité

1.A:yǒu³ rén shuō¹ nǐ huì shuō zhōngguó huà. B:「nǎ li, (nǎr,) wǒ zài xué zhōngwén, hái bú huì shuō zhōngguó huà. 2.A:yǒu jiàn shì¹ 「wǒ bu zhī dào, (bu zhī dào,) nǐ zhī dào bu zhī dào? B:shěnme shìr? nǐ shuō ba! 3.yǒu yí wèi tóngzhì zài zhèr, tā hěn xiǎng jiàn nǐ. 4.yǒu³ xiè fànguǎnr hèn guì, , yǒu xiè bú guì.

Jmenný větný člen předcházející slovesu /yǒu/ být, existovat překládáme do češtiny často určením místa, i když formálně nemá u sebe ani záložku ani prepoz. sl.; i podmět slovesa /yǒu/ ve význ. mít můžeme chápat jako určení místa (srov. i ruské: u meňa...; viz ex. č. 3-5)

1.zhè xiè zhuó² you guì d you piányi d; jīn zhuó² guì, yīn zhuó² piányi. 2.A:nǐ mēn xuéxiào yǒu méi you zhōngguó xuésheng? B:yǒu, you shí ji ge. 3.wǒ zhī you zìxíngchē, méi you muótuo chē. 4.A:nǐ mēn yǒu méi you píjiǔ? B:wǒ mēn yǒu huángjiǔ¹ bái jiǔ¹ pútaojiǔ, 「píjiǔ méi you. (píjiǔ¹ wǒ mēn méi you). 5.A:nǐ mēn yǒu méi you zhōngguó máobǐ? B:yǒu, yào jǐ zhī? (yǒu, nǐn yào jǐ zhī?)

Číslovková vazba v přísudku

YD 62

a/tvoří přísudek samostatně (tj. bez slovesa)

b/v záporu se k záporce připojuje /shì/, tj. číslovkové vazbě předchází spojení /bù shì/ (ostatní příslovce mohou číslovkové vazbě předcházet i bezprostředně, srov. /zhǐ/ „pouze“ v ex.b/2)

a/1.A:nǐ³d háizimen dou duō⁴dà⁴le? B:érzi yǐjīng èrshí⁴le, xiǎo⁴nǚ⁴er cai⁴liǎng⁴sui. 2.A:wǒ⁴érz cai⁴shí⁴jī⁴sui. B:shíjǐ? A:shísān.
 (var.B:shíjǐ⁴sui? A:shísān⁴sui.) 3.A:zhè⁴wei⁴lǎotóur⁴ | nián⁴ji duō⁴dà⁴le?(duō⁴dà⁴nián⁴ji⁴le?) B:qīshí⁴duō, kuài⁴bāshí⁴le. 4.A:nǐ³d fángz duō⁴dà⁴? B:shānshíwǔ⁴píngmǐ. 5.A:zhè⁴jian yīfu duō⁴shao⁴qián? B:zhè⁴jian hèn⁴guǐ, liǎng⁴qián⁴bā⁴bai⁴kèláng, nèi⁴jian piányi, | cai⁴èr⁴bǎi.(cai⁴èr⁴bai⁴kèláng.)

b/1.A:ta yǐjīng liùshí⁴sui⁴le. B1:bù, ta bù⁴shì liùshí⁴sui, ta cái wǔshí⁴sui. B2:bù, ta bù⁴shì liùshí⁴sui, ta yǐjīng | qīshí⁴le.(qīshí⁴sui⁴le.) 2.A:zhè⁴benr cídiǎn | èr⁴bai⁴kèláng. B1:bù, bù⁴shì èr⁴bai⁴kèláng, | zhǐ⁴yì⁴bǎi.(zhǐ⁴yì⁴bai⁴kèláng.) B2:bù, bù⁴shì èr⁴bai⁴kèláng, cái⁴bāshí.(nebo: cái⁴bāshí.)

České spojky zda, že uvádějící vedlejší věty přednětné, v čínštině nevyjadřujeme

YD 63

1.wǒ⁴xiǎng ta zài⁴jiā, nǐ⁴qù⁴ba. 2.wǒ⁴zhīdao ta yǒu, nǐ⁴qù⁴jiè⁴ba.
 3.wǒ³bu zhīdao | ta jīntian zǒu | haīshì míngtian zǒu. 4.wǒ⁴kàn | zhè⁴shìr bu hǎobàn.(nebo: wǒ⁴kàn | zhè⁴shìr bu hǎobàn.) 5.ta shuō ta⁴lèi⁴le, xiǎng xiūxi xiūxi. 6.ta xiě⁴xìn | shuo ta xiǎng lái Bùlage⁴ xuéxi.

§21,1 Dvojslabičná slova a výrazy, tvořené pomocí elementů /bian(r)/, /mian/, /tou/, /fāng/ i jiná jména místa (jejich tvoření je popsáno v ÚSHČ ve Výkladech lex. a fonet. VI) vystupují

YD 64

- a/IIč.8-13: jako určení místa před slovesem; též jako přívlástek podst. jména (ex.a/14-20)
- b/IIč. 14: jako lokativní předmět
- c/IIč.1-4: jako záložky (podst. jméno zpr. bez přípony /d/)
- d/IIč.5-7: jako zdůrazněné záložky (podst. jméno je s příponou /d/ nebo/d/ je fakultativní)
- e/IIč.15-19: ve spojení s prepozičními (předložkovými) slovesy

Úpozornění: V § 21,1 uvádíme fakultativní erizaci jmen místa nejenom ve slovníčku, ale i v exemplifikacích. Pokud se v jedné větě vyskytnou dvě nebo více takových slov, čteme je v š e c h n y buď bez erizace nebo s erizací.

- a/1. zhè shì wǒ dǎ guāz, lǐmian dòu shì shū, shàngmian shì zázhi, xiàmian shì bàozhǐ. 2. zhè zhī gāngbǐ shì wǒ dǎ, 「lǐbian(r)(lǐmian) 「méi you shuǐr la. (méi you mòshuǐr la.) 3. zhè jiàn dà yī hen guì, liǎng miàn(r) dǎ dòu neng chuān. 4. zhè zuo lóu hen dà, 「qiánbian(r) hòubian(r) (qiánmian hòumian 「liǎng bianr) dǎ dòu you mén. 5. chūle huǒchezhan, zuǒbian(r) you chūzú qìchē, yòubian(r) shì diànchezhan. 6. wàitou lěng, lǐtou nuǎnhuo. 7. běifang hen lěng, nánfang hen rè. 8. dǎmian shì yǔyan xuéxiào. 9. wǒ jiā zài nóngcūn, 「zhōuwéi (sì mian) dǎ shì shān. 10. chūle yínháng, dǎmian shì fànguǎnr. 11. nèi ge gōngyuánr hen dà, 「zhōngjiàn(r) (zhōngjiān) you ge hú. 12. zhè shì shénme guā? 「lǐbian(r) shì (lǐmian shì) hóng huáng shāir dǎ, 「wàibian(r) shì (wàimian shì) lǚ dǎ. 13. wǒmen zhù zài zhèr, dǐxia shì nǎma dǎ fángjiān. 14. wàimian dǎ tiānqi zhēn hǎo. 15. shàngmian dǎ xiǎngfǎr | he xiàmian dǎ xiǎngfǎr | bu dà yī yàng. 16. zuǒbian(r) dǎ shì lǐzishù, yòubian(r) dǎ shì lǐshù. 17. 「lǐtou dǎ rén (lǐmian dǎ rén) dǎ wǎng wàimian pǎo. 18. 「sì bianr dǎ shān (zhōuwéi dǎ shān) | dǎo hen gāo, zhōngjiàn(r) you ge hú. 19. 「sì bianr dǎ rén (zhōuwéi dǎ rén) | dǎo kào guolai le. 20. qiánbian(r) dǎ rén dǎo zhànqilai le, hòubian(r) dǎ rén | yě dǎo zhànqilai le.
- b/1. zhè shì 「wǒ dǎ shūjià, (nebo: wǒ dǎ shūjià,) 「kèběnr zài shàngmian, cídiǎn zài xiàmian. (kèběnr zài shàngbian(r), cídiǎn zài xiàbian(r).) 2. tā jiā 「bù zài běifāng, (nebo: bù zài běifāng,) zài nánfang. 3. wǒ wūzili dǎ dōngxī | hen duō, zhuō zài zhōngjiàn(r), liǎng ge shūjià zài liǎng biānr, dà shūjià zài zuǒbian(r), xiǎo shūjià zài yòubian(r), shūjià shàngbian(r) you huāpíng, dǐxia shì jiù bàozhǐ. 4. zhè xiǎo lóu you liǎng céng, hǎizimen zhù shàngbian(r), wǒmen zhù xiàbian(r).
- c/1. gōngyuánr zhōngjiàn(r) (gōngyuánr zhōngjiān) | you yī ge hú, hú zhōuwéi | you hǎo xiè shù. 2. yìyuàn qiánmian | shì shāngdiàn, hòumian shì

xuéxiào. 3. zhuō zuōbian(r) | kēyī zuò liǎng ge rén, yòubian(r) yě kēyī zuò liǎng ge rén, liǎng tóu | dòu zhǐ neng zuò yí ge rén.
4. A: zhèi zuo lóu | nèi mian yǒu ménr? B: liǎng mian(r) dòu yǒu. (liǎng mian(r) dòu yǒu ménr.) qiánmian shì zhèng ménr, hòumian shì biàn ménr.
5. wǒ zhù xuéxiào pángbiānr. (wǒ zhù zài xuéxiào pángbiānr.) 6. huāpíng | zài shūjià shàngbian(r). 7. wǒ dǎ qìchē | zài lù zhèi biānr, bú zài nèi biānr. 8. wǒ dǎ xié | bú zài guì wàitōu, zài lǐtōu. (bú zài guì wàimian, zài lǐmian.) 9. A: hái zìmen | dōu zài nǎr ne? B: nǐ dào | lóu hòumian qu (lóu hòutōu qu) kàn kan. 10. A: hái zìmen | dōu zài nǎr ne? B: nǐ dào | lóu qiánmian hòumian (lóu qiántōu hòutōu | lóu qiánbian(r) hòubian(r) | lóu qián-hòu) qu kàn kan. 11. tā cong wǎng guì pángbiānr | nǎlái wǒ dǎ yǎnjìng. 12. cong bīngxiāng lǐ tōu | nǎchulai | yú he ròu. d/1. gōngyuán | dǎ lǐbian(r) | yǒu hú, | bú zài wàibiānr. (bú zài gōngyuán | dǎ wàibiānr.) 2. zhuō dǎ pángbiānr | nǎr yǒu shènme yǐz? yǐz dou | nǎchūqu le. 3. zázhi | dōu zài | shūjià dǐxia. (shūjià | dǎ dǐxia.) e/1. lú kuài miè le, wǎng lǐmian tiān yì diānr měi ba. 2. diànyǐng yuàn zhào huǒ le, rénmen dou wǎng wàimian pǎo. 3. huǒchē dào zhàn tǐngzhū le, cóng shàngmian xiàlái le jǐ wèi zhèngfǔ dài biǎo.

§21,1 pokrač. Výrazy /zhèr/ zde, /nàr/ tam (var. /zhèlǐ/, /nàlǐ/) též ve funkci záložek zcela obecného významu

YD 65

- a/ u obecných podstatných jmen
- b/ u vlastních jmen a označení osob
- c/ u osobních zájmen

a/1. tā zài chuānghuā nàr | kàn wàibiānr | dǎ fēngjīng. 2. nǐ dào chēzhān | nàr qu kàn kan, (nebo: nǐ dào chēzhān nàr qu kàn kan,) hái yǒu méi yǒu jīntiān | dǎ bào. 3. zài chuānghuā zhèr yǎng huā | zhǎng | dǎ hǎo.
b/1. Zhāng lǎoshī nàr | dìfangr xiǎo, dào wǒ zhèr lái ba. 2. Nǚyǎng | nàr yǒu hěn duō xīn shū, | zánmen qu tā nàr (wǒmen qu tā nàr) kàn kan. 3. zài wū jīn zhèr | bú bì kèqǐ. 4. zài wǒ péngyǒu zhèr | nǐ kēyī zhù | jī tiān.

c/1.A:nǐmen nàr yǒu méi you zhōngguó rén? B:yǒu, wǒmen zhèr hái you rìbenren ne. 2.A:wo³d cídiǎn^③ zài nǎr ne? zài bu zài nǐ nàr? B:zài wo zhèr. 3.A:wo³d cídiǎn ne? zài bu zài nǐ nàr? B:zài wo zhèr. 4.wo³qu nǐ nàr, yihòu¹qu tā nàr, zánmen yíkuàir zài qu fànguǎnr. 5.A:zánmen jīntian wǎnshang shang shéi nàr qu? B:bú shang shéi nàr qu, zánmen zài jiā kàn diànshì ba.

YD 66

§21.2 Lokativní předmět následuje za slovesem, ku kterému je připojeno

a/IIČ.1-3: postpoziciční pomocné sloveso /zai/, jež se připojuje nejen ke slovesům označujícím trvání (někde), nýbrž i ke slovesům označujícím zacházení i manipulaci, přemístování (něčeho)
 b/IIČ.4-6: postpoziciční sloveso /dao/, za lokativní předmět na konec věty se kladou ještě slovesa /lai/, /qu/, specifikující směr pohybu (směrem k mluvčímu nebo od mluvčího pryč)
 c/IIČ.7-9: postpoziciční sloveso /dao/, na konci věty se neklade /lai/ ani /qu/, nýbrž následuje věta hlavní

a/1.Zhāng laoshī¹ zhù zài xuéxiào pángbiānr, xuéshengmen¹ dou zhù zài sùshèlì. tāmen d sùshè¹bú zài xuéxiào pángbiānr, zài xuéxiào lì.
 2.wǎnshang¹ dàjiā zuò zài yuànzilì¹ hē chá, liáo-tiānr. 3.xiǎo nǚ¹er zuò zài māma pángbiānr, nǎinai zuò zài yéye pángbiānr. 4.wo kēyì¹ zuò zài nǐ pángbiānr ma? 5.háizimen¹ zhù zài lóushàng, wǒmen zhù zài lóuxià. (var.: háizimen zhu lóushàng, wǒmen zhu lóuxià.)
 6.ta zhàn zài chēzhàn nàr¹ dēng diànchē. 7.ba dàyì¹ guà zài yījiārshang. 8.ba huāpíng¹ fàng zài zhuōzishang. 9.wo bǎ qián liú zài nǐ zhèr, kēyì ma? 10.ba xínglì cún zài huǒchēzhàn. 11.yéye ba qián¹ dou cún zài yínhánglì le.

b/1.A:shéi¹ jiā d gǒu¹ pǎo dao wǒmen zhèr lái le? B:shì wǒ péngyou jiā d, ta chángchang zìjǐ pǎo dao wǒmen zhèr lái^②. 2.A:wo zhǎo tā, ta bú zài. pǎo dao nǎr qu le? B:ta kàn diànyǐng¹ qu le.

c/1.qìchē huài le, wǒmen zǒu dao sùshè¹ yǐjīng wǎnshang shì diàn le.
 2.「ta huí dao jiā,(ta huí daole jiā,), māma 「hái mei huí lái ne. (nebo: hái mei huí lái ne.)

§21,3 Prepoziční sloveso /dào/ až do, do a prepoziční sloveso /cóng/ ve vazbách /cóng...dào.../ od... do..., /cóng...qǐ/ od... ve spojení se jmény času YD 67

1. cōng bā diān dào shí'èr diǎn | wǒ yǒu kè. 2. A: cōng zhè ge lǐbài | dào xià ge lǐbài | wǒ bù zài. B: nǐ shénme shíhour zài? A: liǎng ge lǐbài yǐhòu. 3. cōng míngtiān qǐ | ròu | jiù yào guǐ le. 4. cōng hòutiān qǐ | nǐ nǎi tiān dōu kě yǐ lái.

YD 68

§21,3 pokrač. Záložky běžné u jmen místa se u jmen času nepoužívají. V určených časech vznikajících spojení deiktického slova s podst. jménem se některých "místních" záložek (např. /lǐ/ uvnitř) používá fakultativně

1. zhè ge yuè (zhè ge yuèlǐ) | zhǐ yǒu yí ge lǐbailiù | shì gōngzuòrì. 2. zhè ge lǐbài | wǒ yǐjīng kàn le liǎng cì diànyǐng. (wǒ kàn diànyǐng | yǐjīng kàn le liǎng cì.)

§21,4 (IIČ.1-8) Podst. jména se záložkami místa v přívlastku YD 69

1. shūguǐ lǐmian d shū | bù dǒu^① shì wǒ d , yǒu d | shì wǒ gēge d. 2. zhuō dǐxia d jiù bàozhǐ | dōu shì zhōngwén bào, guǐz dǐxia d | cái shì jiéwén bào. 3. xiǎo píngrì d yǒu | shì xiāngyǒu^②, dà píngzì lǐ d shì huāshēngyǒu. 4. A: zhuō pángbiān d yǐz | dōu nǎr qu le? B: dōu zài yuǎnzì lǐ ne.

§22 Modifikovaná slovesa. Kriterialem pro označení složených sloves jako modifikovaných je možnost tvoření potenciální formy (viz dále §33)

§22,3 (IIČ.1-13) Atónické jednoslabičné směrové modifikátory /lai/, /qu/ YD 70

1. A: nǐ shénme shíhour | cōng Běijīng huí lai? B: míngnián. (míngnián huí lai.) 2. nǐ xiān huí qu, wǒ yǐhòu huí qu. 3. zhè me wǎn le, zǎn mēn huí qu ba! 4. nǐ nǎ lai nǐ³ d běnz, wǒ kàn kan. 5. nǐ nǎ qu ba, wǒ bú kàn le. 6. nǐ nǎ qu zhè xiē dōngxi ba, tài guǐ le, wǒ bù yào. 7. háizǐ mēn pǎo lai yào le qián, jiù dōu pǎo qu | mái xiǎo jīnyǔ qu le. 8. A: nǐ shàng lai ba, wǒ bú xià qu. B: nǐ xià lai ba, wǒ bú shàng qu. (nebo: wǒ bù shàng qu.) 9. tā qǐ lai | shuō le jǐ³ ju huà, jiù yòu zuò xià le. 10. A: nǐ měi tiān

1. zǎoshang jí diān qǐlái? B: liù diǎn. (liù diān qǐlái.) 11. qǐlái, bié kù.
12. zhè ge ménr (zhè ménr) tài xiǎo le, jìnlái chūqu ' hěn bu fāngbian.
13. qǐng jìnlái, nǐmen shì wǒmen de kèren. 14. A: wǒ keyi bu keyi jìnqu?
B: keyi jìnqu, lǐtōu méi you rén. 15. A: Zhāng lǎoshī zài jiā ma? B: bù,
ta chūqu le. A: ta shénme shíhour huílái? B: wǎnshang qī diān zhōng.
(wǎnshang qī diān zhōng huílái.) 16. yéye bú yào zhù lóushàng,
ta shuō ta lǎo le, shàngqu xiàlái hěn bu fāngbian. 17. A: nǐ zìjǐ
guòlái ná ba. B: hǎo ba, 'wo mǎshang guòlái. (wo mǎshang guòlái ná.)
var. wo mǎshang guòqu. (wo mǎshang guòqu ná.) 18. nǐ guòlái, wǒ deī
gēn nǐ shuō huà. 19. nǐ guòlái ba, wǒ kàn kan. 20. nǐ guòqu wèn wèn
yóujú zài nǎr. 21. yí ge bìngren chūlái le, yí ge bìngren jìnqu le.
(var. yí ge bìngren cong lǐmian chūlái le, yí ge bìngren jiu jìnqu le.)
22. A: nǐ wèi shénme bu jìnlái. B: rén tai duō, wǒ bù xiǎng jìnqu.

§22,3 pozn. I (IIč.1-4) Opakování téhož základního slovesa s modifika-
tory /lai/, při opakování /qu/ (modifikátor /qu/ zde - na konci čtyř-
slabič. výrazu - zpravidla nabývá tón a přízvuk: /qu/) YD 71

1. tā zài ménkǒur zǒulái zǒuqù d, shì bu shì 'děngzhǐ nǐ ne? (děngzhǐ nǐ ne?)
2. háizimen zài gōngyuánrì 'pǎolái pǎoqù, (pǎolái pǎoqù d,) wǎnr d tǐng
gāoxìng. 3. tā kànlái kànqù, háishi bu xǐhuan, bù xiàng mǎi. 4. wǒ
xiǎnglái xiǎngqù, zuì hòu háishi mǎi le.

§22,3 pozn. II. (IIč.1-3) Slovesa s modifikátory /lai/, /qu/ mohou označo-
vat i děj pravidelně se opakující YD 72

1. wǒ lǎo cong zhèi ge ménr jìnqu, bù cong nèi ge ménr jìn. (var.: wǒ
lǎo zǒu zhèi ge ménr, bù zǒu nèi ge ménr.) 2. A: nǐ měi tiān jí diān
zhōng qǐlái? B: liù diān. (liù diān zhōng. 'liù diān zhōng qǐlái.)

§22,4 Vložení předmětu nebo lokativního předmětu mezi základní sloveso
a modifikátor /lai/, /qu/ (původně jde o připojení sloves /lai/, /qu/
na konec věty, aby se naznačilo směřování děje k mluvčímu nebo pryč
od něho) YD 73

a/IIč.1-4: vložený předmět
b/IIč.5-6: vložený lokativní předmět

a/1.wo³d xiǎoshuōr hen duō, ni nǎ jī benr qu⁴ba. 2.ni gēi hái zimen nǎ jī ge píngguo lai. 3.ni gēi wo jiào liang 「chūzū lai. (chūzū⁴ qī chē lai.)
b/1.ni huí jiā qu, zhèr méi ni d shìr. (var. ni huí jiā qu ba, zhèr méi ni d shìr le.) 2.A: jīntian shì xīngqī wǔ, ni huí nǎr qu, huí sùshè qu, hái shì huí jiā qu? B: wo huí jiā qu, bù huí sùshè qu le. (var. A: jīntian shì xīngqī wǔ, ni huí nǎr, huí sùshè, hái shì huí jiā? B: wo huí jiā, bù huí sùshè le.) 3.A: ta jīntian bù huí jiā lai le ma? B: bù huí jiā lai le, shuō shì yào zài Zhāng xiānshēng nār guò-yè. 4.ta bù zài zhèr, shàng lóu qu le. 5.píjiu zài lóu xià, nǐ yào hē, jiù xià lóu qu nǎ.

§22,5 Směrové modifikátory dvojslabičné, druhou slabikou je buď /lai/ nebo /qu/ (obě slabiky směr. dvojslab. modifikátorů jsou atonické)

YD 74

a/IIČ.1-10: základní sloveso s modifikátorem

b/IIČ.11-12: základní sloveso se opakuje, v modifikátoru se vyměňuje koncové /lai/, /qu/ a celý výraz bývá zakončen gramat. příponou /d/ (koncové /qu/ ve výrazech vzniklých tímto způsobem může aspoň částečně nabýt původního tónu)

a/1.wo³men bié zhàn zài zhèr, zuò xiā lai tán. 2.bié zhàn zh, zuò xiā qu.
3.«wo kàn yi kàn (wo kàn kàn) jiù gēi ni nǎ huì lai. 4.A: wǒ hòu tiān gēi ni nǎ huì lai | xíng ma? B: xíng. 5.ni nǎ huì qu ba, wǒ yǒu le.
6.A: zhè shì nǐ d, ni nǎ huì qu ba. B: wo jīntian qu kàn diànyǐng, míng tiān nǎ huì qu | xíng ma? A: xíng. 7.«tài gāo le, (nebo: tài gāo le,) ni gēi wo nǎ xiā lai ba. 8.nǎi nai zài lóu xià ne, tā yào kàn bào, ni bá yǎn jǐng | gēi ta nǎ xiā qu ba. 9.ni bá yǐ zi cōng wū zǐ li gēi wo nǎ chū lai. 10.ni bá yǐ z dou nǎ chū qu. 11.ni bá yǐ z | cōng yuàn zǐ li | dou gēi wo nǎ jìn lai. 12.ni bá yǐ z | cōng yuàn zǐ li³ | dou gēi wo nǎ jìn qu. 13.cōng nèi bianr 「zǒu guo lai yi ge rén, (guo lai yi ge rén,) wo men keyi wèn wen ta. 14.nàr you³ yi ge yà zhōu ren, 「ni zǒu guo qu (ni guò qu) wèn wen | 「shì bu shì zhōng guo ren. (nebo: shì bu shì zhōng guo ren.) 15.wo³ yǐ jìn ménr, gōu | jiù yào zh yǐ ba pǎo guo lai le. 16.nàr mài xiāng jiāo ne, rén men dou pǎo guo qu pái-duì. 17.gāng cái yǒu jī ge hái z | cōng zhèr pǎo guo qu le. 18.ta gāng zǒu jìn lai | jiù yòu zǒu chū qu le, bù zhī dào wèi shen me.

b/1. yínhánglǐ | měi tiān yǒu hén duō rén | zǒujīnlái zǒuchūqu. 2. lǎoshī zài jiàoshìlǐ | zǒuguolái zǒuguòqu, 「gēn wōmen liànxí huìhuà. (var.: wèn wōmen wèntí.) ② nánhàizǐmen zài lóu hòutou | pǎoguolái pǎoguòqu | tí qǐu r ne. 4. diàntī yǐjīng huài le sān tiān le, wōmen dōu deǐ 「pǎoshànglái pǎoxiǎqu, zhēn máfan sì le. (pǎoshànglái pǎoxiǎqu, zhēn máfan sì le.)

§22,6 Vkládání předmětu nebo lokativního předmětu mezi základní sloveso s připojenou první slabikou modifikátoru a koncovou druhou slabiku modifikátoru /lai/, /qu/ (původně jde o připojení elementu /lai/, /qu/ na konec věty za účelem naznačení směřování děje)

YD 75

a/IIč.1-3: vložený předmět

b/IIč.4-5: vložený lokativní předmět

Pozn. Méně často se předmět vkládá mezi základní sloveso (s příponou /le) a dvojslab. směrový modifikátor jako celek (srov. IIč.1-2, varianty v závorce)

a/1. A: qǐng nǐ gēi wǒ nǎxia nǐ bēnr cídiǎn lái xíng bu xíng? B: nǐ děng yi huǐr, wǒ xiān gēi nǎinai nǎxia yǎnjìng qu. 2. nǐ děng deng(r), wǒ nǎichu gāngbǐ lai. 3. māma mǎihui cài lai jiù zuò fàn. 4. nǐ gēi lǎoye nǎichu bá yǐz qu. 5. nǐ gēi bìngren nǎshàng yì bei chá qu. 6. nǐ gēi māma mǎihui jì zhī huār lai, jīntiān shì tā d shēng rǐ.

b/1. ta pǎochu dàmen qu le. 2. gǒu pǎochu yuàn z lai le. 3. A: hàizǐmen ne? B: dōu pǎoshàng lǒu qu le. 4. wǒ yì hǎn | bīngjīlíng, hàizǐmen jiù dōu pǎoshàng lǒu lai le. 5. ta pǎoshàng shān qu chū-jīā le. 6. bié rang gǒu pǎochu jiā qu. 7. zěnmē? bíz liúchu xiě lai le? (bíz liúchu xiě lai le ne?) 8. chē | zǎo yìjīng dōu méi le, hēn wǎn, tā cái zǒuhuì jiā lai le.

§22,7 Jednoslabičné směrové modifikátory jiné než /lai/, /qu/ YD 76

a/IIč.1-5: připojené k různým základním slovesům (modif. sloveso je zpr. v první větě souvětí)

b/IIč.6-7: párové komplementární modifikátory připojené k témuž opakujícímu se základnímu slovesu (poslední slabika čtyřslab. výrazu nabývá zpr. tón a přízvuk a nakonec se ještě nejčastěji připojuje gramat. přípona /d/)

a/1. 「nǎxia yǎnjìng, (qǔxia yǎnjìng,) cǎ yì ca. Var.: 「nǎxia yǎnjìng lai, (qǔxia yǎnjìng lai,) cǎ yì ca. 2. ta gāng (tagānggāng) | zǒuchu

bàngongshì, 「bù zhīdao」(bù zhī) shàng nǎr qù le. 3. ta gāng zǒujìn diànyingyuàn | jiù yòu chūlai le, wèi shénme ne? 4. kèren lái le | nǐ wèi shénme 「pǎoshàng lóu (pǎoshàng lóu qu) bù xiàlai? b/1. měi tiān | cōng yóujú 「zǒujìn zǒuchū (zǒujìn zǒuchū d) | háo jǐ bǎi rén. 2. diàntī huài le, měi tiān 「pǎoshàng pǎoxià d (pǎoshàng pǎxià d) | zhēn lèi sǐ le. 3. cídiǎn, 「jiù fàng zhèr ba, (jiù fàng zài zhèr ba,) nǎshàng nǎxià d | duō máfan!

Dvojslabičná slova tvořená oslabeně tónickou až atónickou předponou /yǐ/

YD 77

- a/ ve funkci záložek
b/ některá ve funkci jmen času

a/1. wǔ ge líbài yìqián | wǒmen zhèr lái le yì wei⁴ xīn lǎoshī, tā xìng Dǒng. 2. liǎng nián yìqián | tā qù le Shànghai, xiānzài 「hái zài nǎr ne. (tā hái zài nǎr ne.) 3. tā jié-hūn yìhòu | bù cháng lái le. 4. liǎng nián yìhòu | tā cóng lièninglè huílai le. 5. liǎng qiān kèláng yìshàng d yīfù | 「wǒ bù neng mǎi, (nebo: wǒ bù neng mǎi,) tài guì. 6. jīntiān lái d | dǒu shì sānshíwǔ suǐ⁴ yìxià d rén, měi yǒu sānshíwǔ suǐ⁴ yìshàng d rén. 7. liǎng ge yuè yìnèi (liǎng ge yuè zhī nèi) | wǒ shǒudaole sān fēng xīn. 8. sān tiān yìnèi (sān tiān zhī nèi) | tā yí dìng lái. 9. 「chúle māma yìwài (chúle māma) | wǒmen jiā d rén dǒu zài. 10. 「chúle ròu yìwài (chúle ròu) | nǐ hái yào mǎi shénme?

b/1. yìqián tā xué rìwén, xiānzài yě kāishì xué zhōngwén le. 2. yìqián | wǒ bù hé píjiu, xiānzài 「hěn xǐhuan hē. (hěn xǐhuan hē píjiu.) 3. yìhòu | nǐ búyào 「zhème shuō, (zhè yàng shuō,) tā bù xǐhuan tīng. 4. yìhòu | nǐ búyào jiè tā d cídiǎn, tā huì bù gāoxìng. 5. yìqián d shìr | jiù bié tí la, xiǎng yìhòu d ba. 6. yìqián d qīngniánrén | 「hái yǒu xiē lǐxiang, (var. hái yǒu xiē lǐxiang,) yìhòu d ne?

Sloveso /shì/ namíste slovesa /yǒu/ býť, existovat, jestli nominální člen následující za slovesem označuje věc určitou, známou;

YD 78

1. dǔlmian shi yóujú, bú shi yínháng. 2. shàngbianr shi háizimen d
wūz, xiàbianr wōmen zhù. 3. qiánbianr shi tiělù, xiǎoxin. 4. zuǒbianr d
shi nǐ d, bú shi yòubianr d.

YD 79

— (viz též SS 44,1; 45,6; 46,3b) Otázková slova ve funkci zdůrazněné obecnosti, ve větách se zápornkou u slovesa ve funkci zdůrazněného záporu; v češtině se nejčastěji vyjadřují pomocí zájmen s příponou -koliv nebo jiným vhodným způsobem, v záporných větách zdůrazněnými zájmeny a příslovci zápornými. (viz též §45,6)

Otázková slova v této funkci je třeba vyslovovat přízvučně, s důrazem, plně tónicky, příslovce /dōu/, /yě/ u slovesa naproti tomu málo přízvučně až atonicky

Větné členy, které normálně stojí za slovesem, se v těchto vazbách přesunují mezi podmět a přísudkové sloveso, protože musí stát před příslovcem /dou/ (/ye/)

Otázková slova jsou uvedena v tomto pořadí:

- a/ zájmeno /shéi/ kdo
- b/ zájmeno /shénme/ co
- c/ deiktické slovo /shénme/ jaký (též ve spojení /shénme shihour/kdy)
- d/ deiktické slovo /něi/ který
- e/ určení místa /nǎr/ kde
- f/ číslovka /jǐ/ kolik
- g/ příslovce /zěnme/ jak
- h/ příslovce /duō/ (/duó/) jak (v postavení před adjektivy)
- i/ slovo /duōshao/ kolik

Pozn. Exemplifikace se zápornkou u slovesa jsou označeny indexem a/.

a/1. shéi dou zhīdao zhè jian shì. 2. shéi dou yǒu le, jiù shi wǒ méi you.
3. zhè jian shì bú yong shuō, shéi dou zhīdao. 4. wǒ shéi dou bu xǐhuan.
5. wǒ³ dao shéi nar dou gǎn qu. 6. wǒ³ gen shéi dou gǎn dá-dǔ. 7. A:
shéi d gāngbǐ dōu neng yòng ma? B: bú néng, tā d bú néng.
8. zhè ge rén | shéi d qián dou yuànyǐ ná. 9. zhè benr shū | ni gěi shéi
dou kēyǐ. 10. A: wǒ³ gen shéi dou kēyǐ shuō ma? B: suí-biàn. (suí ni biàn.)
1a. zhè jian shì | shéi dou bú zhīdao, zhǐ you nǐ he wǒ zhīdao. (zhǐ you
zǎnmen liǎ zhīdao. zhǐ you zǎn liǎ zhīdao.) 2a. shéi dou méi yǒu, jiù
shi wǒ you. 3a. zhè shi zuì hòu d yi běnr le, ni shéi dou bié gěi le.
4a. ni gēn shéi dou búyao shuō.

b/1. A: ni yào nēi zhong? B: shénme dou xíng. (nēi zhong dou xíng.) 2. A:
ni³ yao shénme? B: shénme dou yào. 3. wo shénme dou neng² chī, shénme
dou neng² hē. 4. zhè zhong rén | ba shénme dou neng biàncheng lǐyóu.

1a. tā xiànzài shénme dōu bù néng chí, zhǐ néng hē. 2a. A: nǐ gěi tā shénme? B: shénme dōu bù gěi tā.

c/1. shénme rén dōu lái le, jiù shì nǐ měi lái. 2. nǐ shénme chē dōu kěyǐ zuò. 3. tā shénme jiǔ dōu xīnquán hē, dōu néng hē. 4. zhèr shénme chē dōu yǒu: diànchē, gōnggòng qìchē, dìtiē, zuò shénme dōu kěyǐ, tǐng fāngbian. 5. A: wǒ gen shénme rén dōu kěyǐ shuō ma? B: suí-biàn.

B: dāngrán bù néng. 6. A: nǐ shénme shíhour dōu néng lái ma? B: shénme shíhour dōu néng lái. B: néng. 7. 「cōng zǎo liù diǎn | dào wǎn liù diǎn (cōng zǎoshang liù diǎn | dào wǎnshang liù diǎn) | xuéshengmen | shénme shíhour dōu kěyǐ chūqu. 8. A: shénme shíhour | dōu kěyǐ mǎi huǒchēpiào ma? B: xíng, lián yèli dōu kěyǐ mǎi.

1a. nǐ lái wǎn le, 「shénme rén dōu bú zài le. (shéi dōu bù zài le.)

2a. nǐ gen shénme rén dōu bié shuō. 3a. nǐ shénme chē dōu bù néng zuò le,

yǐjīng guò le shí'èr diǎn, méi chē le. 4a. tā shénme jiǔ dōu bù néng

hē. 5a. zhèr shénme diànchē dōu méi yǒu, zhǐ néng zuò dìtiē. 6a. A:

nǐ shénme shíhour dōu bù néng lái ma? B: wǒ shénme shíhour dōu bù néng

lái. 7a. wǎnshang shí diǎn yǐhòu | shénme xuésheng dōu bù

néng chūqu. 8a. zhè jiā yīyuàn, shénme shíhour dōu bù néng qù kàn

bìngren ma? B: duì le, shénme shíhour dōu bù néng.

d/1. A: wǒ nēi tian dōu kěyǐ qù ma? B: nēi tian dōu kěyǐ, 「suí-biàn. (suí

nǐ d biàn.) 2. A: nǐ nēi nian | dōu zài jiāli guo shèngdanjié ma?

B: wǒ nēi nian | 「dōu zài jiāli guò. (dōu zài jiāli guo shèngdanjié.)

3. A: 「zǎnmen (wǒmen) shang nēi jiā fànguān^③ qū chī fàn? B: nēi jiā

dōu kěyǐ. 4. jīnnian d zhōngguó diànyǐng zhōu, wǒ nēi bù piānz dōu

kàngo. 5. A: nēi ge mēnr (cōng nēi ge mēnr) dōu kěyǐ chūqu ma? B:

nēi ge dōu kěyǐ. (nēi ge mēnr dōu kěyǐ chūqu.)

1a. A: nǐ nēi tian dōu bù néng chūlai ma? B: wǒ nēi tian dōu bù néng

chūlai. 2a. A: nǐ nēi nian | dōu bú zài jiāli guo shèngdanjié ma?

B: duì le, wǒ nēi nian | dōu bù néng zài jiāli guò. 3a. 「zǎnmen (wǒmen)

něi_jia fànguān^③ dōu¹ bu qù, zai wǒ jiā li chí. 4a. jīnnian d zhōngguo
diànyīng zhōu, wo nēi bu piānz dōu méi kàn. 5a. nēi ge ménr (cong
nēi ge ménr) dōu bù neng chūqu ma? B: nēi ge dōu bu xíng.

e/1. A: zhè zhong zhíwu | zai nǐmen zhèr (zai nǐmen zhèr | zhè zhong
zhíwu) | nǎr dōu yǒu ma? B: nǎr dōu yǒu. 2. zhè zhong xiǎochǒur | nǎr
dōu yǒu.

la. zhè zhong zhíwu | zai wǒmen zhèr | nǎr dōu méi yǒu. 2a. yánjiùshēng |
wèi shenme nǎr dōu bù neng qū lǚyóu?

f/1. ta shuō | ta wǔ nian yǐhòu | cái neng huí lai. ta shuō le, jǐ nian
dōu dēng ta. 2. A: nǐ yào jǐ píng píjiu? B: jǐ píng dōu xíng. 3. A:
nǐ yào jǐ zhǐ bǐ? B: jǐ zhǐ dōu xíng. 4. A: wǒ d péngyou | neng lái
jǐ wèi? B: jǐ wèi dōu kěyǐ.

la. ta shuō le | zhǐ yào jiè yì tian, wo shuō yì tian bu xíng, liǎng
tian bu xíng, jǐ tian dōu¹ bu xíng. 2a. A: wo zhǐ yào wǔ ge xǐng bu xíng?
B: wǔ ge bu xíng, jǐ ge dōu¹ bu xíng. 3a. A: míngtian wǎnshang | wo kěyǐ
qǐng liǎng wèi péngyou lai? B: jǐ wèi dōu bu xíng, māma bìng le.

g/1. zhè me xiě, nà me xiě, zěn me xiě dōu xíng. (zhè yangr xiě, nà yangr
xiě, nēi yangr xiě | dōu xíng.) 2. zhè zhong yú | zěn me zuò dōu hǎochī.
la. nà yangr xiě | bu xíng, zhè yangr xiě | xíng ma? B: zhè me xiě yě
bu xíng, zěn me xiě dōu¹ bu hǎo, nǐ bu huì, rang tā xiě ba. 2a. zhè
zhong yú | zěn me zuò wo dōu bu xǐhuan. (wo dōu bu xǐhuan chí.)

h/1. zhǐ yào néng zhù rén, duō xiǎo d fángjiān | ta dōu yào. 2. zhǐ yào
néng mǎi dào, duō guì ta dōu mǎi.

la. duō piányǐ wo dōu bu mǎi, wo bù xǐhuan. 2a. zhǐ yào shì wǒ shuō d,
duō duì | ta dōu bu tīng. 3a. zhǐ yào nǐ jīntian lai², duō wǎn dōu¹
mei guānxī.

1/1. A: zhè ge fēichang hǎo, jiù shì guì. B: zhǐ yào hǎo, duōshao qián
wo dōu yào. 2. gēn¹ ta shuō duōshao huà, dōu¹ shì bái shuō, ta tè bié
bèn. (ta tè bèn.) 3. nǐ gēi wo duōshao qián wo dōu¹ bu qù.

§ 23,1 (IIč.1-5) Vyjádření minulého času kontextem

YD 80

- 1.ta¹ yiqián shì gōngren, xiànzài shì gānbu. 2.liǎng nián yiqián¹ ta hěn xiàng³ qu zhōngguo kàn kan, xiànzài¹ kě bù xiǎng qu le. 3.xiǎo shíhour¹ wǒ yīwei wǒmen jiā d mēn³ hěn dà hěn dà⁴, xiànzài kàn bìng bu dà.
4.qiántian ta shuō tā yào lái, jīntian yǒu shuō bù lái le.

§ 23,1 pokrač. Slovesná přípona /go/ pro vyjádření děje

YD 81

a/IIč.1-2: minulého (nebo dávno minulého)

b/IIč.3-4: v minulosti případně i opakovaného

- a/1.wǒ zǎo jiù kàngo hónglómèng. 2.ta méi xuégo zhōngwén², xuégo rìwén. 3.tā méi zài dàxué xuégo zhōngwén, kěshì huì shuō zhōngguohuà.
④4.wǒ péngyou méi qùgo zhōngguó², kěshì hěn xīhuan zhōngguó².
b/1.wǒ cóngqian zài Běijīng zhùgo, chīgo hěn duō cǐ kǎoyā. 2.A:wǒ qùgo hǎo jǐ cì Chángchéng, nǐ qùgo ma? B:qùgo, wǒ zhǐ qùgo yí cì.

§ 23,2 Slovesná přípona /le/ pro označení děje uskutečněného

YD 82

a/IIč.1-2: v minulosti (ve větě je obsaženo i určení času, odkazující do minulosti)

b/IIč.3-4: v minulosti, uskutečnění děje je označeno právě jen příponou /le/

c/IIč.5-8: v minulosti, trvajících určitou dobu

d/IIč.9-11: v minulosti, po němž následoval děj jiný, vyjádřený následující větou hlavní, zpr. s vhodným příslovcem u slovesa, nejčastěji /jiù/

e/IIč.12-14: v budoucnosti, po němž bude následovat děj jiný, vyjádřený následující větou hlavní, zpr. s vhodným příslovcem před slovesem, např. /jiù/, /zài/ atd.

- a/1.wǒ zuótiān kànle yí ge zhōngguo diànyǐng, fēichang hao. 2. ta qùnián jiéle hūn, (qùnián¹ ta jiéle hūn,) jīnnián¹ jiù yǒule ér. 3. liǎng tiān yiqián¹ wǒ gěi ta xiěle xìn, jīntian cǎi jìchūqu. (jīntian cǎi fāchūqu.)
b/1.wǒ gěi xiǎoxī¹ mǎile yí ge wǎwa. 2.lǎoshī¹ zài hēibǎnshàng¹ xiěle yí ge jù. 3.wǒ gěi tāmen chàngle yí ge zhōngguo gē, tāmen gěi wǒ² chàngle yí ge jiéke gē. 4.mèimei tiàole yí ge jiékwǔ.
c/1.ta¹ zài Běijīng¹ zhùle yí nián bàn. 2.wǒ àiren cǎi xuéle yí ge yuè d jiéwén, hái bu huì⁴ shuō huà. 3.ta shuāle liǎng tiān wū, hěn

lèi. 4.lǎoshī he xuéshengmen | dēngle yī huír³ diànchē, dàgài dēngle shí fen zhong¹ba, diànchē jiu lái le. 5.wo shuōle bàn tiān, ta hái shi bu dōng.

d/1.nǎinai mǎile piào | jiu shàng huōchē zǒu le. 2.dìdi chīle fàn jiu chūqu le. 3.Bái lǎoshī | lai kàn le kan, jiu mǎshang yòu zǒule.

e/1.dìdi chīle fàn jiu zǒu. 2.ni mǎile piào zai shàng chē! 3.ni mǎile piào | cái neng shàng chē.

§23,2pozn. Slovesná přípona /le/

YD 83

a/IIč.1, 2, 3: u sloves s "prázdným" (formálním) předmětem se přípona /le/ klade méně často

b/IIč.1a, 2a: u těchto sloves, je-li předmět nějak blíže určen, se přípony /le/ používá jako u jiných sloves

a/1.shang-kè d shíhour | tāmen liǎng ge zai hòubianr lǎo shuo huà, lǎoshī pīingle tāmen. 2.A:zuótian wǎnshang ni zuò shénme laizh? (ni gàn má laizh?) B:shuō jiào laizh.

b/1.ni³ zai nǐ d xiǎoběnrshang | xiēle jǐ ge shénme zìr?(xiēle xiē shénme?)

2.bàba gen māma | shuōle jǐ ju huà, bù zhidào shuō d shi shénme.

3. xīngqitiān (lǐbaitiān) | wo nǎr ye méi qù, shuōle yī tiān jiào.

§23,3 (IIč.1-5) Větná částice /le/

YD 84

1.zuótian zǎoshang xiàle xuě, jīntian zǎoshang yòu xià xuě le. 2.

qìchē wo yǐjing | báo-xiǎn le.(bǎole xiǎn le.) 3.wǒ bú pà ta, wo yǐjing

báo-xiǎn le.(bǎole xiǎn le.) 4.wo yǐjing bu xíng le, nǐmen chí ba.

5.wo yǐjing bu xíng le, nǐmen qù ba. 6.wo yǐjing bu xíng le, nǐmen

§23,3 pozn. Slovesná přípona /le/ po slovese /yǒu/ | zuò ba. YD 85

1.women yǒule qián | jiu qu zhōngguó. 2.jiēke xuéshengmen | xiànzai

yǒule jīhui | kéyi dào zhōngguo qu xuéxi. 3.women lóulǐ | xiànzai

yǒule diàntī, dàjiā dōu hen gāoxìng.

YD 86

§23,4a (IIč.1-5) /le/ po slovese na konci věty je slovesnou příponou, když následuje další věta téhož souvětí

1.wo shuōle (wo shuōwánle) | ni³ zai shuō. 2.jiějie mǎile | wo jiù

yong jiějie d. 3. xiǎoxī lái le. 1 yòu zǒu le. 4. xuéshengmen zǒu le. 1
lǎoshī yìhòu yě zǒu le.

§23,4b /le/ na konci věty je větnou částicí, je-li připojeno

YD 87

a/IIč.1-2: k nominálnímu členu

b/IIč.3-7: k větě s modálním slovesem

c/IIč.8-12: k větě se zápornou /bù/ nebo /búyao/ u slovesa

d/IIč.13-16: k přísudku, vyjádřenému číslovkovou vazbou

e/IIč.17-22: k přísudku, vyjádřenému adjektivem

a/1. wǒmen d xiǎo nǚ' er yǐjīng shì xiǎojie le. 2. zhè wei xīyī
xiānzài yě shì zhōngyī le. (yě huì zhōngyī le.) 3. zhè cǒngqián
shénme dou mei you, xiānzài yǒu hen duō huār, hen duō shù le.

b/1. A: nǐ d xuésheng yǐjīng huì shuō zhōngguó huà le ma? (nebo: yǐjīng
huì shuō zhōngguó huà le ma?) B: yǒu jǐ ge yǐjīng huì shuō le.

(yǐjīng huì le.) 2. xià kè le, nǐmen kěyǐ zǒu le. 3. zhè yāng xué,
dàjiā jiù dōu yuányì xué le. (nebo: dàjiā jiù dōu yuányì xué le.)

4. zài guó yǐ ge yuè, guā jiù néng chī le. 5. dào z shǒu le, kěyǐ gē le.

c/1. tài wǎn le, dàgài tā bù lái le. 2. A: nǐn chī ba! B: hǎo, wǒ jiù
bù kèqǐ le. 3. yǔ yǐjīng bù xià le, nǐ kěyǐ chūqu wǎn le. 4. tā hái
tài xiǎo, búyào mǎ tā le.

d/1. wǔ diǎn le, kuài xià-bān le. 2. yéyē yǐjīng bāshí'èr suǐ le, bù
cháng chūqu le. 3. tā lái le yǐjīng bàn nián le. 4. A: nǐ d wàisūnz
jǐ suǐ le? B: shí'èr le. (shí'èr suǐ le.)

e/kuài chī ba, tāng yào liáng le. 2. yīnggāi zǎo qù, wǎn le, rén jiù
duō le. 3. zài ròulǐ fàng diǎnr cài jiù hǎochī le. 4. chī le yào,
bìng jiù hǎo le.

§23,4c /le/ na konci věty je slovesnou příponou a větnou částicí
zároveň

YD 88

a/IIč.1-3: je-li připojeno ke slovesu podmětovému

b/IIč.4-5: je-li předmět slovesa přechodného anteponován, tj. umístěn
před podmětem, nebo uveden před slovesem pomocí prepozičního slovesa
/bǎ/ nebo vyrozumívá-li se ze souvislosti

c/IIč.6-8: je-li sloveso v pasivním významu

a/1. zhè ge diànyǐngr hèn bù hǎo, hěn duō rén dōu zǒu le. 2. bié kù le, kù yě měi yòng le. 3. kāishǐ (kāishǐ d shíhour) | ta bù xiàng lái, zuǐ hòu | ta hái shì lái le. 4. kāishǐ (kāishǐ d shíhour) | ta bù xiàng qù, zuǐ hòu | ta hái shì qù le.

b/1. dì jǐ kè | xuéshēngmen dōu huì le. 2. tāng wo bù hē le, wǒ chí cài. 3. ta xī yī bù xué le, xué zhōng yī le. 4. zì xīng chē wo bú mǎi le, wǒ hái yào qǐ ne. (yòng ne.) 5. shí nián yì qián | ta tiào-wǔ lái zh, xiànzài bù tiào le, jiāo wú dǎo.

c/1. zì dōu xié hǎo le. 2. cí diǎn | dōu mǎi wǎn le.

§23,4 pozn. Ve větách s předmětem za slovesem se klade buď slovesná přípona /le/ nebo větná částice /le/ nebo obojí. Pozorujeme tyto tendence

YD 89

a/IIČ.1-4: ve větách s delším rozvinutým předmětem se klade jen slovesná přípona /le/

b/IIČ.8-10: je-li věta s předmětem u slovesa první větou souvětí podřadného, klade se jen slovesná přípona /le/

c/IIČ.11-13: má-li předmět u sebe číslovkové určení, klade se jen slovesná přípona (je to jen zvláštní případ oddílu a/)

d/IIČ.14-16: má-li předmět u sebe číslovkové určení a výpověď dále pokračuje, klade se slovesná příp./le/ i větná částice /le/ (tato poslední bývá fakultativní, obsahuje-li věta příslovce /yǐ jīng/

e/IIČ.5-7: ve větách s holým předmětem se slovesná přípona /le/ neklade nebo je fakultativní, na konec věty se klade větná částice /le/ (povinně tehdy, není-li vyjádřena slovesná přípona /le/; obecnou tendenci je tedy kladení větné částice a fakultativnost slovesné příp./le/

a/1. zuótiān wǒmen liǎng ge | kànle yī bù hèn cháng d diànyǐngr. (kànle hèn cháng d yī bù diànyǐngr.) 2. wǒ shūshu | mǎile yī ge hèn guì d bái shāir d shūguì. 3. tāmen pǎole hèn cháng d lù.

b/1. gēge | kàn wǎnle diànshì | jiù kàn bào. 2. māma zuò hǎole fàn, jiù jiào wǒmen lái chī. 3. bàba | chī wǎnle fàn, jiù hē píjiǔ. 4. ta dǎ wǎnle diàn huà | jiù chūqu le. 5. ta ér zǐ jiéle hūn, jiù yǒule hái zǐ. 6. ta dǎle diàn huà, jiào le yī liang chū zū. (chū zū qǐ chē.)

c/1. nǐ bié shuō a! wǒ gēn ta kāi le yī ge wǎn xiào. 2. bàba he shūshu | yì qǐ | hēle shí lái píng píjiǔ. 3. wǒ gei nǐ mēn bān | liúle èrshí zhāng piào, gòu bu gòu?

d/1.gāngcai¹ wo yǐjing¹ gēn ta kāile yi ge wánxiào² le, ni bié zai qu
gēn ta kāi wánxiào² le. 2.zhōngwǔ¹ ni hēle yi ping² píjiǔ² le, yào hē,
wǎnshang zai hē ba. 3.wo yǐjing yǒule yi ben³ jié-hàn cǐdiǎn² le,
xiànzai xūyao d shì hàn-jié cǐdiǎn. 4.zhōngwǔ ni yǐjing hēle yi ping²
píjiǔ, yào hē, wǎnshang zai hē ba.

e/1.A:ni hē kāfēi le ma? B:méi you, wo hē chá le. (wo hēle chá.)
2.māma yǐjing zuòhǎo fàn le. (zuòhǎole fàn.) 3.「nimen chī ba, (nimen
qǐng ba,）」wo chī fàn le. (wo chīle fàn le. wo chīle fàn.) 4.wo
péngyou d érz¹ yǐjing jié-hūn le (yǐjing jiéle hūn le.) 5.ta yǐjing
「gei mèimei dao shànghǎi (gei ta shànghǎi d mèimei) dǎle diànbào le.
6.A:wo géi ni yi bēi chá ba. B:bù, wo hēle chá le.

§23,5 Slovesná přípona /le/ ve větách s předmětem umístěným za slovesy nemodifikovanými a modifikovanými

YD 90

a/IIč.1-4:ve větách s jednoslabičnými nemodifikovanými slovesy je pro vyjádření ukončenosti děje použito slovesné přípony /le/
b/IIč.5-8: v analogických větách se slovesy modifikovanými (ať již směrově nebo výsledkově - srov. dále §25) je slovesná přípona fakultativní

Při vložení předmětu mezi jednotlivé složky modifikovaných sloves pozorujeme u sloves s předmětem nelokativním tyto tendence:

c/IIč.9-12, 15-16: jednoslabičné základní sloveso přibírá příponu /le/, je-li vložím předmětu odděleno od modifikátorů /lai/, /qu/ (IIč.9-12) nebo dvojslabičných směrových modifikátorů (IIč.15-16). Zůstane-li základní sloveso s modifikátorem pohromadě (IIč.9-12, varianty v závorkách, a IIč.15-16, varianty umístěné na p r v n í m místě v závorkách), je ovšem přípona /le/ fakultativní, srov. výše pod b/

d/IIč.15-16, varianty umístěné na d r u h é m místě v závorkách :
je-li předmět vložen mezi základní sloveso s p ř i p o j e n o u první slabikou modifikátoru a koncové elementy /lai/, /qu/, slovesná přípona /le/ se už neklade

U sloves s předmětem lokativním:

e/IIč.13-14, 17-19: slovesná přípona /le/ se neklade, ale na konec věty se klade větná částice /le/. (Poznámka. U předmětu lokativního v kladení slovesné přípony /le/ není tedy rozdíl mezi vazbami kdy lokat. předmět je vložen mezi základní sloveso a modifikátor /lai/, /qu/ - srov.IIč.13-14, a vazbami s lokat. předmětem vloženým mezi základní sloveso s přípojenou první slabikou modifikátoru a koncové /lai/, /qu/: slovesná přípona se v obojích vazbách neklade.)

a/1.ta pǎo lǎo you bìng, chīle hǎo xiē yào. 2.wo mèimei yí ge libài¹
qu kǎnle sǎn ci diányīng. 3.wo péngyou jièle qián¹ yào qu zhōngguo.
4.wo xuéle zhè kè zai xué nèi kè.

b/1. 「wo kànwán (wo kànwánle 「nebo: wo kànwán le) zhèi fēnrào¹ jiù jiè-
gei mi. 2. 「wo xiéhào xìn, (wo xiéhào le xìn, 「nebo: wo xiéhào le xìn,) ní³
jiù géi wo fāchūqu. 3. 「māma zuòhào yīfu, (māma zuòhào le yīfu,) ní³ jiù
kěyǐ chuān le. 4. 「xuéshēngmen xuéhào hànyǔ, (xuéshēngmen xuéhào le hànyǔ,)
jiù⁴ you xīwàng qu zhōngguó gōngzuò.

c/1. ② wo xiǎo érz 「dàile yí² ge xiǎo kèren lai. (dàilai yí² ge xiǎo kèren.
「dàilailai yí² ge xiǎo kèren.) 2. wo péngyou jié-hūn, 「wo sòngle yí jian⁴
lǐwù qu. (wo sònggu yí jian lǐwù. 「wo sòngqu le yí jiàn lǐwù).

d/1. ta dǎkai guǐz, 「náchu yí jian yīfu lai. (náchulai yí jiàn yīfu.
「náchulailai yí jiàn yīfu.) 2. tā cōng shūjiàrshang 「nǎxia yí bēnr shū-
lai. (nǎxialai yí bēnr^③ shū. 「nǎxialailai yí bēnr^③ shū.)

e/1. méi shìr, wǒ³ jiù huí jiā qu le. 2. shàng ge yuè, ta huíle yí cǐ jiā,
zhèi ge yuè ta yòu huíqu le. 3. wo kànjian ta zǒujin 「diànyǐngyuàn-
qu le. (diànyǐngyuànli qu le.) 4. shānshang tài lěng, rénmen dōu pǎoxia
shān qu le. 5. qǐ d ta pǎohuì sùshè qu le.

§23,6 Slovesné záporoky pro minulosť

YD 91

a/IIč.1-6: záporoka /méi/ pro slovesa označující konkrétní děj (pohybo-
vání se, manipulaci s předměty, přemísťování apod.), včetně sloves
fázových

b/IIč.7-15: záporoka /bù/ pro slovesa označující duševní pochody, citová
hnutí apod., včetně sloves modálních

c/IIč.16-19: záporoka /bù/ i pro slovesa dějová, pokud jde o děj trvalý
nebo pravidelně se v minulosti opakující

d/IIč.20-23: záporoka /méi/ pro slovesa se slovesnou příponou /go/

a/1. ta méi shuō ní³ d shēnme huàihuà. 2. wo méi nǎ ní³ d shū, ní³ qu wèn
wèn biéren ba. 3. wo méi dai yǎnjǐng, bù neng kàn bào. 4. A: ní xǐ
tóu le ma? B: 「méi xǐ tóu, (wo méi xǐ tóu,) shì yǔ lǐn d. 5. wo méi
jīng māma d huà, māma shēng-qǐ le. 6. wo méi shēng ní³ d qǐ, shēng zì jǐ d
qǐ. 7. zuótiān wǒmen dōu qu le, ní wèi shēnme méi qù? 8. zuótiān wǒmen
dōu lái le, ní wèi shēnme méi lái? 9. nèi cǐ méi qù, zhèi cǐ you méi
lái, zhēn bù xiàng huà. 10. shéi shuō wo měi dōngxi qu le? 「wo méi qu
měi dōngxi, (wo méi měi dōngxi qù,) kāi huì qu le. 11. jīntiān wǒ
hái méi kànjian ta, dègāi ta méi lái shàng bān.

b/1. nèi shíhóur wómén yòng bú shì lúbù, shì měiyuán. 2. mǔqīn cóngqián bú shì lǎoshī, shì dàifū. 3. zuótiān wǒ qu zhào nǚ, nǐ bú zài, nǐ shàng nǎr qù le? 4. tā lái d shíhóur shénme dòu méi yǒu, wǒ bú néng bú bāngzhu tā. 5. zuótiān tā bú yuànyì shuō tā méi qián, jīntiān lái jiè zhǐ hǎo shuō.

c/1. cóngqián zhèr bú mài jiǔ, zhǐ mài chá, xiànzài zhèr shénme dòu mài. 2. cóngqián wǒ péngyou bú chī zhōngguó fàn, xiànzài hěn ài chī. 3. zhè zhōng shìr, tā cónglái bú gàn, xiànzài tā shénme dòu gàn.

d/1. wómén d jiéke lǎoshī měi hēgo zhōngguó huángjiǔ. 2. tā méi zuògo zhè yang d shì. 3. māma méi mǎigo zhè zhōng dòngxi, bù zhīdào yīnggāi dào nǎr qù mǎi.

§23.7 Tázací wěty se slovesy umístěnými v minulosti

YD 92

a/IIc.1-6: věty s tázacími slovy

b/IIc.7-12: otázky tvořené větou částicí /ma/

c/IIc.13-17: otázka tvořená připojením výrazu /méi yǒu/ (zpr. s oběma slabikami nepřízvučnými až atonickými) na konec věty

a/1. A: shéi lái le? B: wǒ d tóngxué. 2. A: nǐ shàng shéi nǎr qù le?

B: shàng wǒ tóngxué nǎr qù le. (wǒ shàng wǒ tóngxué nǎr qù le.) 3. A:

qìchē d shénme huài le? B: zhā. (zhā huài le.) 4. A: qìchē d shénme

dìfāng huài le? B: zhā. (zhā huài le.) 5. A: nǐ hēle shénme píjiǔ?

B1: wǒ méi hē shénme píjiǔ. B2: wǒ shénme píjiǔ dòu méi hē. 6. A: nǐ d

něi ge dìdi qùgo zhōngguó? B: nǐ ge dìdi yě méi qùgo, wǒ qùgo. 7. A:

zhōngguó mǎile nǐ xié jiéke diànyǐng? B: mǎile wàihuìjuàn he ānning ("Bony a klid"), hái mǎile mífén d āimǎ ("Božská Ema").

b/1. A: nǐ àiren yíjīng zǒule ma? B1: hai méi ne. (hai méi zǒu se.) B2:

zǎo zǒu le. 2. A: nǐ dàile yǎnjìng le ma? B: aiya, wǒ méi dài, wàng le.

3. A: nǐ xǐ-zǎo le ma? (nebo: nǐ xǐ-zǎo le ma?) B: hai méi ne, mǎshàng qù xǐ.

4. A: nǐ chīgo wómén d túdǒurbǐng le ma? B: yíjīng chīgo le, hěn hǎochī.

5. A: nǐ chībǎo le ma? B: xiè xiè, bǎo le bǎo le.

c/1. A: nǐ ge dìdi xiě xìn le méi yǒu? B: xiě le, zǎo yíjīng jìzǒu le.

2. A: nǐ qu zhōngguó, chīgo kǎoyā méi you? B: hěn kexī, méi chīgo. 3. A:

ni mèimei 「jiéle hūn le mei you? (jié-hūn le mei you?) B: zǎo jié hūn le, yíjīng yǒu le liǎng ge háizǐ le. 4. A: 「ni chí fàn le (ni chí le fàn le) mei you? B: hai mei ne, nǐ ne? A: wǒ yě hai mei chí ne. B: 「nà (nàme!) zānmen yíkuàir qu chí ba.

§23,7 pozn. (IIč.12,2 č.19-22) Otázka tvořená výrazem /shì bu shì/ YD 93
v postavení před slovesem nebo adjektivem

1. A: lǎoshī, 「nín shì bu shì lèi le? (nèbo: nín shì bu shì lèi le? 「nín lèi le ba?) B: a, méi guānxi. 2. A: tā shì bu shì zài zhōngguó xué zhōngyī? B: zhōngyī | xīyī | tā dòu xué, yí gòng xué bā nián. 3. A: nǐ shì bu shì tóu teng? B: shì, tēng si le.

§24,1 Anteponovaný větný člen, tj. nominální člen v postavení před podmětem, je vyjádřen YD 94

a/IIč.5-9: podstatným jménem, blíže určeným deiktickým slovem
b/IIč.1-4: deiktickým zájmenem nebo deiktickým slovem s numerativem nebo měrovou jednotkou

a/1. nèi jīar fànguǎnr | wǒmen bú qù, tài guǐ le. 2. A: nèi ge gōngyuǎnr | nǐ jìngqǔ ma? B: hái mei | jìngqǔ, zhe dàgài shì ge xīn d gōngyuǎnr ba. 3. A: nèi bu piānz nǐ kàn le mei you? tèbie hǎo, nǐ děi qu kàn. B: shì ma? wǒ yíding qu kàn.

b/1. 「zhè (zhèige) | wǒ bù míngbai. 2. zhèi tiào yú tài dà, wǒ bú yào, 「nèi tiào | bu dà bu xiǎo d wǒ yào. (wǒ yào nèi tiào bu dà bu xiǎo d.) 3. A: 「zhèi ge nǐ bu chí, nèi ge nǐ bu chí, (zhè nǐ bu chí, nà nǐ bu chí,) nǐ chí shénme? B: shénme yě bu chí jiù wán le.

YD 95

§24,2 (IIč.1-3) Anteponovaný člen jedné věty v protikladu k anteponovanému členu nebo předmětu věty jiné (předcházející nebo následující)

1. chá ta xǐhuan hē, kāfēi ta bù xǐhuan. 2. A: nǐmen qǐng le nǐ ge gēge? B: dàgē | wǒmen méi qǐng, èrge wǒmen qǐng le. 3. A: nǐmen qǐng le dàgē le ma? B: dàgē wǒmen méi qǐng, wǒmen qǐng le èrgē. 4. huángjiǔ | wǒ méi mǎizhào, bái jiǔ | wǒ mǎile yí píng. 5. huángjiǔ | wǒ méi mǎizhào, wǒ mǎile yí píng bái jiǔ. 6. chuán wǒ bu zuò, wǒ zuò fēijī, 「wǒ mei you name duō shíjiān. (wǒ d shíjiān bu duō.) 7. A: nǐmen you lǐzishù ma? B: lǐzishù

wōmen méi yǒu, yǒu líshù. 8.A:nimen you lízishù ma? B:lízishù wōmen yǒu, líshù wōmen méi you. 9.A:nimen yǒu sān kē líshù ma? B:sān kē wōmen méi you, zhǐ you yì kē.

§24,3 Anteponovaný člen ve větě

YD 96

a/IIČ.1-3: s modifikovaným slovesem

b/IIČ.4-7: se slovesem, ku kterému je připojen nepřímý předmět (buď bezprostředně nebo pomocí postpozicičního slovesa /gei/)

a/1.wǒ d qìchē wǒ méi kǎilái, wǒ kǎilái d 「shì wǒ nǚ'ér d (shì wǒ nǚ'ér d qìchē.) wǒ d huàile. 2.wǒ d cídǎn wǒ méi náilái, wàng zài jiāli le. 「kéyì jiè wǒ (kéyì jiè gei wǒ) kàn kàn ma? 3.zhè yang d rén wǒ hái méi kànjiāng, jīntiān shì dìyì cì.

b/1.zuótiān gei yéyē jǐlái d qián wǒ yǐjīng 「gěi ta le. (jiāo gei ta le.) 2.wǒ gēn ta jiè d nei⁴ benr cídǎn, wǒ mèimei yǐjīng tì wǒ huàn le. (huàn ta le. 「huàn gei ta le.) 3.zuótiān d bàozhǐ, tāmen yǐjīng jiāo gei wǒ le. 4.ta bìng le, tā d gōngzǐ, wōmen zhǐ hao pài rén sòng gei ta.

§24,4 Anteponovaný člen při vynechání podmětu - činitele děje - se stává sám podmětem; v českém překladu pak ovšem sloveso musíme převést do trpného rodu (srov. varianty označené indexem a.)

YD 97

1.nèi xiē xìn wǒ dōu xiéhǎo le. 1a.nèi xiē xìn dōu xiéhǎo le.
2.nèi jī benr³ shū wǒ dōu kànwán le. 2a.nèi jī benr³ shū dōu kànwán le.
3.nèi liang kè wǒ yǐjīng xuéhuì le. 3a.nèi liang kè yǐjīng xuéhuì le.

§25 Slovesa výsledkově modifikovaná (IIČ.1-26) (značkou || jsou odděleny věty se slovesy s týmž modifikátorem)

YD 98

1.wōmen tīngjian you rén lái le 「jiu mǎshàng zǒu le. (nebo: jiu mǎshàng zǒu le.) 1a.A:you liǎng ge líbāi wǒ méi kànjian ta le, ta zài Bùlagé ma? B:wǒ yě you shíjǐ tiān méi kànjian ta le, bù zhīdào ta zài bù zài.
1b.nǐ kànjian ta, jiu wèn ta hǎo. || 2.A:nèi jian yīfu, tāmen gěi nǐ zuòhǎo le ma? B:hai méi ne, hái děi yì ge líbāi ne. 2a.A:nǐ chīhǎo le ma? B:chīhǎo le. A:chīhǎo le zǎnmen jiu zǒu ba. 2b.A:nimen shuōhǎo le ma? B:wōmen shuōhǎo le, míngtiān zǎoshàng bā diān jiàn. ||

3.ni bǎ huà shuō míngbai, dàodí nǐ yào zěnme yàng? 3a.A:nǐ tīng míngbai le ma? B:bù tai míngbai, nǐ zài shuō yí biàn ba. || 4.nǚ'ér mei huí lai, wǒ yí yè méi shuì zhāo. (nebo: wǒ yí yè méi shuì zhāo.) 4a.A:lú zǎo diǎn zhāo le ma? B:diǎn zhāo le. (nebo: diǎn zhāo le.) 4b.A:nǐ zhǎo zhāo le ma? B:hai méi zhǎo zhāo ne. 4c.A:qiánbāo rǎo nǐ zhǎo zhāo le ma? B:zhǎo zhāo le, zhǎo zhāo le. || 5.ba zhuō z yí zǒu dou nuó kai, wǒ men tiào wǔ! 5a.zán men ba chuāng hu 「dǎ kai (kǎi kai) hǎo bu hao. || 6.nǐ nà zhu, bié diào le. 6a.jiē zhu ba. eī, zěnme yòu mei jiē zhu! || 7.ba zhuō z cāngān jīng. 7a.nǐ men zuì hǎo ba cài dou chī gān jīng. || 8.A:dōu tīng qīng chu le ma? B:dōu tīng qīng chu le. (wǒ men dōu tīng qīng chu le.) 8a.ba huà shuō qīng chu, nǐ shuō d shì shèi? || 9.duì bu qǐ, wǒ zuò cuò le. 9a.ta hén xiàng wǒ d jiě jie, dàn shì bú shì wǒ d jiě jie, wǒ gǎo cuò le. (shì wǒ gǎo cuò le.) || 10.nǐ bù dòng, jiù bié nòng, (nebo: jiù bié nòng,) bié ba diàn shì nòng huài le. 10a.ta chī huài le dù zǐ, dǎi qu zhǎo dài fu. || 11.A:zài chī yí diǎn r ba. B:bù, wǒ chī bào le, bú zài chī le. 11a.A:nǐ chī bào le ma? B:xiè xie, bǎo le, bǎo le.

§25,3 (II§25 č.14-16) Modifikátor /wán/

YD 99

1.zán men chī wán le, xiūxi yí huǐr, jiù kěyǐ zǒu le. ②2.nǐ xiě wán le jiù mǎ shàng jì zǒu. 3.jīn tiān nǐ bì xū zuò wán, míng tiān jiù wán le. 4.wǒ xǐ wán wán | zán men zài zuò xià hē chá.

§26,1 (IIč.1-6) Sloveso /gěi/ dát s předmětem nepřímým i přímým (oba v uvedeném pořádku) v postavení za slovesem

YD 100

1.gěi sǐ jī qián, ràng ta zǒu. 2.nǐ gěi kè ren (nǐ gěi kè ren) pí jiǔ, ta hē ma? 3.Běi jīng dà xué | gěi wǒ men xué xiào hǎo xiē shū. ④4.wǒ gěi nǐ zhè ge hǎo chu, nǐ gěi wǒ shén me ne? 5.wǒ gěi tā shí keláng, tā gěi wǒ liǎng ge bēnz.

§26,2 Nepřímý předmět může být uveden (u sloves jiných než /gěi/ dát)

a/IIč.1-7: pomocí prepozičního slovesa /gěi/ před slovesem
b/IIč.8-11: pomocí postpozičního slovesa /gěi/ za slovesem

YD 101

Přímý předmět je přitom uveden

c/IIč.1-7: bezprostředně za slovesem (nepřímý předmět je před slovesem uveden prepoz. slovesem /gěi/)

d/IIč.8-9: pomocí prepozičního slovesa /bǎ/ před slovesem (nepřímý předmět je za slovesem uveden postpozičním slovesem /gei/).

e/II § 24,3 č.4-7: jako anteponovaný člen (nepřímý předmět je za slovesem uveden postpoz. slovesem /gei/)

f/IIč.11: za slovesem, ale až za předmětem nepřímým (vyjádřeným osobním zájmenem, připojeným ke slovesu pomocí postpoz. slovesa /gei/)

g/IIč.12-14: bezprostředně za slovesem, předmět nepřímý stojí až za ním, uveden slovesem /gěi/ (v tomto případě /gěi/ nelze označit za postpoziční sloveso z toho důvodu, že se nespojuje přímo se slovesem, ale stojí až za předmětem přímým); tato vazba je méně obvyklá

a/1. jiějie | gei¹wo māile yi benr³ | hàn-jie cídiǎn. 2. gěi wǒ yě dào yi wǎn chá ba. ③. A: ni²gei háizimen 「zuòhào fàn le ma? (zuòhǎole fàn le ma?) B: hai mēi ne. 4. jiéke | gei zhōngguó | jiànle bu shǎo fādiàn^④-zhàn. 5. māma gei mèimei zuòle yi tiào²qúnz.

b/1. shéi dou měi²jiè gei ta qián, zánmen jiè gei ta ba. 2. ta àiren sòng gei ta yi zhī | tèbie hǎokàn d 「shǒuzhuó. (zhuó.) 3. aiya, wo wàngle huàn gei ta le, zhēn bu hǎo yìsi.

c/ viz exemplifikace pod a/

d/1. ni bǎ táng dì gei wo. 2. qǐng ni ba zhè zhāng huǒchēpiào | jiāo gei wáng laoshi, xiè xiè nǐ. 3. ba zhè xiè bàozhǐ | 「jǐ gei wǒmen tóngxué. (jǐ gei wǒmen d tóngxué.)

e/1. táng wo dì gei ni, níngméng | ni yào bu yào? 2. nèi zhāng huǒchēpiào | wo yǐjīng jiāo gei wáng laoshi¹le, ta shuō xiè xiè nǐ³. 3. zhè bei kāfēi | nǐ gei lǎolao sòngqu, tā zài lóushàng ne.

f/ exemplifikace viz pod b/1-2

g/ 1. míngtiān | shì tā d shēngri, xuéshēngmen xiāng mǎi yi⁴xiè lǐwù 「gěi ta, (sòng gei ta,) wèn wo mǎi shénme hǎo. 2. wo³d péngyoumen | míngtiān dào wo jiā li jai, 「wo³yào zuò jǐ ge zhōngguocài gei tāmen. (wo³yào gei tāmen zuò jǐ ge zhōngguocài.)

YD 102

§ 27 Podmět před slovesem a postverb. člen existence za slovesem

a/IIč.1,3: podmět označující osobu nebo věc známou, již dříve zmíněnou apod. v postavení před slovesem

b/IIč.2,4,6: postverb. člen existence označující osobu nebo věc zmiňovanou poprvé, jako nový jev apod. v postavení za slovesem

c/IIc.5: chceme-li uvést osobu nebo věc zmiňovanou poprvé, zatím neurčitou, před slovesem, musíme ji uvést pomocí slovesa /yǒu/ být, existovat
d/ některá slovesa se vyskytují jen ve vazbě s postverb. členem existence (v čele věty je umístěno určení místa, které však nemusí být vyjádřeno)

a/1.dàibiaotuǎn lái le, shéi qu huānying tamen? 2.zuótiān wǎnshang
hai xià yǔ ne, zǎoshang tàiyang jiù chūlai le. 3.nǎinai d yǎnjìng
diū le, zěnmē bàn ne? 4.lǐxiang méi le, àiqing yě méi le, (lǐxiang
shīqu le, àiqing yě shīqu le,) ta bù xiàng huó le.

b/1.láile zhōngguó dàibiaotuǎn, wǒ gēi tāmen dāng fānyì. 2.diūle yǎnjìng,
wǒ zěnmē bàn ne. 3.méile lǐxiang, yě méi le àiqing, (shīqule lǐxiang,
yě shīqule àiqing,) wǒ zěnmē huó ne, huózh you shénme yìsi ne? 4.gāng
xiàwánle yǔ, tàiyang jiù chūlailè.

c/1.「jù shuō (tīng shuō) | you liǎng ge zhōngguó xuésheng yào⁴ lái xuéxi
guǎnfēngqǐn. 2.you liǎng jiā yínháng |「guān mēnr le. (dǎobù le.)
3.「tīng shuō (jù shuō) you³ yì jiā fēijī diàoxiàlái le, nǐ zhīdao bù
zhīdao⁴ shì nǐ guó d? 4.zhè xiē huāpíng¹ | you liǎng ge shì zhōngguó d.

d/1.A:shèngle duōshao qián? B:yí ge zìr 「yě³ meī shèng, (yě³ meī shèngxià,)
dōu huā le. 2.A:nǐ zhèr shǎo yì ge zìr. B:nǎr? shǎo shénme zìr? 3.A:nǐ
zhèr duō yì ge zìr. B:nǎr? duō shénme zìr?

Atonický modifikátor /jian/

YD 103

1.A:nǐ kànjian meī kànjiāngō zhè yāng d shìr? (nǐ kànjiāngō zhè yāng d
shìr ma?) B:cónglái meī kànjiāngō. 1a.A:gāngcái nǐ kànjian shéi le?
B:wǒ shéi dou meī kànjian, jiù shì xiànzài kànjian le nǐ. || 2.A:nǐ tīngjian
le ma? shì bù shì you rén dǎ líng? B:wǒ shénme dou méi tīngjian.
2a.A:nǐ tīngjian meī tīngjiāngō zhè yāng d shìr? (nǐ tīngjiāngō zhè yāng d
shìr ma?) B:cónglái meī tīngjiāngō. || 3.A:ta yíding 「sǎle xiāngshuǐr,
(pēnle xiāngshuǐr,) nǐ wénjian meī wénjian. B:nàme xiāng, dānggrān
wénjian le. 3a.A:wǒ wénjianle shénme chòuwèir, nǐ wén wen shì bù shì?
B:...,shì. wǒ yě wénjian le, zhēn chòu. 3b.「ta wénjianle (ta wénchūlailè)
bù duì-tóu, jiù⁴ bù shuō le.

Kakuminální výslovnost slabik I (pokračování viz YD 117)

Některé slabiky v kakuminální výsl. splývají, v přepisu pchin-jinem se však tyto změny nenaznačují, srov. zejména: YD 104

- i, -in → -ir, -inr: obojí vyslov -iər
- ü, -ün, -üe → -ür, -ünr, -üer: vše vyslov -üər
- un, -ui → -unr, -uir : obojí vyslov -uər
- ai, -an → -air, -anr: obojí vyslov -ar

Popis výsl. viz v HČP III, str. 77-79, znázornění kakuminální výslovnosti viz na obr. 18-24, HČP III, str. 78-9.

Jednoduché samohlásky

- i → -ir: 1. qùlè pí'r zai chí. 2. píngguō yào bu yao qù pí'r?
- ü → -ür: 3. ta chàngle yí ge xiǎo qǔr.
- u → -ur: 4. chuānghushang you hǎo xie shuǐzhūr.
- a → -ar: 5. A: wō yínggāi cóng nǎr guòqu? B: cóng nǎr.
- e → eər: 6. cóngqián | zai jiékè | hái² you yòng gǒu lā d xiǎochē nē, zhōngguó méi you zhè zhong, zhǐ you yong shòu tuī d shòuchē.
- i → -ir (např. sī → sīr, shì → shìr apod.): 7. wán shìr le, wō zǒu le.
8. you shìr, 「ni³ jiu dǎ diànhuà ba! (ni³ jiu géi wō dǎ diànhuà ba!)

Dvojhlasíky sestupné

- ai → -air: 9. ni géi wō zhǎo ge sāir, wō bǎ píngz sāishang.
- ei → -eir: 10. zhè ba yǐz d bèir | huài le.
- ao → -aor: 11. māma gei háiz¹ zuòle yí jiàn xiǎo hóng ǎor.
- ou → -our: 12. A: zhe⁴ shì shénme hóur? B: shì pǔtōng d shānhóur.

Dvojhlasíky vzestupné

- ia → -iar: 13. zhǒngz chū-yár le.
- ie → -ier: 14. A: nimen³ jiě'r jǐ ge? B: jiě'r sā. 14a. wōmen³ yuánzili d tīz shì sān jiér d, kě cháng kě duǎn.
- üe → -üer: 15. xiànzai qiángli dǎjīnqu yíge mùjuèr, yǐhòu | zai dīng dīngz.
- ua → -uar: 16. ni ná xiǎoshuār | ba fèngr shuā shua!
- uo → -uor: 17. xiànzai huór tai duō, máng si le.

Trojhlásky

-uai → -uair: 18.ba miànbāo qiēcheng kuàir.

-ui → -uir: 19.zhè ba cháhu d zuǐr | tài cháng le, bù hǎokàn. 20.zhè
háiz d xiǎozuǐr | zhēn hǎokàn.

-iao → -iaor: 21.wo jiāli yǎngle liǎng zhi niǎor, hai yǎngle yī tiáo gǒu.

-iu → -iur: 22.xiǎoháir | zai ménkǒur | wǎnr qiūr ne.

§28,2 "Stupňování" adjektiv vyjádřeno

YD 105

a/IIč.1-3: pomocí prepozičního slovesa /bǐ/, uvádějícího srovnávaný člen
mající danou vlastnost v menší míře

b-d: pomocí kvantitativního komplementu udávajícího míru odlišnosti vy-
jádřenou:

b/IIč.4-7: výrazy neurčitosti /yì diǎnr/, /yì xiē/ trochu, poněkud

c/IIč.8-14: výrazem obsahující číslovku spojenou s měrovým slovem

d/IIč.19-24: spojením číslovky s měrovým jménem /bèi/ -krát

e/IIč.15-18: komplementem stupně /...duō le/, /...d duō/, /...d duō le/

a/1.jīnz | bǐ yǐnz guì. 2.fēijī bǐ huǒchē kuài. 3.běifāng bǐ nánfāng
lěng. 4.sūlián bǐ zhōngguó dà, zhōngguó | yòu bǐ yìndù dà, wǒmen

jié kè | jiù bēng tí le. (jiù bú yong tí le.) 5.Ana bú shì bǐ nǐ dà ma?
ní³ jiù jiào ta jiějie ba.

b/1.zhè zhong chá | bǐ nèi zhong | piányi yì diǎnr. (piányi yì xiē.)

2.wǒmen d tóuz bǐ nǐmen d | hǎoshuōhuàr yì diǎnr. (hǎoshuōhuàr yì xiē.)

3.gēge d gèz | bǐ bàba | gāo yì diǎn diǎnr.

c/1.báijiǔ bǐ huángjiǔ guì liǎng kuài qián. 2.jiějie d kùz | bǐ wǒ d
| dà yì hàor. (nebo: dà yì hàor.)

d/1.A:zuo fēijī | bǐ zuò huǒchē d lùfèi | guì jǐ bèi? B:shéi zhīdao, yíding
guì liǎng sān bèi. 2.sūlián bǐ jiékesiluofǎkè | dà hǎo duō hao duō bèi.

3.tāmen d rén | bǐ wǒmen duō sān bèi, dāngran zuò d kuài.

e/1.fēijī | bǐ huǒchē | kuài duō le. (kuài d duō.) 2.tā d shuǐpíng | bǐ
| biéren | gāo duō le (gāo d duō.) 3.zhèi benr cídiǎn | bǐ nèi benr hǎo d
| duō d duō.

§28,2 pozn. I Měrové jméno /bèi/ násobek

YD 106

1.A:wǔ d sǎn bèi | bú shì shíwǔ ma? B:dāngran le. 2.A:èr bǎi |

shìshí d jǐ bèi ya? Èrshí bèi bei. 3.nǐ gáì wo liǎng bèi d jià(r),
wo cái gān.

§28,2 pozn. II Kvantitativní komplement míry za adjektivem YD 107

a/IIč.1,2,3,4: ve větě s vazbou prepozičního slovesa /bǐ/ je jedno-
značně určením míry odlišnosti

b/IIč.1a, 2a, 3a, 4a: ve větě bez prepoz. slovesa /bǐ/ může být podle
sémantického kontextu buď určením míry odlišnosti nebo prostým
určením míry

c/IIč.1b, 2b, 3b, 4b: je-li kvantitativní určení míry uvedeno pomocí
slovesa /yǒu/ (zde ve funkci prepozičního slovesa) před adjektivem,
stává se prostým určením míry

a/1.wo jiā¹ bǐ nǐ jiā¹ yuǎn yì xié. (yuǎn yì dianr.) ②zhè tiào lù¹ yào⁴
bǐ nèi tiào lù¹ jìn wǔ gōnglǐ ne. 3.zhè ge piānz bǐ nèi ge¹ cháng
èrshí fēn zhōng.

b/1.wo jiā¹ yuǎn yì xié. (yuǎn yì dianr.) 2.zhè tiào lù jìn wǔ gōnglǐ.
3.zhè ge piānz¹ cháng èrshí fēn zhōng. (èrshí fēn zhōng. yǒu èrshí
fēn zhōng¹ cháng.)

c/1.wo jiā¹ yǒu³ xié yuǎn. (yǒu³ yì xié yuǎn.) ②zhè tiào lù¹ yǒu wǔ
gōnglǐ yuǎn. 3.zhè ge piānz yǒu èrshí fēn zhōng¹ cháng. (srov. výše
ex.b/3)

§28,3 Stupňování vlastnosti pomocí příslovce /gèng/, /hǎiyào/, /hái
gèng/, /hái/ (jednoslab. /hái/ je málo časté) YD 108

a/IIč.1-2: bez uvedení srovnávaného členu

b/IIč.3-4: člen srovnání uveden pomocí prepoz. slovesa /bǐ/

c/IIč.5-6: srovnání je rozvedeno do dvou vět

Pozn. Příslowce /gèng/ lze ve všech ex. nahradit příslovci /hǎiyào/,
/hái gèng/ (explicitně je to pro úsporu místa naznačeno jen v ex.a/1).

a/1.xīn qìchē¹ gèng guì. (hǎiyào guì. hái gèng guì.) 2.jiēke píjiǔ
gèng hǎohē. 3.zhè zhōng jiǎnz¹ gèng hǎoshǐ. (gèng hǎoyòng.) 4.zhè
ge bú shì bǐ nèi ge gèng hǎo ma? 5.bú shì dìtiě¹ bǐ diànchē gèng
kuài ma? zánmen jiu zuò dìtiě ba.

b/1.xīn qìchē¹ bǐ jiù qìchē gèng guì. 2.jiēke píjiǔ bǐ sūlián píjiǔ
gèng hǎohē. 3.zhè zhōng jiǎnz bǐ nèi zhōng¹ gèng hǎoshǐ. (gèng hǎoyòng.)

c/1. jìu qìchē guī, xīn qìchē gèng guī. 2. sūlián píjiu hǎohē, jiéke d gèng hǎohē. 3. zhèi zhōng jiǎnz hǎoshǐ, nèi zhōng gèng hǎoshǐ. (zhèi zhōng jiǎnz hǎoyòng, nèi zhōng gèng hǎoyòng.)

§28,4 Vyjádření menší míry vlastnosti označené adjektivem YD 109

a/IIč.1-2: pomocí výrazů /bù_rú/, /méi_you/ "ne jako" ve funkci prepoziciálních sloves, uvádějících srovnávaný člen s větší mírou vlastnosti (v ex. kromě ex.a/1 je pro úsporu místa uváděn jen výraz /bù_rú/)
b/IIč.3-4: pomocí přísudkového výrazu /bù_rú/ nebyť jako, nevyrovnat se (na konci věty lze často beze změny smyslu věty připojit ještě 1 vhodné adjektivum.)

a/1. rìwén¹ bù_rú zhōngwén 「nán.(nánxué.) var. rìwén¹ méi_you zhōngwén 「nán.(nánxué.) 2. wōmen xuésheng d shuǐpíng¹ bù_rú nǐmen d hǎo. (wōmen xuésheng¹ bù_rú nǐmen xuésheng d shuǐpíng hǎo.) 3. bǎi miànbāo d yíngyǎng 「bù_rú hēi miànbāo d fēngfu. (bù_rú hēi miànbāo fēngfu.) 4. jīnshǔ d¹ bù_rú mùtou d hǎo. 5. chí_ròu¹ bù_rú chí_shūcài hǎo.

b/1. sūlián d píjiu¹ bù_rú jiéke d. 2. zhù dàlǒu¹ bù_rú² zhù xiǎolǒu. (bù_rú zhù xiǎolǒu hǎo.) 3. wōmen d diànshìjī 「bù_rú rìben³ d. (bù_rú rìben d hǎo.) 4. bǎi miànbāo d yíngyǎng 「bù_rú hēi miànbāo. (bù_rú hēi miànbāo fēngfu. 「bù_rú hēi miànbāo d fēngfu.)

§28,5 Vyjádření nejvyššího stupně vlastnosti pomocí příslovce /zuǐ/

a/IIč.1-6: bez výslovného uvedení srovnávaných osob, věcí atd. YD 110
b/IIč.7-9: srovnávané osoby, věci atd. jsou uvedeny v čele věty s připojenou záložkou

a/1. zhè zhōng pútào 「zuǐ_hǎo. (zuǐ_hǎochī.) 2. ruǐshì d biǎo zuǐ guī. 3. cóngqián jiéke d xié¹ zài shìjièshàng zuǐ_yǒumíng.

b/1. zhè jī benr cídǎnlǐ¹ zhèi běnr zuǐ_líxiang. 2. zhè jī ge rénlǐ¹ tā zuǐ_bèn. 3. 「tāmen zhī zhōng (tāmen zhī jiān)¹ xiǎo Luò d shuǐpíng zuǐ_hǎo. 4. yì niánlǐ¹ lao shí¹ zuǐ_xǐhuan d shì xiàtiān.

§29,1 Příslovečné určení způsobu s gram. příponou /d/, vyjádřené

a/IIč.1-4: zdvojeným jednoslab. adjektivem YD 111
b/IIč.5-7: vazbou vhodného příslovce s dvojslab. nezdvojeným adjektivem

a/1. wō nǚ'ér qīngqīng d kǎikǎi le mēnr, qīngqīng d jìnlai le. wō wèn ta: nǐ shàng nǎr qu le? 2. mǎnmǎnr d shuō, bié zháo-jí. 3. kuàikuàir d¹

kuàikuāir d zōu ba, 「hái you wǔ fēn zhōng¹ jiù kāishǐ le.

4. ni³ yào hǎohāor d gen¹ ta shuō, bié mà ta. 5. 「yíding yào bǎ tā hǎohāor d (yíding yào hǎohāor d bǎ ta) dǎ yì dun⁴.

b/1. ta hěn gāoxing d dāying le. 2. wo kěyì hen qīngchū d gàosu ni³, wo³ bu tóngyì. 3. ta hěn xiǎoxin d shuō | ta¹ bu qīngchū.

§ 29,1 pozn. Jistá jednoslabičná a dvojslabičná adjektiva též ve funkci příslovčí (bez přípony /d/!)

YD 112

a/IIč.1-7: jednoslabičná adjektiva jako příslovce

b/IIč.8-16: dvojslabičná adjektiva jako příslovce

c/IIč.17-21: adjektiva /duō/, /shǎo/ jako příslovce ve významu: /duō/ více; /shǎo/ méně (za slovesem nejčastěji ještě s kvantitativním komplementem)

a/1. ni³ bu tīng huà, (ni³ bu tīng wo huà,) yìng yào zuò, nǐ kàn, jiéguo zěnme yàng. 2. ni zhīdao d | yě bú shì bǎi fēn zhī bǎi, suǒyì zài wàibianr jiù bié luàn shuō. 3. wo lǎoye | měi tiān zǎo shuǐ zǎo qǐ, shēnti hěn hǎo. 4. wo měi tiān dòu zǎo chūqu, wǎn huí lái, hen lèi. 5. ni zǎo lái, zánmen jiù kěyì zǎo zuòwǎn, nǐ³ jiù kěyì zǎo huíqu. ② 6. ni wǎn lái le, suǒyì dào xiànzài hái méi zuòwǎn, nǐ yě jiù zhǐ hao wǎn huíqu le. ② 7. zài rénjiā nǎr | bié yòu hǎi shuō ge méi wǎn méi liǎo.

b/1. jiějie | tèbié xǐhuan wénxué. 2. huà róngyì shuō, shì bu róngyì zuò. 3. yòngxīn xuéxí | cái neng xuéhǎo, bú yòngxīn jiù xué bu hǎo. 4. wo nǚlì zhǔnbèi kǎo dàxué. 5. zhè ge rén | tèbié ài shēng-qì, nǐ shuō huà xiǎoxin yì dianr³. 6. zhǐ yào nǚlì yòngxīn xuéxí, hànyǔ shì kěyì xuéhǎo d. c/1. nín d xuèyā gāo, shǎo hē jiǔ, zuì hǎo bù hē. 2. jīntian shì wo³ d shēngri, dàjiā ke dōu děi duō hē dianr. 3. shì wǒ duō shuō le yí ju huà, ta shēng-qì le. 4. nǐmen dōu shǎo shuo | jì jù, xíng bu xíng? 5. tài wǎn le | shǎo chī yì dianr³ ba. 6. nǐ xǐhuan | jiù duō chī yì dianr ba, fǎnzheng shì bái tian.

YD 113

§ 29,2 Komplement stupně za slovesem s gram. příponou /d/, vyjádřený

a/IIč.1-10: adjektivem, jež je blíže určeno příslovcem či jiným určením způsobu

b/IIč.11-14, holým adjektivem (jde-li o explicitní nebo implicitní srovnávání)

c/ slovesným výrazem nebo celou větou

d/ příslovcem /hěn/

Pozn. Termín "komplement stupně" je překladem čínského gramatického termínu /chéngdu buyǔ/.

a/1.ta měi tiān dou qǐ d hén wǎn, shuō d yě hén wǎn. 2.ni shuō d hén kuài, wǒ tīngbudòng, mǎn yi diǎnr³ (mǎn diǎnr shuō) xíng bu xíng.

3.women zuò d tài mǎn le, shénme shíhour cái neng zuòwán ne? 4.ni shuō d nàme kuài, wǒ zěnme néng dòng ne? 5.zhè ge wánxiào¹ kāi d tài guò-fèn le. (tài guò-huǒ le.) 6.ni pīping d yǒu yi diǎnr³ bu héshì.

b/1. tā fānyì d duì, (nebo: ta fānyì d duì,) nǐ d bú duì. 2.ta měi tiān qǐ d wǎn, shuō d wǎn, wǒ qǐ d zǎo¹ shuō d zǎo. 3.zhè jī jù¹ ni děi niàn d kuài, bié d kěyì mǎn yi diǎnr. 4.ta zuò shénme¹ dou zuò d kuài, lǎo xián¹ biéren zuò d mǎn.

c/1.tāmen liǎng kǒuz chǎo d sì líng bu ān. (zhōuwei d línjū¹ dōu bu dé ānning.) 2.tā d huà¹ huà d rěn ren jiànle rén ren ài. 3.ta shuō d rénmen gèng bu xiāngxìn le.

d/1. pài ta qu zhōngguó, (pài ta dao zhōngguo qù,) ta gāoxíng d hěn. 2. xīde d zhè zhong gāosù huǒchē¹ kuài d hén. 3.rè d huángjiu d wèidao¹ hǎo d hén. (nebo: rè d huángjiu d wèidao¹ hǎo d hén.)

§29,3 (IIč.1-4) Věty vyjadřující srovnávání a stupňování obsahující zároveň i komplement stupně.

YD 114

1.tā bǐ shèi dou zuò d kuài. (ta zuò d bǐ shèi dou kuài.) 2.tāmen bǐ shèi¹ dou shuō d hǎotīng, (tāmen shuō d bǐ shèi dou hǎotīng,) kěshì shìshí ne? 3.ta bǐ shèi¹ lái d dou zǎo. (ta lái d bǐ shèi dou zǎo.) 4.zhè ge xuésheng bǐ bié d xuésheng¹ xué d hǎo. (xué d bǐ bié d xuésheng hǎo.) 5.wǒ gǎn shuō¹ wǒ huì ba zhè jian shì¹ bàn d gèng hǎo. 6.zai zhè fangmian, mèimei¹ bǐ jiějie zuò d gèng hǎo. 7.zhè zuo lóu¹ bǐ nèi zuo (bǐ nèi zuo lóu)¹ shèji d gèng hǎo. 8.zhè jian máoyī¹ bǐ nèi jian (bǐ nèi jian máoyī)¹ zhǐ d gèng hǎo.

a/sloveso /zhīdao/ vědět (něco) ve spojení se zápornou /bù/ přesunuje přízvuk na slabiku druhou, která tak obnovuje svůj původní tón: /bù zhīdào/ trojslab. výraz /bù zhīdào/ vlastně jen podržuje svůj původní "akronymický" rytmus, tj. přízvuk (iktus) na první a poslední slabice troj- a čtyřslabičného (někdy i více než čtyřslabičného) rytmického celku. V češtině je tento rytmus dobře znám; realizuje se v přízvukování akronymických troj- a čtyřslabičných (případně i pětislabičných) zkratk typu ČSD, OSN, ČSAV, SSSR, (MFFUK).

b/ dvojslabičné jméno času /xiànzài/ nyní, teď se ve zběžné, rychlejší řeči nejčastěji vyslovuje /xiànzaì/, v pečlivější nebo expresivní řeči spíše /xiànzaì/; i v tomto pohybu může hrát svou roli výše zmíněný akronymický rytmus; octne-li se dvojslabičné slovo na z a č á t k u troj- a čtyřslabičného (případně i delšího) rytmického celku (málo přízvukně předražky na začátku a slabě tónické nebo atonické příklonky na konci takových celků do počtu slabik rytmických celků nepočítáme), přízvuk tohoto slova má tendenci se přesunout na p r v n í slabiku, tj. začáteční slabiku rytmického celku; octne-li se na k o n c i takového celku, má tendenci posunout se na d r u h o u slabiku, tj. na koncovou slabiku rytmického celku.

Jiná taková slova s kolísavým přízvukem jsou např. /píngguō³/ jablko; /běnlái²/ původní, (v čele věty) původně, vlastně; /jiànkāng¹/ být zdravý; /bìxū/ musít (něco činit); /yīnguē¹/ hudba; /bǎoguì⁴/ drahocenný; /dàgāi⁷/ přibližně, asi (těž ve význ. podst. jména; stručný obsah; v tomto význ. častěji s přízvukem na druhé); /biànhuà⁴/ změna aj.

Poznámka. Tlak akronymického rytmu se uplatňuje nejen v přízvukování dvojslabičných slov označených jako přízvukově variabilní ve slovníčcích psaním /xiànzaì⁴/, /běnlái²/, /jiànkāng¹/ atd. - tj. vyznačením tónu druhé slabiky číslicí ve spojení s kolmičkou, ale často i u slov, označených ve slovníčcích tónovou značkou nad o b ě m a slabikami.

Kromě tlaku akronymického rytmu se ve slovech, označených ve slovníčcích tónovou značkou nad oběma slabikami, uplatňuje i kontrastní přízvuk, pod jehož vlivem se u dvojslabičných slov zesiluje především tón slabiky p r v é, když se totiž kontrastně proti sobě staví slova s druhou slabikou totožnou, ale první různou, srov. /píjiǔ/-/huángjiǔ/ → /píjiǔ/-/huángjiǔ/; /gāngbǐ/-/qiǎnbǐ/ → /gāngbǐ/-/qiǎnbǐ/ aj.

a/1.ta¹ shì jiékerén, wǒ zhīdao; tā¹ shì měiguó d jiékerén, wǒ³ jiū bù zhīdào le. 2.A:nì zhīdao bù zhīdào | tā míngtiān lái bù lái? B:bù zhīdào, wǒ³ zěnme neng zhīdao tā lái bù lái? 3.A:nì zhīdao tā zhīdao ma? B:wǒ bù zhīdao* tā zhīdao.

b/1.A:nì xiànzaì jiū yào qù ma? B:xiànzaì¹ (nebo: xiànzaì) wǒ kě méi shíjiān. 2.wǒ chīle yì ge dà píngguō (dà píngguō.) 2a.zhe píngguō | duōshao qián yì jīn? 3.běnlái¹ | tā bù xiǎng qù, hòulái tā bìxū qù. 3a.zhe bù shì wǒ běnlái yìsì. (nebo:wǒ běnlái d yìsì.) 4.zhè shì wǒ³ lùshang bìxū yong d dongxì. (nebo: bìxū yong⁴ d dongxì.) 5.zhù nǐ³

yǒngyuán jiànkāng^①. 5a. zhǐ yǒu shēntì jiànkāng dè rén | cái néng zuò zhè zhōng gōngzuò. 6. A: nǐ shì gāo shēnme d? wǒ shì gāo yīnyuè d. 6a. tā d háiz | yǒu yīnyuè tiāncái. (yǒu yīnyuè fāngmiàn d tiāncái.) 7. shíjiān hěn bǎogù. 7a. búyào làngfèi bǎogù d shíjiān. 8. shíjiān bù duō, wǒ zhǐ gēi nǐ shuō ge dàgài. 8a. dàgài d yìsī | jiù shì zhè xiē.

Podst. jméno /rén/ člověk i jiná podst. jména jako větný člen zřetelově vymezovací (viz též § 63 YD 250) YD 116

1. A: tā rén | zhǎng d hǎo ma? B: hǎo bù hǎo | bú zhòngyào, (nebo: bù zhòngyào,) zhòngyào d shì rénpin. 2. tā d nánpeng^② yǒu | rén | kěshì zhēn bù cuò. 3. wǒ èrge^① d nǚpéngyǒu | rén bù zěnme yàng, māma hěn bù xǐhuan tā. 4. tā rén xiǎo | píqi dà, zěnme gāo d? 5. zhōngguó rén dōu shuō, òuzhōu rén bíz dà. 6. fēizhōu d kāmǎilóng rén | gèz xiǎo, mǎlǐ rén | gèz dà. 7. bù chǐ qīngcài d rén | shēntì zěnme néng hǎo ne?

Kakuminální výslovnost slabik II (viz též YD 104)
 Finály s nosovými elementy (připomínáme, že finály s p ř e d n í nosovkou /-n/ tuto nosovku při erizaci ztrácejí!) YD 117

-an → -anr: 1. A: | nǐ shàng-bānr xià bānr (nǐ shàng xià bānr) | dōu zuò shēnme chē? B: wǒ shēnme chē dōu | bù zuò, zǒuzh qu. (wǒ zuò shíyī hǎor.) 2. xiǎoháir mēn | zài mēnkǒu r nār | wǎnr qiūr ne.

-ang → -angr: 3. wǒ mǎile jī genr | làcháng r. 4. zài làyue zuò^④ d cháng r jiào làcháng r; làyue | yě jiù shì yīnlǐ shí'èryue.

-en → enr: 5. yīnggāi | huàn yī ge huāpén r le, | gēnr tài cháng le. (nebo: gēnr tài cháng le.) ⑥ 6. tā yǒu bìng, dàifu bú ràng tā chōu yān. tā shuō | měi tiān zhǐ chōu | liǎng gēnr (liǎng zhǐ) xíng bù xíng. dàifu shuō | yī genr | liǎng gēnr | dōu bù xíng, yī kǒu yē bù xǔ chōu.

-eng → -engr: 7. wǒ bú yào zhème cū d shéngz, wǒ yào xǐ shéng r. 7a. zhèi tiào shíjiē lù dao shāndǐng r | yígong yǒu^③ duōshao dèng r?

-ian → -ianr: 8. mǎi dianr ròu, mǎi dianr cài, zuò dianr hǎochī d.

-ang → -angr: 9. A: zhè shì shēnme yāng r? B: xīhóngshì yāng r. (A: zhè shì shēnme yāngz? B: xīhóngshì yāngz.)

-in → -inr: 10. tā zhè ge rén zuò shì | yí bù yí ge yìnr. (yí bù yí ge jiǎoyìnr.)

-ing → -ingr: 11. lúz miè le, yì dianr huǒxīngr dou méi le. (dou méi yǒu le.)

-uan → -uanr: 12. bàba gei ěr zǐ zuò le yí tiào² (zuò le yí ge) xiǎo mùtou chuānr. (xiǎo mùchuānr.)

-uang → -uangr: 13. zhè ge dà jīdàn | yǒu liǎng ge huángr. (nebo: yǒu liǎng ge huángr.) 14. A: zhè ge dà jīdàn | yǒu liǎng ge huángr ba. B: ní³ jiu dākai kàn kan ba!

-un → -unr: 15. zhè zhong xiǎo qìchē | zhǐ yǒu sān ge lúnr. lǐtōu zhǐ³ neng zuò xià liǎng ge rén. 16. A: dì yí lúnr | nèi ge duì qǔshang le? B: jiēke duì.

-ong → -ongr: 17. A: ní³ zhè pídàyī (ní zhè jian pídàyī) zěnme le? B: chóngr yǎo le. 18. A: yú chī shénme? chī chóngr ma? B: chī, dāng rán chī, you zhuānmenr d yú chóngr gei tāmen chī.

-uan → -uanr: 19. háizimen lāzh xiǎoshòur | ba lǎoshī quān zai quānr lǐ le.

-un → -unr: 20. māma gei wáwa | zuò le yí tiào xiǎoqún, gei xiǎo nǚ'er | yě zuò le yí tiào² yí yàng d xiǎoqún.

-iong → -iongr: 21. nèi zhǐ mǔxióng | shì zhèi zhǐ xiǎoxióngr d māma.

§ 30,2 Rozkaz vyjádřen

YD 118

a/IIč.1-4: slovesem (často modifikovaným) bez slovesné přípony
b/IIč.5-6: slovesem se slovesnou příponou (méně časté)

a/1. kuài chī fàn, shíjian bu duō le. 2. kuài hē, yàoburan² jiu liáng le.

3. shuì jiào qu! míngtiān | hái dei shàng-xuē. 4. guòlai, kuài! 5. zuòxià!

6. gūn, gūnchūqu! 7. kāikāi mēn, guānshang chuānghu! 8. zǒukai, zǒukai,

kuài dianr zǒukai! 9. zhànqilai! 10. jìnlai, guānshang mēn!

b/1. nàzh, wǒ xiān kāikāi chēménr. 2. ní nàzh, tā gēi¹ jiu nàzh! 3. ní³ zai

zhèr kànzh, wǒ mǎshang jiu huílai! 4. kànzh háiz!

§30,3 (IIč.1-6) Vybídnutí pomoci větné částice /ba/ (o melodii takových vět viz ÚSHČ str. 63-64 YD 119

1. wōmen zǒu ba, bu zǎo le. 2. ba dēng guānshang ba! 3. ni cāi ba, wǒ shì shèi. ④4. ni³ jiu yuánliang ta ba, bié shēng-qì le! 5. ba dēng chuī le ba! (miè la ba!) 6. ni³ ba³ chá hē le ba! 7. ba³ diànshì guān le ba! (bìshang ba!)

§30,4 Vyjádření záказu pomocí záporok /bié/, /búyao/ YD 120

a/IIč.1-4: následuje vyjádření uposlechnutí
b/IIč.5-6: následuje vyjádření neuposlechnutí
Pozn. Ve všech ex. záporku /bié/ lze nahradit záporkou /búyao/.

a/1. A: bié zǒu! B: hǎo, wǒ bù zǒu. ②2. A: shèi ye bié gāosu ta! B1: shì, wǒmen shèi ye bu yīnggai gāosu ta. B2: hǎo ba, wǒmen dōu bu gāosu ta. (nebo: bú gāosu ta) 3. A: rénjiā fāyán d shìhour, nǐ zuì hǎo bié xiào! B1: shì a, wǒ bù yīnggai xiào. B2: hǎo, wǒ bú xiào le.

b/1. A: bié zǒu! B: bù, wǒ déi zǒu. 2. A: nǐ bié shuō! B: bù, wǒ yào shuō. 3. A: nǐ bié kàn! B: bù, wǒ piān kàn!

YD 121

§31,1 (IIč.1-5) Vyjádření budoucnosti bez formálních ukazatelů času

1. wǎnshang wǒ³ bu chūqu, nǐ lái ba. 2. bā diǎn zhōng¹ ta¹ jiu huí lai, nǐ zài zhèr dēngzh ba. 3. míngnián wǒ³ qu zhōngguó, zánmen zài nàr jiàn. (jiàn miàn.)

§31,2 Formální ukazatele budoucího času YD 122

a/IIč.1-3: /yào/
b/IIč.4-6: /huì/

a/1. guò yì huì³, wǒ³ yào jìn chéng, nǐ kěyǐ gēn wǒ yíkuài r qu. 2. jīntian mēnrè, dàgài yào xià yǔ. 3. A: nǐ yào qu nàr? B: jīntian nàr ye bú qù, míngtian zǎochen yào qu túshuguān.

b/1. hē nàme xiè jiǔ, nǐ yíding huì⁴ zuì. (nebo: nǐ yíding huì zuì.) 2. chīle zhe yào yíding huì hǎo. (nebo: yíding huì hǎo.) 3. A: wǒ qu qiú ta, ta huì bāngzhu wǒ³ ma? B1: wǒ xiàng yíding. B2: bù yíding. (nebo: bù yíding.)

§31,2 pozn. I Záporka /bù/ pro děje budoucí

YD 123

a/IIč.1-3: bez formálního ukazatele budoucího času
b/IIč.4-5: s formálním ukazatelem bud. času /huì/

a/1. jīntian wǎnshang | wo bú jìn chéng le. 2.A: yǐjīng bàn yè le, shénme yǔ ye méi xià. B: jīntian méi xià, yèlì bu xià, míngtiān fǎnzhēng yao xià.
3. nǐ bu gēn¹ gēge shuō, wǒ jiu gēn¹ ta shuō. 4. nǐmen bu mǎi, tāmen jiu⁴ yao mǎi le. 5. nǐ bu zǒu, wǒ jiu zǒu.

b/1.A: wo zhè yang wèn ta, ta bú huì shēng-qì ma? (nebo: ta bú huì shēng-qì ma?) B: wǒ xiǎng bú huì ba. 2. ta shuō, ta yíding bú huì zai shèngdānjié yìqián | huílai. 3. nǐ qu jiè ba, ta bú huì bu jiè gei nǐ.

§31,2 pozn. II (IIč.1-3a) Záporkou /bù/ se též vyjadřuje neochota nebo odkládání uskutečnění děje činnostních sloves v minulosti

Pozn. Pro srovnání jsou uvedeny i věty se záporkou /méi/ (jsou označeny indexem "a")

YD 124

1. wo ràng ta zǒu, ta lǎo bu zǒu. 1a. wo ràng ta zǒu, ta méi zǒu. 2. wo wènle ta bàn tiān, ta¹ bu shuō. 2a. wo wènle ta bàn tiān, ta méi shuō.
3. zuótiān wo ràng ta lái | ta¹ bu lái, jīntian xiāng lái le. 3a. zuótiān wo ràng ta lái | ta méi lái.

§32,1 Modální a fázová slovesa

YD 125

Modální slovesa:

a/ ve větách kladných
b/ ve větách záporných
c/ v otázkách

Fázová slovesa:

d/ fázová slovesa /láí/, /qù/

a/1. zhè jian gōngzuò | wo xiǎng ta néng zuò, ta yǒu zhè ge nénglì. 2. zhè zhong shì (zhè zhong shìqing |) wo xiǎng ta gǎn zuò. 3. pǎotuǐ d shì | wo kěyì zuò, jiāo gei wǒ ba. 4. wo yào xué | jiu yíding neng xué huì, wènti shì wo bú yao xué. 5. wo yào qù bàn hùzhào, kěshì deí míngtiān, jīntian wǒ deí shàng-kè. 6. zhè zhong quē-dé shì | ta huì zuò. 7. zhè zhong jiǎndān d shì | ta huì zuò, bù xūyao wǒmen jiāo gei ta.

b/1. wo bú neng qu shuì jiào, hái deí gōngzuò. 2. zhè bu kěyì | nà bu kěyì, shénme kěyì? 3. ta bú gǎn³ pīping língdao. 4. quē-dé d shì | ta bú huì zuò, wo zhīdao ta. 5. zhè me fúzǎ d shì | ta bú xiāng zuò.

6. chīwan yīngtao bù xǔ³ hē shuǐ, yàoburán¹ dùz⁴ huí⁴ you wèntí. 7. nǐ bú yòng shuō, (nǐ yòngbuzháo shuō,) wǒ míngbai le.

c/1.A: nǐ néng bu neng qù? (nǐ néng qù ma?) B: néng. 2.A: nǐ gǎn bu gǎn³ pīping nǐ³ dǐngdao? (nǐ gǎn pīping nǐ³ dǐngdao ma?) B: gǎn, 「wèi shenme bu gǎn? (wèi shenme bù?) B2: bù gǎn, bù gǎn. 3.A: nǐ kěyi bu keyi wèn wèn? (nǐ kěyi wèn wèn ma?) B: kěyi, dànshi wèn shéi? 4.A: zhōngguofàn, 「nǐ huì bu huì zuò? (nǐ huì zuò ma?) B: bù huì, 「nǐ huì ma? (nǐ huì zuò ma? 「nǐ ne?) A: wǒ yě bù huì.

d/1. zuótiān tā lái wǒ shuō wǒ méi bāng tā dǎ máng. 2. tā¹ qu wèn, ràng bu rang tā¹ qu zhōngguó xuéxi. 3. māma qu mǎile yī tiào² yú, yào zuò tángcùyú. 4. nǐ dēngzhā, wǒ lái dài nǐ qù. 5. zhè jiān shì¹ wǒ lái bàn.

§32.3 Modální slovesa /néng/ a /kěyi/

YD 126

a/IIč.1-3: /néng/ moci, dovést, být schopen

b/IIč.4-6: /kěyi/ moci, mít dovoleno, smět

c/v otázce a záporu se rozdíl mezi oběma slovesy stírá (v záporu je /bù néng/ obvyklejší)

a/1. zhè ge xuésheng¹ néng yòng zhōngwén xiě xìn, bié¹ xuésheng¹ hái bu néng. 2.A: tā néng ba shìqing shuōqīngchu ma? B: wǒ xiāng néng.

b/1. xià xīngqī¹ wǒ kěyi chū-yuàn le ma? 2.A: xiànzài nǐ kěyi huí jiā le. B: gǎn má huí jiā? wǒ huì xuéxiào.

c/1.A: nǐ néng bu neng² kāi¹ dǎ màn yì diǎnr³? (nebo: nǐ néng bu neng kāi¹ dǎ màn yì diǎnr?) B: néng. (var. A: nǐ kěyi bu kěyi...? B: kěyi.) 2.A: nǐ néng bu neng² dào fēijīchǎng qu jiē tamen? B: néng. (var. A: nǐ kěyi bu keyi...? B: kěyi.) 3.A: wǒ néng bu neng² yào yí ge lǐbài dǎ xiūjià? B: bù neng. xiànzài gōngzuò tài duō, nǐ bù neng zǒu. (var. A: wǒ kěyi bu keyi...? B: bù keyi ..., nǐ bù keyi zǒu.)

§33.2-3 Potenciální forma modifikovaných sloves

YD 127

a/IIč.1-3: bez kombinace s modálním slovesem

b/IIč.4-5: v kombinaci s fakultativním modálním slovesem

Pozn. Atonické modifikátory - v dvojslab. směrových modifikátorech druhá slabika - nabývají v potenciální formě tón a přízvuk (zpravidla)

a/1.ta zhǎole bàn tiān zhǎobuzháo, wo yí qù jiu gěi ta zhǎozhao le.
 2.A:zuò zai zhèr ni tīngdeqīngchū tīngbuqīngchū? B:tīng d bú tai qīngchū.
 (tīng d bú zenme qīngchū) 3.zuò zai hòubianr wo tīngbuqīngchū, zuò zai
 qiánbianr jiu tīngdeqīngchū le. (jiu tīngqīngchū le.) 4.A:wo rēng la a.
 ni jiēzhu! B:ni bié rēng, wo jiēbuzhù! 5.zhe guō tài zhòng, wo nábuzhù.
 ⑥6.ta fēi yao zǒu bú kě, wǒmen zěnme liú (nebo: zěnme liú) ye liúbuzhù ta.
 b/1. zhè xiè wo chīdewán, (wo kěyī chīdewán,) zài yao gěi wǒ, jiu
 chībuwán le. (wo jiu chībuwán le.) 2.zhè xiè gōngzuò yí ge líbài wo
 zuòbuwán, shí tiān jiu zuòdewán le. (jiu kěyī zuòdewán. jiu chàbuduō le.)

§33,4 Rozlišení slovesných forem a vazeb

YD 128

a/IIč.1,2: kladná potenciální forma modifikovaných sloves

b/IIč.1a,2a: sloveso s gram.příponou /d/ a komplementem stupně

a/1.ta huàdehǎo, keshì zhǐ bú tai hǎo. 2.wo yào zuò d hǎo, jiu yíding
 neng zuòdehǎo.

b/1.tā d huà huà d hǎo, tā érzi d huà bu xíng. 2.tā d gōngzuò zuò d
 hǎo, wǒmen dōu bú rú ta.

§33,5 Modifikátory vyskytující se jen v potenciální formě; potenciální formy sloves, jež mimo tuto formu s daným modifikátorem modifikované sloveso netvoří

YD 129

a/IIč.1-4: modifikátor /liǎo/

b/IIč.5-8: modifikátor /qǐ/

c/IIč.9-15: jiné modifikátory

a/1.bàn bēi wǒ hēdeliǎo, yì bēi wǒ kě hēbuliǎo le. 2.A:qu Běijīng ni
 xià ge yuè zǒudeliǎo zǒubuliao? B:zhǐ yào mǎidezhào fēijīpiào
 jiu zǒudeliǎo. 3.A:zhè zhong gōngzuò ni zuòdeliǎo zuòbuliao? B:
 wǒ kě zuòbuliǎo.

b/1.A:lùxiàngjī shéi dou mǎideqǐ ma? (shéi dou mǎideqǐ lùxiàngjī ma?)
 B1:dāng rán mǎibuqǐ. B2:gèbié ren mǎideqǐ, wǒmen yì bān ren kě mǎibuqǐ.
 2.ni zhè yang zuò duìdeqǐ duìbuqǐ ni d fùmǔ? 3.ni zhè yang zuò tài duìbuqǐ
 ni d lǎoshī le. 4.wo qu zhōngguó zuòbuqǐ fēijī, zuò huǒchē hai còuhe.

c/ modifikátor /jí/:

1. kāi qìchē qu hai lái de jí, zuo diànchē qù¹ ke³ jiu yíding lái bu jí le.

2. jiāoz | 『yí xiǎoshí yǐhòu (yí ge xiǎoshí yǐhòu 『yí ge zhōngtóu yǐhòu)

『cai hǎo, (cai de,) děng de jí | ní³ jiu děng, děng bu jí | ní³ jiu dao wài mian qu chí.

modifikátor /lái/:

3. A: ní gen ní pǎo pǎo yě hé bu lái ma? B: bù, wǒ gen wǒ pǎo hai hé de lái.

4. ta gen shéi dou shuō bu lái², jiu shì gen tā d tóuz shuō de lái².

modifikátor /xià/:

5. A: ní chī de xià chī bu xià⁴ liǎng wǎn miàn? B: wǒ bù zhǐ chī de xià, hái bu gòu ne!

modifikátor /shàng lái/:

6. ta yì tíng | 『jiu qì d huà dou shuō bu shàng lái le. (jiu qì d dou shuō bu shàng⁴ huà lái le.)

YD 130

§34 (IIc.1-5) Nevyjadřování zájmeného předmětu, neoznačujícího osobu

1. ní diǎn le ren² jia d dōng xi, jiu děi péi ren² jia. 2. xià wu d huí⁴ bù kāi

le, ní³ qu gào su ta yì xià⁴. 3. A: zhè¹ hái you yì bei¹ pí jiǔ ne, ní hé ba!

B: pǎo le qì d pí jiǔ | shéi hai hé?

Jména místa (též ve funkci záložek)

YD 131

a/ tvořena příponami, např. /bian/, /mian/ aj.

b/ odsouvání těchto přípon v určitých spojeních

a/ 1. A: xià mian | yǒu méi you shén me zìr? B: méi you zìr, you liǎng ba

jiàn. 2. A: 『shàng bianr (shàng mian) shéi zhù? B: wǒ men d fù mǔ. 3. xià bianr d

yì jian | tā¹ bu zài hu. 4. zuǒ bianr shì lǐ zì shu⁴, yòu bianr shì lǐ zì shu⁴,

qián bianr shì lǐ shu. 5. A: 『shàng mian (shàng bianr) mǒ d shì shén me,

huáng yóu ma? B: bú shì huáng yóu, shì rén zào huáng yóu.

b/ 1. zhè xiǎo lóu | shàng-xià dòu you cè suǒ. 2. jù yuàn zuǒ-yòu | dòu you

tíng chē chǎng. 3. cōng zhè wǎng yòu | shì yóu jǔ, wǎng zuǒ | shì huǒ chē zhàn.

2 hodiny:

1. xiànzai 「liǎng diǎn le, (liǎng diǎn zhōng le,) wǒ děi zǒu le. 2.A: xiànzai jǐ diǎn? B: liǎng diǎn zhèng.

2 hodiny 5 minut:

3.A: liǎng diǎn le ba! B: bù, 「liǎng diǎn wǔ fēn le. (liǎng diǎn líng wǔ fēn le. 「liǎng diǎn guò wǔ fēn le.)

2 hodiny 10 minut:

4. yǐjīng liǎng diǎn shí fēn le, hái bu zǒu a?

2 hodiny 15 minut:

5. 「dōu guò le (yǐjīng guò le) liǎng diǎn yí kè le, wǒ hái mei chí fàn ne.

2 hodiny 20 minut:

6.A: nǐ jǐ diǎn zǒu? B: liǎng diǎn èrshí. (liǎng diǎn èrshí fēn.)

2 hodiny 25 minut:

7. 「dōu liǎng diǎn èrshíwǔ le, (dōu liǎng diǎn èrshíwǔ fēn le,) zěnme ta hái mei lái?

2 hodiny 30 minut:

8. liǎng diǎn bàn nǐ děi chí yào, bié wàng le! 9. cái 「liǎng diǎn sānshí, (liǎng diǎn sānshí fēn,) 「nǐ jǐ shénme? (nebo: nǐ jǐ shénme?)

2 hodiny 40 minut:

10.A: huōchē jǐ diǎn kāi? B: liǎng diǎn sìshí. (liǎng diǎn sìshí fēn.)

11.A: háojià, nǐ dǎ biǎo jǐ diǎn le? B: chà èrshí sān diǎn.

2 hodiny 45 minut:

12. 「cóng liǎng diǎn sān kè | dào sān diǎn sān kè (cóng liǎng diǎn sìshíwǔ | dào sān diǎn sìshíwǔ) | 「diànshìlǐ (nebo: diànshìlǐ) yǒu yí ge zhōngguó piānz. 13. chà yí kè sān diǎn le, lái bu jí le.

2 hodiny 50 minut:

14.A: wǒ dǎ biǎo | shì chà shí fēn sān diǎn, nǐ dǎ jǐ diǎn? B: wǒ dǎ biǎo yě shì chà shí fēn sān diǎn. 15. fēijī | yīnggāi liǎng diǎn wǔshí dào da, kàn yàngzǎo chí dào le.

2 hodiny 55 minut:

16. A: ta¹ shì shénme shíhour lái¹ d? B: chà wǔ fēn sān diǎn, měi chí dào.

17. huǒchē¹ liǎng diǎn wúshíwǔ fēn dào da Běijīng.

§ 35,1 (IIč.1-6) Gram. přípona /d/ u slovesa označuje zdůraznění větného členu před slovesem (zdůrazněnému členu fakultativně předchází nepřízvučné sloveso /shì/) nebo i slovesa samotného YD 133

1. A: nǐ³ shì shénme shíhour lái¹ d? (nǐ shénme shíhour lái¹ d?) B: zuótiān wǎnshang. (zuó wǎnshang.) 2. A: nǐmen zhe fángzǐ shì nǐ³ nǐ³ nǐ³ gài¹ d? (nǐ³ nǐ³ nǐ³ gài¹ d?) B: yǒu xié nián le. (yǒu nián¹ le.)

3. A: nǐmen shì cóng nǎr lái¹ d? (nǐmen cóng nǎr lái¹ d?) B: Ā'erměiníyà. 4. A: nǐ zhè shì cóng nǎr (nǐ zhè cóng nǎr) nòng lái¹ d? B: guówài bei.

5. A: nǐ³ shì zě¹me zuò¹ d? (nǐ zě¹me zuò¹ d?) B: měi shenme, jiù zheme zuò¹ d.

6. tāmen shì (tāmen) dàqiánnián (nebo: dàqiánnián) mǎi¹ d qìchē.

7. wǒ gēge shì qùnián bì¹ d yè, (qùnián bì¹ d yè,) hái méi

gōngzuo. 8. A: nǐmen shì zě¹me lái¹ d? (nǐmen zě¹me lái¹ d?) shì jīngguo

Mòsīkē hái shì Bùjiālèsītè? B: wǒmen shì jīngguo Fúlankèfǔ.

9. A: nǐmen shì zě¹me lái¹ d? B: wǒmen shì zōulai¹ d, tāmen shì kāi qìchē lái¹ d.

(A: nǐmen zě¹me lái¹ d? B: wǒmen zōulai¹ d, tāmen kāi qìchē lái¹ d.)

10. wǒ shì zài fēijīchǎng (wǒ zài fēijīchǎng) yùjian tā¹ d. (pèngjian tā¹ d.)

11. A: nǐ³ shì lǐbǎijǐ¹ qu yīyuan kàn tā¹ d? (kàn d tā?) B: lǐbǎisān.

(shì lǐbǎisān.)

§ 35,2 Slovo /shì/ plně přízvučné a zdůrazněné ve funkci příslovce skutečně; opravdu je tomu tak, že YD 134

a/IIč.1-3: před slovesem

b/IIč.4-6: před adjektivem

a/1. A: ta zhēn you bìng ma? B: ta shì you bìng⁴. 2. ta shì shuōle tā bu lái¹, dàn shì shì shàng ge lǐbǎi, bú shì zhe⁴ ge lǐbǎi. 3. bú shì kèqī, wǒ shì bú huì.

b/1. ta shì bèn, wǒmen zǎo zhīdao. 2. zhe shì guì, kě shì zhēn hǎo. 3. nǐ shuō d shì duì, wǒ wǎnquan tóngyī. 4. shíjiān shì bu zǎo le, wǒmen

shì dei zǒu le, yàoburán jiù méi chē le. 5. hē lùchá | shì bì hē kāfēi
jiànkāng d duō.

§35,2 pozn. Příslovce /shì/ v první větě souvětí odporovacího ve významu
sice

YD 135

a/IIč.1-4: před nezdvojeným slovesem nebo adjektivem

b/IIč.5-8: sloveso nebo adjektivum se opakuje a příslovce /shì/ stojí
uprostřed

a/1. ní³ d yìjian shì duì, kěshì tāmen bú tīng, (ke tāmen bú tīng,) you
zěnme bàn ne? 2. zhe⁴ zhōng yào shì hǎo, kěshì shàng nǎr (ke shàng nǎr)
qu māi ne? 3. wò àiren shì huílaile, kěshì yǐjīng shuì le. 4. ta
shì ài (ta shì xǐhuan) he jiǔ, kěshì bù xǔ hē.

b/1. zhe⁴ bēnr shū¹ guì shì guì, kěshì zhēn zhǐde. 2. zhōngwén | ta xuégo
shì xuégo, kěshì yí ju huà yě bú huì shuō. 3. A: ta bú shì zǒu le ma? B:
「zǒu shì zǒu le, (nebo: zǒu shì zǒu le,) kěshì mǎshàng jiù huílaile.
4. zhe⁴ dào lǐ³ ta dòng shì dòngle, jiù shì bu ànzh zuò. (bu ànzh
dào lǐ zuò.)

YD 136

§35,3 (IIč.1-3) Po slovese /shì/ následuje větný člen vyjádřený pří-
vlastkovým výrazem s příponou /d/, podst. jméno je zamlčeno

1. zhe huār | shì wǒmen yuánzili d. 2. zhe⁴ xié huār | shì wǒ nǚ² er huà d.
3. zhè huà 「shì⁴ ta zìjǐ (nebo: shì⁴ ta zìjǐ) gen¹ wǒ shuō d. 4. wǒ³ d
diànzi² dǎzìjǐ | shì cong² Běijīng mǎilái d.

§36 Různé funkce příslovce /jiù/

Příslovce /jiù/ je nejčastěji nepřízvučná předklonka, která se však
často z rytmických důvodů, tak jako ostatní předklonky, příklání k
předcházejícímu výrazu, zejména je-li krátký (např. jednoslabičný)
a málo přízvučný. Tento jev již známe jako enklitizaci.

§36,1 Příslovce /jiù/

YD 137

a/IIč.1,5-9: v neurčitém významu nuže, tedy, prostě

b/IIč.2: v druhé větě souvětí vyjadřuje, že první věta je k ní v určitém
vztahu podřazenosti (nejčastěji časové nebo podmínkové)

c/IIč.3-4: plně tónické a zdůrazněné ve významu právě, a zrovna apod.

a/1. wǒ jiù ba³ zhe cǐdiǎn | xiān jiè gei nǐ, yǐhòu | ní² dei zìjǐ māi.

(nebo: ní² dei zìjǐ māi.) 2. xiànzài | wǒmen jiù chūfā ba, zǎo yǐ diǎn

zǒng bī wǎn le hǎo. 3. ni jiù qu zhǎo ta ba, ta bú zài¹ ni³ jiù huí lai.
 b/1. ni ràng wǒ men zhè yàng zuò, wǒ men jiù zhè yàng zuò, cuò le¹ nǐ ke
 fù zé. 2. yào chí¹ jiǎo z, wǒ³ jiù gěi nimen zuò.
 c/1. ta mìng líng wǒ zuò, wǒ jiù bù zuò, qiú wǒ, hai chà bu duō. (hai
 chà bu lǐ) 2. wo jiù tāo yan (nebo: wǒ³ jiù tāo yan)¹ zhè zhōng mǎn zuǐ
 kǒu hào d ren.

§36,1 pokrač. (IIč.1-6) Příslovce /jiù/ označuje bezprostřední budoucnost, nejčastěji překládáme hned YD 138

1. qǐng zuò yī zuò (qǐng zuò zuò)¹ wǒ jiù lái. 2. ni gào su ta¹ wǒ jiù qù.
 3. fàn, mǎ shàng jiù dé, (nebo: mǎ shàng jiù dé,) nimen chí le zai zǒu.
 4. shèng dan jié¹ jiù yào dào le, nǐ mǎi hǎo le lǐ wu le ma? 5. jiù yào
 shuì jiào le, (nebo: jiù yào shuì jiào le,) bié chí le.

§36,2 (IIč.1-3) Nepřízvučné příslovce /jiù/ zdůrazňuje bezprostředně předcházející určení času; nejčastěji překládáme českým: již YD 139

1. wǒ zǎo jiù zhī dao¹ ta méi ān (ta méi ān zh) shen me hǎo xīn. (var.:
 wǒ zǎo jiù zhī dao¹ ta ān zh shen me hǎo xīn.) 2. dài biao tuán¹ zuó tiān
 jiù dào le. 3. ta wǔ suì¹ jiù kāi shǐ xué gāng qín le.

(zpr. samo nepřízvučné)

§36,2 pokrač. (IIč.1-4) Příslovce /jiù/ zdůrazňuje číslovku ve funkci bližšího určení postverbálního předmětu nebo číslovku v rámci kvantitativního komplementu; nejčastěji překládáme českým jen, pouze YD 140

1. jīn tiān ta¹ jiù chī le (ta zhǐ chī le) yí dùn fàn. 2. wo³ jiù jiàng o
 ta (wo zhǐ jiàng o ta) yí cì. 3. wǒ men jiā jiù kǒu rén¹ jiù zhù
 (zhǐ zhù) zhè liǎng jiān bàn wū z. 4. A: zhè shuāng xié jiù èr shí kelang²,
 kě néng ma? B: zěn me bù kě néng?!

§36,3 Různé funkce spojení /jiù shì/

YD 141

a/IIč.1-3: zdůrazňuje následující jmenný výraz (který často mívá pří-
 vlastek vyjádřený větou)
 b/IIč.4-5: /jiù shì le/ jako dovětek dotvrzuje danou větu, vhodně pře-
 kládáme příslovcem tak nebo dovětkem a hotovo
 c/IIč.6-7: v souvětí odporovacím v čele druhé věty, překládáme nejčas-
 těji jenže, avšak
 d/IIč.8-9: v souvětí přípustkovém v čele první věty, překládáme i kdyby

a/1. A: nei⁴ benr xiǎoshuōr | jiù⁴ shì tā xiě d ma? B: shì, jiù⁴ shì tā.

(jiù⁴ shì tā xiě d.) 2. tāmen yong⁴ d fāngfǎ | yě jiù⁴ shì wǒmen yòng d fāngfǎ. 3. nǐ zhǐ mǎ ta | ér bu bāngzhu ta, zhè jiù⁴ shì nǐ d búshì le.

b/1. ta yào, nǐ gēi ta jiù⁴ shì le. (nebo: jiù⁴ shì le.) 2. nǐ bù xǐhuan ta, bié gen ta lái wǎng | jiù⁴ shì le. (nebo: jiù⁴ shì le.) 3. tā¹ shì shénjǐngbìng, (tā¹ shì fēngz,) nǐ bié lǐ ta jiù⁴ shì le. (nebo: jiù⁴ shì le.)

c/1. wo hèn xiǎng | dào zhōngguó qu kàn kan, jiù⁴ shì méi wǎihuì. 2. zài wǒmen jiāli (zài wǒmen jiā) | qǐngzhu yě kēyǐ, jiù⁴ shì wú bu kuānchang, dìfāngr bu dà. 3. yīnyuehuì | fēichang hǎo, jiù⁴ shì zài zuì hòu | xiàle diǎnr yǔ.

d/1. jiù⁴ shì shōumǎidào gǔhuàr, yě bù xu dàichu guójiè. 2. jiù⁴ shì tā zìjǐ lai qǐng wǒ | wǒ yě bú huì qù. 3. jiù⁴ shì huā duōshao qián | yě shōumǎibuliǎo ta.

§37 Přípona plurality /men/ u podst. jmen

YD 142

1. háizimen dou¹ dào hǎibiānr qu le, jiāli jǐngjǐng le. 2. lǎoshī lái wǎn le, xuéshēngmen dou zǒu le. 3. nèi ge guójiā | jūnrenmen quánli tài dà le. 4. shìbīngmen (zhànshìmen) | bù neng suí-biàn chūlai.

Slova tvořená

YD 143

a/ atonickou příponou /-wu/
b/ tónickou příponou /-yuàn/

a/1. xiànzài | shì jiēshàng d dòngwu | yuè lai yuè shǎo le. 2. zhíwuyuánli^③ | yě you rèdai zhíwu. 3. kǎchēshàng zhuāng d shì shénme huòwu? 4. zài zhè yì dài | yòu fāxiánle shénme kuàngwu. 5. kuàngquanshu^③ | yǒu hen duō (hán hen duō | hányou hen duō) kuàngwuzhì. 6. tā ke zhēn shì ge rénwu, lǎobaixìng hèn xǐhuan ta.

b/1. tā¹ zài kēxueyuàn gōngzuò. 2. shàngwǔ | wǒmen qu cānguān mǐnzu jùyuàn. 3. ta zhù zài nǐ ge yīyuàn?

§38, 1-3 Slovesný přívlástek zakončený příponou /d/, vyjádřený

YD 144

a/IIč.1-3: slovesem blíže nerozvitým (v ustálených spojeních)
b/IIč.4-6: výrazem, jehož jádrem je sloveso

a/1. A: chī d dōngxī¹ shénme shíhour qu mǎi? B: míngtiān zǎochen. (míngtiān zǎoshang.
「míngtiān yī zǎor.」) 2. zuò d yīshàng¹ 「bǐ³ zài wàitōu mǎi d (bǐ wàitōu mǎi d) |
gèng héshì. 3. diū d dōngxī 「zhāodào le. (nebo: zhāodào le.)

b/1. tā yòng d dōngxī¹ | dòu¹ shì zhōngguó d. 2. měi ge rén fā-yán d shíjiān¹
shì shíwǔ fēn zhōng. 3. jīntiān wǒmen³ hē d chá¹ | shì zhōngguó péngyou
sòng gei wǒ d huāchá. 4. Bùlagé¹ | jīnnián yǒule Běijīng kǎoyàndiàn, qu chī d
rén hěn duō. 5. wǒ gēge¹ | qùnián mǎi d nèi liang jiù qìchē¹ | xiànzài
hái pǎo d bú cuò. 6. tāmen d nèi liǎng kē dà lǐzìshùshàng d lǐzì¹
jīnnián tèbié tián.

§ 38,4 Zamlčování podst. jména po přívlastku vyjádřeném

YD 145

a/IIČ.1-2: jednoduchým slovesem

b/IIČ.3-4: rozvinutým slovesným výrazem

a/1. chī d hē d dòu mǎi le, zài mǎi diàn chōu d ba. 2. zài lùshàng¹ ni²
you shénme kàn d ma? mǎi běnr zázhi ba. ② A: Bùlagé hǎowǎnr ma? you
shénme kàn d ma? (you shénme kèkàn d ma?) B: yǒu a, Gǔchéng, Xiǎochéng
he Lǎochéng, hái you wǎnggōng. 4. zhǔ d, zhá d, zhēng d hé chǎo d¹
shénme cài dōu you.

b/1. A: zhe nǐ shì cóng nǎr nǎlái d? B: zhè⁴ shì nǐ wàng zài wǒ jiā lǐ d.

② A: zhe dōngxī shì nǎr lái d? B: shì rénjiā sòng d.

YD 146

§ 38,4 pozn. Zamlčování podst. jména po bližším určení vyjádřeném

a/IIČ.1-7: adjektivem nebo nominálním výrazem (zakončeným příponou /d/)

b/IIČ.8-17: číslovkovým nebo deiktickým syntagmatem (zakončeným měro-
vým slovem)

a/1. zhè⁴ shì zhōngwén d, bú shì yīngwén^② d. 2. zhè⁴ shì wǒ d, tā d tā nǎzǒu
le. 3. zhǐ you huáng d, bái d méi yǒu le.

b/1. zhè liǎng tiáo^② yú tài xiǎo, wǒ bú yào, yào nèi liǎng tiáo. 2. wǒ yào
zhèi ge, yě yào nèi ge, liǎng ge dōu yào. 3. wǒ yào zhèi jǐ ge, bú yào
nèi jǐ ge. 4. zhèi piàn miànbāo 「tài hòu, (nebo: tài hòu,) wǒ bú yào,
wǒ yào 「nèi piàn bào d. (bào d nèi piàn.)

§38,5 pozn. Po nominálním členu následujícím po slovese /yǒu/ být, existovat, mít (v záporu /méi, /méi you/) následuje další YD 147

a/IIč.1-4: jednoduché sloveso

b/IIč.5-7: složitější slovesný výraz

Pozn. Slovesa a slovesné výrazy na konci uvedené vazby překládáme zpr. větami vztažnými, účelovými, infinitivem apod.

a/1. ni lái ba! yǒu dìfangr zhù. (yǒu ni d dìfangr zhù.) ?zhèr chū méi. dāngnān you méi shāo. 3. ni bié lái, [méi dìfangr zhù. (méi ni³ d dìfangr zhù.) 4. zhèr chū méi, hái nēng méi méi shāo ma!

b/1. nǐ you shíjiān kàn diànyǐng, mèi shíjiān gēi māma xiě xìn, zěnmě huì shìr? 2. you qián gài gāojí liáoyangyuàn, zěnmě méi qián gài xuéxiào? 3. wǒ méi bànfa bāngzhu nǐ.

YD 148

§39,2 Předmět uvedený prepozičním slovesem /bǎ/ je označen jako určitý

a/IIč.1-5: deiktickým slovem, vhodným přívlastkem nebo tím, že je vyjádřen osobním zájmenem

b/IIč.6-8: kontextem

Pozn. Sloveso ve větách s prepozičním slovesem /bǎ/ bývá "vidově" určeno modifikátorem, kvantitativním komplementem nebo zdvojením či připojením slovesné přípony (nebo větné částice) /le/

a/1. ba nài liang qìchē xiūli xiūli, [mǎdǎ (fādongjī) you máobīng.

2. ba zhè piàn rén d yào rēng le! 3. bǎ ni d shū bāo yi bao. 4.

ni bǎ ni zìjǐ d wū [shōushi shōushi. (shōushi yi xià.); nebo: ni bǎ ni zìjǐ d wū [shōushi shōushi. (shōushi yi xià.) 5. ba³ ta jiào dao wǒ

zhèr⁴ lai. 6. kuài, kuài ba ta jiào huilai! 7. wǒ xiě wán le bǎ ta jiào

gēi shéi? 8. ba wǒ ba nǐ dōu suàn shang, yí gōng cai bǎ gē rén.

b/1. ba shū dǎ kai! 2. ba qìchē kāi guo lai! 3. ba wū [shōushi shōushi. (shōushi yi xià.⁴) 4. ba yào chī xiāo!

YD 149

§39,2 dokonč. Vazby s prepozičním slovesem /bǎ/ se nepoužívá

a/IIč.9-11: při potenciální formě modifikovaných sloves

b/ při slovesech nevyjadřujících konkrétní činnost

Pozn. V uvedených případech je předmět v obvyklém postverbálním postavení nebo v antepozici.

a/1. wǒ xiūlibuhǎo zhè liang qìchē. 2. fùqīn fàngbūxià tā d gōngzuo, bù nēng chū guó. 3. jīntiān wǒmēn zuòbūwán zhè xiē gōngzuo, zhǐ hǎo

míngtiān zuò. (nebo: zhǐ hǎo míngtiān zuò.) 4. yì ping píjiǔ | wǒ hēbuwǎn,
「ni bāng wǒ hē ma? (var. ni bāng wǒ hē ba.)

b/1. wǒ hái mei kàngo | tā xiě xiǎoshuō, nǐ ne? 2. tā dānggō gōngren,
xiànzài shì gānbu. 3. zhè ge wèntí | wǒ hái mei kǎolüdao, yǐhòu kǎolü
kaölü.

YD 150

§39,3 Záporky i ostatní příslovce v postavení před prepozičními slovesy

a/IIč.1-2 (záporky) a IIč.12-15 (ostatní příslovce): před prepozičním slove-
sem /bǎ/

b/IIč.3-11 (záporky) a IIč.16-19 (ostatní příslovce): před jinými prepozič-
ními slovesy

a/1. ni bù ba qián 「xiān gěi wǒ, (nebo: xiān gěi^{2r} wǒ) wǒ³ jiù bù neng gěi
ni mǎi. 2. wǒ méi ba gōngzuo zuòwǎn, jiù bù huì jiā. 3. wǒ shuōle bàn
tiān, tā cái ba zhuōz shǒushi le. 4. wǒ yì shuō | tā jiù bǎ wǒ³ yào
jiè d cídiǎn³ sònglái le.

b/1. wǒ bù gen tā lái wǎng. 2. wǒ méi gen tā shuōgō zhè⁴ jiān shì. 3.
wǒ méi gěi nǐ⁴ ge gūniang xiěgō xìn, 「tā húshuō. (tā húshuō bādào.)
4. bàba hái huózh, méi rang tāmen gěi nòngsì. 5. jiějie yě gen dìdì
shuōgō | nǐ yào qu zhōngguó d shìr. 6. wǒ zuótiān cái gěi nǐ⁴ ge gūniang
huíle xìn. ⑦. A: ni gěi ni mèimei | huí mei huì xìn? B: zǎo huíle xìn le.

Tvoření slov atónickou příponou /-tou/

YD 151

1. wǒ³ yào mǔtǒu d, bú yào bōlǐ d. la. ni zhēn shì mǔtǒu! (ni zhēn shì kuài⁴
mǔtǒu!) zhè shì shuō nǐ ne, 「ni zěnme hái bu míngbai? (ni zěnme hái
bu míngbai ne?) 2. 「zhè shì yì tiáo (zhè⁴ shì tiáo) yong dà kuair⁴
shǐtǒu | pūcheng d shǐtǒulù. 3. zhè⁴ shì shénme yú, 「zěnme méi gútǒu?
(zěnme méi cì?) 3a. zhè rén | zhēn méi gútǒu, wéile dìwei shénme shìr
dou gàn. 4. bù neng rang⁴ tāmen liǎ | zài yíkuàir gōngzuo, tāmen liǎ
shì duǐtǒu.

Attributivní slova

YD 152

a/ v přívlastku (jednoslab. attrib. slova bez přípony /d/ v přívlastku
považujeme již za morfémy, tj. složky složených slov)

b/ v přísudku ve vazbě s předcházejícím slovesem /sh/ a připojenou příponou /d/
Pozn. Viz též ex. v YD 26a (attribut. slova /nán/ a/nǚ/)

a/1.zhe bú shì yínbiǎo, shì báijīnbiǎo, kàndechulái. 2.yínzhuó
piányi, bù rú jīnzhúo guì. 3.jīnnián shēng d nǚháiz | bǐ nánháiz duō.
4.zhe gōngchǎnglǐ d nǚgōng | bù rú nángōng duō. 5.ta¹d nǚ'er yǐjīng
yǒule nánpéngyou, érz | yě yǐjīng yǒu le nǚpéngyou.
b/1.ta¹d jièzhi shì báijīn d, bú shì yín d. 2.dàibiaotuánlǐ liǎng ge
shì nǚ d, sān ge shì nán d.

§40,1-2 (II §40,2 č.1-5) Slovesná přípona /zh/ pro děj právě probíhající nebo děj současně probíhající s dějem jiným; při několikanásobném přísudku stojí zpr. u slovesa prvního, nebo u obou (nebo u žádného) YD 153

1. gēge | lǎo chīzh fàn kàn bào, (gēge | lǎo chī fàn kàn bào,) māma
lǎo shuō ta. 2.zai zhōngguó² xiànzài | hái you hǎo duō fùnǚ | bàozh
xiǎoháir | wǎnshàng qu kàn diànyǐng. 3.A:māma kāizh chē dào nǎr qu le?
B:wō gāng huí lai, bú zhī dào. 4.liǎng ge hǎo péngyou | zuò zai yìqǐ,
hēzh jiǔ liǎozh tiānr. 5.hēzh jiǔ liǎozh tiānr | cǎi you yìsi ne.
6.ta zǒuzh zhǒuzh | jiù zǒuguò le ménr. 7.yéye | kànzh kànzh diànshì |
jiù shuōzháo le.

§40,3 (II č.1-3) Slovesná přípona /zh/ označuje trvající (stacionární) polohu YD 154

1.lai jiē ta d chē | zai ménkǒur tǐngzh, nǐ ràng ta kuài yì diānr.
2.bàba xǐhuan zai zǎopénli pàozh. 3.cōng shuǐlǐ chū lai | ta¹jiù zai⁴
hǎibiānrshàng tǎngzh.

§40,4 (II č.1-4) Slovesná přípona /zh/ u tranzitivních sloves může označovat, že děj přešel ve stav YD 155

①1.A:qiángshàng xiēzh jǐ ge shénme zì. B:qiángshàng xiēzh jǐ ge shénme zì?
A:wǒ yě bú zhī dào, shì ālābōwén. ②2.guōli zhūzh jǐ ne, guò yì huìr³ jiù
shóu le. 3.bīngxiānglǐ | fàngzh bīngjīlíng ne, nǐ yào ma? 4.A:
zhuōzishàng | fàngzh sān zhī zhuó, yì zhī gēi nǐ, yì zhī gēi nǐ mā, nǐ
zhī gēi shèi hǎo ne? B: gēi nǎi nai ba. 5.húli pàozh chá ne, nǐ hē ma?

§40,5 Záporka /méi/ u sloves s příponou /zh/, označujících

a/IIč.1-2: děj přítomný
b/IIč.3-4: děj minulý

YD 156

a/1.wo méi tǎngzh, zuòzh kàn shū ne. 2.A:wo méi zuòzh, tǎngzh ne. B:nǐ zěnmē la? A:wo bìng le. B:shěnmē bìng? A:méi shēnmē dàbuliǎo d. 3.tāmen méi hēzh píjiǔ, hē huángjiǔ ne. 4.wo méi chí píngguo, chí xiāngjiāo ne.

b/1.wo jìnlai d shíhour, tā méi tǎngzh, zuòzh ne. 2.wo kànjian tāmen d shíhour, tāmen dōu zhàn zài ménkǒu | liáozh tiānr ne. 3.kàn Yíge'ěr wǎng d shíhour | wǒmen dōu yǒu le 「zuò (zuòwei) | méi zhànzh.

§40,6 Příslovce /zài/, /zhèng/ právě a výraz /zhèng zài/ právě

a/IIč.1-3: u sloves nemodifikovaných
b/IIč.4-6: příslovce /zhèng/ u sloves modifikovaných

YD 157

a/1. tā zài gei mèimei xiě xìn. (tā zhèng gei mèimei xiě xìn ne. 「tā zhèng zài gei mèimei xiě xìn.」) 2.māma 「zài zuò wǎnfàn. (zhèng zuò wǎnfàn ne. 「zhèng zài zuò wǎnfàn.」) 3.chēzhànshang yǒu yí ge nánhái z | 「zài mài wǎnbào. (zhèng zài mài wǎnbào.) 4.tā zài xuéxi hànyǔ. (tā zhèng zài xuéxi hànyǔ.)

b/1.tā chūlai d shíhour | wǒ zhèng jìnqu, suǒyǐ wǒ zhīdao tā lái le. 2.wo gāng dao zhàntái | 「tā zhèng cong huǒchēshang xiàlai, (tā zhèng xià huǒchē,) wǒ yǐ yǎn jiù kànjian tā le. 3.wǒ bu zhīdao | yīnggāi zěnmē huí jiā d shíhour | 「zhèng kāiguolai (zhèng guòlai) yí liàng chūzū qìchē | jiù jiějue wèntí le.

§40,7 Větná částice /ne/ v téže funkci jako slovesná přípona /zh/ a příslovce /zài/, /zhèng/ (sama nebo v kombinaci s nimi); při záporce /méi/ u slovesa nejčastěji v kombinaci s příslovcem /hái/

YD 158

a/IIč.1-9: ve větách kladných
b/IIč.10-12: ve větách záporných

a/1.A:nǐ zuò shěnmē ne? (nǐ gàn mā ne?) B:kàn shū ne. A:háizìmen ne? B:shù jiào ne. 2.wǒmen zhèng chīzh fàn ne, tā lái le. 3.yéye zhèng chīzh fàn ne, bié máfan tā. 4.xuéshengmen | zhèng shàng-kè ne.

b/1. bīngrenmen | hai méi chí fàn ne. 2. wo zhèng suàn ne, hai méi suàn wán ne. 3. piào, wo hái mei mǎi ne, míngtiān qù mǎi, lái de jǐ. 4. chē | hai mei kāi ne, nǐ kuài shàng ba. 5. shuǐ | hai² mei kāi ne, kāi le zài qǐ chá.

———— Sloveso /juéde/ (v záporu /bù juéde/, /juébude/)

YD 159

a/ ve významu: mít pocit, že; cítit, že
b/ v postavení před přísudkovým výrazem: cítit se (nějak)

a/1. dàifū | gěi wo dǎle yī zhēn, wo juéde | shétou fā mǎ, fā mù. 2. tā shuō d 「ràng nǐ juébude (ràng nǐ bù juéde 「ràng nǐ juébuchulái) | zhe bú shì zhēn d.

b/1. A: nǐ juéde bù juéde lèi? (nǐ juéde lèi ma? 「nǐ juéde lèi bù lèi? 「nǐ juéde lèi bù?) B: hái keyi, bú tai juéde lèi. 2. zǒu d màn yī diǎnr, 「jiu juébude lèi, (jiu bù juéde lèi,) zǒu d kuài, jiu huí juéde lèi. 3. tiān tiān(r) chí zhōngguó fàn, 「jiu juébude xīnxian, (jiu bù juéde xīnxian, 「jiu méi shenme xīnxian d le,) chí xīcān | 「cái suān xīnxian. (cái suàn shì xīnxian.)

§42 Jména, jež mohou ve větě samostatně vystupovat jako preverbální určení času, např. /xiànzài/ nyní, /jīntiān/ dnes, /qùnián/ vloni aj., označujeme jako jména času. Podobně i jména, jež mohou ve větě být samostatným určením místa, např. /Běijīng/ Peking, /shàngmian/ nahore, /lǐtōu/ uvnitř aj. označujeme jako jména místa. (Jména místa i času jsou vždy složenými.)

Obecná slova jako /dìfang/ místo, /chùsuǒ/ místo, lokalita, /shíhour/ doba, /xīngqī/ týden aj. jsou obyčejná podstatná jména, jež se ve větě stávají určením místa nebo času teprve např. ve spojení s deiktickými slovy, se záložkami apod.

§42,1 Určení času v postavení

YD 160

a/IIč.1-4: v čele věty nebo mezi podmětem a přísudkem
b/IIč.5-8: před určením místa vyjádřeným vazbou s prepozičním slovesem

a/1. jīntiān míngtiān | wo méi yǒu shíjiān, hòutiān dǎhòutiān | wo keyi lái. 2. nèi shíhour wo bèn d yào mìng, shènme dòu xiāngxìn. 3. qiántiān dǎqiántiān | dōu xià yǔ le, zuótiān zǎoshàng 「cái tíng. (| yǔ cái tíng.) 4. wú diǎn yí kè zǒu, wú diǎn bàn jiu dào le, zhēn jìn. 5. tāmen liǎ | jīnnián xiǎng qù zhōngguó | méi qù chéng. 6. wo xiǎng jīntiān qù, zuǒ hǎo xiànzài jiu qù.

- b/1. háizimen | 『zǎoshang zai jiā chī, zhōngwǔ | 『zai jiāli chī, zhōngwǔ | zai xuéxiào chī, (zǎoshang zai xuéxiào li chī,) wǎnshang zai lǎolao nār chī, yìhòu huì jiā shuō jiào.
2. jīnnián | zai Bùlagé jiàn miàn, míngnián | zai Běijīng jiàn miàn.
3. 『wǒmen sān ge (wǒmen sā) | xīngqiyī, sān, wǔ, zai xuéxiào shàng kè, xīngqī'èr, sì | 『zai lǎoshī jiāli shàng. (zai lǎoshī jiāli shàng-kè.)
4. yīqián zai Běijīng | měi nàme xiè rén, xiànzài | zai Běijīng | rén duō d bù deliǎo. 5. zánmen míngnián | zai Běijīng jiàn miàn. (zánmen míngnián | Běijīng jiàn.) 6. shàng ge yuè | zhèr hèn rè, zhèi ge yuè⁴ gèng rè, tiān zhīdao | xià ge yuè zěnme yàng. 7. A: Běijīng zhèi shíhour | shí jǐ diǎn? (A: zhèi shíhour | Běijīng shí jǐ diǎn?) B: shí zǎoshang qī diǎn.

§42,2 Určení času vyjádřené

YD 161

- a/IIč.1-7: podstatnými jmény (nebo spojením číslovek s měrovými jmény) s připojenými záložkami /lǐ/, /yìhòu/, /yīqián/ aj.
- b/IIč.8-11: slovy /yìhòu/, /yīqián/, jež jsou v tomto případě jmény času, nikoliv záložkami

- a/1. 『yī ge yuèlǐ (zai yī ge yuèlǐ) | wǒ kěyǐ bā nǐmen yào d wénzhang | xiěchulai. 2. měi ge jiékerén | yì niánlǐ zhǐ neng qu⁴ liǎng cǐ xiōngyǎo.
3. gǎigé yīqián | tā jiānjue fǎndui gǎigé, gǎigé jìnxíng yìhòu | tā¹ jiu bù zenme fǎndui le. 4. liǎng tiān yìnèi | nǐ² dei lái yī cǐ. 5. zhè bu diànyǐng | 『yì nián yīqián (yì nián qián) | shì bù huì ràng yǎn d. 6. 『liǎng nián yīqián (liǎng nián qián) | 『tā hái mei shēngxià lai ne. (hái mei ta ne.)

- b/1. yīqián | tā xué rìwen, xiànzài yě xuéqǐ hàn yǔ lai le; tīng shuō, tā yìhòu hái yào xuéxi zàng yu. 2. yīqián | zhe⁴ zhōng ròu¹ sānshíwǔ kèlang yī gōngjīn, xiànzài liùshí kèlang la!

YD 162

§42,3 (IIč.1-6) Kvantitativní komplement času v postavení za slovesem

1. A: nǐ³ zai zhèi jiā lǚguǎn | 『zhù jǐ tiān? (yào zhù jǐ tiān?) B: zhǐ zhù yī yè, cong míngtiān qǐ | 『jiu zhù wǒ péngyou jiā. (jiu zhù zai wǒ péngyou jiā.) 2. wǒ yào qu lǚxíng, dāsuan zai Bó lín dāi liǎng tiān, Bùdàpèisī dāi sān tiān, zai Bùlagé dai yī ge lǐbài | hǎohǎo wǎn wǎn. 3. zai

mòsikē | wómén ǎ zhǐ tǐnglè (zhǐ tǐngliú le) yí ge xiǎoshí, ǎ méi neng hǎohāor
(méi neng hǎohāor d) cānguan cānguan. 4.yào xuéhao zhōngwén, qíma yé de
wǔ liù nián. 5.hái mei xiūhao ne, hái deǎ bā jiǔ lái tiān.

YD 163

§42,3 pozn. Kvantitativní komplement času může označovat i dobu, která uplynula od uskutečnění daného děje (věta je pak zakončena větnou částicí /le/)

1.dàibiāotuán | lái le yí ge líbài le, zhēng tiān | lǎo huìtán, nǎr hái dǒu
mei qù ne. 2.xiédìng | yí jīng qiāndìng le liǎng nián le. 3.zúmǔ qùshì |
ǎ yí jīng sān nián le. (yí jīng yǒu sān nián le.)

§42,4 Vzájemné postavení předmětu (případně nominální složky objektových sloves) a komplementu času při současném jejich výskytu

YD 164

a/IIč.1-7, předmět je vyjádřen jinak než osobním zájmenem: po slovese klademe nejprve předmět a sloveso znovu opakujeme s komplementem času, nebo naopak; po slovese nejprve položíme komplement času (opatřený příponou /d/, jež může být i fakultativní) a bezprostředně, již bez opakování slovesa, připojíme předmět (uvedeme vazby se vyskytují též u objektových sloves)
b/IIč.8-9, předmět je vyjádřen osobním zájmenem: zájmeno vždy zůstává bezprostředně u slovesa, tj. vždy předchází komplementu času. Komplement času se vyjádří buď tak, že sloveso znovu opakujeme a připojíme komplement, nebo komplement připojíme bez opakování slovesa přímo k zájmenu

a/1.ta zhǎo qìchē língjiàn(r) | zhǎo le yí ge yuè, (ta zhǎo le yí ge yuè d qìchē língjiàn(r),) zuì hòu hái shì méi zhǎo dao. 2. wo děng fángz děng le shí nián fángz, (wo děng le shí nián d fángz,) dao xiànzài | hái mei zhùshang ne. 3.wo kàn shū | kàn le yí shàngwǔ, (wo kàn le yí shàngwǔ shū, wo kàn le yí shàngwǔ d shū,) méi chūqu. 4.wǎnshang | wo kàn shū kàn le lǎo ban tiān, (wo kàn le lǎo ban tiān shū,) hái shì shùlbuzháo. 5.wǎnshang | bàba xiě wénzhang | xiě le lǎo ban tiān (bàba xiě le lǎo ban tiān wénzhang,) cái qu shuǐ jiào. 6.wómén ǎ sàn-bù sàn le lǎo ban tiān, (sàn le lǎo ban tiān bù,) cái huí lai. 7.jí ge péngyou zài chágǎnr li | liáo tiānr liáo le yí wǎnshang. (liáo le yí wǎnshang d tiānr.) 8.wómén qu sàn yí huǐ bù jiù huí lai.

b/1.wo děng ta | děng le liǎng ge zhōngtóu le. (wo děng ta liǎng ge zhōngtóu le.) 2.ta zhǎo nǐ | zhǎo le yí shàngwǔ, (ta zhǎo le nǐ yí shàngwǔ, ta yí shàngwǔ d zhǎo nǐ,) nǐ shàng nǎr qu le? 3.wo qiáo ta qiáo le

bàn tiān, (wǒ qiáole tā bàn tiān,) tā dōu měi zhùyì. 4. nǐ³ quàn tā yì huǐr, (nǐ³ quàn quān tā,) rang[#] tā bié kù le.

Upozornění. V II. části v §42,4 ex.č.1,3-4,8 a.jinde má být slovo /zhōngtóu/ hodina uvedeno s erizací fakultativní.

Pozn. Při opakování slovesa se případná vido-časová přípona /le/ připojuje až k opakovanému slovesu. srov. a/1-7. b/1-3

§42,5 Záporné věty

a/IIč.1-3: s určením času před slovesem
b/IIč.4-7: s komplementem času za slovesem

YD 165

a/1. wǒ nǚ'ér | jīntiān méi shàng-bān, tā bìng le. 2. míngtiān wǒ bù qù, wǒ māma lái. 3. A: yì nián yīnèi xiěbùwǎn ma? B: wǒ xiǎng xiědewǎn ba. 4. zhè ge lǐbài | yǐjīng zuòbùwǎnle, děi xià ge lǐbài le. 5. A: nǐ bú shì shàng lǐbài (shàng ge lǐbài) lái dǎ ma? B: nǎr a, (nǎlǐ,) zuótiān cǎi lái. A: a, shì zhè yàngr! 6. nǐ bú shì xià ge yuè cǎi zǒu ma? hai yǒu shíjiān ne!

b/1. tā jiǎng kè | yìlián jiǎngle liǎng ge zhōngtóu, wǒ dōu tīng dǎ zhí kùn. (zhí fā kùn.) 2. wǒ zài tā nǎr méi dai jǐ tiān, (méi dai duōshǎo tiān,) zhǐ dǎile liǎng tiān jiù huǐlái le. 3. tā jiǎng kè jiǎngle | hai méi dao yì ge zhōngtóu, jiù shuō yào chūqu chōu yì zhī yān. (chōu zhī yān.) 4. wǒ měi qu yì zhěng tiān, zhǐ quèle xiǎo bàn tiānr. 5. wǒ bù xiǎng zài fēijīchǎng | dēng wǔ ge zhōngtóu, jiù dao chénglǐ | qu zhuǎnle yì quānr. 6. wǒ ke bù xiǎng | zài tā nǎr pào ge dà bàn tiān, bù gěi jiù suàn le, wǒ ke méi nàme xié shíjiān.

§43,1 Příslowce /yòu/

YD 166

a/ ve význ. opět pro děj opakovaný v minulosti
b/ emfaticky pro děj opět uskutečněný (případně současně uskutečňovaný) v přítomnosti nebo děj, který se jistě uskuteční v budoucnosti
c/ nepřítavně ve význ. přece odkazuje na emfaticky zdůrazněný j i n ý člen věty

a/1. qiántiān tā méi lái, zuótiān yòu méi lái, zěnme huí shìr? 2. xuéshengmen | zuótiān méi lái shàng kè, jīntiān yòu méi lái, zěnme, bà-kè le ma? 3. bù zhīdào | háiz chīle shénme, zuótiān yòu là dùz le. 4. nǐ zěnme yòu gen ren² dǎ-jia le?!

- b/1.ni zěnme yòu lái le? 2.ni zěnme 「yòu sā-huāng? (yòu shuō-huāng?)
 3.ta àiren | zěnme yòu shēng-qì le? 4.bu zhìdào (nebo: bù zhìdào) |
 háiz chīle shénme, yòu lái dù le. 5.ta yòu chīzh fàn kàn shū, bu lí
 wǒmen. 6.ta xuéxi d shíhour | yòu kànzh diànshì, zěnme néng xuéxi d
 hǎo ne? 7.ta¹ gen rén shuo huà d shíhour, yòu chīzh dōngxi, tài bu
 límao le. 8.A: ta míngtian bu lái. B: ta¹ yòu bu lái ya, nà zěnme xíng ne?
 c/1.ni gàn mā | 「gěi ta yě zhūnbèile yì fèn, (yě gěi ta zhūnbèile yì
 fèn,) ta míngtian yòu bu lái! 2.ni wèi shénme pīping tā, you bú shì
 tā d cuò.(nebo: ni wèi shénme pīping tā, you bú shì tā d cuò.)

§43.2 Príslovce /zài/ a /hái/

YD 167

Príslovce /zài/:

a/IIč.1-2: vysloveno plně přízvučně ve význ. zase, opět, znovu pro děje budoucí

b/IIč.5-8: vysloveno málo přízvučně až atonicky v postavení za zdůrazněným určením času (IIč.5-6) nebo za časovou větou (IIč.7-8) ve význ. až, až pak, teprve pak

c/IIč.9-11: vysloveno zpr. plně tónicky ve význ. navíc ještě, nadále ještě, (vztahuje se ke kvantitativnímu komplementu za slovesem)

Príslovce /hái/:

d/ ve význ. ještě, v záporu: ještě ne

e/ IIč.3-4, vysloveno zpr. důrazně v plném tónu, expresivní ve význ.: stále ještě, v záporu: zase ne, opět ne, stále ještě ne

- a/1.méi guānxi, jiàoshou xiànsheng | jīntian méi shíjiān, wǒ míngtian keyì^{2r}
 zài lái yì cì. 2.zài táoqì, 「jiù dǎ ni le. (jiù yào dǎ ni le.) 3.zhè pian
 bù hǎo, wǒ zài xié yì piān. ④wo keyì míngtian zài lái ma?

- b/1.wo liǎng dian zhōng¹ zài⁴ chī wǔfàn | yě xíng. 2.「shāngdian (pù)
 yǐjīng guān ménr le, nǐ zhǐ hao míngtian zài mǎi. 3.jīntian wǒ méi shíjiān,
 míngtian nǐ³ zài lái ba. 4.jīntian bu xíng le, nǐ míngtian zài lái ba.

- 5.「lín kāiyǎn yìqiān (lín kāiyǎn zhī qiān) | zài qu mǎi³ piào | jiù mǎi budào
 le. 6.nǐ xiān kàn kan zìjǐ d xíngwei | zài shuō biéren.

- c/1.zhe jiù bú cuò, zài gěi wǒ lái yì bei¹ ba. 2.zhe píngguo zhēn xiāng zhēn
 dà zhēn piányì, yì jīn tài shǎo, 「zài lái ta (nebo: zài lái ta) liǎng
 sān jīn. 3.wo yǐjīng dǎile sān tiān le, déi zǒu le, zài dǎixiāqu, rénjiā
 jiù yào tāoyàn le. 4.nǐ^{zài} dǎ liǎng xiàr, (nǐ zài gěi ta jì xiàr, 「nǐ zài
 chuí ta jì xiàr, 「nǐ zài dǎ ta jì xiàr,) dīngz jiù bú huì huòdong le.

d/1.háizimen¹ hái¹ mei xià¹ kè¹ ne, hái¹ zai xuéxiào¹ ne. 2.ta hái¹ mei shàngqu,
huǒchē¹ jiu kāi¹ le.

e/1.tiān dou¹ hēi¹ le, zen³me hái¹ zimen hái¹ zai jiēshang¹ ne? 2.xiànzai yǐjing
wú¹ dian zhōng¹ le, zen³me hái¹ zimen hái¹ mei xià¹ kè¹ ne? 3.ni hái¹ bu kuài
shàngqu? huǒchē¹ | ke¹ jiù yao kāi¹ la! 4.ni yàoshi hái¹ kǎobushàng¹ dàxué,
jiu děi¹ qù fú bīngyì¹ le. 5.hái¹ bu hē ya, chá¹ jiu yao liáng¹ le! 6.ni
yàoshi hái¹ bu lai chī, cài¹ | ke¹ jiù yao méi¹ le.

§43,3 Příslovce /zài/ v postavení po záporkách ve význ. "více už ne,
už ne" YD 168

a/IIč.4-6,9,10: po záporce /méi/ označuje, že se děj už více neopakoval
b/IIč.1,3,7-8,10,12-13: po záporce /bù/ označuje, že se děj přerušil a
v přítomnosti už netrval nebo se neopakuje, případně, naznačuje-li kon-
text čas budoucí (IIč.1,8,13), že se přeruší a nebude dále trvat nebo
se nebude opakovat

c/IIč.2: se záporkou /búyao/(/bié/) označuje vybídnutí, aby se děj pře-
rušil a dále netrval nebo už se neopakoval
Upozornění. Po záporkách /bù/, /búyao/, /bié/ se na konci věty zpr. klade
ještě větná částice /le/.

a/1.ta zǒule yǐhòu, jiu méi¹ zai lái¹ go. 2. chīle nèi yào, (chīle nei yào
yǐhòu,) bìng¹ | jiu méi¹ zai fàn. 3.ba³ ta fàngchulai yǐjing you sǎn
nian¹ le, cong nèi shihour¹ qǐ | ta¹ jiu méi¹ zai fàn-fǎ.

b/1. chīle nei yào (chīle nei yào yǐhòu), bìng¹ | jiu bú¹ huì zài fàn.
2.zhēnzhèng d liáojiēle ta yihòu, péngyoumen jiu bú¹ zai bu lǐ ta le.
3.ta xuéhuile dianr zhōngwén, jiu rènwei (jiu yǐwei) liǎobuqǐ le, hèn
shao lái shàng kè le. 4.nǐ bù xǐhuan tǐng | wǒ³ jiu bú¹ zai shuō le.
5.zhe bù hǎochī, yǐhòu bú¹ zai mǎi le. (yihòu | wǒ bú¹ zai mǎi le.)
6.hēle zhe chá, jiu bú¹ huì zài kùn le.

c/1.xià ci | ni búyao zai zhè yang zuò le. 2.nǐmen búyao zai qifu
rén le. 3.nǐ you bìng, jiu búyao zai chōu-yān he jiǔ le.

YD 169

———— Adjektiva tvořená oslabeně tónickou předponou /kě-/

1.wo bīngxiānglí³ | méi shenme kěhē d, nǐ yao hē, zhǐ you zìlāishuǐ le.
2.zai zhèr méi shenme kěmǎi d. 3.zhè ge xiǎoren zhēn kehèn, ta hàile
hen duō ren. 4.xiǎoháiz shuo dàrenhuà | zhēn kěxiào. 5.rénjia shuāile

yī jiǎo yóu shénme kěxiào d ? (nebo: rénjiā shuāile yī jiǎo, yóu shénme kěxiào d?) 6. xuéshengmen dào xùnqī lǎoshī lái le, tài kěxiào le.

Vyjádření výrazů hodina, minuta, vteřina, jde-li

a/ o časový bod, kdy se nějaký děj udál nebo udá
b/ o dobu, jak dlouho nějaký děj trval

YD 170

a/1. wǒ měi tiān zǎoshang wǔ diǎn bàn qǐ chuāng, wǎnshang shí diǎn bàn yihòu 'cái qu shuì. 2. huōchē ' jiù diǎn líng sān fēn dào dá.

b/1. A: nǐ měi tiān ' shuì ' jǐ ge zhōngtóu? (jǐ xiǎoshí? ' jǐ ge xiǎoshí?)
B: qí ge dao qí ge bàn xiǎoshí. 2. tā ' shì ' sān diǎn lái d, (sān diǎn zhōng lái d,) zài zhèr dǎile ' sān ge zhōngtóu. (sān xiǎoshí. ' sān ge xiǎoshí.) 3. yī qiān wǔ bǎi gōngchǐ ' tā pǎole sì fēn sānshíwǔ miǎo, zhēn bu zěnme yàng.

YD 171

§ 44,1 Otázková slova (zájmena, jména času a místa, deiktická slova, číslovky) ve výslovnosti zpr. relativně přízvučné, plně tónické ve funkci tázací, ve výslovnosti málo přízvučné až atonické jako slova neurčitá (v této poslední funkci srov. ex. 2A, 4A, 7A, 9, 10A, 13, 14 první B, 15A - srov. též II.č. 1-7; v dalších funkcích srov. ex. 11 B,

12 B, 14 druhé B

1. wǒ d xínglǐ tài duō le, nǐmen shéi néng sòng song wǒ ne? 2. A: nǐ d xínglǐ tài duō, shéi yào shì néng sòng song nǐ jiù hǎo le. B: shéi néng sòng song wǒ ne? nǐ néng bu néng sòng song wǒ ne? 3. A: shéi néng bāng bāng wǒ ne? nǐ néng bu néng ne? B: néng, wǒ néng. 4. A: nǐ bié zhāo-jí, wǒ yíding zhāo shéi bāng bāng nǐ. B: zhāo shéi ne? A: nǐ bèng guǎn le, fǎnzheng huì yǒu rén lái bāngzhu nǐ. 5. A: nǐ shàng nǎr qu? B: mǎi dòngxī qu. A: mǎi shénme qu? B: mǎi shèngdānshù qu. A: bù zǎo ma? B: bù zǎo. 6. A: nǐ xiǎng mǎi diǎnr shénme sòng gei tā? mǎi diǎnr shénme hǎo ne? B: nǐ shuō ne! 7. A: xià-bān yihòu ' nǐ lái yī xià, (nǐ shàng wǒ zhèr lái yī xià,) wǒ gěi nǐ kàn diǎnr shénme. B: nǐ xiǎng gei wǒ kàn diǎnr shénme ne? A: xiān bu gào su nǐ, lái le, nǐ zìjǐ kàn. 8. míngtiān shì xīngqītiān, zánmen shàng nǎr wǎnr wǎnr qu ne? 9. míngtiān shì xīngqītiān, zánmen shàng nǎr wǎnr wǎnr qu ba, bié yǒu zài jiā li pào yī tiān. ② 10. A: nǐ shénme shíhour lái, zán liǎ hǎo hǎo liǎo liǎo. B: shénme shíhour ne? A: xià ge yuè zěnme yàng? B: hǎo, jiù xià ge yuè ba, nǐ dǎ diǎnhuà a? 11. A: shàngwǔ ' wǒ bu zài d shíhour yǒu wǒ d diǎnhuà ma? B: měi yǒu,

shénme diànhuà dou méi you. ② 12. A: jīntian mái diànr shénme cài ne?
 B: suǐ nǐ biàn, (suǐ nǐ d biàn,) nǐ mǎi shénme, wǒ chī shénme. 13. ta
 jīntian wǎnshang lái, zánmen gēi ta zhǔnbèi shénme ta xǐhuan chī d
 cài ba. 14. A: wǒ d diànshì yǒu diànr mǎobīng. B: nǐ tian (děng nǐ
 tian) wǒ qu gēi nǐ kàn kàn. A: nǐ tian ne? B: nǐ tian wǒ hái bù zhīdào,
 nǐ děng wǒ d diànhuà ba. 15. A: ta shuō le, ta hái kěyǐ jiāo jǐ ge
 xuésheng. B: jiāo jǐ ge ne? A: wǒ gūji yě jiù shì liǎng sān gè.

§ 44, 1 pozn. Opakování téhož otázkového slova v první i v druhé větě souvětí: při překladu do češtiny otázkové slovo první věty vyjadřujeme zájmeným slovem vztažným, otázk. slovo druhé věty zájmeným slovem ukazovacím

YD 172

- a/IIč.1-4: zájmeno /shéi/
- b/IIč.5-6: zájmeno /shénme/
- c/IIč.7-9: deiktické slovo /shénme/
- d/IIč.10-12: otázkové výrazy /nǎr/, /zěnme/, /zěnme yàng/
- e/IIč.13-14: otázková slova /duōshao/, /jǐ/
- f/ deiktické slovo /nǐ/

- a/1. shéi ai shuō shéi jiù shuō, wǒ fǎnzheng bú pà rén shuō. 2. shéi
 yuànyì lái shéi jiù lái, shéi lái dou huānyíng.
- b/1. wǒ hěn chán, shénme hǎochī jiù chī shénme. 2. nǐmen xiànzài xiǎng
 shuō shénme, jiù shuō shénme, wǒmen kě bù xíng. 3. ràng nǐ gàn shénme
 nǐ jiù gàn shénme? ràng nǐ qu shā rén nǐ yě qu shā ma? 4. rén jiā
 shuō shénme nǐ jiù shuō shénme, nǐ méi you zì jǐ d kǎnfā ma? 5. ta
 kǎnjiàn shénme jiù mǎi shénme, lǎo luàn huā qián.
- c/1. shénme yangr d bàba shénme yangr d érz. 2. shì shénme rén, jiù jiāo
 shénme péngyou, wù yǐ lèi jù ma. 3. shénme huò, shénme jià. 4. ta yùjian
 shénme rén jiù shuō shénme huà. 5. nǐ xiǎng shénme shíhour lái jiù
 shénme shíhour lái ba.
- d/1. ta lǎo pà lěng, nǎr you tàiyang, ta jiù zuò zài nàr. 2. zhè ge rén
 zěnme shuō jiù zěnme zuò. 3. wǒ fǎnzheng bù tóngyì, nǐ yào zěnme yàng
 jiù zěnme yàng ba. 4. wǒ juéduì bù gěi, tāmen yào bā wǒ zěnme yàng jiù
 zěnme yàng ba.
- e/1. nǐ néng chī duōshao jiù chī duōshao, wǒ bù qiángpò nǐ. 2. ta lái
 duōshao cì wǒ jiù jiēdài ta duōshao cì. (ta lái jǐ cì wǒ jiù jiēdài

ta jǐ cì). 3. ni bié yǒu duōshao qián | jiù huā duōshao qián, yīnggāi
 jiéyuē. 4. ta xué jǐ kè jiù huì jǐ kè, hèn yòng-gōng.
 f/1. nǐ lèi rén | jiù jiāo nǐ lèi péngyou. ② 2. nǐ zhōng hǎo | jiù yòng
 nǐ zhōng.

§44,2-5 Pro vyjádření neurčitosti se též využívá

YD 173

a/ málo přízvučných až atónických slov nejobecnějšího významu, např.
 /rén/člověk, /dōngxi/ věc (expl. konkrétní předmět), /shì(r)/ věc, zále-
 žitost, /dìfang/ místo, /shíhour/ doba

b/ spojení (syntagmatu) zcela nepřízvučné číslovky /yī/ s málo přízvuč-
 ným numerativem nebo měrovou jednotkou; obecný numerativ /ge/ je na
 rozdíl od ostatních numerativů zcela bez tónu a číslovka /yī/ je ve spojení
 s ním - a jen ve spojení s ním - rytmicky silnější. Číslovka /yī/ zde
 ztrácí svůj číselný význam "jeden" a celé spojení má prakticky význam
 "neurčitého členu"; do češtiny je překládáme slovem "nějaký" nebo je za-
 nedbáváme. (Číslovka /yī/ po slovese nebo slovesném výrazu často může
 odpaďnout - tento jev označujeme jen příležitostně - a zbylý numerativ
 nebo měrová jednotka se k nim těsně přiklání)

c/ předražení slovesa /yǒu/ být, existovat před jmenný výraz ve funkci
 podmětu nebo jiného preverb. členu; výraz /yǒu yī xiē/ (/yǒu xiē/),
 /yǒu yī diǎnr/ (/yǒu diǎnr/) může vystupovat též ve funkci příslovečného
 určení před slovesem "trochu, poněkud" (srov. ex.č/8-10); přívlastkový
 výraz /yǒu d / ve spojení se "vztažným" příslovcem /suǒ/: /suǒ yǒu d/
 má význam "všichni" (zdůrazněno; srov. exempl. č. 11-12)

Pozn. Všechny uvedené způsoby vyjádření neurčitosti a také ovšem i otázkov-
 á slova ve funkci neurčitosti se mohou různě kombinovat.

a/1. lái rén le, bù zhīdào⁴ shì shén¹. ní³ qu kàn kan. 2. zánmen zǒucū⁰ le,
 qu wèn wèn rén ba. 3. nàr hēihūhū d , bù zhīdào shì shén²me dōngxi. 4. wǒ
 gēi² nǐ kàn yī yangr dōngxi, nǐ yīdìng bù⁴ zhīdào shì shén²me. 5. A: míngtiān
 bù xíng, zhēng gèr yī tiān wǒ dōu yǒu shìr, hòutiān shàngwū kěyī ma?
 B: bù kěyī, hòutiān shàngwū wǒ yǒu yǒu³ shìr, nǐ kàn zěn²me bàn ne? A: ⁴ma⁴
 jiù (nǎ⁴me jiù) yǐhòu zài shuō ba. 6. ta qù Bólín | měi dìfangr guò yè,
 jiù⁴ zài chēzhàn | dūnle yī xiǔ. 7. zhǎo ge dìfangr | zánmen liǎ | hǎohāor
 liào liào. 8. ta zǒu d shíhour | gēi² wǒ liúxiāle yī běnr shū. 9. ta
 líkai d shíhour liúxiāle huà(r) | ràng wǒmen míngtiān | yīdìng yào bǎ zhè
 jian gōngzuo zuòwán.

b/1. A: míngtiān shì tā d shēngri | wǒ sòng tā shén²me ne? B: nǐ gēi tā
 mǎi yī běnr shū ba. (nǐ gēi tā mǎi běnr shū ba.) 2. mǎi xīpiào dei pái
 dà duì, nǐ dài běnr³ shū qu ba. 3. māma | mǎile yī tiào² shén²me yú, jīntiān

wǎnshang chí yú. 4. A: ta dàiláile yí píng shénme jiǔ, nǐ yào hē jiǔ hē ba.
 B: shénme jiǔ a? A: wǒ yě bù zhīdào.
 c/1. A: you rén zhāo nǐ? B: shénme rén? A: wǒ zěnme zhīdào? 2. A: jīntiān shàngwǔ^③ you³ xiē rén lái zhāogo nǐ. B: dōu shì xiē shénme rén? A: wǒ zěnme zhīdào? 3. you³ ge xuésheng wènqǐ nǐ, xiàng lái jiàn jiàn nǐ. 4.^④ jīntiān lái hǎo xiē rén, yǒu d rén shì lái zhāo nǐ d. 5. Shānxī hé Shānxī liǎng shěng | yǒu xiē dìfang (yǒu d dìfang) hěn měi. 6. | you xiē shíhour (you³ d shíhour) tā¹ d shénjīng | bù gòu zhèngchang. 7. yǒu xiē xuésheng d shuǐpíng hěn gāo, yǒu xiē bù xíng. 8. zhè yang zuò | you² yí diǎnr (you³ yí xiē) bú tài hǎo. 9. zhè yang shuō | you² yí diǎnr (you³ yí xiē) bù límao. 10. zhè yang zǒu | you³ yí diǎnr (you³ yí xiē) yuǎn. 11. shìjièshang | suǒ you d rén¹ dōu yí yàng. 12. tiān dì xià^③ | suǒ you d wūyā | dōu shì yí yàng hēi. (tiān xià^④ wūyā | yí bān hēi.)

§44,5 Vyjádření českého výrazu všichni (ve význ. všichni lidé) pomocí výrazu /dàjiā/, nebo - nejde-li o uzavřený kolektiv-/rén ren/ YD 174

1. | dàjiā (rén ren | dàjiāhuǒr) | dōu you zhè zhong kǎnfā. 2. dàjiā d kǎnfā | nǐ nǎndào bù guān ma? 3. tāmen tèbié zìsī, zhǐ guān zìjǐ d lìyì, bù guān dàjiā^①. 4. jǐhuà | néng bù néng wánchéng, | jiù zài yu dàjiā le. (jiù zài yu wǒmen dàjiā).

YD 175

§45,2-5 Pro vyjádření českých slov typu vše, všichni, všude, vždy atd. se v čínštině zpr. používá příslovce /dōu/ vespolek, v souhrnu, jež se v této zevšeobecnující "pluralitní" funkci vyslovuje zpr. dosti přízvukně, případně i s důrazem. V překladu do češtiny nezřídka příslovce /dōu/ vyjádříme prostě jen množným číslem výrazu, ke kterému se /dōu/ vztahuje nebo spojením několikanásobných větných členů slučovacímí spojkami. Větné členy, ke kterým se příslovce /dōu/ vztahuje, mu vždy předcházejí, tj. stojí vždy před slovesem. Příslovce /dōu/ se vztahuje:

- a/IIČ.1-2: k podmětu
- b/IIČ.3-4: k anteponovanému členu věty
- c/IIČ.5: k předmětu uvedenému prepozicičním slovesem /bǎ/
- d/IIČ.6-8: k jiným preverbálním větným členům

a/1. tāmen jiā d rén | dōu lái le. 2. wǒ dāmèimei èrmèimei | dōu lái gō jiéke. 3. jiǔyue shíyue | dōu shì lǚyóu d hǎo jǐjie. 4. fùmǔ dōu zhīchǐ wǒ xué hànyu. 5. líxiǎng | xīwàng | dōu chéng pàoyǐng le. 6. Bùlagé d

háizimen | chàbuduō dōu dao lǎolao lǎoye | yéye nǎinai nar guo shǔjià
qu le. 7. zhe⁴ xiē sōu zhúyī | dōu shì nēi ge huàidàn 「chū d? (gei chū d.)
b/1. Lǎo shè d zuòpǐn | 「wo dōu dǔgo. (wo dōu kàngo.) 2. zhè liǎng bu
diànyīng | ta dōu xǐhuan. 3. bùlage d jiàotàng | 「wo dōu cānguangō.
(wo dōu qu cānguangō.) 4. Déguo d Bólin | Bōlan d Huáshā | Xiōngyǎlì d
Bùdapèisī, Bùlage d Zhōngguo liúxueshēngmen dōu qùgo le. 5. wángzǐ
liègōng | cháli biégōng | nǐmen dōu qùgo le ma?

c/1. wo bǎ ni d shū | dōu huàn gei ni³ ba. 2. wo bǎ ni yào d dōngxi |
dōu gei ni mǎilái le. 3. xuéshēngmen | ba yīnggai xuéhuì d shēng cǐ |
dōu xuéhuì le. 4. línju d xiǎojīr | ba wōmen yuànzili³ d huār | dōu
gei qiān le.

d/1. 「lóu qián lóu hòu (lóu qiánmian hòumian) | wo dōu zhǎogo le, 「mèi
you. (nebo: méi yǒu.) 2. Sùlián | Déguó | he Nánzilāfū , dōu you hǎi,
jiù shì wōmen Jiéke méi yǒu. 3. shàngwǔ xiàwǔ | ta dōu lái go. 4. jǐntian
xiàwǔ | sān diǎn sì diǎn | nǐ dōu keyi lái. 5. qiántian | dàqiántiān |
zhèr dōu xiàle yǔ. 6. wo bǐ wo jiějie mèimei dōu hēi. 7. ta¹ gen dàjiā |
dōu hédélái. 8. zhè ge jiāhuo | xiàng wōmen jiā nǐmen jiā | dōu jièle qián,
lǎo bu huàn.

YD 176

§45,6 (IIč.1-11) Otázková slova ve funkci zdůrazněné obecnosti ve
vazbě s příslovcem /dōu/ u slovesa. Príslovce /dōu/ zde může být nahra-
zeno příslovcem /yě/ (je možná i kombinace obou příslovcí;
/yě dōu/), obě se vysloví zpřehlasně až atónicky; důrazně se výslo-
vují větné členy (nebo některý výraz v rámci rozvitých větných členů),
jež jsou zdůrazněny.

V oddíle Opakování mluvnice II.části §45,6 se ex. vztahují k těmto
otázkovým slovům: č.1, zájmeno /shéi/; č.2-4, deiktické slovo /shénme/;
č.5-8, výrazy, jež jsou určením místa a času; č.9-11, otázkové slovo
/duōshao/.

Ex. otázkových slov ve funkci zdůrazněné obecnosti byly již uvedeny
také v YD 79 (Upozornění: zdůrazňujícího slova /lián/ „dokonce“ se
ve vazbách s otázk. slovy ne-
používá; srov. dále §45,7)

Príslovce /dōu/ se může vztahovat:

- a/ k anteponovanému větnému členu
- b/ k podmětu
- c/ k určení místa a času
- d/ k větnému členu uvedenému prepozičním slovesem
- e/ k větným členům, jež se normálně nacházejí za slovesem
- f/ k otázkovému slovu ve větě, jež předchází větě s příslovcem /dōu/

Pozn. Varianty s příslovcem /yě/ a (méně častou) kombinací /yě dōu/
pro ušetření místa uvádíme jen v ex. b/1

a/1.shěnmě Lǎo Shèd zuòpǐn | wǒ dōu kàngō le. 2.shěnmě tǔdǒurbǐng | tǔdǒurmiàndàn | wǒ dōu bǐjiào xǐhuan. 3.Běijīng d shěnmě dìfangr ta dōu¹ chuàngō.

b/1.zhè⁴ge dàoli 「shéi dōu zhīdao, (shéi yě zhīdao, 「shéi yě dōu zhīdao, 「shéi dōu yě zhīdao,) kěshì dōu bù shuōchū kǒu lai. 2.shěnmě ren dōu láiile, jiù shì nǐ mei lái.

c/1.Jiékēsīluofákè | 「nèi ge dìfangr dōu¹you gōngbǎo. (nǎr dōu¹you gōngbǎo.) 2.nǎr dōu you 「hǎoren he huàiren. (hǎoren huàiren.) 3.A:wǒmen | nēi tian qu wǎnr? B:chúle lǐbāiyī | nēi tian dōu kěyi.

d/1.zhè ge rén | gen shéi dōu¹ neng hédelái. 2.ta bǐ shěnmě xuésheng d shuǐpíng dōu gāo. 3.wǒ d zhè⁴ge péngyou | duì nēi wei tóngshì | dōu hen yóuhǎo.

e/1.A:wǒ shěnmě cài dōu chí, nǐ diǎn ba. B:háishì nǐ diǎn ba. A:zhè yangr ba: wǒ diǎn liǎ, nǐ diǎn liǎ, nǐ kàn hǎo bù hao? B:xíng! 2.wǒ nēi ge háiz dōu xǐhuan, tèbié shì nēi ge 「xiǎo jiāhuo(r).(xiǎobudiǎnr.) 3.zhíwuyuànli | shěnmě shù dōu yǒu.

f/1.suí-biàn | shéi lai wǒmen dōu huānyíng. 2.wǒ nēi tian qù | ta dōu you shìr, bù neng jiàn wǒ. 3.A:wǒ shěnmě shíhour kěyi lái? B:nǐ shěnmě shíhour xiǎng lái | dōu kěyi lái.

YD 177

§45,7 Nepřízvučné až atonické příslovce /dōu/ ve funkci zdůrazňující se vztahuje k členu, který není vyjádřen otázk. slovem ani je neobsahuje; tomuto členu může fakultativně předcházet méně přízvučné slovo/lián/ „dokonce“ (v překladu do češtiny uvádíme zpr. zdůrazněný člen pomocí výrazu „dokonce, dokonce i“ i tehdy, když v čínštině /lián/ chybí). Pří- slovce /dōu/ může být i zde nahrazeno příslovcem /yě/ (případně i kombinací /yě dōu/, /dōu yě/) - tyto varianty zvláště neuvádíme -, někdy též příslovcem /hái/ (případně kombinacemi /hái dōu/, /dōu hái/), srov. ex.d/3
Příslovce /dōu/ se vztahuje:

- a/ k anteponovanému větnému členu
- b/ IIč.1-2: k podmětu
- c/ IIč.3-5: k předmětu nebo některým jiným jmenným větným členům, jež normálně stojí za slovesem
- d/ IIč.6-11: k jiným preverbálním jmenným větným členům (jež mohou být vyjádřeny i větou)
- e/ IIč.12-13: ke slovesu nebo slovesnému výrazu (sloveso se zde opakuje, příslovce /dōu/ stojí před slovesem na druhém místě)

f/ IIč.14-17: ke slovesu první věty souvětí připouštěcího (v češtině je zpr. uvádíme výrazem: když již...) (sloveso se i zde opakuje a příslovce /dōu/ stojí před slovesem na druhém místě)

Pozn. Ve všech ex. pod a/ až e/ lze všude před zdůrazněný člen věty postavit slovo /lián/ „dokonce“. Pro úsporu místa tyto varianty uvádíme jen v ex. a/, v ostatních ex. označujeme místo případného vsunutí slova /lián/ hvězdičkou. (V ex. pod f/ se slova /lián/ nepoužívá.)

a/1. gǔwén | ta¹dou dǒng. (lián gǔwén | ta¹dou dǒng.) 2. A: 「bu rènshì d rén (lián bu rènshì d rén) | ta¹dou yuányì bāng-máng ma? B: dāng rán le.

b/1. * xiǎoháiz 「dou dǒng (dou dǒngde) zhe⁴ge dàoli, nǐ zěnme bu dǒng? ② 2. * ta zuì hǎo d péngyou 「dou líkai ta le. (dou líkai le ta¹.)

3. * tā d shuǐpíng | dou¹neng qu⁴zhōngguó, zěnme bú pài nǐ qù ne?

4. * pánz dou chà dianr ràng ta gei chí le, zhēn nàme è ma?

c/1. ② tā? ta * hǎo péngyou 「dou chūmài le (dou gei chūmài le) | hékuang nǐ ne? 2. Yílishābái | * gǔwén dou dǒng. 3. zhè jiā shàngdiàn | shēnme

dou yǒu, * zhōngguó d dōngxī dou¹you.

d/1. ② jīnnián | * zài Bùlagé dou zhème rè, Běijīng | 「jiu gèng béng tí le.

(jiu gèng bú yong shuō le.) 2. * zài Běijīng dou hēdezháo | bǐ'ersēn píjiu, zài Bùlagé | zěnme mǎibudào ne? 3. * èrshì shìjì | 「hái you

(hái dōu you 「dou hái you) zhè zhōng shìqing fāshēng, zhēn kèpà. 4. ta dǎnz hen dà, * duì huángshang dou gǎn zhème shuō. 5. ta * gēn ta qīn

bàba dou nàofān le. 6. xiǎo Hūz d gèr | * bǐ³ta gēge dou gāo.

e/1. ta * kāi kǎchē dou kāideliǎo, zěnme kāibuliǎo xiǎo qìchē ne? 2. ta * xiě mǎobìzì⁴ | dou xiě d hěn hǎo, gāngbìzì | zìrán mei wèntí le.

f/1. nǐ³d huà | shuō dou shuōchulai le, hébì hòuhuǐ ne? 2. nǐ nà | dou gei³ta nàlai le, jiu gei¹ta suàn le. 3. jiǎoz | jìrán nǐ bāo dou

bāohǎo le, na wó ye jiu⁴bu kèqǐ le.

§46,2 (začátek)(IIč.1-6) Příslovce /dōu/ v zevšeobecňující funkci ve větách se zápornou u slovesa se opět může vztahovat:

YD 178

a/ IIč.3-4: k anteponovanému větnému členu

b/ IIč.1-2: k podmětu

c/ IIč.5-6: k jiným preverbálním větným členům

a/1. nǐ shuō d zhè⁴xiè rén | wǒ dōu bu rènshì. 2. tā¹zài diànshìlǐ fāyán |

shuō d wǒ dōu bu dǒng. 3. Gǔchéng | 「Lǎochéng (Jiùchéng) he Xiǎochéng |

wo dōu hái² mei qùgo, zhi qùgo Jiù wánggōng¹ shèng Wéitè dàjiàotáng¹
hé Huángjīnjiē.

b/1.nǐ d dōngxī dōu mei diū, wǒ d dou diū le. 2.wo zhòng d huār¹ dōu
mei chūlai, shì bu shi huāzǐr you wènti?

c/1.zhèi tiao jiē¹ he nèi tiao jiēshang (zhèi tiao jiēshang¹ he nèi
tiao jiēshang)¹ dōu mei you yóujú. 2.ni bié lái, wo shàngwu xiàwu¹
dōu bu zài. 3.ta¹gen dàhuǒr¹ dōu hen bù yóuhào. 4.ta gēn ta bàba
māma¹ dōu bu shuō zhēnhuà, lián gēn ta àiren dōu¹ bu shuō.

② §46,2 (dokončení)(IIč.7-13) Ve větách s příslovcem /dōu/ v zevšeobecnú-
jící funkci záporka /bù/ či /méi/ může předcházet i příslovci /dōu/
v tomto případě záporka nepopírá děj slovesa jako takový, nýbrž popírá
jen zevšeobecnující funkci příslovce /dōu/. Příslowce /dōu/ se opět
může vztahovat:

YD 179

a/IIč.9-11: k anteponovanému větnému členu

b/IIč.7-8,12: k podmětu

c/IIč.13: k jinému preverbálnímu větnému členu

a/1.ni shuō d zhè xiè rén¹ wo bù dou rènshi, zhi rènshi liǎng sān ge.
(zhi rènshi qí zhōng d liǎng sān ge.) 2.ta¹zai diànshìlǐ^③ d fāyán¹
wo bù dou tóngyì, tèbie shi kāishǐ d bùfen. 3.ta shuō d zhōngguohuà¹
wǒmēn bù dou dǒng, zhǐ dǒng yì xiǎo bùfen. 4.Gǔchéng¹ 「Lǎochéng
(Jiùchéng)¹ he Xiǎochéng¹ yǐjǐ Jiù wánggōng¹ wo mèi dōu qùgo, zhǐ
qùgo Jiù wánggōng.

b/1.nǐ d dōngxī méi dōu diū, zhǐ diūle yì bùfen. 2.wo zhòng d huār¹
mèi dōu chūlai, chàbuduō zhǐ chūlai yì bànr.

c/1.zhè jǐ tiao² jiē¹ he nèi jǐ tiáo jiēshang¹ bù dōu you fànguǎnr,
zhǐ shi zhè liang tiao jiēshang¹ cái yǒu. 2.wo shàng-bān d
shíhour¹ bù dōu zai bàngōngshìlǐ, yǒu shíhour yě zai túshuguǎn.

§46,3 Nepřízvučné příslovce /dōu/ (/yě/) ve funkci zdůrazňující
ve větách se záporným slovesem, zdůrazněný člen -vždy v preverbálním
postavení - není vyjádřen otázkovým slovem ani je neobsahuje a může
mu fakultativně předcházet méně přízvučné slovo /lián/ „dokonce“ (variantu
se slovem /lián/ pro ušetření místa uvádíme jen při ex.a/; jinak pouze
místo, kde se může vsunout /lián/, označujeme hvězdičkou). Příslowce
/dōu/ se vztahuje:

YD 180

- a/IIČ.1-2: k podmětu
b/IIČ.3-5: k předmětu či jinému jmennému členu normálně v postavení za slovesem
c/IIČ.6-8: k jiným větným členům
d/IIČ.9-11: ke slovesu, jež se opakuje (příslovce /dōu/ se zápornkou stojí až u opakujícího se slovesa)

a/1. 「dàren dou chībuliǎo, (lián dàren dou chībuliǎo,) xiǎoháiz | dāngǎn yě chībuliǎo le. 2. 「lǎoshī | duo shuōbuhǎo, (lián lǎoshī | dou shuōbuhǎo,) xuésheng | zěnme huì shuōdehǎo?

b/1. 「ta yá téng | téng d (ta yá téng d) * fàn dou bù neng chí. 2.ta * zìjǐ d háiz dōu bù guǎn, zěnme néng guǎn nǐ de ne! 3.zhè⁴ xié xuésheng | zhǐ huì dú, kěshì * zuì jiǎndān d huà | dou tīngbudǒng. 4.ta lián ta nǚ'èr dōu měi gēi, zěnme huì gēi nǐ ne? 5.nǐmen zhōngguó rén | *shèngdānjié dou¹ bù guò ma? 6.nǐmen jiékeren | *chūnjié dou¹ bù guò ma? 7.* zìdiǎn | dou yòng bùzhào chá, wǒ kěndìng d zhīdao. 8.wǒ * mǎi chēpiào d qián | dou méi yǒu le. 9.gàn huór lèi d ta jìn r dou méi le.

c/1.* wàihuì shāngdiàn (*wàihuì shāngdiàn³) dou méi yǒu, pǔtōng shāngdiàn³ | jiu gèng bú huì yǒu le. 2.* wǒmen Běijīng dou mǎi bùzhào 「dàbǎikē (dàbǎikē quǎnshū), zěnme zài nǐmen Bùlagé | fāndào yǒu ne? 3.* zài nǐ péngyou nar dou bù neng guò yí yè ma? 4.* zhōumò | nǐmen dou bù xiūxi ma? 5.yǒu d shíhour shuǐshoumen | * shèngdānjié d shíhour | dou bù neng huì jiā. 6.ta * píngcháng d rìz | dōu bù zěnme shàng-bān, zhōumò 「jiu gèng béng tí le. (jiu gèng bú yòng shuō le.) 7.* gēn fùmǔ | dou¹ měi shuō yí shēng r, tāmen liǎ 「jiu jié le hūn. (jiu jié le hūn le.)

8.nǐ * bá wǒ dǎsī | wǒ dōu bù neng tóngyī nǐ d tiáojiàn.

d/1.ta * shuō dou¹ měi shuō, zhǐ kànle wǒ yí yǎn, wǒ jiu míngbái le.

2.wǒ * dòng dou¹ měi dòng | zěnme jiu huài le ne?

§46, 3a Větný člen zdůrazněný neprízvučným příslovcem /dōu/ (/yě/) může být v záporných větách vyjádřen spojením číslovky /yí/ s měro- vým slovem (nebo takové spojení může obsahovat). Příslovce /dōu/ se může vztahovat:

YD 181

a/ k podmětu

b/ k jinému preverbálnímu větnému členu

c/ IIČ.1-5: k předmětu nebo jinému větnému členu, který normálně stojí za slovesem, zde je však v postavení před slovesem

Pozn. Místo fakultativního vsunutí méně přízvuchného slova /lián/ před zdůrazněný větný člen je označeno hvězdičkou.

a/1.ta¹zuo bàogào | * yí¹ge ren dou¹mei tuì-xí. 2.* yí¹ge xuésheng dou¹bu yuànyì dào nàr qu shíxí.

b/1.língdǎo | * gei yí¹wei jiàoshī | dou¹mei tí gōngzī.

c/1.wo³zai chénglǐ | * yí¹ge zǐr dou¹mei huā. 2.* yí¹ju huà dou¹béng gen¹ta shuō, béng lǐ ta. 3.tā zhe ge rén | * yí¹ge péngyou | dou¹méi

jiāo cháng.(dou¹méi jiāo chángjiu.) 4.jiàoshī^③ | * yí¹ge xuésheng

dou¹méi you. 5.hǎishang | * yí¹tiao chuán dou¹méi you. 6.ni * yí¹

tiān | dou¹bù neng liú zai Bùlágé ma? 7.ni * yí¹ci | dou¹mei zhùgōu yuàn ma? pèifu pèifu.

§46, 3b Větný člen zdůrazněný nepřívuchným příslovcem /dōu/(/yě/)
i ve větách se zápornkou u slovesa může být vyjádřen otázkovým slovem
(nebo takové slovo obsahovat). Příslovce /dōu/ se může vztahovat:

YD 182

a/IIČ.1-2: k podmětu

b/IIČ.5-9: k jiným preverbálním větným členům

c/IIČ.3-4: k předmětu nebo jinému větnému členu, který jinak stojí za slovesem

d/IIČ.10-11: k označení okolnosti děje, vyjádřenému větou

a/1.shéi dou¹méi tóu tā d piào, jiù shì ta zǐjǐ | tóule zǐjǐ yì piào.

2.bù hǎo d dōngxi | shéi dou¹bu yào. 3.shéi dou¹mei dǎ diànhuà lai.

(shéi dou¹méi lái diànhuà.) 4.shéi dou¹mei dǎ diànhuà.

b/1.shénme dìfang dou¹méi you gōngyong diànhuà, zěnme bàn ne? 2.A:ni

nǎr bu shūfu? B:wo nǎr | dou¹bu shūfu. 3.A:ni nǎi tiān you

shíjiān? B:nǎi tiān wo³dou¹méi you shíjiān. 4.A:shénme shíhour ni

chuí jiā? B:shénme shíhour dou¹bu huíqu le.

wo lí-hūn le. 5.zhè nǐ³gen shéi dou¹bié shuō. (ni gēn shéi dou¹

bié shuō zhè⁴jiān shì.) 6.「wōmen tóuz (wōmen d tóuz) | zāi⁴gei jiǎngjīn

fangmian | duì wōmen shéi dou¹bù yí yàng.

c/1.② ni bié shuō le, ta shénme dou¹bu dǒng. 2.zhè⁴ge rén | shénme shūcai

dou¹bu chī, suǒyì lǎo you bìng.

d/1.ta yīnggai zhīdao, huā duōshao qian² | dou¹mǎibudào zhēnzhèng d àiqing.

② zhè⁴shíhour (zai zhè⁴zhong qíngkuang xià) | ni shuō jǐ chē huà, tā¹

dou¹tīngbujìnqù.

§46,3c Nepřízvučným příslovcem /dōu/ (/yě/) může být ve větách se zá-
porkou zdůrazněn i výraz /yì diǎnr/ před slovesem nebo adjektivem
ve významu: ani trochu

Pro srovnání jsou uvedeny i ex. s výrazy /yǒu yì diǎnr/ (/yǒu-
diǎnr/), /yǒu yì xiē/ (/yǒu xiē/) před slovesem nebo adjektivem ve význ.
trochu, poněkud (ve větách kladných i záporných)

a/IIč.1-4: výraz /yì diǎnr/ v záporných větách, zdůrazněný příslovcem
/dōu/ (/yě/)

b/ výrazy /yǒu yì diǎnr/, /yǒu yì xiē/ ve význ. trochu, poněkud

a/1. zhe fàn | yì diǎnr dou bu hǎochī. 2. bié pà, yì diǎnr dou bu téng.

② 3. zuòchū zhè zhōng shìqing, tā zěnme yì diǎnr 「dou bu hài-sào ne? (dou
bu hài-xiū ne?) 4. tā yì diǎnr dou bu tóngqing rén. 5. tuō zǒu yì diǎnr
lù, duì shēntì yì diǎnr dou méi yǒu huàichū.

②b/1. zhe fàn yǒu yì diǎnr 「sǒu le. (fā-suān.) 2. A: a, téng ma? B: yǒu yì
diǎnr. (yǒu yì diǎnr téng.) 3. tā hǎoxiàng yǒu yì diǎnr hài-sào le.

4. tīng tā zhè yāng shuō, wǒ jiù yǒu yì diǎnr tóngqing tā le. 5. dànuǒr
duì tā lǎo yǒu yì diǎnr bu xìnren.

§47 Rozlišuj dobře

a/ slovesné výrazy typu /chīde/ dá se jíst, /chībude/ nedá se jíst

b/ jmenné výrazy typu /chī d/ (= /chī d dōngxi/) jídlo, něco k jídlu;
/hē d/ (= /hē d dōngxi/) pití, něco k pití

a/1. A: yādàn | 「chīde chībude? (chīde hái shì chībude?) B: ōuzhōuren² shuō¹
yādàn chībude, zhōngguoren shuō | yādàn shēng chī chībude, shóu chī¹
hēn hǎochī. 2. A: zhe kǒu jīnglǐ d shuǐ | hēde hēbude? B: wǒ yě bu tài
zhīdao, dàgai néng hē ba. 3. gānzàng yǒu bìng d rén | jiǔ kě shì hēbude.
4. A: nǐ³ d hái zi zài wǒ zhèr guo shǔ jià | wǒ² xiàng wèn wèn, nǐ³ d hái z
dǎde dǎbude a? B: zhǐ yào gāi dǎ, 「wèi shénme dǎbude? (nǐ³ jiù dǎ ba.)
5. A: wǒ xiǎng gēn tā dǎ guānsi, nǐ shuō | zhe⁴ tiào lù | zǒude zǒubude?
B: aiya, bié jiē!

b/1. A: nǐ shàng nǎr qu? B: mǎi diǎnr chī d qu, wǒ è le. 2. zhè xiǎo húlǔ¹
bú shì chī d, shì wǎn d. 3. A: wǒ kě d yào-mìng, 「nǐ bīngxiāng lǐ³ (nǐ³ d
bīngxiāng lǐ³) yǒu méi yǒu shénme hē d? B: hē d wǒ yǒu, kě shì bú shì
wèile jiē-kě d. 4. guo rì z d chī d, shǐ d yòng d, xiǎo liáng kǒu r dòu

yǐjīng yǒu le. 5.chī d | hē d | chuān d | huā d | zhù d | dōu shì
ta lǎoz gēi ta d.

———— Slovesné výrazy /rènde/ znát, /rènbude/ neznat, nemoci
poznat YD 185

①. A: wo gēi ni kàn yì ge rén, ni rènde rènbude? B: zǐjǐn wǒ rènbude, shì
wǒ d lǎo tóngxué. (A: ..., ni rènde bu rènde? B: zǐjǐn wǒ rènde, ... (A: ..., ni
rènsì bu rènsì? B: zǐjǐn wǒ rènsì, ...)). 2. zhè shì nǐ d nǚ'ér ma?
wo yǐjīng rènbude ta le, dou nàme dà le!

YD 186

§ 48,2 Komplement stupně po slovese opatřeném příponou /d/ vyjádřen:
a/IIč.1,3-6: slovesným výrazem
b/IIč.2: větou s jiným podmětem než je podmět slovesa, ku kterému je
komplement připojen
Poz. Sloveso s příponou /d/, po kterém následuje komplement stupně
(překlad čínského termínu: /chéngdù búyǔ), není časově nijak určeno;
jeho časové zařazení je dáno vido-časovým zařazením slovesného výrazu
v rámci komplementu.

a/1.fùqīn qǐ d | zhǐ duō suǒ. 2.ta pǎo d | zhǐ chuān. 3.xiǎo d wǒmēn
dùz dou téng le.

b/1.ta xiǎo d wǒmēn yě dou gēnzh xiǎoqīlái le. 2.érz qǐ d | mǔqīn
zhǐ kǔ. 3.ta jiǎng d xuéshēngmēn dou kuài shuǐzhǎo le.

§ 48,3 Pořádek větných členů při současném vyjádření jak předmětu pře-
chodného slovesa, tak i komplementu stupně (podmět věty se nemění)
YD 187

a/IIč.1-4: sloveso, ke kterému se nejprve připojí předmět, se znovu
opakuje s příponou /d/ a komplementem stupně
b/předmět se uvede pomocí prepozičního slovesa /bǎ/ před slovesem
(komplement stupně zachová svoje normální postavení za slovesem
s příponou /d/)

V ustálených vazbách slovesa s předmětem (často např. v případě slo-
ves s formálním předmětem):

c/IIč.5-8: komplement se připojí bezprostředně za vazbu slovesa s před-
mětem (sloveso se neopakuje)
d/ IIč.9-10: předmět se přesune před sloveso (jako člen zřetelově vymežova-
cí) a komplement stupně zachová svoje normální postavení za slovesem s pří-
ponou /d/

a/1.ta shuō huà | shuō d | zuǐ dou gān le. 2.ta hē píjiǔ | hē d dùz dou dà le. 3.mǔqīn xiǎng érz | xiǎng d 「lao shùbuzhào. (lǎo shùbuzhào²) jiào.)

b/1.ta bǎ zhè jīan shìqing | bàn d fēichang hǎo. 2.ta bǎ chē | kāi d fēikuài. 3.ta xǐhuan bā rén | shuō d yì qián bu zhí.

c/1.xiǎo sūnnǚ | shuō huà hěn hǎotīng. 2.ta bàn shì | hèn nàixīn.

3.「zhè jiāhuo (zhè ge jiāhuo) | shuō huà hèn qì rén.

d/1.wo nǚ'er | huà | huà d bu cuò. 2. Yīlìshābái | zhōngguóhuà shuō d hěn hǎo. 3.ta huà | shuō d hèn qīngchu, méi bié d yìsi, jiù shì yào qián.

§ 48,3 pozn. II Některá adjektiva v postavení bezprostředně za slovesem (sloveso je bez přípony /d/!) ve funkci komplementu stupně připomínají svou funkcí modifikátory; nemohou však tvořit kladnou a zápornou potenciální formu - srov. § 33 - a proto je v této funkci nazýváme nepravými modifikátory. Jsou to např. slova:

YD 188

a/IIč.1-5: kuài, màn; wǎn, zǎo; mǎn aj.

b/IIč.6-9: duō, shǎo

a/1.bàba yì zǒu kuài le, jiù chuǎn. 2.chē kāi màn le | jiù méi yìsi le. 3.qu wǎn le, 「jiù méi piào le. (jiù mǎibuzhào² piào le.) 4.nǐ tā kǒudai zhuāng mǎn le, zài chènghang chēng yì cheng.

b/1.yuèchū | huā qián huā duō le, yuèdǐ | bu gòu yòng le. 2.wo chí jiǎoz chí duō le, wèili zhǐ bù hǎoshòu. 3.wo zuò fàn zuò shǎo le, fàn | bu gòu chí le. 4.jīnnián dào zhòng shǎo le, shìchǎngshang | dāmǐ jǐnzhāng le.

§ 48,4 Komplement stupně v postavení za adjektivy s příponou /d/:

a/IIč.7-13: za adjektivy /duō/, /shǎo/

YD 189

b/IIč.1-6: za jinými adjektivy

a/1. jīnnián | sēnlín | d mógu | duō d bùdeliǎo. 2.ta | d guānxi duō d | hen, shēnme dou nòngdedào. 3.diànyǐngyuàn | d | guānzhong shǎo d | bu dào shíwǔ ge rén. 4.wénhua jīngfèi | shǎo d kělián.

b/1. zhè shuǐ | liáng d xiàng bīng. 2.「jīntian (jīnr) wàitou | 「lěng d yào-mìng. (nebo: lěng d yào-mìng.) 3.「jiāli zuò d (jiāzhì d) Mòlawéiyà

xiǎocháng_r | xiāng_d yào-mìng. 4.zhe_h háiz | zāng_d xiàng xiǎozhūr.
5.zhe_h huār xiāng_d | mǎn wūz dou xiāng_{le}. 6.zhe_h ge gūniang měi_d hen³.

§49,2 Předmět u sloves výsledkově modifikovaných v postavení:

YD 190

a/II.č.1-2: za modifikovaným slovesem
b/II.č.3-4: před modif. slovesem uveden prepozičním slovesem /bǎ/
c/II.č.5: v antepozici před podmětem

a/1.wo xiěwán zhe_h feng xìn | jiù mǎshang jìzǒu. 2.ni ràng wo shuōwán^②
zhe_h ju huà_h hǎo bu hao. 3.wo yídìng gei_{ni} bànhào zhe_h jian shì. 4.「bù
guǎn bái mǎo hēi mǎo, (bù guǎn shì bái mǎo hēi mǎo,) 「zhuāzhu làoshu
(zhuāzhu hào_z) | jiù shì hǎo mǎo. 5.zhuāzhu zéi_{le}. (zhuāzhule zéi.)
6.ta jièzoule wo_d cídiǎn. 7.nǚ'er^③ kāizoule bàba_d chē.

b/1.ni ràng wo ba zhè feng xìn xiěwán hǎo bu hao. 2.líkai yiqián |
zánmen děi ba qián huāwán. 3.zánmen liǎng fāngmian | xiān ba tiào_{jian}
jiǎnghǎo. 4.yao biān cídiǎn, bixu xiān ba cái_{liao} zhǔnbèihǎo. 5.ni
xiǎng ràng wo zuò_h zhōngguofàn_{ma?} nà ni jiù_h xiān ba ròu qiēhǎo ba.
6.xiān ba cái_{liao} mǎihǎo | cai₂ neng gài fángz. 7.ba liǎng ge kǎi_{le}
xiǎochāir_d zhuāzhu_{le}. 8.shì shéi ba ni_d zìxíngchēr jièzǒu_{le?}

c/1.gāngcai qī_d chá | wǒmen dòu hēguāng_{le}, zài qī_{yi} diǎn₃ ba.
2.chángz, tāmen zhōumò dòu mǎiguāng_{le}. 3.dìyī jí jiàokeshū | wo
mǎidào_{le}, dì'èr jí hai méi you.

§49,3-5 Předmět u sloves směrově modifikovaných

YD 191

a/II. §49,3 č.1-2, II. §49,5 č.3-4: předmět přímý uveden pomocí prepozič-
ního slovesa /bǎ/ před slovesem
Jinak je třeba rozlišovat zda jde o modifikátor jednoslab. či dvoj-
slabičný a zda jde o předmět přímý nebo lokativní:

b/II. §49,3 č.3, II. §49,5 č.1-2: v případě dvojslabičných směrových modi-
fikátorů se předmět klade mezi sloveso s připojenou první slabikou modi-
fikátoru, slabiky /lai/, /qu/ se odtrhnou a položí až za předmět (jde-li
o předmět přímý, je možná i vazba s prepozičním slovesem /bǎ/, viz ex.a/)

V případě jednoslab. modifikátorů /lai/, /qu/ rozlišujeme:

c/II. §49,3 č.4-6: lokativní předmět (tj. označení místa, směrem ku které-
mu se děje pohyb vyjádřený slovesem) se připojuje vždy k základnímu
slovesu a modifikátory /lai/, /qu/ se kladou až za předmět

d/II. §49,3 č.7-8: předmět přímý se vkládá mezi základní sloveso a modifi-
kátor (stejně jako výše pod c/) nebo se připojuje za modifikované slo-
veso jako celek

V případě jednosl. modifikátorů jiných než /lai/, /qu/:

e/II.49,3 č.9: předmět se připojuje k modifikovanému slovesu jako celku

- a/1.ta bā³ xīnlì d huà | dou shuōchulai le. 2.wo bā³ xīnlì d huà | dou shuōchuqu le. 3.gēge ba qián dou jièchuqu le, yǐjing méi you qián le. 4.ba shī yǐfū náchuqu liàngshang. 5.A:ba yào chīxiāqu le ma? B:chīxiāqu le. 6.A:shì shénme rén bā³ ta táishangqu le? (bā³ ta gei táishangqu le?) B1:Tiān zhīdao. B2:Guǐ zhīdao. 7.yánjiùshēng cong túshuguān ba yào yòng d cānkaoshū dou jièlai le. 8.ni bā háiz dàilai ba, wǒ gei² ni kānzh. 9.ba qián gei³ ta nàqu, ba dōngxi gei² wo dài huilai.

- b/1.cong bīngxiānglǐ | náchu huángyóu lai. (ní² ba huángyóu | cong bīngxiānglǐ¹ náchulai.) 2.shūshu cong héli | diàoshang yī tiào dà lǐyú lai. 3.ni bā zuì dà zuì hòng d píngguǒ | gei² wo zhāixiā liǎng ge lai. 4.wo děi bā³ xuéxiào d qìchē | kāihui xuéxiào qu, yǐhòu | cái neng huì jiā. 5.wo kànjian tāmen liǎ | zǒujìn yī jiār¹ shāngdiànli qu le.

- c/1.huì zǎo kāiwán le, ni àiren zǎo huì jiā qu le. 2.dào le Bùlage | ni xiān huì jiā lai, yǐhòu zai⁴ dao tā nàr qu?

- d/1.ta chū-chāi liǎng ge lǐbài, wo gei³ ta dài le liǎng benr shū qu, 「méi shìr (méi shìr d shìhour) | jié jié mèn. ②2.ni keyi bu keyi cong běijīng | gei² wo dài yī ta² zhōng-yīngwén diànzǐ dǎzìjǐ lai? 3.A:ni jìn chéng ma? B:shì a. A:gei² wo dài yī ge xìn fēng lai, keyi ma? 4.ta nàqu le wǒ d yī fēn rén mín rìbào, xià ge lǐbài | cai huán wo. (cai huán gei wo.) 5.Liú lǎoshī | gei³ ta zai Běijīng d àiren | shāoqu le yī tào jiéke d bōlibēi.

- e/1.huìshang, ta tíchule yī xiàng⁴ jiànyì. 2.jiějie yao lai² zhù yī nián², wo mǎshang jiù zūxiāle yī tào fángz.

§50 Výřezy: I./qǐlai/; II./xiàqu/; III./chūlai/ jako

YD 192

a/ samostatná modifikovaná slovesa ve významech: vstát; sestoupit; vyjít

b/ dvojslabičné modifikátory (obě slabiky stónické) v původním význ.

c/ dvojslabičné modifikátory v přenesených formalizovaných významech (/qǐlai/:IIč.1-4; /-xiàqu/:IIč.5-8; /-chūlai/: IIč.9-10)

- I.a/1.qǐlai qǐlai, dou bā dian le, hǎi bu qǐlai?! 2.lǎn dōngxi, hǎi bu qǐlai! 3.qǐlai, reng lǎoren zuò!

b/1.hùshi bāngzhu bìngren¹ zuòqilai chí fàn. 2.qiánbianr_d rén zhànqilai, hòubianr_d rén jiu kàn bujiàn le.(qiánbianr_d zhànqilai, hòubianr_d jiu kàn bujiàn le.) 3.ta gāoxìng_d tiàoqilai le. 4.zai kùnnan miànqián, yao⁴ ba tóu táiqilai.

c/1.nǎinai qì_d kūqilai le. 2.téng_d wo dōu jiàoqilai le. 3.liǎng ge ren shuōzh_{shuōzh} jiu hǎnqilai le. 4.tiānqì¹ mèn mǎnr_d hǎoqilai le. 5.liǎng yī (Yīláng Yīlakè) yòu dǎqilai le.

II.a/1.ni xiàqu ba³ ta dài sheng lai. 2.bùzhǎng rang⁴ ta xiàqu diào cha diào cha¹ dào dǐ shì zěn me hui shì. 3.ni³ yao yóu yǒng, ni³ jiu yóu, zhè me lèng³ d tiānr¹ wǒ ke bu xiàqu. 4.lǎo_d bu xiàqu, niánqīng_d jiu shàng bulái.

b/1.nǎinai zai lóu xià ne, ràng ni ba máo yī gei³ ta nà xiàqu. 2.ba chí wán_d kōng pán z nà xiàqu. 3.zhùyì, zhèr hen dòu, bié diào xiàqu. 4.ba³ zhe liǎng piàn yào chī xiàqu, ba zhè dianr bái kāi shuǐ¹ hē xiàqu.

c/1.duì bu qǐ, wo dǎ duan le nín² d huà, nín shuō xiàqu ba. 2.zhè yang xiàqu, nǐ jiù hui bìng le. 3.zhè yang xiàqu kě bu xíng! 4.zhè yang gǎo xiàqu, guó jiā¹ jiu yao fēn liè le.

III.a/1.chū lai ba! wài mian liáng kuai! (nebo: wài mian liáng kuai.) 2.wo chū lai_d shì hǒu¹ wàng le dai qián bǎo_r le.

b/1.ta ba xìn fēng r he xìn zhǐ nà chū lai, yao gei³ mā ma xiě xìn. 2.ba lǐ z_d húr¹ kǒu chū lai!

c/wo tīng chū lai le, ta¹ shì nán fāng rén. 2.tā men yǐ jīng jué chū lai le, zhe shìr bu duì-tóu. 3.wo wén chū lai le zhe ròu you wèi_r le, bié chī, rēng le ba. 4.zhe cài li you suàn, wo chī chū lai le. 5.wo kàn chū lai le, ta¹ bu xǐ huan.

§ 51 Různé funkce slov /yòng/, /ná/

YD 193

Slovo /yòng/ ve funkci

a/ plnovýzn. slovesa: používat

b/ IIč.1-4: prepozičního slovesa

Slovo /ná/ ve funkci

c/ plnovýzn. slovesa: brát

d/ IIč.3-4 (varianty v závorkách): prepozičního slovesa

a/1. A: wo wàngle dài yáogāo. B: yòng wǒ d ba! 2. A: wo kěyī yòng yong nǐ d
bǐ ma? B: yòng ba, yòng ba.

b/1. ni bié yong gāngbi xiě, nǐ yong máobi xiě ba. (ni bié na gāngbi xiě,
ni ná máobi xiě ba.) 2. ni bié yong zhe⁴ ba dāo (ni bié na zhe⁴ ba dāo)
qiē ròu, zhe bǎ bú kuài. 3. wo yòng tā d fāngfa jiāo-xué. 4. ni yòngle
duōshao qián! mǎile zhè liang^④ qìchē? 5. yong diànlú! zuo zhōngguofàn
bu héshì.

c/1. zhe wǔxiāng ròu hén hǎochī, nǐ qu ná jī pian⁴! 2. wo nále tā d qián!
jiu⁴ dei gei³ ta gàn huór. 4. wo nále wo zì jǐ d bāo, méi ná nǐ d. 4. zhè
ren d shǒu bu gānjing, ài ná ren dòngxi. (ài ná bié ren d dòngxi.)

d/1. shì jieshang suǒ you d bào jūn! dou ná rén bú dāng rèn. 2. wo ná ta
dāng péngyou, keshì tā ne? 3. tiān jǐ ge qián (tiānshang jǐ ge qián)!
jiu kěyī na jiù d huàn xīn d.

§52,1 Trpný nebo činný "rod" přechodných sloves vyplývá z kontextu věty
(je určen skladbou věty a sémantickým charakterem podmětu, zda může nebo
nemůže být původcem děje vyjádřeného slovesem) YD 194

a/IIč.1-12: rod trpný
b/IIč.1a-12a: rod činný

a/1. cáiliào dou zhǔnbeihǎo le, yé dǎchulai le. (yé dǎhǎo le.) 2. Rénmín
rìbào yǐ jīng dìng le. 3. jiǎoz bāohǎo le, gāi zhǔ le. 4. bēiz dǎ le,
(bēiz dǎsuì le,) xiǎoxin, dìshang dou¹ shì píjiǔ he bōlicház.

b/1. mǐshu zhǔnbeihǎo le cáiliào, yé dǎhǎo le. 2. wo zǎo yǐ jīng dìng le
Rénmín rìbào. 3. māma bǎ jiǎoz bāohǎo le, ràng wo qu zhǔ. 4. wo dǎ le bēiz,
(wo dǎsuì le bēiz, wo bǎ bēiz dǎ le, wo bǎ bēiz dǎsuì le,) zhēn kexī.

§52,2 Původce děje je vyjádřen pomocí prepozičních sloves YD 195

a/IIč.1-7: /ràng/, /jiào/, méně hovor. /bèi/; slovesu jako zvláštní ukazatel
trpného "rodu" fakultativně může předcházet /gěi/ (ve všech ex. prepozič-
ní sloveso /ràng/ může být nahrazeno prepoz. slovesem /jiào/, stejně
jako všude může být zvláštní ukazatel trpného rodu /gěi/ před slovesem
vynechán, tak jak je to vyznačeno v ex. a/1)

b/IIč.8-9: /ái/ u sloves označujících bití, nadávání apod.

a/1. wo³ d wèiz (wo³ d zuòr wo³ d zuòwei) rang biéren zhàn le, (rang
biéren gei zhàn le, jiao biéren zhàn le, jiao biéren gei zhàn le,) wǒ

zuò nǎr ne? 2. zhe⁴ ge xiǎohuǒzǎo gūniang¹ rang⁴ ta péngyou gei lāguoqu le. 3. bàba d mào¹ rang yéye gei dàizǒu le. 4. nǐ³ d yǔyī rang⁴ wo péngyou gei chuānqu le. 5. mèimei d zìxingchē¹ rang jiějie gei qízǒu le. 6. tā¹ d yánjiuyuán d wèiz¹ rang tā d tóngxué gei jǐqù le. 7. dǐli d xīguā¹ dōu rang zhōuwéi zhù d rén¹ gei tōu d chàbuduō le. 8. zhe lóuli³ hǎo ji jiā¹ dōu rang zéi gei tōu le. 9. tā¹ rang gǒu gei yǎo le, dei mǎshang qu zhǎo dàifu. 10. lǎoshī¹ rang xuésheng gei wènzhū le. (nebo: rang xuésheng gei wènzhū le.) 11. xiǎoqiáo(r)¹ rang shuǐ gei chōngzǒu le. 12. zhēn bu míngbai, wǒmen zěnmē nēng rang tā gei piàn le ne?
b/1. wo bú pà ai lǎolao mà, wo pà rang lǎolao shēng-qì. 2. liú-shén¹ ái ta pīping. (ái ta kēi.) 3. A: nǐ kǔ shēnme, ai shéi dǎ le?
B: ai bàba dǎ le.

§52,3 (IIč.1-3) Vyjádření neurčitého původce děje pomocí podst. jména /rén/ YD 196

1. shùshang d lǐz¹ dōu rang rén gei tōu le. 2. rén tài ruǎnrào, jiù róngyì rang rén qīfu, nǐ shuō shì bu shì?

§52,4 Není-li uveden původce děje pomocí prepozičního slovesa, může být "trpný rod" slovesa formálně vyjádřen i slovy: YD 197

a/IIč1-2: /bèi/ v postavení bezprostředně před slovesem
b/IIč.3-4: /ái/ v postavení bezprostředně před slovesem (/ái/ může přibírat i příponu /le/)

a/1. Jiékesīluofákè¹ shì yī jiǔ sān bā nián bei chūmài d. 2. zhùzhái bei tōu le, kuài qu jiào jǐngchá lai.

b/1. nǐ ái pīping le ma? áile shéi d pīping? 2. A: wo bù gǎn zhè yàng zuò, pà ái shuō. B: pà ái shéi d shuō? B: pà ái wo māma d shuō.

YD 198

§52,4 pozn. Fakultativnost nebo "vynechávání" jistých prepozičních sloves

a/ fakultativní prep. sloveso /cóng/ v určených místa signalizujících směr "odněkud" ve větách se slovesem označujícím objevení se
b/ "vynechávání" prep. slovesa /dào/ v určených místa ve větách se slovesem vystupujícím jako sloveso existence či objevení se
c/ fakultativní prep. sloveso /yòng/ uvádějící materiál, ze kterého jsou zhotovovány předměty či zboží ve větách se slovesem v "trpném" rodě

a/1. Běijīng (cong Běijīng) | láiile jī wèi zhēnjiu zhuānjiā. 2.

fángdǐngrshang (cong fángdǐngrshang) | diàoxiálái yī piànr wǎ.

b/1. wōmen bān | láiile yī wèi xīn tóngxué. 2. wōmen yīyuànli | láiile yī wèi wàiguó yīsheng.

c/1. A: zhe dītǎn | shénme liàoz (yong shénme liàoz) zhī d? B: yángmáo. (yong yángmáo. f yong yángmáo zhī d.)

varianty s pomocným slovesem /shì/: A: zhe dītǎn | shì shénme liàoz (shì yòng shénme liàoz) zhī d? B: shì yángmáo. (shì yòng yángmáo d. shì yòng yángmáo zhī d.)

2. A: zhe chuán | shénme cáiliacr (yong shénme cáiliacr) zuò d? B: sùliào. (yong sùliào. f yong sùliào zuò d.) - varianty s pomocným slovesem /shì/:

A: zhe chuán | shì shénme cáiliacr (shì yòng shénme cáiliacr) zuò d?

B: shì sùliào. (shì sùliào d. shì yòng sùliào. shì yòng sùliào zuò d.)

§53,2 Bezprostřední následnost dvou dějů je vyznačena YD 199

a/IIč.1-5: příslovcem /jiù/ ve větě druhé (hlavní); bezprostřední následnost se často ještě zdůrazňuje položením příslovcí /yí/ jakmile nebo /gāng yí/ sotvaže ve větě první (vedlejší)

b/IIč.6-8: týmiž prostředky se mohou vyjadřovat i děje pravidelně se za sebou opakující

a/1. chē láiile | wōmen jiu chūfā. (chē yī lái | zánmen jiu zǒu.) 2. fàn zuòhǎole | zánmen jiu chī ba. 3. cídiǎn | chūbǎn le (yī chūbǎn) | wǒ jiu mǎi. 4. tā láiile | wōmen jiu wèn wèn tā | dàodǐ shì zěnme huì shìr.

② 5. huà | gāng yī chū-kǒu | tā jiu hòuhuǐ le. 6. jīntiān | tā tiān yī liàng jiu qǐlai le, qǐlai jiu zǒu le.

b/1. tā tiān yī liàng | jiu qǐlai, tiān tiān rú cǐ. 2. líng yī xiǎng | jiu shàng-kè. 3. tā yī shuō huà | rén jiu xiào. 4. rénjia yī shuō shenme, (měi cì rénjia yī shuō shenme,) tā jiu yīwèi shì shuō tā ne. 5. wèi shenme | tā yī lái (měi cì tā yī lái) nǐ jiu zǒu ne? 6. Xiǎoxī yī lái (měi cì | Xiǎoxī yī lái) | jiu xiān qīn qīn lǎolao.

§ 53,3 (IIč.1-6) Časové souvětí s příslovcem /cái/ pak, teprve pak
ve větě druhé (hlavní) YD 200

1. kuài dao wǎnshàng le, bàozhǐ^③ cái lái, zhēn keqì. 2. deng dàibiaotuán zǒu le | ní cái neng xiūxi. ②. ní dēng fàn cài | dòu liáng le cái lái, chí ma? 4. shíwǔ hào fā gōngzǐ, fāle gōngzǐ | cái qu fù fángzū. 5. tā¹ shì yí ge jiànle guāncái, cái diào lèi d ren. (tā¹ shì yí ge bú jiàn guāncái bú luò lèi d ren.) 6. shì tā ba qián gěile wo yǐhòu | wo cái qu mǎi d, yàoburán wǒ nǎr lái d qián? 7. shì tā xiàle mìngling | wo cái bu dé bu zuò.

§ 53,4 První věta časového souvětí zakončena: YD 201

a/IIč.1-3: slovem /yǐhòu/ (zpr. plně přízvučným)
b/IIč.4-6: slovem /yǐqián/ (zpr. plně přízvučným; slovesu téže věty může předcházet /méi/, méně hovorové)

a/1. chīle yīngtao yìhòu | bù xǔ hē shuǐ, gèng béng shuō he píjiǔ le. 2. tā rāng rang le bàn tiān yìhòu | jiù kùqilai le. 3. chīwánle fàn yìhòu | chūqu liù liú. (chūqu sàn san bù.) 4. háizimen zuòwán gōngke yìhòu | cái kěyì chūqu wánr. 5. A: xiàle bàn yìhòu ní gàn mā? B: wǒ³ qu kàn diànyǐng. ní yě xiàng qù ma? 6. tāmen liǎ gāi^③ xiǎolǒur, yě mǎile qìchē | yìhòu | bù zhīdao wèi shenme | jiù lí-hūn le. (jiù líle hūn.)
b/1. tā shuì yìqián | zǒngshì xiān tǎngzhì kàn yì huìr shū, hái hē yì zhōng shēnróngjiǔ. 2. A: nǐ lái zhèr yìqián | zài nǎr gōngzuo? B: méi zài nǎr gōngzuo, zài jiā. ②. zài chū-guó yìqián | yào bàn (dei bàn) hǎo xiē hao xiē shǒuxu.

§ 53,5 (IIč.1-3) Časové souvětí s ději probíhajícími současně, první věta zakončena (málo přízvučným) výrazem /...d shíhour/ YD 202

1. shuō d shíhour | yào shuō d yǒu jié zòu. 2. A: ní jiàndào tā¹ d shíhour | jiù tì wǒ^③ wèn tā hǎo. B: wo méi far wèn tā hǎo, wo jiàn budào tā. 3. tā zhǐ zài xūyào wo d shíhour | cái lái. (cái dēngmén.) 4. zuótiān wǒ³men zài chēzhàn mǎi piào d shíhour | bù zhī dào shì shéi | tāozoule (tōuzoule | mōzoule) wǒ³ d qiánbāor. 5. shuō disān sheng d shíhour | yào shuō d

hěn dī hěn dī, (yao shuō d hěn dī hen dī d,) jìnlìang d dī. 6. zuótian¹
ta pǎo dao wǒ zher lai d shíhour¹ jiu zhí chuǎn.

§53,5 pokr. Časová spojka /zìcong/; určení času vyjádřené vazbou
/cóng...qǐ/ YD 203

a/IIč.1-2: první věta časového souvětí uvedená spojkou /zìcong/ a zakon-
čená slovem /yǐhòu/ (/yǐhòu/ bývá někdy fakultativní)
b/IIč.3-4: určení času uvedené vazbou /cóng...qǐ/

a/1. zìcong láile zhōngguo_lǎoshī (zìcong láile zhōngguo_lǎoshī_yihòu)¹
wǒmen d hànǔ xuéxí jiu jǐnbu d bíjiao kuài le. 2. zìcong ta diào dao
dǎng zhōngyāng_yihòu¹ qǐngkuàng jiu gǎibian le. 3. zìcong ta sǐle yihòu¹
guójiā jiu kāishǐ_yǒu le hen dà d biànhua.

b/1. cong jiǔyue_yī hao qǐ¹ dà-zhōng-xiǎoxué¹ dou yǐlǜ kāi-xué le.
2. cong xiànzai qǐ¹ wo bù chōu yān le. (wo jiè-yān.) 3. cong shénme
shihour qǐ¹ kāishǐ ānzhuāng guǎnfengqǐn? 4. cong yèli shí'èr dian qǐ
jiè-yán, ni bù de bù zai wǒ zher guò-yè le.

————— Modifikátory /-shang/, /-kai/ YD 204

a/ /-shang/ označuje zakrytí, pokrytí; v přenesenem význ. získání,
uchopení apod.
b/ /-kai/ označuje odkrytí, otevření; v přenesenem význ. prostorové
uvolnění apod.

a/1. ba guō gài shang! (gài shang guō!) 2. ba dǐbǎn¹ dǎshang là, hǎohāor d
cā yī ca. 3. ba diàndēng guān shang, diǎn shang là zhu. 4. wàimian hen
liàng, nin pēi shang dianr shenme (nin pī shang dianr shenme) zai chūqu
ba. 5. yì tīng pùzili³ láile xiāngjiāo, māma nà shang qiánbāor jiu
pǎochuqu le. 6. mei xiǎngdào, zài jiékesīluofákè¹ hái neng chī shang
sōnghuadàn, hē shang huángjiǔ. 7. A: zai Jiékè¹ chīdeshang chībushang
xiā? B: ni xiǎng shénme ne? nǎr lai² d xiā ya? 8. ni³ d zuǐ bìdeshang
bībushang, zěnme lǎo shuōqilai méi ge wán?

b/1. ni³ yao dǎkai chuānghu, jiu guān shang dēng, yàoburán jìn wēng.
2. jīndiàn d hòuménr bei zéi gei qiàokai le, tōuzoule bù shǎo dōngxī.
3. fàngkai wo, yàoburán (yàobu bǔrán) wo³ yao rǎng le. 4. qǐkai qǐkai,
hǎo gǒu hái bù dǎng dào ne. 5. ba zhuōzishang d dōngxī dou nàkai, wǒmen
zai zhèr xiě. 6. A: zhe chuānghu dǎdekāi dǎbukāi? B: dāng rán dǎdekāi le,

ni wèi shenme wèn? A1:yīnwei wo cònglai mei kànjiāngō zhe chuānghu dǎkaigo.
A2:yīnwei wo kàn ta lǎo guānzh. ⑦. wǒ d_ménr shàngle sān_dao
bǎoxiǎnsuǒ, shēnme gāomíng_d zéi ye qiàobukāi. 8.A:zhe⁴ge shítou,
huāpén nádekāi nábukāi? B1:nábukāi, tài zhòng. B2:shídiào zěnme
neng nádekāi ne?

Vyjadřování českých číslovek násobných pomocí kvantitativního komplementu (spojením číslovek se slovesnými numerativy, odpovídajícími českému -krát, např. /cì/, /huí/, /xià(r)/) YD 205

1. tā_nar wo qùgo yī_cì. (wo qùgo yī_huì.) 2. Guāndōng_cài lóng_hǔdòu
wo yī_cì (wo yī_huì) yě_mei_chīgo. 3. ni_qù dǎting_yī_xiàr, (dǎting_
dǎting), yīnggai_bàn shēnme_shǒuxu. 4. wo_qù wèn_yī_xiàr, (wèn_wen,) nǐ
zài_zhèr dēng_yī_xiàr (dēng_dēng(r)) 5. ni_chàng_yī_xiàr, (ni_chàng_
chang,) zhe_xián_bu_xián?

§54,1 (IIč.1-5) Souvětí podmínkové, vyznačené příslovcem /jiù/ ve větě druhé (hlavní) YD 206

1. bú_jìnxíng jīngjì_gǎigé, shèhuìzhǔyì jiu⁴hui biàncheng_yī_ge kōng_kōng_
d kǒuhào. 2. gōngchāndǎngyuán bu zhīchì_gǎigé, jiu_bú_shì_hǎo_dǎngyuán.
3. ni bù_dòng jiu_wèn, zhǔyào_d shì bié bù_dòng_zhuāng_dòng. 4. bié_bìkai
(bié_duōzh) máodun, yóule máodun, jiu_yīnggai jiějué. 5. kàn_bu_tài
qīngchū, jiu_bǎ_dēng dǎkai_ba. (kǎikai.)

§54,2 Spojky podmínkových vět

YD 207

Podmínka skutečná a neskutečná není v čínštině nijak formálně vyznačena (čínština u slovesa nezná žádné „způsoby“, tedy ani podmínovací způsob) a je rozlišena jen kontextem.

Ve všech níže uvedených exemplifikacích lze spojky /yàoshi/ a /rúguo/ zaměňovat (pro ušetření místa varianty se spojkou /rúguo/ uvádíme jen v exemplifikacích v odd. a/); spojka /yàoshi/ je hovorovější, /rúguo/ je charakteristické spíše pro texty psané; spojka /jiǎrú/ je méně častá.

a/IIč.1-3: podmínka skutečná (rozlišená kontextem)

b/IIč.4-7: podmínka neskutečná (rozlišená kontextem)

c/IIč.8-9: podmínkové věty (ať již uvedené spojkami či nikoliv) zakončené výrazem /d_huà/, který bývá fakultativní (variantu bez /d_huà/ pro ušetření místa uvádíme jen v ex. c/1)

a/1. yàoshi (rúguǒ) ni kànjian_hétào, xìnggrénr shēnme_d, jiu⁴ke bié wàngle_wǒ.
2. yàoshi (rúguǒ) ta_bù_huì-xìn, jiu_shuōmíng ta_bù_tóngyì.

3. 「yàoshi (rúguǒ) bu hǎochī¹ ta jèzh yě bu chī. 4. 「jiǎrú (yàoshi 「rúguǒ) wǒ bu lái, nǐmen jiù kāi nǐmen de huì, bié dèng wo.
- b/1. yàoshi ta méi fān⁽⁴⁾ xiǎoxinyǎnr, jiù bú huì you xiànzài zhè⁴ge jìguó le. 2. yàoshi ta bu fàn xiǎoxinyǎnr, jiù bú huì you xiànzài zhè⁴ge jìguó le. 3. yàoshi nǐ zǎo yì dianr qǐlai, jiù bú huì chí dào le. 4. yàoshi nǐ yòng dianr gōng, jiù bú huì chí jīdàn le.
- c/1. yàoshi nǐmen zhei dìfang yǒu²hen duō měi²d huà, jiù kěyǐ jiànzhù rèsìzhàn, (yàoshi nǐmen zhei dìfang yǒu²hen duō měi, jiù kěyǐ jiànzhù rèsìzhàn.) 2. nǐmen guójiā you yóu, jiù kěyǐ jiànzhù hédìanzhàn; měi² you d huà, jiù chéng wèntí le. 3. yàoshi nǐ bu shuō d huà, wǒ hái bú⁴ zhīdào ne.

§ 54,3 Spojky /yàobushi/ a /yàoburán/

YD 208

- a/II č.1-3: /yàobushi/ v čele první věty souvětí; kdyby ne..., jestliže ne...
b/ /yàoburán/ v čele druhé věty souvětí; v opačném případě, jinak
- a/1. dǐng piào deì fù yǎjīn, yàobushi ta jiè gèile wǒ³ qián, wǒ³ jiù suàn bǎi pǎole yì tàng. 2. yàobushi ta lái gào sù le wǒ³, wǒ hái mēng zài gǔlǐ ne. 3. yàobushi ta bāngzhù le wǒ³, zhè shìr jiù bàn buchéng.
- b/1. deì nà zǒu tāmen de tèquán, yàoburán tāmen jiù lǎo bu xiǎng xià-tái. 2. nǐ kuài diǎnr, yàoburán wǒmen jiù yào zǒu le. 3. xìngkuī¹ jiā dǐr hòu, yàoburán zǎo gei zhētengguāng le.

§ 55,1-3 Souvětí příčinné a důvodové

YD 209

Souvětí vyjadřující vztah příčina - důsledek:

- a/II §55,2 č.1-3, §55,3 č.5-7: obě věty uvedeny bez jakýchkoliv spojek, věta označující příčinu je uvedena na prvním místě
b/II §55,1 č.1-2, §55,3 č.1-4: věta označující příčinu (tj. věta na prvním místě) může být uvedena spojkou /yīnwei/, věta vyjadřující výsledek může být uvedena spojkou /suǒyǐ/; může být uvedena také jen jedna z obou spojek (v tomto případě se v hovorové řeči častěji vynechává /yīnwei/)

Souvětí vyjadřující nějakou skutečnost a její odůvodnění
c/II §55,1 č.3-4, §55,3 č.8-9: obě věty (v uvedeném pořadí) se kladou prostě vedle sebe, věta druhá vyjadřující odůvodnění však také může být uvedena spojkou /yīnwei/ (spojka /yīnwei/ v tomto případě zdůrazňuje spíše odůvodnění, nikoliv příčinu)

a/1.ta lǎo bu lái shàng-kè, yáo liú-jí le. (yáo dūn-bān le.) 2.dōu bàn yè le, wǒ dei shuì jiào le. 3.ta měi xuéxi, bù gǎn qu cānjiā kǎoshì.
4.tāmen měi qīng wō, wō bú qù. 5.ta shì jí zuǒpài, bù tóngyì xīn jīngjì zhèngcè. 6.ta tài jiāo'ào, rényuánr bù hǎo. 7.ta tài mǎhu, lǎo ái pīping.
8.wō juéde tā bu yuànyì shuō, wǒ yě jiù bu yuànyì wèn le.

b/1.ta tài jiāo'ào, (yīnwei tā tài jiāo'ào,) suǒyì rényuánr bù hǎo.
2.ta tài mǎhu, (yīnwei tā tài mǎhu,) suǒyì lǎo ái pīping. 3.wō juéde tā bu yuànyì shuō, (yīnwei wō juéde tā bu yuànyì shuō,) suǒyì wǒ yě bu yuànyì wèn. 4.ta shì gōngren jiēji chūshēn, (yīnwei tā shì gōngren jiēji chūshēn,) suǒyì rang ta qu shàng dàxué.

c/1.wō bù xiǎng chí wǎnfàn le, tài wǎn le. (yīnwei tài wǎn le.) 2.rénmín qúnzhòng dōu mà tāmen, yīnwei tāmen shì bù jiǎng mínzhǔ d tèquān jiēcèng.
3.rénmín qúnzhòng dōu mà tāmen, tāmen shì bù jiǎng mínzhǔ d tèquān jiēcèng.

Poznámka. V oddíle a/ exemplifikace č.6-8 jsou variantami exemplifikací b/1,2,3 s vypuštěním spojek /yīnwei/ i /suǒyì/: obě věty souvětí nejsou výslovně uváděny v příčinnou souvislost a skutečnosti, které vyjadřují, jsou prostě konstatovány (v překladu do češtiny obě věty souvětí nejlépe spojíme spojkou "a" nebo ani v češtině spojku neklademe)

Podobně je tomu i v oddíle c/ s exemplifikací č.3 ve srovnání s exemplifikací č.2, jež uvádí souvětí důvodové (věta důvodová stojí na druhém místě souvětí uvedena spojkou /yīnwei/)

§56 Pokud jde o vyjadřování stejnosti a nestejnosti a také stejné a nestejné míry nějaké vlastnosti nebo intenzity děje, čínština využívá měrového slova /yàng/ druh ve spojení s číslovkami /yí/ a /liǎng/ nebo deiktickými slovy /zhè/, /nà/, /zěn/, /zěnme/. Tato spojení vystupují jednak jako přísudek, jednak mnohá z nich i ve funkci příslovčí.

Srovnej:

/yí yàng/ "být stejný", jako příslovce (/yí yàng/, /yí yàng d/): "stejně"; /liǎng yàng/ "být nestejný, být rozdílný"; /zhè yang/ "být takový (o situaci)", jako příslovce: "takto"; /nà yang/ "být takový (tj. onaký)", jako příslovce: "tak"; /zěn yang/, /zěnme yàng/ "být jaký? být v jakém stavu?"; jako příslovce: "jak?"

§56,1 Výrazy /yí yàng/, /yí yàng d/ ve funkci příslovce: stejně

YD 210

a/IIč.1-2: bez uvedení členu srovnání

b/ IIč.3-7: člen srovnání uveden prepozičními slovesy /gēn/, /xiàng/
Pozn. Výrazy /yí yàng/, /yí yàng d/, stejně jako prepoz. slovesa /gēn/, /xiàng/, jsou prakticky libovolně zaměnitelné

a/1.wǒmen nǎr⁴ he nǐmen zhèr⁴ dōngxi⁴ yí yàng guǐ. 2.tāmen liǎ yí yang bèn. 3.guòqu xiànzài⁴ ta dōu yí yàng d lèguan. 4.jí ge háiz ta

yí yàng (ta yí yàng d) 'téng. (ài. 'téng'ài.) 5.xīn piào z jiù piào z ' bú shi yí yàng (bú shi yí yàng d) huā ma?

b/1.ta gēn ta māma 'yí yàng cōngmíng. (yí yàng d cōngmíng.) 2.zai wǒ zher ' ta'jiu gen tā zai zìjǐ jiāli ' 'yí yàng suí-biàn. (yí yàng d suí-biàn.) ③.ta gēn ta lǎoz yí yàng d huī lōu. (huī lōu qián.)

§56,2 Výraz /yí yàng/ jako přísudek ve význ. být stejný YD 211

a/IIč.3: bez vyjádření členu srovnání
b/IIč.1-2,4: člen srovnání vyjádřen pomocí prepoz. sloves /gēn/, /xiàng/

a/1.dàjiā d yìjian yí yàng. 2.bēizh he bàozh d zhòngliang yí yàng. (yí yàng chèn.) (bēizh bàozh yì bān(r) chèn.)

b/1.wǒmen d wèntí ' gen nǐmen d wèntí ' bēnzhì yí yàng. 2.ta yě ai hē chá bù he jiǔ ' gēn wo yí yàng.

§56,3 Komplement stupně obsahující výraz /yí yàng/ (/yí yàng d/) v jeho přísudkové funkci: být stejný, 1 v jeho příslovečné funkci: stejně YD 212

a/IIč.1-3: za slovesem s příponou /d/
b/IIč.4-5: bezprostředně za spojením slovesa s připojeným předmětem
Pozn. Člen srovnání uvedený pomocí /gēn/, /xiàng/ v ex.a/ je uveden v rámci komplementu nebo před přísudkovým slovesem; v ex.b/ je uveden před přísudk. slovesem.

a/1.A:ni zěnme gēn ta shuō d yí yàng, shì bu shi nǐmen xiān shānglianghǎo le? B:nǎr d huà! 2.ni kàn ' wǒmen liǎ xiǎng d yí yàng. 3.tāmen liǎ ' pǎo d yí yàng kuài. 4.A:wo néng gēi ni nòng d ' gēn ta yí yàng d hǎo. B:shéi xìn nǐ d? 5.zhè zhong wénzhang ' wǒ ye neng xiě d ' gēn ta yí yàng d kuài.

b/1.ta bàn shì(r) ' gēn ni yí yàng, bù huāng bù máng. 2.ta gēn ta māma ' gàn huór ' yí yàng d máli. 3.ta gēn ta bàba kāi chē ' yí yàng d měng.

§56.4 Výraz /yí yàng/ ve větách záporných ve spojení se záporkou /bù/: jako přísudek YD 213

a/IIč.7-8: člen srovnání není vyjádřen
b/IIč.3-6: člen srovnání je uveden pomocí prep. sloves /gēn/, /xiàng/; záporka /bù/ stojí před prepoz. slovesem nebo před výrazem /yí yàng/, podle toho, co má být popřeno

jako příslovce

c/člen srovnání není vyjádřen

d/člen srovnání uveden pomocí prepoz. sloves /gēn/, /xiàng/ (v těchto vazbách výraz /yí yāng/, /yí yāng d/ bývá však nejčastěji nahrazen výrazy /nàme/, /nà yāng/, srov. § 56,6 Pozn. I ex. b/1-2)

a/1. gēn liǎ (xiōngdì liǎ) bù yí yāng, yí ge lǎn, yí ge qīnkuaí. 2. liǎng pai rén d mùdì | bù yí yāng, yí pai rén | shì wèile shēngguānr fā-cái, yí pai rén | shì wèile zhēnzhèng d gǎigé.

b/1. wǒ ke gēn ta bù yí yāng, wǒ shénme dou chí. 2. Yàzhou he Qūzhōu | bù yí yāng, Yàzhou d fēngjiàn gēn zài shēn. 3. Jiéke gen Zhōngguó | bù yí yāng, wǒmen rén shǎo, nǐmen rén duō, wǒmen xiǎo, nǐmen dà. 4. wǒ gēn nǐ d tiáojiàn | bù yí yāng, nǐ xiǎng gàn shenme jiù gàn, wǒ ke jiù dēi kǎolǔ kǎolǔ la. 5. A nǐmen dōu yí yāng chán. (nebo: yí yāng chán.) B: wǒ bù gen tāmen yí yāng, wǒ shénme dou chí. 6. qǐhou fāngmiàn | Fēizhōu | bù gen Yàzhou yí yāng, Fēizhōu gèng rè | gèng gānzaó. 7. ta bù gēn wǒ yí yāng, xiǎng shenme jiù shuō shenme.

c/1. wǒmen zhù d bù yí yāng⁴ yuǎn, fǎnzhèng dòu bu jìn. 2. zhe shuāngshēng d jiér liǎ (jiěmèi liǎ) | zěnme zhǎng d bù yí yāng gāo ne? 3. zhè liǎng zhōng huāchá | bù yí yāng hǎomài, zhè zhōng dàirpàochá | cǐ d duō, bú tai shǒu huānying.

§ 56,5 Spojky /xiàng/, /hǎoxiàng⁴/ (též: /xiàng shì/, /hǎoxiàng shì/) "jakoby", uvádějící druhou větu souvětí, jež bývá nadto ještě nejčastěji zakončena výrazem /shì d/ (II č. 1-5) YD 214

1. xiǎogǒu | zuò zai mèn nar, lǎo kǎnzh ménbàr, xiàng yao (hǎoxiàng yao) chūqu shì d. 2. ta juēzh zuǐ | xiàng shēng-qì le shì d. (hǎoxiàng shēng-qì le shì d.) 3. ta chǒule wǒ (ta kǎnle wǒ) yí yǎn, xiàng shì (hǎoxiàng shì) ràng wǒ bié shuō shì d.

Pozn. Koncové /shì d/ je v uvedených ex. fakultativní; v ex. c.1-2 místo výrazů /xiàng/, /hǎoxiàng⁴/ lze říci též /xiàng shì/, /hǎoxiàng shì/.

§ 56,5 pozn. Výraz /hǎoxiàng⁴/ v čele věty nebo v postavení před slovesem ve význ.: zdá se, že ; zdá se, jakoby (II č. 1-3) YD 215

1. hǎoxiàng ta zǒu le, nǐ qu kàn kan ba. 2. hǎoxiàng xià yǔ le. 3. hǎoxiàng yao biàn-tiān, wǒ méi sǎn, dēi gǎnkuaí huíqu. 4. hǎoxiàng yao biàn-tiān, mǎn jiē | dou shì jǐngchá xiànbīng.

§56,6 Výrazy /yí yàng(r) d/ a /yí yàng(r)/ v přívlastku YD 216

a/IIč.1-3: /yí yàng(r) d/ ve význ. stejný (všude může být nahrazen vyrazem /tóng yàng(r) d/)

b/IIč.4-5: /yí yàng(r)/ (bez přípony /d/ a zpr. málo přizvučné) ve význ. "nějaký" nebo nepřekládáme

a/1. yí yàng d rén¹ shuō yí yàng d huà. 2. yí yang d huò¹ wèi shenme liǎng yang(r) d jià² ne? 3. tuō'ersuǒ d hǎizimen¹ dou chuānzh yí yàng(r) d yīshang.

b/1. tā¹ cong Běijīng 「gei měi ren (gei měi ge rén) dài lái le 「yí yang(r) lǐ wu. (yí jiàn lǐ wu.) 2. jīnnian shèngdānjié¹ wǒ³ d péngyou - wǒ jiào tā tūdi nǎinai - zuòle yí yàng xīn diǎnxīn, fēichang hǎochī, wǒ dei gēn tā xué xué.

§56,6 Pozn. I Další výrazy obsahující měrové slovo /yàng/ způsob YD 217

a/IIč.1-4: výrazy /zhè yang/, /nà yang/, /zěnme yàng/ (/zěn yang/-) ve význ. příslovčí: tak (tímto způsobem), tak (oním způsobem), jak (jakým způsobem) ve větách kladných

b/IIč.5-7: tytéž výrazy ve větách záporných; je-li uveden člen srovnání pomoci prepoz. slovesa /xiàng/, zápornka /bù/ stojí před ním

c/ výrazy /zhè yang/, /nà yang/, /zěnme yàng/ ve funkci přísudku; být takový (tj. tohoto způsobu, tohoto druhu), být takový (tj. onoho druhu, onoho způsobu), být jaký

a/1. zhè yang hǎo d jīhui¹ nǐ¹ ke búyao cuòguo. (nǐ¹ ke búyao cuòguo¹ zhè yang d hǎo jīhui.) 2. nǐ zhè yang xiǎoxīn, zuì hòu hǎishì rang tāmen zhuāzhule bǎbing. 3. zánmen ke bù néng¹ xiàng tā nà yang quē-dé. 4. 「wǒ zěn yang (wǒ zěnme) zuò, tā¹ dou bù mǎnyì.

b/1. wǒ ke bú xiàng 「nǐ nà yang lǎoshi, (nǐ nàme lǎoshi,) zài zhè zhong qíngkuang¹ wǒ³ shì yao shuō huà d. 2. 「cūnrli xiāngqīnmen (cūnzili³ d xiāngqīnmen) dǒu shuō^① ǐ² er z ke bú xiàng fùqīn 「nà yang lǎoshi (nàme lǎoshi), bù néng bǎ zhe gōngzuo jiāo gei tā.

c/1. tā zì gù zì, tài zìsī, zánmen ke bié xiàng tā nà yang. 2. jiu zhè yangr ba, zán liǎ yì rén yì bàn². 3. A: xīn lái d nèi ge gūniang, tā rén zěnme yàng? B: tǐng hǎo d. 4. wǒ lèi le, huíqu zěnme yàng? 5. A: xīnniángz¹ zhǎng d zěnme yàng? B: 「múyangr (liǎnr) bu cuò, jiu⁴ shì ǎile dianr³. 6. wǒmen d tóuz¹ wéi rén bù zěnme yàng.

§ 56,6 Pozn. II Výrazy /yí yàng(r)/, /zhè yang(r)/, /nà yang(r)/, /zěnme yàng(r)/ v přívlastku

YD 218

a/IIč.1-3: ve funkci přísudkových výrazů
b/IIč.4-6: ve funkci příslovcí

a/1. zhè yang zuo nài yang zuò | 「dōu shì yí yàng d xiàoguo. (xiàoguo dōu yí yàng. 「xiàoguo dōu shì yí yàng d.) 2. zhè yang d tiānqī | nǎr xiàng dōngtiān ne? 3. nà yangr d gāoji huò | zhǐ néng zài tèsu shāngdiàn lǐ cái yǒu. 4. wǒ bu zhìdào xīn lái d jīnglǐ | shì zěnme yàng d yí ge rén.

b/1. nà yí yang nán d wèntí | rang tāmen liǎ lai huída. 2. 「zhè yang lěng d tiānqī (zhè yang lěng d tiānr) | wǒmen d lǎo yéye shì jué bu huì chūqu d. 3. nà yang dai zāngzīr d huà | wǒ ke tīngbuguān. 4. wǒ ke zhīdao | tā shì yí ge 「shénme yang(r) d (zěnme yàng(r) d) 「lǎoshi d rén. (lǎoshirén)

§ 57 Používání číslovek /èr/ a /liǎng/

YD 219

Číslovka /èr/

a/ jednoduchá (jednoslabičná) číslovka /èr/ dvě ve formulích matemat. úkonů

b/ ve všech složených číslovkách (i ve spojení s měrovými slovy!)

c/ ve spojení s předponou číslovek řadových: /dì'èr/ druhý

Číslovka /liǎng/

d/ obecně ve spojení s měrovými slovy

e/ ve spojení s měrovými slovy označujícími číselné řady (/bǎi/ sto, /qiān/ tisíc atd.) se používá číslovek /èr/ i /liǎng/

f/ ve spojení s některými měrovými jednotkami se rovněž používá obou číslovek (ve spojení s měrovou jednotkou /liǎng/ dvoulot (tj. 50 gr.) se používá vždy číslovky /èr/)

a/1. shéi dou zhīdao | èr jiā èr shì sì. 2. shí bei èr chū shì wǔ. (shí yong èr chū shì wǔ. 「yong èr chū shí shì wǔ.)

b/1. èrshí'èr jiā shí'èr | shì sānshì sì. 2. èr bai èrshí'èr | chéng yì bǎi yīshíyī | shì liǎng wan sì qiān liù bǎi sìshí'èr.

c/1. dìyī ge rén chūlai yìhòu | dì'èr ge rén cái néng jìnqu. 2. wǒ bù néng lái shì yīnwei: dìyī | wǒ àiren bìng le, měi rén kǎn hǎiz; dí'èr | wǒ d gōngzuò liǎng tiān^④ zhì nài děi jiāo, suǒyì qīng yuánliang ba.

d/1. wǒ zuò huǒchē | zuòle liǎng tiān liǎng yè, lèisi le. 2. liǎng zhang chuāngtóu xiǎozhuōrshang | fàngzh liǎng zhan tái dēng. 3. tā yòng yì tào wǔ jian wǔ d fángz | huànle liǎng tao liǎng jian d fángz. 4. 「liǎ rén (liǎng ge rén) | qízhi liǎng liang chē dao shuāng fāng fùmǔ jiā qu bǎi-nián. 5. wǒ shìjiǔ, tā shìqī, wǒ bǐ tā dà liǎng suì.

e/1. cong quán guó | laife 「liǎng wàn liǎng qian (liǎng wàn èr qian) èr, bai èrshí'èr míng dàibiāo. 2. shuō huà d shíhour | yí bān xíguān shuō liǎng wàn, bù xíguān shuō èr wàn. 3. yúxià d shù | shí èrshí'èr wàn 「liǎng qian èr bai (èr qian èr bai) èrshí'èr dianr èr.

f/1. ta zhòngle 「èr mǔ dào z èr mǔ cài. (liǎng mǔ dào z liǎng mǔ cài.) 2. zhè shí 「èr máo d piào z. (liǎng máo d piào z.) 3. huā liǎng máo qián | jiù kě yí mǎi yí ge. 4. zhè běn cídiǎn | cài liǎng kuai èr mǎo bā, zhèn piányí. 5. wǒ yào èr jīn hóng píngguo, èr jīn 「xiāng jiào píngguo. (huàng píngguo.) 6. A: zhè tiào jīn xiàng liǎnr | duō shǎo kè? B: liǎng kè duō yí diǎnr. 7. jīnnián | ta zhǐ mài gei guójiā | liǎng dàn liǎng shí. 8. zǒu, zán liǎ 「hè èr liǎng qu! (hè ta èr liǎng qu!)

§58,2 Větná částice /ba/ (viz též Fonetická charakteristika čínštiny, USHC str. 63-64) YD 220

a/IIč.1-2: zmírňuje rozkaz

b/IIč.3-4: v otázce naznačuje očekávání souhlasu

c/IIč.5-6: ve vyprávěcích větách naznačuje subjektivní nejistotu nebo nedůvěru, zmírňuje apodiktičnost tvrzení apod.

a/1. shénme shì qīngshēng, nǐ huída ba. 2. lǎoshī shuō | shíjiān dào le, zánmen xià kè ba. 3. kuài chí ba, bùrán yào liǎng le.

b/1. wǒ d gōngkè zuòwán le, kě yí chūqu wǎnr la ba? 2. jiù àn nǐ d yìsi zuò, kě yí la ba?
ni rènwei,

c/1. ta géi nǐ dǎle | xiǎo bàogào le ma? kǒngpa bú huì ba. 2. wǒ xiǎng | ta bú shì zhè ge yìsi, nǐ wùhuì le ba. 3. A: míngtiān shì chūnjié, wǒmen kě yí bú shàng kè la ba, zài yìqǐ qǐngzhu qǐngzhu hǎo bu hao? B: hǎo wa, zài nǎr qǐngzhu ne?

§58,3 Větná částice /a/ (/wa/, /ya/, /na/)

YD 221

a/IIč.1-4: otázkám (charakterizovaným jako otázky tazacími slovy, opakováním slovesa se záporom nebo i jen intonací) dodává emocionálního zabarvení

b/IIč.5-7: dodává větě charakteru zvolání

a/1. bànyèlǐ | qíchē pǎole máo, shénme chē dou méi you, zhè ke zěnme hǎo a?
2. nǐ shì zōuzh lái d ya? 3. nǐ lái bu lái a? yào lái | děi xiān gào su wo yì shēng r.

b/1. quán jiā rén zài yikuài guò-nián, duǒ hǎo a! 2. chángchéng shì zhēn cháng zhēn gāo a!

§58,4 Větná částice /ma/ (viz též Fonetická charakteristika čínštiny, ÚSHČ str. 61, 64) YD 222

a/IIč.1-2: na konci vět tázacích, relativní poloha částice /ma/ je vyšší

b/IIč.3-4: na konci vět vypovídacích nebo vybízecích (vyjadřuje naléhavost výpovědi nebo vybídnutí), relativní poloha částice /ma/ je hlubší

a/1. yú d chángz yě néng chí, nǐ zhīdao ma? 2. A: wǒ qù, nǐ yě qù ma? B: nǐ qù wǒ yě jiù qù. 3. A: Xiǎoxī jīntian lái ge ma? B: hái méi ne. 4. nǐ zhǎo tā, nǐ bú shì ma, tā lái le! 5. A: wǒ d shǒubiǎo ne? B: bú shì zài nǐ shǒushang dài zhē ma?

b/1. wǒ d yìsi gen nǐ d yìsi shì yí yàng d ma, měi you blyao zhēnglùn. 2. nǐ bù xǐhuan jiù bié mǎi ma.

§58,5 Větná částice /ne/

YD 223

a/IIč.1-3: označuje trvání děje (srov. §40,7 YD 158)

b/IIč.4-6: označuje výrazy tvořené pouhým nominálním členem (i některé rozvažující výrazy) jako otázky

c/IIč.7-10: emocionálně zabarvuje otázky obsahující tázací slova (tyto otázky nepřipouštějí použití větné částice /ma/)

a/1. A: nǐ àiren zài nǎr ne? B: zài húli yóuyǒng ne. 2. yáng zài cǎodìshang chí cǎo ne. 3. wǒ dào zhèr yǐjīng bàn nián le, (yǐjīng you bàn nián le,) hái méi kàngo jiéke diànyǐng ne.

b/1. A: wǒ d yǎnjìng ne? B: zài zhuōzishang ne. 2. wǒ ràng nǐ bàn d shìr ne, nǐ bàn le ma? 3. A: wǒ qù, tā yě qù, nǐ ne? B: nǐ shuō ne, wǒ qù hǎo ma? (héshi ma?) 4. A: wǒ juéde tā zhè ge rén bù cuò, nǐ shuō ne? B: wǒ shuō shénme ne, wǒ rènshi tā cai liǎng ge yuè.

c/1. A: nǐmen shuō shèi ne? B: gào su nǐ, nǐ yě bù rènshi, fǎnzheng shuō d bú shì nǐ. 2. tā méi zài nǐ nǎr, néng zài shèi nǎr ne? 3. A: zánmen qǐng zhu qǐn zhu ba! B: shénme shì hour ne, míngtiān zěnme yàng? A: míngtiān jiù míngtiān ba. B: míngtiān jǐ diǎn ne? A: wǒ kàn xià-bān yǐhòu wǔ diǎn ba. B: hǎo ba, jiù wǔ diǎn. kěshi zài nǎr ne? A: zài shuāike píjiuguǎn zěnme yàng? B: hǎo ba, yì yán wéi dìng.

YD 224

se může také vložit Větná částice /le/ (případně slovesná přípona /le/) mezi základní sloveso a dvojslabičný směrový modifikátor (atonická výslovnost obou slabik modifikátoru se prakticky nemění, i když prvá jeho slabika se může příležitostně vyslovit oslabené tónicky)

1. wēile gūniang, liǎng ge péngyou 「chǎoleqilai. (chǎoqilai le.) 2. húli | zai dòngkǒu | lòule lou tǒu, 「you suǒlehuiqu. (you suǒhuiqu le.)

YD 225

(IIč.1-5) Vazby s /chúfēi...bùrán/ a /chúfēi...cái/

1. chúfēi nǐ | bu huì, bùrán jiù děi zuò. 2. chúfēi nǐ | you yìng jǐng huò, bùrán jiù bù neng zai zhèi jiā shāngdiàn mǎi dōngxi. 3. chúfēi | nǐ | you wàihui juàn, cái neng mǎidào zhè zhong dōngxi. 4. chúfēi nǐ | gěi ta shénme, hǎochu, ta cái neng bāng nǐ shuō shuō huà.

§59,1 V čínštině, jak již víme, se slučovací spojení jmenných větných členů vyjadřuje nejčastěji prostým postavením členů vedle, někdy též za pomoci nominálních slučovacích spojek (méně často než v čestíně); v případě několikanásobných postverbálních jmenných členů se nejčastěji sloveso opakuje pro každý člen zvlášť. V otázkách se hojně používá rozlučovací spojky/háishi/ nebo.

§59,2 Slučovací spojení členů několikanásobného podmětu: členy se prostě kladou vedle sebe (poslední může být připojen fakultativními spojkami /gēn/,/hé/), u slovesa se zpr. klade vhodné příslovce vyjadřující pluralitu (IIč. 1-8)

YD 226

1. rénshēn diāopí wùlacǎo | shì dōngběi d sān yangr bǎo. 2. nán d nǚ d lǎo d shào d | dōu cānjiāle yóuxíng. 3. 「tūdòu miàndàn miànbào (tūdòu miàndàn he miànbào) | dōu shì jiéke d zhǔshí. 4. 「Rénmín rìbào | jīguānbào. Hóngquánbào (Rénmín rìbào he Hóngsequánlibào) | dōu shì gòngchāngdǎng d
5. wǒ nǎr yě bu qù, 「chū-guó lǚxíng | guōnèi lǚxíng (chū-guó lǚxíng he guōnèi lǚxíng) | fǎnzheng dou xūyao qián.

§59,3 Slučovací spojení členů několikanásobného předmětu

YD 227

předmět v postverbálním postavení:

a/IIč.1-3: pomocí spojek /gēn/,/hé/

b/IIč.4: opakováním slovesa pro každý člen, při opakovaném slovese stojí vhodné příslovce, např./yě/ také, /háishi/ ještě

předmět je uveden prepoz. slovesem /bǎ/ nebo se jedná o předmět, který je ve větě konexním členem (viz §60,1 pozn.II):

c/IIč.6-8: členy se kladou vedle sebe (poslední může být připojen pomocí spojek /gēn/, /hé/), před slovesem stojí zpr. příslovce /dōu/

předmět je v antepozici:

d/IIč.9-12: stejně jako v c/

předmět nepřímý:

e/IIč.13-14: nejčastěji pomocí spojek /gēn/, /hé/ (ať již se jedná o postavení za slovesem nebo je nepřímý předmět uveden pomocí prepoz. slovesa /gěi/)

a/1. Měiguó he Sūlián | dōu youle huǒjiàn | dǎodàn | he hángtiān fēiji. |

2. Měiguó he Sūlián | yǐjīng qiāndingle | xiāohuì jìncheng dǎodàn he zhōngcheng dǎodàn d xiéyì.

b/1. tā shì wàijiāoguān, | qùguó Zhōngguó | yě qùguó Fēilibīn. (qùguó Zhōngguó he Fēilibīn.) 2. zhèi wei lǎo xiānsheng | huì zhōngwén yīngwén, yě huì déwén èwén, hái huì xībanyáwén he pǔtaoyáwén. 3. zhèi ge jiāhuo | tèbié xǐhuan qián, yě xǐhuan nǚren. 4. wǒ méi you yìngbì měiyuán, yě méi you | běn guó d wàihuijuǎnr, zhǐ you pǔtōng d kèláng.

c/1. tā ba biéshù | qìchē (tā ba biéshù he qìchē) | dōu mài chūqu le, yào mái xiǎolǒur. 2. xiǎohuǒz | gēn ren dǎ-jià, ba bíz | yǎnjīng | dōu rang ren gei dǎqīng le. ② 3. sāoz | ba ròu | cài (ba ròu he cài) | dōu mài hǎo le. 4. lǎotóur zài cǎiyuǎnr ne, lǎopór ba cài | fàn | dōu gei ta sòngqu le. ② 5. lǎotóur zài cǎiyuǎnr ne, lǎopór | ràng ta nǚxu | ba cài | fàn | dōu gei ta sòngqu le. 6. tā ràng wǒ | wǒ mēimei (tā ràng wǒ gēn wǒ mēimei) | dōu shàng tāmen jiā qu guò nián.

d/1. tángcùyǔ | hóngshāojī (tángcùyǔ he hóngshāojī) wǒ dōu (wǒ dōu yǐjīng) zuòhǎo le, zài zuo yí ge tāng | jiù kěyǐ chí fàn le. 2. chuáng | guǐz (chuáng he guǐz) | tā dōu huì zuò, hái huì zuò zhuōz ne. ② 3. shōuyīnjī | diànshìjī (shōuyīnjī he diànshìjī) | tā dōu huì xiūli, lián lǜxiàngjī | tā dōu huì xiūli. 4. hóng d lán d bái d | wǒ yí yàng(r) yào yí gè.

e/1. bāmèi ^{tuōrén} | gei wǒ he nǚ'ermen | shāolaile yǔróng dàiyī. 2. tā jiè gei wǒ | gēn wǒ àiren | měi ren yí bǎ yúsǎn.

§59,3 pokr. Příklady slučovacího spojení několikanásobných členů
v preverbálních určeních času a místa

YD 228

- a/IIč.1: určení času
- b/IIč.2: určení místa

a/1. 「qùnián | jīnnián (qùnián gen jīnnián 「lóngnián | shēnián 「lóngnián
gen shēnián) | Jiéke dōngtian | gēnben bu xiàng dōngtian, yì dianr
yìsi ye méi you. 2. 「shàngwǔ | xiàwǔ (shàngwǔ he xiàwǔ) | dōu you tāolunhuì.
b/1. jiāliǎ^③ jiāwài | dōu shì tā yí ge rén zhāngluò, tā àiren | zhǐ guān zìjǐ
chuàngzuo. 2. lóuqián^② lóuhòu | yǒu hǎo xiē huār | cǎodì | he xiǎoshù.
3. gùz shàngmian | xiàmian | dōu sāimǎn le shù, yǐ jīng méi you dìfangr le.

§59,4 Slučovací spojení členů několikanásobného přísudku

YD 229

- a/IIč.1-2: slovesné výrazy v postavení bezprostředně vedle sebe
- b/IIč.3-4: adjektiva bezprostředně vedle sebe (v ustálených spojeních)
- c/IIč.5-10: slovesné i adjektivní výrazy vedle sebe, každý člen uveden
příslovcem /yǒu/ (příslovce /yǒu/ na prvním místě může být nahrazeno
příslovcem /jǐ/)
- d/IIč. §59,3 č.5: modální sloveso se opakuje u obou členů, podruhé s vhod-
ným příslovcem (např. /yě/ též)

a/1. tā tāng zài cǎodìshàng kàn shù. 2. tāmen liǎ | zuò zài yíkuàir | hē chá
liáo-tiānr.
b/1. zhè ge rén | yīnxiǎn jiǎohuà, xiǎoxīn tā. 2. shǐyòng zhè zhōng jīqī |
jīngjǐ kèkào. 3. zhè ge xiǎohuǒz | niánqīng yǒuwéi .
c/1. qu Běijīng | tā yǒu zuo fēijī | yǒu zuo huǒchē. 2. wǒmen jiā | 「yǒu
chī zhōngguofàn | yǒu chī jiékefàn. (yǒu chī zhōngcān | yǒu chī xīcān.)
3. tā yǒu lǎn yǒu huà, shèi dōu bu yuànyì gēn tā hézuò. 4. tā yǒu cōngmíng
yǒu yòng-gōng, lǎoshī hěn xǐhuan tā.
d/1. tā gǎn shuō yě gǎn zuò. 2. tāmen xiǎng xué gǔwén, yě xiàng xué shūfǎ.

§59,5 Slučovací spojení několikanásobných přísudkových (tj. slovesných i
adjektivních) i jmenných členů přívlastku

YD 230

- a/IIč.1-2: slovesné výrazy s e kladou vedle sebe nebo (mají-li stejný
podmět) se též mohou spojovat příslovcem /yǒu/
- b/IIč.3-4: adjektivní výrazy mívají každý u sebe příslovce /yǒu/
- c/IIč.5-6: v ustálených spojeních adjektivní výrazy stojí prostě vedle
sebe
- d/IIč.7-9a: jmenné členy se spojují pomocí spojek /gēn/, /hé/ nebo se
podstatné jméno pro každý přívlástek opakuje zvlášť

a/1. zuótiān | wǒ ràng nǐ nǎzǒu | zuì hòu nǐ hái shì wàng zài zhèr le d nei⁴
bao dōngxi | yì huǐr yǒu rén gei² nǐ sòngqu, nǐ zài jiāli dēngzh. 2. nǐ néng
bu néng² | ba nǐ nèi ci | ràng wǒ chī wǒ méi chī d nei⁴ zhōng yào |
hái shì gei² wǒ diǎnr, wǒ xiǎng shì shì. 3. qiú nǐ bāngzhu | yǒu bu xìnren
nǐ d shìr | wǒ bu gǎn.

b/1. zhè yang yǒu chán yǒu lǎn d rén | shéi xǐhuan? 2. tā yǒu yí ge yǒu
niánqīng | yǒu néng gǎn d zhùshou.

c/1. pópó zìkuā tā yǒu yí ge máli lìsuǒ d xífur. (yǒu máli yǒu lìsuǒ d
xífur.) 2. tā fùqīn | shì yì wèi hé'ái kēqīn d lǎoren.

d/1. zhè yangr d huà (rúguo zhè yangr d huà | rúguo shì zhè yangr d huà) |
wǒ gēn nǐ d nǚlì | bú jiù suàn bái dā le ma? 2. tā gēn tā àiren d qián |
shì fēnkāizh yòng. ②. fǎguān | ba yuàngào he bèigào d shēnxun jìlù |
kànle yì biàn | yǒu kànle yì biàn. 4. wǒ méi yǒu jiéke d wàihuijuàn,
yě méi yǒu zhōngguó d wàihuijuàn, (wǒ méi yǒu jiéke wàihuijuàn, yě méi
yǒu zhōngguó wàihuijuàn,) wǒ shénme wàihuijuàn dou méi yǒu.

§59,6 (IIč.1-3) Souřadně spojené věty nejčastěji klademe prostě vedle sebe YD 231

1. wǒmēn zhōngguórén | ài hē chá, nǐmēn jiékerén | ài hē kāfēi. 2. yàzhōuren |
ài hē lüchá, ōuzhōuren | ài hē hóngchá. ②. wǒ shì fōjiāotú, nǐ shì jīdujiāotú,
tā shì huǐjiāotú (yīsilānjiāotú), hái yǒu xǔ duō rén | shì bú xìn shénme
zōngjiào d. (shì wúshēnlùnzhě. | shì bú xìnyang shénme zōngjiào d. | wú
zōngjiào xìnyǎng.) 4. zhèi jī ge xuésheng | dòu hēn yòng gōng, shuǐpíng
yě bu cuò, nèi jī ge xuésheng | lǎo bu yòng-gōng, shuǐpíng tài chà,
děi ràng tamen | dūn-bān. (liú-jǐ.)

§60,1 Věta předmětná (bez jakékoliv spojky) je v postavení za větou hlavní YD 232

a/IIč.1-4: neobsahuje otázková slova

b/IIč.5-8: otázková slova stojí i ve větě předmětné na místě, jež jim přísluší podle jejich syntaktické funkce

a/1. wǒ jǐwei nǐ bù lái le, nǐ lái le, tài hǎo le, jìnlai jìnlai. 2. nǐ
kàn | tā shuō d huà | huǐ suàn-shù ma? 3. rénjiā dou shuō | tā shì ge
shénjīngbìng, suǒyǐ bié gēn tā shēng-qì!

b/1. shéi dou¹ bu zhīdào | zhè⁴ shi zěnme gāo d. 2. wo zhīdào | ta xǐhuan
shenme zhōngguo gūniang, dànshi bù zhīdào | ta xǐhuan d shi shéi. 3. wo
zhīdào | shéi gào le wo. (shéi bǎ wo gei gào le.) var. wo zhīdào | shi
shéi gào le wo. (shi shéi bǎ wo gei gào le)

§ 60,1 pozn. II (IIč. 60,1 č. 9-16) Věty se slovesy, po nichž následuje
předmět ve funkci "společného (konexního)" větného členu (tj. předmět,
který je zároveň podmětem slovesa následujícího; případná slovesná pří-
pona se připojuje až k tomuto druhému slovesu, srov. ex. č. 7-8.) YD 233

1. qǐng: wo qǐng ni ba zhè feng xìn | jiāo gei xiǎo Tiānr.
2. pài: guójiā pài ta chū guó xuéxi.
3. ràng: tāmen gōngsī | ràng ta dao zhōngguo qu gōngzuo.
4. bú ràng: ta àiren bú ràng ta zai wūzilǐ chōu-yān, ta zhǐ hao | dao
shàitáishang qu chōu. (dao yángtáishang qu chōu.)
5. jiào: A: jiào ta qu⁴ zhōngguo jiāo shénme? B: dàgài jiāo sīluofákèwén ba.
6. bú jiào: tāmen wèi shenme bu jiào nǐ qu, jiào tā qu ne? tā you | bú huì
shuō hàn yǔ. (bú huì zhōngwén.)
- 7-8: 7. shi wǒ ràng ta bàn le zhè⁴ jian shì. 8. tāmen gōngsī | pài ta qu le
zhōngguo.

§ 60,2 Závislé otázky; otázka přímá jako druhá věta souvětí YD 234

a/IIč. 1-3: závislé otázky
b/otázka přímá jako druhá věta souvětí

- a/1. wo wèn ta qu le zhōngguo méi you. ta shuō | hai méi ne. 2. māma wèn
hái zimen | zuò le gōngke méi you.
- b/1. wo wèn ta | xiǎng bu xiǎng³ qu Zhōngguo. ta shuō | nà hái yong wèn ma?
2. ta wèn wǒ | zhè⁴ shi shéi lái² d xìn. wo shuō | ni gàn má yao zhīdào, jìdu
ma? 3. ta shuō zhè⁴ shi zěnme gāo d. wo shuō | zhè ni yīnggai wèn wen
nǐ zìjǐ, zěnme dao wènqi wǒ lai le ne? var. zhè⁴ shi zěnme gāo d | ta
shuō. zhè ni yīnggai wèn wen nǐ zìjǐ, zěnme dao wènqi wǒ lai le ne, wo
shuō.

§ 60,3 (IIč. 1-6) Podmět vyjádřený větou nebo slovesným výrazem YD 235

1. dāng língdao bù dong yèwu | nà ke jiǎnzhǐ shi xiàohuar. 2. chí zhōngguo fàn
bú yong kuàizhǐ ke bú dài jǐnr. 3. A: bú gu cānjiā xuǎnju xíng ma? B:

dāngran xíng, kěshì ní bú qu yì ci shì shì. 4.kāi qìchē 「bu dài」
zhízhào (bu dài jiàshì zhízhào) kè huì you máfan.

§60,4 Věta účelová

YD 236

jako druhá věta souvětí:

a/IIč.1-5: uvedena spojkami /jiào/, /ràng/ a dalšími výrazy obsahujícími tyto morfémy; funkce účelových spojek /jiào/, /ràng/ se vyvinula na základě vazeb těchto slov jako sloves s následujícím "konexním" členem, srov. § 60,1 pozn. II

b/IIč.6-7: je-li podmět obou vět souvětí stejný, účelová věta obsahuje slovo (příslovce) /hǎo/ ve význ. aby

c/IIč.12-15: uvedena výrazy /miǎn d/, /bú ràng/ aby ne

jako první věta souvětí:

d/ uvedena výrazem /wèile/ (IIč. 8-9)

e/ uvedena výrazem /yào/, /yàoxiang/ aby (doslova: je-li třeba, aby; chceme-li, aby; dvojslab. /yàoxiang/ může stát i před podmětem věty)

a/1^①women duō zuo yì dianr | 「jiào dàjiā (ràng dàjiā 「hǎojiào dàjiā 「hǎorang dàjiā) dòu chībǎo. 2.sānshí wǎnshang | liǎng ge guīnǚ dòu huí fùmǔ zher jai guò-nián, hǎorang (hǎojiào) liǎng wei lǎoren bú jìmo. 3.ta chū-chāi qu Zhōngguó | mǎile hen duō zhúsǔn | mògu | hǎishēn | hǎizhè shenme d Zhōngguo cáiliào, 「ràng ta àiren (jiào ta àiren 「hǎojiào ta àiren 「hǎorang ta àiren) gei ta zuòzhì chí. 4.ta bǎ háiz dou dàichuqu wǎnr, 「rang ta àiren (jiào ta àiren 「wèi d shì rang ta àiren 「wèi d shì jiào ta àiren) | hǎohāor d shuǐ yì jiào.

b/1^②ta cong Zhōngguo shíxí huí lái | mǎile hao xiē mù'ěr huánghuār, hǎo zuò ta zuò ai chí d mùxuròu. 2.ta xiǎng shēnqing zǎo dianr shàng-bān, hao zǎo dianr huí jiā jiē háiz.

c/1.tiānr lěng le, chūqu duō chuān dianr, miǎn d zháo-liáng. 2.zai nàr mǎi dōngxì | ní zuì hao zhǎo ge běndìren péizhì ní, miǎn d 「shàng-dàng. (shòu-piàn.) 3.ta bǎ yào | dou tái d gāogāor d, 「bú rang háizimen (bú jiào háizimen) gòuzhao. 4.tāmen gùyì bu bàodao quánbu shìshí, bú rang rénmin zhīdao zhēnqíng.

d/1.wèile zhuā qián, ta lǎo gàn fàn-fǎ d shìr. 2.wèile xuéhao hànǚ | ta jìng zai jiēshang | gen gè zhong rén liáo-tiānr.

e/1.yào zhīdao shēnghuo, jiù děi dao shēnghuo dāngzhōng qù, bùrán jiù xiěbuchū shenme hǎo dōngxī lai. 2.yàoxiàng biéren zūnjīng nǐ, jiù děi shǒuxiān ' zìjǐ zūnjīng zìjǐ.

§60,4 pokrač. Slovo /ràng/ v čele vět pracích: at... YD 237

1.ràng ta shuō ba, shuōchulai ' bi biē zài dùzilǐ qiáng. 2.ràng tāmen chí ba, néng chí duōshao ' chí duōshao. 3.ràng tāmen zhētēng ba, kàn tāmen hái néng zhētēng duō jiǔ.

§61,1 Obecné slovesné numerativy YD 238

a/IIč.1-3: numerativy /cì/, /huí/

b/IIč.4-5: numerativ /xià(r)/ (často též pro vyjádření určité krátké doby trvání děje.)

a/1.wo kànle wǔ cì ' sān guó yǎnyì, (sān guó zhì), měi cì ' dōu yǒu xīn de shǒuhuò. 2.wo yǐjīng lǎile hǎo jǐ cì, nǐ dōu bù zài. 3.Běijīng ' wo quò sǎn cì le, Xī'ān ' zhī quò yí cì, hái xiàng zài qu yí cì liǎng cì de, hǎohaor ' d kàn kan.

b/1.ta qīngqīng de tōngle wǒ yí xià, ràng wo bié chū-shēng. 2.dǎ yí xià, duì buqǐ, gào su lǎo shī wǒ yǒu lǐ. 3.'nǐ duō yí xià, (nǐ duōkai yí xià,) ràng rén jiā guò qu. 4.'nǐ cháng yí xià (nǐ cháng yí cháng 'nǐ cháng cháng), xián dān r zěn me yàng. 5.nǐ gěi ta jiě shì yí xià, ràng ta bié shēng-qì, bié wù huì. 6.nǐ yǒu hóng bǐ ma? jiè wo yòng yí xià. 7.nèi shuāng dà, nǐ shì yí xià zhèi shuāng, kě néng chà bu duō.

§61,1 pozn. Deiktická slova ve spojení se slovesnými numerativy ve funkci určení času. Numerativy ve spojení s YD 239

a/IIč.1-3, 8-10: číslovkami řadovými

b/IIč.4-7: s jinými deiktickými slovy

c/IIč.11-14: spojení deiktických slov (včetně číslovek řadových) se slovesnými numerativy v postavení přívlastku

a/1.wǒ dì yí cì kàn ' gēn ben méi dǒng, dì èr cì kàn cai dǒng le yí diǎnr, dì sān cì kàn jiù chà bu duō le. 2.tān gāng qīn de shíhòu ' měi ge zhí tóu de měi yí xià ' lì liang ' dōu de yòng de jūnyun.

b/1. zhèi cì ' méi kǎo hǎo, ' xià yí cì (xià cì) ' ke děi hǎo hǎo zhǔn bei zhǔn bei. 2.shàng cì ' shì tā zuì hòu yí cì ' dao wǒ men jiā lai, yíhòu zài

ye méi lái. 3. měi cì shàng kè | tā dou 「chí dào, (wǎn lái, lái wǎn,)
lǎoshī xīnlì | hǎo bu gāoxìng.

c/1. he lǎo huà jiā | diyī cì d huǐmiàn | gei³ ta liúxiǎle nǎnwàng d yìnxìang,
ta pàn wangzh èryuefen | he tā dī'èr cì d huǐmiàn. 2. chūxī d wǎnshang,
shízhōng qiāodao dīshí'èr xiǎr d shíhour | dàjiā jiū jǔ-bēi hùhè xīnnián.

§61,2 (IIč.1-5) Specifické slovesné numerativy YD 240

1. tāmen jiā nèi tiao quē-dé d gǒu | yǎogo wo yī kǒu, ye yǎogo nǐ ma?
2. wo gāng yao shuō, ta dèngle wo yī yǎn, wǒ jiū méi gǎn shuō. 3. ta
chūfē wo jī quán, hai tīle wo liǎng jiāo. 4. ta jiāo dī dī d jiàole
yī shēng qīn'ài d, wo tīngle zhī qī jī pī gē dā. 5. wèi tí gōngzī d shìr,
「ta hái kùle yī cháng. (ta hái kùle yī bíz. 「ta hái mǒ bíz le.)

YD 241

§61,4 (IIč.1-5) Pravidelný pořádek postverbálních větných členů: sloveso -
- předmět - komplement vidu (tj. spojení číslovky se slovesným numer.)

1. zhǐ pīpingle ta jǐ jù, tā jiū huǒ mào sān zhàng. ②. 「wo bù xiǎoxin
(wo bù xiǎoxin d) | cǎile jiěje 「yī jiǎo, (yī xiàr,) ta téng d 「zhī jiào,
(zhī jiàohuan,) shuō ta jiǎoshang you jīyan. 3. 「lùguo nar⁴ d shíhour
(nebo: lùguò nar d shíhour) | 「wǒ qu kànle ta yī xiǎr, (wǒ qu kànle
kan ta,) ta guò d hái bu ouè.

§61,4 pozn. Pořádek postverbálních větných členů: sloveso - komplement
vidu - předmět YD 242

a/IIč.1: někdy v případech, kdy předmět není vyjádřen zájmenem
b/IIč.2: je-li předmět předmětem lokativním
c/IIč.3-5: je-li komplement vidu vložen mezi složky objektového slovesa

a/1. wo géi nǐ dǎgo | liǎng cì diànhuà, dōu méi ren jiē. 2. nǐ géi ta
jiěshì yī xiǎr zhe⁴ dao tí. 3. wo méi xiǎoxin | pèngle yī xiǎr⁴ ta¹ d gēbei,
jiéguǒ | ta nèi yī huà(r) | jiū gei pèngwāi le.

b/1. ta què hǎo jī cì zhōngguo, zuì jìn ta yòu yào qù. 2. wo shànggo
liǎng cì Xiāngshān, dēnggo yī cì Chángchéng.

c/1. Máo Zédōng | jiégo sān cì hūn. 2. wo měi ge yuè | lí liǎng cì fà.
3. wo bàn nián tàng yī cì fà, tàng d cìshu tai duō le bù hao.

§61,5 Zdvojování sloves

YD 243

a/IIč.1-9: sloves jednoslabičných

b/IIč.10-11: slovesa /shì/ zkusit v postavení na konci věty: /...shì shì./ (též /...shì shì kàn./) zkusit...

c/IIč.12-13: slovesa /shì/ zkusit v postavení před jiným slovesem: /shì shì.../ (též /shì shì kàn.../) zkusit...

d/IIč.14-18: sloves dvojslabičných

a/1. nǐ zài zhèr zuò zuo, wǒ mǎshang jiù lái. 2. tā xiān gēn wǒ rāng rang, yìhòu yòu gēi wǒ dào qiàn, zhēn shì. (zhēn shì d.) 3. nǐ kàn kan (nǐ chǒu chǒu) nǐ gǎnle xié shénme! 4. nǐ shì shì zhe shuāng xié, héshì! jiù mǎi.

b/1. nǐ dàgāi fā shào, liáng liang tǐwēn shì shì ba. 2. nǐ qiú qiú tā shì shì, yěxū tā huì bāngzhu nǐ. 3. kànzh róngyì zuòzh nán, nǐ zuò zuo (nǐ zuò zuo shì shì) jiù zhīdao nán bu nán le.

c/1. nǐ shì shì pīping tā, (nǐ pīping pīping tā shì shì, nǐ pīping pīping tā shì shì kàn,) tā yào shì bu xiàng nǐ bàofu, nà cai guài ne. 2. nǐ shì shì wáng xiǎ dūn yì dūn, wǒ kàn zhe kù yǒu yì diǎnr shòu. (jǐn.)

d/1. tā yǒu ge xiǎo yuǎnzir, xiàle bān cháng qu lǎodong lǎodong, duì shēntǐ dào shì yǒu hǎochū. 2. tā hái niánqīng, nǐn jiù yuánliang yuánliang tā ba. 3. wǒ néng bu néng lǎodong lǎodong nǐ qu gēi wǒ mǎi èr jìn miàn lai, wǒ xiànzai chūbuqù.

Výrazy /zhèr/ (/zhèli/) zde, /nàr/ (/nàli/) tam

YD 244

ve funkci záložek připojených

a/ k osobnímu zájmenu

b/ k podstatnému nebo vlastnímu jménu označujícím osobu

a/1. bù néng zài tā nar qīngzhu, tā nar méi dìfangr, děi zài wǒ zher. (děi zài wǒ zher qīngzhu.) 2. wǒ jǐde nǐn nar hǎoxiang yǒu wǒ yì běnr (yǒu yì běnr wǒ d) Bājīn d Jiā, yǒu rén gēn wǒ jiè, nǐn néng bu néng huān gēi wǒ? 3. wǒ d nèi benr cídiǎn hǎoxiang zài tā nar, nǐ shang tā nar qu wèn wen. 4. zhèr méi yǒu, dào tāmen nar qu dǎting dǎting ba.

b/1. nǐ dào dàifu nar qu kàn kan ba, bié jǐng hú cǎi juàn xiǎng. 2. chē yào shì zài wǒ nǚ'èr nar, wǒ méi far kāi chē qu. 3. chē yào shì zài wǒ nǚ'èr

nàr, (yàoshi zai wǒ nǚ' er nàr d' huà,) wǒ³ jiū méi fā kǎi chē gu le,
 jiū dēi zǎo diānr chūfā. ④. bāmèi nàr lízh chēzhàn tài yuǎn, dei zuò
 dìtiē, liùmèi nàr lízh chēzhàn tǐng jìn. 5. wǒ xiànzài¹
 zai Dàhúz zher ne, guo yí ge xiǎoshí¹ jiū qu shàng-kè. 6. guānyu
 Zhōngguo mǎnhuà¹ nǐ zuì hao¹ dao Huà lao nàr qù (dao Huà Jūnwǔ dāshi
 nàr qu) qǐngjiào^④ qǐngjiào.

§62,1-3 Základní matematické úkony

YD 245

- a/ sčítání (/jiāfa/)
- b/ odečítání (jiǎnfa/)
- c/násobení (/chéngfa/)
- d/ dělení (/chúfa/)

a/1. yì bǎi jiā yì bǎi¹ shì èr bǎi. 2. liǎng qiān jiā liǎng qiān shì sì
 qiān.

b/1. shíwǔ jiǎn wǔ¹ shì shí. 2. yī jiǎn yī shì líng.

c/1. èr chéng sì shì bā. (èr sì dé bā.) 2. sān chéng sān¹ shì jiǔ. (sān
 sān dé jiǔ.) 3. èr chéng wǔ¹ shì shí. (èr wǔ yī shí.) 4. èr chéng liù¹
 shì shí'èr. (èr liù yī shí'èr.) 5. sān chéng liù¹ shì shí bā. (sān liù
 yī shí bā.) 6. jiǔ chéng jiǔ¹ shì bāshíyī. (jiǔ jiǔ bāshíyī.) 7. shí
 chéng shí¹ shì yì bǎi.

d/1. bā bei èr chú¹ shì sì. (dé sì.) 2. yì bǎi èrshí bei sān chú¹ shì sìshí.

§62,3 Čísla složená z více řádů (na konci s nulou (nulami))

YD 246

- a/ jako samostatná čísla
- b/ jako čísla s připojenými měrovými slovy

a/1. A: wǒ géi nǐ èr bǎi wǔ, (èr bǎi wǔshí, nebo: èr bǎi wǔshí,) gòu bu
 gou? B: xíng le, gòu le. (xíng le xíng le, gòu le gòu le.) [varianty
 čísel: sān qiān wǔ, (sān qiān wǔ bǎi,) — bā wàn qī, (bā wàn qī
 qiān,) — qī qiān sān bǎi³ sìshí, (nebo: sān bǎi³ sìshí,) — qī qiān^④
 líng sìshí, (nebo: líng sìshí,) — qī qiān^④ líng sì]

b/1. A: wǒ géi nǐ èr bǎi wǔshí keláng, gòu bu gou? B: xíng le, gòu le.
 (xíng le xíng le, gòu le gòu le.) [varianty čísel: sān qiān wǔ

bai_keláng, — bā_wan qī_qian_keláng, — qī_qian sān_bai sìshi_keláng, — qī_qian líng sìshi_keláng, — qī_qiān líng sì_keláng,]

§62,4 Některé zvláštnosti vyjadřování čísel

YD 247

- a/ vyjadřování čísel 10-19 samostatně (ex.1-2) a na konci čísel složených (ex.1a-2a)
- b/ u měrových jednotek (označení číselných řádů): /bǎi/ sto, /qiān/ tisíc, /wàn/ deset tisíc a /yì/ sto miliónů, má-li být vyjádřeno, že jde o jedno sto, jeden tisíc atd., číslovka /yī/ jeden - kromě některých ustrnulých výrazů - musí být vždy vyjádřena
- c/ nejvyšší číselný řád, vyjádřený v čínštině jedním (jednoslabičným) slovem, je /yì/ sto miliónů: /yí_yì/ sto miliónů, /shí_yì/ miliarda(10⁹) /yí_wàn_yì/ billión(10¹²)

a/1.shí_kelang gòu_bu_gòu? 2.bìxū zhūnbeihǎo shíjiǔ_tào kèfáng. 1a. yī_bǎi yīshí_kelang gòu_bu_gòu? 2a.bìxū zhūnbei yī_bǎi yīshíjiǔ_fèn kèfàn.

b/1.A:lái duōshao_rén? B:lai_yì_bǎi_rén. (yì_bǎi_rén. 「yì_bǎi.」) 2.ta_yao kāi fànguǎnr, dìngle yì_qiān_shuang kuàiz. 3.ta_zhuànle yí_wan_duō_kuai_qián, chéngle wànyuánhù. 4.zháole_yi_chang² dà_huǒ, sūnshi you_yí_yì_keláng.

c/1.Zhōngguo_you shí_yì_duō_rénkou, xiànzai shì_bu_shì yǐjīng_you shíyì_yì_le_ne? 2.A:nì_zhīdao | réntí_yìgòng_you 「duōshao_xìbāo_ma? (duōshao_ge_xìbāo_ma?) B:dàgài 「bāshi_wan⁽⁴⁾yì zuǒyòu.(you_bāshi_wàn_yì zuǒyòu.)

§62,6 Vyjadřování dat a letopočtů

YD 248

1.ta¹shì yī_jiǔ_èr_líng_nián¹ wǔyue_yí_hao shēng_d, nǐ_shì shénme_shihour shēng_d_ne? 2.Gé'erbāqiaofū¹ | jiāng_yu jīnnian wǔyue_shíwǔ zhì_shí_bā_rì¹ fǎngwèn Zhōngguó.(Gé'erbāqiaofū¹ | yao_zai jīnnian_d wǔyue_shíwǔ_hao¹ | dao_shí_bā_hao¹ | dao Zhōngguó_lai² fǎngwèn.) 3.Qū_Yuán¹ Zhōngguó_zǎo_qī_d dà_shì_ren¹ | yuē_shēng_yu gōngyuán_qián¹ | sān_bǎi sìshí_nian. 4.Hàncháó¹ | qíshí_yu² gōngyuán⁽²⁾qián¹ | 「èr_bai_líng_liù_nian, zhì_gōngyuán èr_bǎi_èrshí_nián. (èr_líng_liù_nián, zhì_gōngyuán¹ | èr_èr_líng_nian.)

Výraz /hǎo_ji_gè/

YD 249

Pro emfatické zdůraznění relativně velkého počtu se před neurčitou číslovkou /jǐ/ položí /hǎo/ (zde jako deiktické slovo.) Přízvuk se přitom nejčasteji přenáší na měrové slovo, jež následuje po číslovce /jǐ/ (numerativ /gè/ přitom nabývá původní 4. tón: /hǎo_ji_gè.../ řada..., velmi mnoho...)

1. wómen jiè_gèile_tamen hǎo_ji_gè_ren, xiànzai wómen_méi_you_duō_yú_d rén_le. 2. wómen yǐ_jing jiè_gèile_tamen hǎo_ji_gè rén_ne, zěnme tāmen hǎi_shuō méi_you_rén_ne?

§63 Vazby se jmenným členem zřetelově vymezovacím (tzv. substantivem trvale příslušnosti) (IIč. 1-6) YD 250

1. ta zuǐ tàì_dà_le, yǎn Lín_Dàiyù | kě_bu_héshì. 2. ta píqi tàì_dà, dòng_bu_dong jiu_mà_rén. 3. A: ta shēnti tǐng_jiànkang_d, zěnme huì yí_xiàz jiu_sǐ_le_ne? B: ta shēnti jiànkang | qíshì zhǐ_shì biǎomiànshang_d. 4. Fēizhōu Mǎlirén | gèz_dà, Kāmǎilóngren | gèz_xiǎo. (Fēizhōu Mǎlirén | gèz_gāo, Kāmǎilóngren | gèz_ǎi.) 5. ta zuǐ bù_hǎo | xīn_hǎo.

§64,1 Zdvojení jmen

YD 251

a/IIč.1: podstatného jména /rén/: /rén ren/ všichni lidé, všichni
b/IIč.2-5: měrových slov, zřídka podst. jmen, (často s erizací opakova-
né jednotky) ve funkci určení času, někdy též určení místa

a/1. zhè_shì rén_ren dou zhīdao_d mǐmǐ. 2. tā_zai diànshìlǐ yào_tán_d | shì_rén_ren dou guān-xīn_d zhūfāng_wènti.

b/1. niǎn_nian xiàtiān | tā_dōu qu hǎibiānr. 2. tiān_tian(r) tā_dōu shì tiān_yi_liàng jiu_qǐlai, tiān_yi_hēi jiu_shàng_chuāng. 3. zuì_jīn tā_yè_yè bù_huì_jiā, bù_zhīdao tā_zai_nǎr guò_yè. 4. tāmen_jiā | yuè_yuè(r) gōngzǐ | dou_bú_gòu_huā. 5. zhēngyue_shíwǔ | zai_Zhōngguó_jiā_jiā(r) chū_yuánxiǎo, diǎn_huādēng. 6. zhè_ge_shēng | cūn_cūn dou_yǒule wányuánhù(r).

§64,2 Zdvojení adjektiv, zpr. s příponou /d/

YD 252

zdvojení jednoslabičných adjektiv

a/IIč.1-3: ve funkci příslovečného určení způsobu (u některých zdvoje-
ných adjektiv je přípona /d/ fakultativní)
b/IIč.4-7: ve funkci přívlastku
c/ ve funkci komplementu stupně

zdvojení dvojslabičných adjektiv

d/IIč.8-10: ve funkci příslovečného určení způsobu

e/IIč.13-14: ve funkci přívlastku

f/IIč.11-12: ve funkci přísudku (viz 1 §64,2 pokr.) nebo komplementu stupně (přípona /d/ je někdy fakultativní)

zdvojená adjektiva v záporu

g/ zdvojená adjektiva se mohou pojit i se zápornkou /bù/

Pozn. Při zdvojení dvojslabičných adjektiv se hovorově v případě některých adjektiv při změně tónu poslední slabiky na prvý tón stejně mění i předposlední slabika, např. vedle /lǎolaoshǐshǐ/, /lǎolaoshǐshǐ/ se hovorově také vyslovuje /lǎolaoshǐshǐ/ (výslovnost slabiky /lǎo/ zde též kolísá); vedle /qīngqīngchūchū/, /qīngqīngchūchū/ hovorově též /qīngqīnchūchū/; vedle /gāngānjīngjīng/ hov. též /gāngānjīngjīng/; vedle /tōngtōngkuàikuài/ též /tōngtōngkuàikuài/ a některé jiné. (V našich ex. v těchto případech pro jednotnost uvádíme všude hovorové varianty.)

a/1. nǐ³ yao hǎohǎor gōngzuo, hǎohǎor zuānyān² yèwu, (nǐ³ yao hǎohǎor_d gōngzuo, hǎohǎor_d zuānyān² yèwu,) zuòchū¹ chéngji₁ lai. 2. zhe háiz tōule rénjiā_d dōngxi, ta bàba ba³ ta hǎohǎor (hǎohǎor_d) dǎle yì dùn. 3. zánmen_{qu} měiměi_d chí_{ta} yì dùn⁴ kāoyā. 4. ta zǎozǎor_d jiù zǒu_{le}, wǒ yē bù⁴ zhídào ta shàng nǎr_{le}. (ta qù nǎr_{le}.) 5. ta¹ d liǎng zhī yǎn zhǐzhǐ_d chǒuzh qiánbiānr, bù zhī zài xiǎng shénme. 6. xīnnián_d shíhour¹ tāmen zú_{zū} dǎle liǎng tiān májiāng. 7. ta tiántián_d duì⁴ wǒ xiào_{le} xiào, qīngqīng_d shuō_{le} yì shēng¹ nǐ hǎo.

b/ta chǎole yì pánr¹ làlà_d (làlār_d) sìchuan cài, zhēn làsì_{le}. 2. ta¹ you yì tiáo xiǎoxiǎo_d dànshi fēichang kě'ài_d xiǎogǒur. 3. ta mǎile hòuhòu_d yì tào¹ shàng xià liǎng běnr_d jìshu cídiǎn.

c/1. xiǎo Hūz zuò gōngke_{ne}, zhèng xiě_d hǎohǎor_d, nǐ gàn má_{qu} máfan_{ta}? 2. nei⁴ ke xiǎoshùr¹ yǐjīng zhǎng_d gāogāo_d le.

d/1. ta zhǐ lǎolaoshǐshǐ_d gōngzuo, bù guān bié_d. 2. wǒ qīngqīngchūchū_(r)_d tīngjianle¹ tā shì zhème shuō_d. 3. kuài_{dao} shèngdanjié_{le}, wǒ dei hǎohǎor_d dǎsao dǎsao, hǎo gāngānjīngjīng_(r)_d guò_{le} jié.

e/1. tā shì yí ge dīdīdào_{dào}_d shàngren. 2. zài nèi zhong shèhuì¹ gōnggōngzhèngzhèng_d fǎguān¹ you jǐ ge?

f/1. ta hē_d yūnyunhūhū_(r)_d le, bù neng rang⁴ ta yí ge ren huí jiā. 2. wūzili³_d dōngxi¹ dou bǎi_d zhèngzhèngqíqí_d, kànshangqu hěn yǎzhi.

g/1.ta bǐng le | shì yīnwei ta lǎo bu hǎohāor d chuān yīfu, zhāole liáng.

②2.zhèi ge ren shuo huà kēngkengjījī, cōnglai bu tōngtongkuāikuāir d shuō. 3.ni biéyou kēngkengjījī d, yào shuō jiu hǎohāor shuō, bù shuō jiu bié kēngji.

§64,2 pokr. Významový rozdíl mezi nezdvojenými a zdvojenými adjektivy: zdvojená adjektiva ve všech svých funkcích jsou expresivnější YD 253

1.zhè ge rén hen tòngkuai, shuō shenme zuò shenme. 1a. zhè ge rén | tōngtongkuāikuāir, (zhè ge rén | shì ge tōngtongkuāikuāir d ren,) shuō shenme zuò shenme.

2. tiānr lěng le, (tiānqi lěng le,) chūqu yīnggai chuān nuǎnhuo dianr³. (chūqu yīnggai chuān nuǎnhuo dianr³) 2a. tiānr lěng le, (tiānqi lěng le,) yīnggai chuān nuǎnuanhuōhuōr d.

3. zhè ge rén gòu hūtu, gen¹ ta bù hǎo bàn shìr. 3a. zhè ge rén hūhutūtū, bù neng tài xiāngxin ta.

4. hǎo dōngxī yīnggai zhēnxī. 4a. hǎohāor d xīn xié | ta jǐ ge xīngqi jiū⁴ gei chuān d bu chéng yàngz le.

5. xiǎorén¹ | lǎo shuō dārenhua⁴. 5a. xiǎoxiǎo d rén¹ | xīn dao bù xiǎo, yě zhīdao | qiān shì hǎo dōngxī.

YD 254

§64,2 pozn. Zdvojení adjektiv jako celku (nikoliv po slabikách) označuje činnost, jež mají přivodit stav, vyjádřený adjektivem (II č. 1-2)

1. wūli tài rè le, zánmen dào wàimian línzilǐ qu liángkuai liángkuai.²
2. nín kuài jìnlai nuǎnhuo nuǎnhuo ba. 3. háizimen dou zhǎngdà le, dou chéng jiā lì yè le, zuò fùmǔ d | jiu kěyī qīngsong qīngsong le. 4. chíwán wǔfàn | yīnggai chūqu liūda liūda | xiǎohua xiǎohua shír.

§64,3 Zdvojování sloves

YD 255

a/IIč.1-3: jednoslabičných
b/IIč.4-5: dvojslabičných

a/1.wo yéye tuīxiū le, tā lǎorenjia | měi tiān zǎoshang | dǎ da tàijiquān | sǎn san bù, bái tian zai jiāli huà huà huà | kàn kan bào | zuò zuo shì, huòzhe xié xié huífuyìlù shenme d, you shíhour yě huì huì

lǎo péngyou, 「bàn yuè shí tiān」 (shí tiān bàn yuè) hái qu kàn kan
 xì | tīng tīng yīnyuè, yī bān dǎ wǎnshàng'zǎozǎo jiu shàng chuāng
 shuì jiào. 2.ta měi tiān bāngzhu lǎolao lǎoye | mǎi mǎi dòngxī | dǎsao
 dǎsao wū shēnme.

b/1.zhè ge wèntí | wǒmen děi shāngliang shāngliang, guò liǎng tiān wǒmen
 gěi nín huí dá. 2.nǐ bié cuī wo, rang'wo kǎolǔ kǎolǔ. 3.nǐ xiān dǎtīng
 dǎtīng nǎr mǎi, 「shēng dǎ xiā pǎo tuǐr. (nebo: shēng dǎ xiā pǎo tuǐr.).

4.ta bāngle wǒmen bù shào máng, yīnggai zenme gǎnxiè gǎnxiè ta. 5.A:
 ta tì wǒmen chūle bu shǎo lì, yīnggai zěnme gǎnxiè gǎnxiè ta ne? B:
 nǐ gěi ta huà zhang huàr ba, wǒ xiàng ta yíding huì gāoxìng.

§64,4 Zdvojený numerativ nebo měrová jednotka ve významu: každý YD 256

a/IIč.1-4,6-8,10-12: v postavení přívlásktu před podstatným jménem
 b/IIč.5,9: v postavení před slovesem; zdvojenému měř. slovu zpr. před-
 chází podstatné jméno s přívlástkem zakončeným příponou /d/

Pozn. Uvedené vazby (zejména ex.b/) jsou emfatičtější než vazby deiktick-
 ým slovem/měi/"každý"s uvedenými měrovými slovy

a/1.gè ge dānwèi | dòu'you bu tóng dǎ tiáojiàn. 2.jiāli dǎ jiàn jiàn
 shì(r) | dòu deī tā dòng-shǒu, 「mèi ren bāng ta. (mèi ren bāng ta máng.)
 3.tiáo tiáo dàlù | tōng Luómǎ. 4.nǐ dǎ jù ju huà | dòu shuō daole wo dǎ
 xīnkǎnrshang. 5.cōng zhēngyue chūyī dào chūwǔ | jiā jiā(r) pùz | dòu
 guān mēnr. 6.yán hǎi yī dài dǎ zhuàng zhuàng xiǎolóur | dòu you yángtái.
 7.piàn piàn sēnlín | dòu shòule chónghài. 8.xiāng xiāng láihuò | dòu'
 yao jīngguo hǎiguān dǎ jiǎnchá. 9.pī pi láihuò | dòu' shì wǒmen dānwei
 jiē. 10.dī dī lèi, dī dī xuè.

b/1.jì dao guówài dǎ bāoguǒ | jiàn jiàn dòu deī dǎkai | rang hǎiguān
 jiǎnchá. 2.ta dǎ xuésheng | gè ge(r) dòu lai xiàng ta zhùhe. 3.jīnnian
 dǎ lǐzishù | kè ke(r) dòu zhāngle chóngr. 4.zhè yī pī píngguo | kuāng
 kuāng dòu' shì yí yàng dǎ gèr dà shǎir hóng.

§64,5 Zdvojování výrazů tvořených spojením číslovky s měrovým slovem
 (nebo i složitějších číslovkových výrazů) ve funkci YD 257

a/IIč.1-6: příslovečného určení způsobu před slovesem
 b/IIč.7-11: přívlásktu před podstatným jménem

a/1. nimen 'yí ge yí ge d (nebo: yí gè yí gè d) jīnqu, bié jǐ. 2. ba zhè xie shū | wú běnr liù běnr d dǎcheng bāoguo jì gei ta. 3. ba miàn | liǎng kuài r liǎng kuài r d hé zai yì qǐ gǎn. 4. tāmen jiā | yì xiāng yì xiāng d he kuàngquanshuǐ, gēnben bù he zìlái shuǐ(r). 5. ta yì háng yì háng d kàn, yì háng yì háng d gǎi. 6. ta bǎ láixìn | 'yí ge zìr yí ge zìr d (yí zì yí zì d) | niàn gei wo tīng.

b/1. ta mǎile yì tiáo yì tiáo d | gè zhong yǎnse d língdài. 2. yuánzǐlǐ | 'yí gè yí gè (yí gè gè 'yí gè gè) shàngzhǎi bái qī d jiàzishang | 'dou jiàzh yí ge (dou jiàzh ge) lǚshǎir d huāpénr, huāpénr lǐ | kāizh 'yì duǒr yì duǒr d (yì duǒr duǒr d) xiānhuār. 3. gōngyuánr lǐ d gāgalálǎr | dou you 'yí duìr yí duìr d qíngren (duì duì qínglǚ) | zai tán-qíng shuō-àì. 4. yí liè yí liè zhuāng mǎn jūnhuò d lièchē | kāi wǎng qiánxiàn. 5. dàhuǒ | 'ba yí piàn yí piàn d sēnlín (ba yí piàn piàn sēnlín) | dou shāoguāng le. 6. rē d | ta yí lì yí lì d hànzhūz | zhí wǎng xià diào.

Slovo /duō/ (též se vyslovuje /duó/) jako otázkové příslovce v postavení před adjektivy ve význ. jak? YD 258

1. A: Bálí dàjiē | duō cháng? B: měi duō cháng. (bù zěnme cháng.) 2. A: wǒmen nar d jiāju | hěn guǐ. B: duō guǐ? A: bǐ nǐmen zhèr d 'guǐ yí bèi. (guǐ liǎng bèi.) 3. A: Wángzǐ liègōng | lí Bùlǎgē duō yuǎn? B: měi duō yuǎn, yě jiù shì sìshì lái gōnglǐ. 4. nǐ kàn, ta duō huài, zǐ jǐ zuòbuchūlái | hái bu ràng biéren zuò.

Další exempl. k {1,2: Objektová slovesa, nejběžnější způsoby vzájemného oddělení (diskontinuity) slovesné a jmenné složky YD 259

Slovesná složka může přibírat:

- a/ vido-časové gramatické přípony, nejčastěji /le/, /go/, srov. ex.č. 1,6,9-11,18-9,23-4,26 (IIč.1-5,9-13,15-17)
- b/ komplement času: srov. ex.č.2,19,26 (IIč.9-12); tento komplement se také může pomocí gram. přípony /d/ spojit se jmennou složkou, srov. ex.č.1,8,24
- c/ komplement vidu vyjádřený spojením číslovky se slovesným numerativem, srov. ex.č.5,13 (IIč.16-17), nebo zdvojením slovesa, srov. ex.č.14
- d/ vyraz /-buliǎo/, vytvářející zápornou potenciální formu, srov. ex.č.6,15-6 (IIč.6, 14)

- e/ některé modifikátory, např. /wán/, srov. ex.č.10,12
f/ nepřímý předmět vyjádřený zájmenem, srov. ex.č.2 (tento předmět zde však lze považovat i za bližší určení jmenné složky)
g/ objektové sloveso zůstává kontinuitní, slovesná složka se opakuje s připojeným nepravým modifikátorem, srov. ex.č.7; s připojeným předmětem, srov. ex.č.8, apod.

jmenná složka může přibírat:

- h/ bližší určení, srov. ex.č.4,9,11-12,17,21,25 (IIč.13,15,18); toto bližší určení může být zakončeno i příponou /d/, srov. ex.č.3,14, 20,22 (IIč.7-8)

Poznámka. Složky objektových sloves nelze rozdělovat libovolně; některá objektová slovesa mohou být rozdělena pouze vložením vido-časové přípony /le/, jiná i jinými způsoby; často záleží i na zvyklostech mluvčích, jež se nemusí vždy zcela krýt.

/bà-gōng/: 1.gōngrenmen | bàle liǎng ge yuè d gōng. Jiéguo zěnme
yàng ne?

/bāng-máng/: 2.rénjia | bāngle ni bàn tian máng, ni zěnme hai mǎnyuan
rénjia ne?

/bàn-gōng/: 3.nin bàn nín d gōng ba, wo zuò zai zhèr | dèng ta yi huì
jiu shì le.

/bǎo-xiǎn/: 4.A:nín yao bǎo shénme xiǎn ne? B:bǎo rénshòu xiǎn.

/chū-chāi/: 5.jīnnián | ta chūle qíma jiǔ cì chāi, tā d gōngzuò | dou
shì tā d xiàji | tì ta zuò.

/chū-jià/; /jié-hūn/: 6.ta pà chūbuliǎo jià, jiu mǎmahūhū d | gen zhème
ge rén jiéle hūn.

/chū-yuàn/: 7.yīnggai ba bìng | chèdǐ zhìhǎo, chū-yuàn chū zǎole
(chū zǎole yuàn) | duì ni bú lì.

/dǎ-dǔ/: 8.ni hái xiàng gen rén dǎ shénme dǔ, shàng cǐ ni gēn ren dǎ-dǔ |
dǎle liǎng ping máotái, shùle liǎng ping máotái, zhèi huì ni hái
xiǎng shū shénme?

/fàn-fǎ/: 9.tā zhe ge rén | bù zhīdao yǐjīng fànle duōshao fǎ le, kěshì
shénme shìr dou méi you, dàgài shì quán dà yú fǎ ba!

/fā-yán/: 10.dèng ta fāwánle yán | wǒmen jiu kěyǐ tíwèn.

②/guò-fèn/: 11.tā shì wèile nǐ hǎo, huà | suǐran shuō d guòle diǎnr fèn,
ni yě bu yīnggai zàihu.

②/nài-sào/: 12.gànchū zhè zhōng shìqing lái, tā zěnmē bu hài yī dianr³
sào ne?

/jiàn-miàn/: 13.wōmen jiàngō jī³ cǐ miàn, kěshì 「cónglái mei tāngō huà.
(nebo: cōnglái mei tāngō huà.)

/jiě-chán/: 14.A: gěi nǐ dianr³ shēnmē chī¹ | neng jiě³ jie nǐ³ dǎ chán ne?
B: gěi² wǒ lái yī piàn xiōngyǎlì chángzǎ ba.

/jiě-è/: 15.chī tāng | yǒu jiěbuliǎo shēnmē è, nǐ hái shì gěi² wǒ liǎng
piàn miàn bāo ba.

/jiě-kě/: 16.hē qǐshuǐ | jiěbuliǎo kě, hē píjiǔ chàbuduō le.

/liú-shén/: 17.nǐ liú dianr shén, zhè ge rén¹ kě shì ge xiàomiàn hū.

/pái-duì/: 18.páile yī shàngwǔ dǎ duì | cái mǎidaole zhè liǎng zhāng piào,
hǎo bu róngyì ya!

/shàng-xué/: 19.tā xiǎo dǎ shíhour jiāli qióng, měi shànggō jǐ nian xué.

/shēng-qì/: 20.nǐ zhēn shǎ, zhǐ bu zhǐde gēn zhèi zhōng rén shēng nàme
dà dǎ qì ne? qì dà shāng shēn na!

/suí-biàn/: 21.nǐmen yuànyì liú zài zhè tiào-wǔ | kàn lùxiàng | hái shì
xià qí dǎ májiàng shēnmē d, jiù suí nǐmen biàn le.

/tóu-piào/: 22.wōmen tóu tā dǎ piào | tā dāngxuǎn, wōmen bù tóu tā dǎ piào |
tā zhào yangr dāngxuǎn, guǐ zhǐdào zěnmē huì shìr.

/fàng-xué/: 23.fàngle xué, jiù mǎshang huí jiā, nǎr yē bù xǔ qù.

②/xiū-jià/: 24. dōngtian | tā¹ zài shānshang¹ xiūle liǎng ge lǐbài dǎ jià,
xiàtian | zài⁴ dào hǎibiānr qu¹ xiū tā liǎng ge lǐbài.

/zhāo-jí/: 25.nǐ zhāo shēnmē jí, hái zǎo ne. 26.wèile zhǎo tā, wǒ
zhāole bàn tian jí, jiéguo rénjia zài zhèr shuì jiào ne!